GEORGE UBA
SĂRUT MÂNA, DOAMNĂ

NE-AMESTEC ÎN TREBURILE ETERNE
INVITAŢIE LA O PREFAŢĂ FERICITA DE VIAŢĂ

De două ori a fost la un pas de moarte. I-au degerat trei degete la picioare. A slăbit cu paisprezece kilograme şi a dormit doar câte patru ore pe noapte, timp de două săptămâni. A stat în bătaia furtunilor cumplite şi a gerurilor crunte. A mâncat mâncare concentrată şi a băut apă din zăpada topită. De trei ori şi-a pierdut cunoştinţa, dar n-a renunţat. Până la urmă, cu o tenacitate neamestecată cu niciun gram de descurajare a ajuns pe micul platou al Everestului. A înfipt steagul pe cel mai înalt vârf al lumii şi a trăit pentru câtva timp simţământul că este stăpânul lumii. Cu faţa injectată de o bucurie supranaturală, a strigat: „Sărut mâna, victorie!" apoi s-a clătinat şi a căzut lângă steag. Beţia reuşitei l-a fulgerat pentru câteva minute. Apoi s-a sculat şi, înnoit de o forţă a celei mai mari înălţimi, şi-a început coborârea. Gloria adunată în vârf trebuia cunoscută jos. Răsplata recunoaşterii traseului său eroic era aşteptată mai mult decât orice sărbătoare naţională. Şi oamenii au ştiut cum să-l aclame. El era omul care a ajuns cel mai sus şi a văzut cel mai departe. În spatele acestui rezultat uimitor, a stat o luptă cumplită cu sine şi cu stihiile muntelui. A biruit şi a luat victoria captivă în rucsacul vieţii lui.

În cele din urmă, a ajuns acasă. Acasă, la soţia lui, în apartamentul lui obişnuit. Orice reporter ar fi dat bani grei să surprindă frumuseţea întâlnirii. A deschis uşa şi a spus privind dincolo de ea: „De ce ai schimbat tabloul unde eram eu atârnat de funie, pe munte, cu tabloul de la nuntă? Pune-l înapoi, dar repede!" porunci eroul. Şi funia care-i lega pe amândoi se rupse când nici nu se aşteptau, iar cel care era în ascensiune sigură îl trase pe partenerul lui după el, în hăul terifiant al neînţelegerii şi al gerului unei comunicări frânte.

A stăpâni oamenii nu înseamnă acelaşi lucru cu a stăpâni munţii. Nici unui muritor nu i s-a dat dreptul de a stăpâni peste celălalt, decât în măsura în care este el însuşi stăpânit de dragoste. Iar stăpânirea dragostei este singura formă de stăpânire acceptată în Univers, pentru că nu face rău aproapelui.

Două rele cutreieră din ce în ce mai ameninţător viaţa de familie: a cădea lângă steagul căsniciei în inconştienţa unei vieţi

pustiite de dragoste şi, apoi, a coborî în vale, urmărind interesul personal şi propriile priorităţi.

Deseori este chemat minimum de efort pentru a începe o viaţă de familie cu maximum de profit. Să mă amestec în treburile interne de familie? Periculos şi nedrept. Dar o voi face, intrând în treburile eterne ale căminului şi scoţând la lumină peisaje care pot eterniza bucuria celor doi. Vom coborî din cer priviri, atitudini şi vorbe care agaţă deodată flori şi roade pe crengile unei comuniuni nepământene. Şi, de ce nu, formule de comunicare ce schimbă traiectoria unei căsnicii şi o plasează pe o direcţie de mare intimitate afectivă. De exemplu, un salut plin de căldură şi de afecţiune, care topeşte orice gheţar din relaţie, cum ar fi: „Sărut mâna, doamnă!", este urmat de invitaţia: „Bine-ai venit, dragul meu!" şi de nelipsita îmbrăţişare, care face ca orice aliaj să-i invidieze pentru alianţa atât de puternică. Apoi uşa se închide cu zăvoare puternice, ca nu cumva să-i dea prin gând iubirii celor doi să iasă şi să hoinărească aiurea. Şi e doar începutul.

Motiv pentru care a apărut această carte. Adică o propunere pentru o ascensiune fără coborâre.

Dragostea pe răzătoare ce spui? Să-mi planific dragostea?

M-au anunţat că vin şi, pe un ton de poruncă, mi-au cerut să nu plec, chiar dacă vor întârzia. Şi s-au ţinut de cuvânt: au întârziat o oră. Aveam deja câteva arcuri comprimate şi presimţeam că am să fac cunoştinţă cu nerăbdarea mea înfoiată de atâta aşteptare. De cum s-a deschis uşa, mi-am dat seama că voi colecţiona câteva evenimente tari. Parcă erau două locomotive care au apucat pe aceeaşi linie şi se îndreptau una spre alta, cu toată viteza, şuierând a „dă-te la o parte"!

— Avem probleme, spuse el, pufnind.

— Mari, continuă ea, săgetându-l. Vreţi să ne ascultaţi câteva clipe? luă doamna cea elegantă iniţiativa.

Când o femeie îţi zice să o asculţi doar câteva clipe, trebuie să te pregăteşti pentru o oră şi jumătate, chiar două. Se adunase în mine un stres care nu slăbea. Au fost vreo două evenimente tari care m-au apăsat în ziua aceea. Când ai mai multe de făcut, e ca şi când ai cânta la mai multe clape. Eu am cântat în acea zi doar pe două clape şi a fost teribil de monoton.

— Spuneţi, vă rog. Vă ascult, am zis, aşa, mai protocolar.

— Să încep eu, că pe mine mă doare mai tare, continuă doamna cu arţag. Cred că am greşit alegerea. Nu ştiu dacă m-am căsătorit cu cine trebuia. Trăieşte numai pentru el şi face doar ceea ce îl aranjează pe el. Nu m-ajută cu nimic în casă şi n-are maniere. Nu mai ştiu ce e aceea bucurie de mult şi nu mai face cu mine niciun plan de familie. Când la părinţii lui, când la prieteni, când la afacerea lui, când la pescuit. Eu sunt ca un pieton, care stă pe marginea străzii şi priveşte o maşină interesantă care se tot duce şi vine prin faţa lui, dar care nici nu se gândeşte să se oprească în dreptul lui. Am obosit tot urmărindu-i goana. Nu mă interesează banii lui. Altceva mă interesează, dar domnul ăsta nu pricepe. Zice că se plictiseşte când îi spun de lucrurile şi treburile mele de prin casă. Că nu-i place să discute banalităţi. Zici că-i bârfă ceea ce spun de la serviciu. Că degeaba citesc Biblia, pentru că n-are valoare, dacă nu sunt supusă. Auziţi ce stăpân de sclavi am eu în casă? Când deschide gura, parcă e nemâncat de şapte zile, şi, credeţi-mă, îi fac două-trei feluri pe zi, că, uite, parcă e un container. Preferă să-şi mângâie maşina după ce o spală, decât să mă mângâie pe mine. Concluzia, pe care instanţa inimii mele a dat-o, este că nu pot să continui aşa! Nu vreau să mai tolerez asemenea situaţii. Nu cred că ne mai leagă ceva pentru a ne mai bucura de viaţă.

M-am uitat spre el, ca la un inculpat, care are dreptul la apărare. Mi-am pus mâna în falcă, sugerându-i să mai reducă scorul.

— Şi mai este ceva, se băgă din nou doamna, care a combătut bine şi aprig.

— Mai este un tren de marfă cu cincizeci de vagoane de răbdare care aşteaptă să le descărcaţi în depozitele dumneavoastră de suflet, am forţat eu puţin de pe frontul nerăbdării mele.

Ea a zâmbit frumos de s-a luminat tot biroul.

— Să nu cumva să-i ţineţi partea, că vă stric toată firma. Nu merită nici să-l ascultaţi.

— Aveţi dreptate, doamnă. Cunoaşteţi vreun avocat?

— De ce? întrebă ea speriată.

— Păi, de ce să mai staţi în chinul acesta. Daţi cât mai repede divorţ. Eliberaţi-vă, doamnă. E aşa de bine să fii singur! M-aţi convins. Puteţi să mergeţi acasă şi să faceţi pregătirile pentru despărţire. Va merge foarte repede.

— Vorbiţi serios? mă cercetă ea, îndoindu-se.

— N-ar trebui? făcui o acoladă tactică.

— Da, numai că ar trebui să-l ascultaţi şi pe el, ca să vedeţi de ce e în stare, se replie doamna.

— Mi-ajunge mărturia dumneavoastră, am marşat eu. N-aţi zis că nu merită să-l ascult?

— Totuşi, pentru edificarea dumneavoastră, ascultaţi-l! insistă Mihaela.

— Bine, deşi ai fost atât de elocventă, că n-ar mai fi fost nevoie să pierdem timpul. Ia spune, Adrian, subscrii la ce spune acuzatul?

Adrian tuşi de două ori şi, cu o faţă de toamnă fără roade, spuse afectat:

— Această doamnă e soţia mea. Pe lângă ceea ce n-are, mai are o calitate: exagerează! M-a scos prea mult în evidenţă. Sunt mai puţin important decât m-a considerat ea. Să zicem că o voi ajuta să-şi pregătească dosarul pentru divorţ. Voi începe totuşi cu dragostea.

Iubirea ca oferta

Chiar dacă vă şochează, familia este totuşi o piaţă în care cererea şi oferta sunt legile care o guvernează. Doi comercianţi, soţul şi soţia, îşi scot mărfurile. Înainte şi după nuntă sunt foarte căutate. Apoi, cu trecerea timpului, pe piaţa multor cupluri, preţurile scad. Mai curios e faptul că cererea unuia se transformă în ofertă, iar oferta celuilalt, în cerere. Cum vine asta? Soţia cere să fie îmbrăţişată şi să i se dea garanţii că este iubită, iar soţul, care oferă la cererea directă sau implicită, îşi vede şi cererea lui împlinită, aceea de a primi încrederea partenerului asigurată prin aceeaşi îmbrăţişare.

Partenerii din căsnicie nu sunt totdeauna conştienţi de nevoia celuilalt. Efortul de a descoperi ceea ce-l împlineşte pe celălalt este recompensat de un răspuns care dă frumuseţe relaţiei. Un soţ care îşi pune şorţul şi intră în bucătărie îi va prelungi energia doamnei lui cu încă jumătate de zi, plus buna dispoziţie. O soţie care îi va aduce domnului ei micul dejun la birou, scutindu-l să vină în bucătărie, îi va spori eficienţa şi îl va face să ia decizii dintre cele mai valide. Va lua ciocanul în mână şi va bocăni toată ziua, ca să-i arate celei dragi ce destoinic este.

Iisus spune o parabolă despre un om harnic, care, muncindu-şi ogorul luat în arendă, găseşte o comoară. Vinde tot ce are şi cumpără ogorul în care era comoara. Uită-te la el! Oferă tot ce-i aparţine, vinde tot, ca să câştige comoara de mare preţ, care este ea. Apoi îl auzi strigând: Am făcut cea mai bună afacere! Sunt bogat!

Iubirea care îngrijeşte de celălalt îşi planifică evenimente ce-i creează condiţii fericite partenerului. Mereu cu dispoziţie la dispoziţia celuilalt, reciproc, cei doi vor căuta să producă acele prestaţii care ştiu că sunt dorite şi aşteptate. Dincolo de ele, nu doar ajutorul este apreciat, ci inima care pregăteşte un gest de a-l împlini pe partener.

„Scoate, doamnă, marfa pe care o caut şi care este atât de parfumată!" zice el. „Scoate, domnule soţ, lucrurile de care am nevoie şi pe care le-ai uitat în sertarele tale, care nu au mai fost deschise de mult!", zice ea. Şi, credeţi-mă, niciunul dintre ei nu iese păcălit!

IUBIREA CA SĂRBĂTOARE

Ia opriţi-vă puţin! Nu simţiţi că se strecoară ceva uzură în relaţie? Nu vi se pare că aveţi prea puţine amintiri la care să vă întoarceţi, din când în când, pentru împrospătarea bucuriei în doi? Şi ce să facem? îi aud pe unii care au şi luat în serios nevoia de bucurie. Păi, sărbătoriţi! Pe lângă împlinirile exacte, sărbătoriţi cei trei ani şi jumătate de la căsătorie sau cinci sute de zile de la momentul când v-aţi cunoscut. Sărbătoriţi cele mai importante plecări şi cele mai vestite sosiri. Sărbătoriţi copiii şi părinţii, sărbătoriţi prin altarul de dimineaţă şi de seară, prin rugăciune şi prin cântec. Sărbătoriţi viitorul veşnic al familiei şi prezentul fericit prin râs şi prin joacă.

Dumnezeu îşi poartă sărbătorile printre noi în zilele de primăvară, când încarcă crengile cu flori, şi toamna, cu fructe. Ne întâmpină cu parfum şi cu culorile florilor. Ne asortează câmpia cu păpădie şi cu bumbişori şi scoate căprioarele în drumul nostru. Ne petrece cu simfonia păsărelelor şi ne plouă cu soare şi cu albastru.

Să nu lipsească florile din vază şi cuvintele frumoase de pe buze. Sărbătoriţi în natură şi printre prieteni. Faceţi-vă rost de amintiri frumoase pe care să le duceţi în cer. Dar pentru asta trebuie să planificaţi sărbătoarea. Vă dau idei câte vreţi, dar vă costă! Cineva, totuşi, să aibă grijă şi de mine.

IUBIREA DIN CONFLICT

— Ce nu vă convine, de nu sunteţi de aceeaşi părere? Ce vă mai trebuie? îi chestionez eu pe cei doi.

— Dar dumneavoastră cine sunteţi de vreţi să ne stricaţi conflictul care ne trebuie?

— Am crezut că vă pot ajuta cu ceva, am bâiguit eu.

— Nu, stimate domn, cel mai bun lucru pe care poţi să-L faci este să nu te bagi.

Este o artă să gestionezi un conflict şi să faci din el o unealtă de intimitate şi de acceptare. Diferenţele de păreri şi diferenţele psihologice ne provoacă la o abordare mai bogată a vieţii prin perspectiva celuilalt. Profitul maxim este înţelegerea celuilalt, fapt pentru care eşti pregătit să-L întâmpini pe partener în nevoile lui variate. Conflictele lovesc în mândria noastră şi ne cheamă să acceptăm variantele partenerului cu care să explorăm viaţa şi dragostea. Conflictele vorbesc despre cine suntem şi cum reacţionăm. Despre dotările cu care suntem înzestraţi şi despre felul cum aplicăm darurile ce ne sunt oferite de Sus. În prezenţa conflictelor, învăţăm cum să cedăm pentru a ne birui importanţa noastră de sine. Când conflictul se transformă într-o ceartă cu sine, atunci şi-a atins scopul.

Nu uitaţi de iertare atunci când conflictul patinează în supărare. De şaptezeci de ori câte şapte. Apoi, punct şi de la capăt.

Când doi gândesc la fel, unul dintre cei doi este în plus. Într-o adevărată tensiune, nu există competiţie, ci doar explorarea unei noi variante, care trebuie probată. Nu vă supăraţi, dar planificaţi-vă conflictul şi veţi câştiga! Asta este cearta care vă trebuie!

IUBIREA CA SURPRIZA

— Nu poate fi adevărat! strigă ea entuziasmată la culme. Mi-ai spălat tu rufele? Şi ai reuşit să le şi calci? Minune! Ai apretat şi cămăşile! Câtă pricepere şi ce surpriză! Le-ai călcat chiar mai bine ca mine.

— Ce mare grozăvie, zise el modest. Trebuie să simţi că ai curaj să faci aşa ceva, zise el umflându-se de importanţă.

— De-acuma ştiu cine mă va ajuta. Văd că-ţi place şi că te pricepi. Iubitule, îţi promit să-ţi las ţie această bucurie. E cadoul meu pentru tine.

El se făcu albastru la auzul acestui decret şi făcu repede o precizare.

— Iubito, eu sunt amator, pe când tu ai talent şi eşti făcută pentru treburile astea.

— Nu te subestima. Vreau să încurajez tinerele talente. Ce, numai noi să acaparăm toată gospodăria? Este curat egoism.

Ceea ce deschide o bucurie şi o dragoste plină de putere este surpriza pe care i-o faci partenerului. Să vii la ea cu o pereche de pantofi care să i se potrivească sau cu o geantă care să se asorteze cu pantofii e o încântare pentru doamna. Să găsească ea mâncare făcută

de domnul ei soţ e un adevărat seism de satisfacţie. Şi dacă îl cocoloşeşte ea puţin pe domnul ei, chiar de dimineaţă, cu ceai cu lămâie şi cu pâine prăjită, nu-l determină să se socotească sultan în casă, adorat şi curtat? Dar fiţi atenţi, pe surprize trebuie să se specializeze mai mult soţul. Ea face mereu gesturi faţă de soţ pe care el le socoteşte obişnuite şi constante. Ca replică, el trebuie să vină cu o planificare a surprizelor, pentru bucuria dragostei pe care ea o va gusta din plin, şi le va şi colporta.

Un soţ mai grijuliu dădea sfatul să fim prudenţi cu astfel de surprize, pentru a nu afecta inima soţiei, care uneori nu poate suporta o astfel de tensiune, fie ea cât de fermecătoare. „Voi faceţi-le, că inima noastră rezistă!" a zis una dintre cele înţelepte.

Ce părere aveţi?

— La început a fost o minune. Dragostei noastre nu-i ajungea portativul vieţii. Apoi, a început dumneaei cu pretenţiile. Că nu mai sunt ca la început. Că nu mai mă implic ca înainte. Că sunt restant cu treburile din casă. Că plec şi uit să mai vin. Că vin şi nu mai plec după cumpărături. Parcă nimic din ce făceam nu era bine. Şi am început să mai evadez şi eu, că nu mai rezistam.

— V-am spus eu că n-are cu ce să se laude. Am rămas eu, roabă în casă, să le fac pe toate. Spuneţi şi dumneavoastră cinstit care e scorul în casa asta? Mai găsiţi ceva bun în afacerea asta, care se cheamă căsnicie?

— Uite, v-am ascultat şi pot să-i spun fiecăruia ce poveri poartă. Sunteţi pregătiţi? i-am întrebat.

— De-abia aştept să-l faceţi praf, jubilă doamna Mihaela.

— Ei, bine, el are opt, iar tu ai şapte poveri. El are umor plăcut, este calm şi are o ţinută care vorbeşte despre respectul de sine şi de alţii. Are o vorbire caldă şi ştie să asculte. Te priveşte în ochi şi are răbdare. Sunt şapte până acum. A opta, mai târziu.

— Dar staţi puţin, astea sunt poveri? obiectă ea.

— Şi încă dintre cele mari. Dar stai şi ascultă-le şi pe-ale tale. Ai un zâmbet cu care topeşti polul nord. Ai o vorbire cursivă şi ştii să-ţi aduni argumentele. Eşti hotărâtă să faci schimbări radicale şi să-i convingi pe alţii. Ai un limbaj corporal bogat şi-ţi pasă de bunul-mers al căsniciei tale.

— Deci tot eu sunt pe primul loc, vorbind despre scor, se înveseli Adrian.

— A opta povară a ta este umilinţa, am continuat.

— Am înţeles, zise el. Tot şapte am ca şi Mihaela. Cea de-a opta povară nu-mi permite să o iau înainte. Deci scor egal, doamnă!

— N-am înţeles! spuse Mihaela mai domolită. Noi am aşteptat să ne spuneţi cine are dreptate, iar dumneavoastră aţi inventat poveri, care nu sunt decât calităţi.

— Dacă le-aş fi scos pe celelalte, vă trezeam pofta să divorţaţi. Vrei să divorţezi, Mihaela?

— A, nu. Nici nu mă gândesc, spuse ea hotărât.

— Vrei să o ajuţi să-şi facă dosarul de divorţ? îl întrebai pe Adrian.

— Cum ea nu vrea, nici eu nu vreau.

— Şi cum rămâne cu dreptatea mea? se burzului ea.

— Rămâi cu ea, dacă vrei. Dacă nu, dă-o pe uşă afară. Acum aveţi mărfuri de cea mai bună calitate. E timpul să faceţi afaceri profitabile, i-am invitat eu.

Astfel a fost o seară, apoi a fost o dimineaţă. Aceasta a fost ziua dragostei lor. De data aceasta… planificată!

Declaraţie de dragoste expirata

Bianca zâmbea. Era ca o creangă de cireş bogat înflorită. Amintirea proaspătă de acum un ceas a dat buzna în inima ei şi i-a luminat inima şi faţa. Cuvintele lui încă mai pluteau cu rezonanţă, ca o melodie pe care îţi vine să o tot asculţi, până spui: „Încă o dată şi gata!" Dar, mă rog, ce a spus domnul ei de a rămas aşa, transfigurată, ca o frământare de răsărit urcând pe un cer senin? Să vă spun eu: înainte de a porni în curajul dimineţii, el i-a spus la ureche că o iubeşte – o dată pentru că e fată deşteaptă şi gospodină, şi a sărutat-o pe frunte; a doua oară, pentru că are un glas de vioară, şi a sărutat-o pe buze; a treia oară o iubeşte pentru că din mâinile ei iese ordinea casei, armonia lucrurilor pe care ştie cum să le pună ca să fie frumos şi util, şi a sărutat-o pe mâini. „Şi mai am încă cinci mii opt sute şaptesprezece motive pe care ţi le voi spune în zilele care urmează", s-a grozăvit el. Cum să nu o dai gata cu o asemenea declaraţie de dragoste?!

Rămasă singură, parcă regreta că nu s-a sculat să-i pregătească masa, deşi el a insistat să mai rămână în pat pentru un mic desert pe care ţi-l mai poate da un somn de un ceas, în pragul dimineţii. „Mă descurc eu!" a zis el bucuros.

Dar acum e timpul să ia bucuria stârnită de el în drumul

serviciului ei. Intră în bucătărie, se uită în hol, dă o raită prin sufragerie, deschide uşa la baie şi… se repede la telefon. Se pare că treaba este teribil de încurcată. I-a pierit dintr-odată toată agoniseala strânsă în inimă în acea dimineaţă.

— Iubitule, vino repede acasă, căci am impresia că un infractor a pătruns în casă după ce ai plecat tu şi a răvăşit lucrurile noastre! Sunt foarte tulburată de ce s-a întâmplat.

— Nu se poate! Eu am încuiat bine uşa! Fii atentă, nu mişca nimic din ceea ce este deranjat! Poate e nevoie să chem poliţia să ia amprente. Vin în zece minute! încuie-te în dormitor şi aşteaptă-mă! Fii curajoasă, cum te ştiu! o îmbărbăta el.

Ca o furtună, descuie uşa la intrare şi strigă după comoara lui. Ea ieşi din dormitor şi-i arătă lângă cuier o primă infracţiune.

— Cel care a vrut să ne facă rău a răsturnat cutia cu cremă de pantofi şi a scos trei perechi de pantofi să-i ia cu el, dar se pare că nu a mai avut timp. Gresia este murdară de cremă şi două perii de pantofi sunt aruncate pe jos. Îţi dai seama ce spirit vandal a fost aici? spuse ea afectată.

— Linişteşte-te! zise el. Aici am o explicaţie. În grabă, ca să nu întârzii, am cam răvăşit lucrurile aici, pe hol, şi iată ce-a ieşit! Eu, soţul tău, am fost „infractorul”!

— Mi-a venit inima la loc, zise ea. Dar în bucătărie, cu siguranţă că a fost un răufăcător. Uită-te! zise ea, deschizând uşa. Două ouă sparte pe jos. Intenţia e clară: A vrut să le fure şi le-a scăpat pe jos. Uite şi o farfurie spartă! Brânză pe jos şi un cartof fiert sub scaun. Ce mai zici de asta?

— Scumpa mea, nu te agita. Din aceeaşi grabă, am scăpat pe jos ouăle, cartoful şi brânza. Pe deasupra, am spart şi farfuria. Poftim răufăcătorul! Ia-l şi pedepseşte-l!

— Ce bine că mi-ai mai redus din tensiune!… Dar în sufragerie, o minte criminală a pus la cale un asasinat. Vino să vezi. Lângă florile pe care mi le-am luat ieri, că tu ai uitat să-mi iei, ce crezi că am găsit? Priveşte: o pereche de ciorapi! I-a aşezat intenţionat acolo, ca să-mi omoare florile cu mirosul lor îngrozitor. Ce mai zici de asta?

— Ei, draga mea, mai uită omul. Ce să-i faci… Sunt ciorapii mei pe care trebuia să-i pun la spălat şi pe care i-am uitat pe masă, lângă vaza cu flori. Mă ştii pe mine cu gânduri criminale?

— Nici nu-mi trece prin cap să cred asta. Dar în baie sunt sigură

că un infractor cu intenţii ucigaşe a pus la cale un plan criminal. Aici chiar că nu mai ai ce să spui. Poftim şi îngrozeşte-te! Aparatul de ras lăsat cu lama în sus pentru atac. O foarfecă în chiuvetă, ca o armă suplimentară, în cazul în care eşua prima. Pasta de dinţi înşirată în baie ca să deruteze şi să complice actul criminal. O pilă de unghii înfiptă în săpun, ca să fie groaza mai mare. Şi o unghieră scăpată în vasul de la W.C., ca să dea impresia unui tablou macabru şi plin de mister. Zi, dacă nu am dreptate?

— Eşti culmea! scumpa mea. Ai o imaginaţie bogată. Cum să crezi aşa ceva? Eu, dragă, eu, din cauza vitezei de dimineaţă, am uitat aparatul de ras şi celelalte obiecte „criminale" înşirate în baie. Ăsta-i tot misterul! Vezi ce simplu a fost? Te-ai liniştit?

— Ba mai rău. M-am tulburat şi mai mult.

— Nu, că femeia asta a mea e mai plină de mister ca Triunghiul Bermudelor. Ce te mai îngrozeşte?

— Uite, mi-ai spus de dimineaţă aşa de frumos „Te iubesc", pe trei strune, iar ceea ce ai lăsat în urmă spune că nu mă iubeşti. Ce să cred mai întâi: Ceea ce zici sau ceea ce faci?

Doar cuvintele… n-ajung

Cuvintele tandre şi pline de farmec cad brusc în inflaţie când sunt confruntate cu realitatea de pe teren. „Te iubesc! dar n-am timp pentru aspirat covoare sau pentru şters praful de pe şifoniere, acolo unde numai eu ajung". „Te ador! dar nu mă plictisi cu mărunţişurile tale despre discuţiile avute la serviciu şi despre planurile tale de concediu". „Mi-e gândul numai la tine! dar înţelege-mă că nu pot să vin mai devreme de la serviciu, că am o groază de treburi pe care numai eu ştiu să le rezolv. Nu ţi se pare că eu asigur baza existenţei noastre?" „Eşti o scumpă, dar şi viaţa e scumpă şi nu mă îndur să iau, acolo, câteva flori pentru a încadra giuvaierul inimii mele". „Eşti o gospodină pe cinste! dar să nu mă pui să curăţ cartofi, că nu mă aranjează şi nu am îndemânarea ta".

Aceste expresii, care cheamă o furtună de sentimente, dacă nu se asociază cu fapte de iubire pe măsura declaraţiilor fierbinţi, vor demasca un termen de expirare deja trecut. Prioritatea sinelui este deseori mascată de un limbaj care are un alt înţeles decât cel pe care vrea să-l sugereze partenerul duplicitar.

„Sigur, încerc să-ţi rezolv şi chestia asta cu instalaţia la baie", adică: „Doar de asta nu-mi arde acum". „Să vedem ce putem face" este

o altă expresie similară, care împinge rezolvarea lucrurilor într-un viitor îndepărtat.

„Te-aş minţi eu pe tine?" ar suna într-o traducere mai aproape de adevăr aşa: „Dă-mi numai prilejul".

„După umila mea părere" ar însemna: „Nu cred că poate exista o părere mai bună ca a mea".

Când vrei să-ţi maschezi dispreţul, vei folosi expresia: „Vreau să-ţi fie clar un lucru..." Când vrei să arunci praf în ochii partenerului, vei folosi: „N-am întrecut măsura, nu?", adică „Ştiu că am întrecut măsura, dar nu-mi pasă", sau „N-am vorbit prea mult, nu-i aşa?" înseamnă: „Ştiu că am vorbit mult, dar spune că n-a fost aşa". Şi câte altele nu putem înşira din ale limbajului din mijlocul altui limbaj... Una spui, dar fii atent: altu-i înţelesul! Acest tip de expresii se mai numeşte şi metalimbaj. Oricum i s-ar spune, are destul praf de scărpinat, ca să nu te simţi bine.

10 minute, nu mai mult!

„Draga mea, ştii cât de mult te iubesc, dar pregăteşte-mi costumul şi pijamalele şi ceva mâncare, că mai mult de zece minute nu pot sta. Dar repede, înţelegi? Trebuie să plec din nou".

Timpul petrecut împreună depozitează amintiri de neuitat care adâncesc relaţia de dragoste şi-i dau strălucire. Când petreci mai mult timp cu partenerul tău, nu te concentrezi la cât de multe soluţii să-i oferi.

Timp acordat celuilalt înseamnă timp în care asculţi cu atenţie cuvintele, gesturile şi muzica inimii lui şi tot ceea ce spune el sau ea dincolo de tot ce percepem la prima analiză. Nici nu te grăbeşti să-l întrerupi şi nici nu crezi că ai un mesaj mai important decât cel pe care partenerul tău ţi-l adresează. De-abia aştepţi să-l aprobi şi să-l acompaniezi cu surâsul tău de bună dispunere pe cel căruia i te dăruieşti cu tot ce însemni tu pentru el sau ea.

A aşeza o mână în jurul celuilalt se traduce prin a nu te grăbi să pleci de lângă alegerea inimii tale, iar timpul se supune, închis în această relaţie, care îl ţine prizonier iubirii tale. O treabă casnică împărtăşită strânge inimile celor doi în şuruburile dragostei mai legat decât orice promisiune, atât de frumos anunţată, dar nicicând împlinită. Un dor te mână spre casă şi nu ştii de ce ştirile banale ale celui care te întâmpină înseamnă mai mult decât vestea că ţi s-a mărit salariul la ultima negociere.

Dar, ai un dar?

Obiceiul de a veni cu ceva acasă pentru cel ce te aşteaptă te face să devii omul surprizelor plăcute, iar micile bucurii îşi înalţă steagul de triumf peste tristeţe, singurătate şi lipsa respectului de sine. Fiecare fruct preferat de partener, fiecare floare şi atenţie aduc în casa inimii celuilalt cu mult mai mult decât utilitatea lucrului oferit. Este o minunată declaraţie tangibilă de dragoste…

Ei, da! Dăruirea ta, a sinelui tău, este cea mai valoroasă ofertă care aduce în celălalt peisaje ale iubirii de o rară frumuseţe.

Este încântător să declari că nimeni nu-ţi poate egala iubirea pentru partenerul tău. Şi totuşi să vii cu mâna goală zi după zi şi an după an, fără niciun mesaj de dăruire pentru cel ce este atât de valoros în declaraţia ta… Fals şi trist. Vii cu mâna goală, pentru că ai un suflet gol. Nu-ţi spune nimic gestul Creatorului tău care, în fiecare zi, te surprinde cu noi şi proaspete binecuvântări ale iubirii Lui? Refă gestul Lui prin a I te dărui, ca să înveţi cum să curgi cu izvoarele tale spre cel căruia i te-ai promis. Vei fi un veritabil dar!

parca ceva e schimbat!

Rutina macină şi subminează bucuria relaţiei şi vitalitatea ei. Când nimic nu se întâmplă nou, când gluma e îngropată, iar sărbătoarea familiei este anulată, relaţia de căsătorie şi steagul bucuriei sunt lăsate în berna. Schimbarea cadrului sau evadarea în anturaje noi aduce prospeţime şi vigoare vieţii de cămin. E nevoie de creativitate şi de imaginaţie pentru a face noi veşminte căsniciei care strânge mereu întrebări despre ceva mai înalt şi mai adânc în trăire.

Varietatea presupune o concentrare asupra persoanei iubite, faţă de care nu-ţi permiţi să te repeţi cu acelaşi gest, cuvânt şi dar. De fapt, eşti prea încântat de diversitatea cu care te tratează Stăpânul vieţii tale, ca să nu iei din ale Lui şi să-l încânţi, la rândul tău, pe aproapele inimii tale. Un ritm nou şi un ton al vieţii schimbat, o paletă de culori în alte aranjamente şi o croială inedită în hainele căsniciei tale te aduc atât de aproape de Creator prin frumuseţea cu care ţi se descoperă. Arta de a trăi în doi se învaţă o dată pe verticală şi o dată pe orizontală, în atmosfera căminului. La El, totul este într-o continuă schimbare, căutând pentru om noi aranjamente cu care să-l încânte şi să-l facă să dorească viaţa de comuniune, transferându-i omului aceeaşi sete de nou şi de sublim.

Când, alături de partenerul tău, cauţi aerul de munte sau familii

în care să sărbătoreşti prietenia, când schimbi lucrurile din jurul tău, căutându-le alte relaţii şi alte armonii, când găseşti alte expresii cu care să redai mai nuanţat şi când găteşti diversificat şi cauţi reţete noi, atunci cauţi ceva mai mult şi mai de dorit – Cauţi Cerul alături de cel drag ţie. Din ultimele expresii ale promisiunii noului veşnic, se aud cuvintele care se vor împlini negreşit: „Iată, Eu fac toate lucrurile noi!" pentru cei care au căutat noul în viaţa lor. Altfel, degeaba spui „Te iubesc" în acelaşi cadru, cu aceeaşi uzură şi cu acelaşi limbaj expirat.

Dă-l ocazie Olarului să-şi modeleze vasul de cinste.

Prinde copilul… din tine

Se spune că un împărat viteaz, dar aspru, care nu a fost văzut vreodată că a plâns sau că a zâmbit, a hotărât să-şi mărite fata. Deşi era de o frumuseţe răpitoare, totuşi firea ei dură şi rece, alimentată din izvorul tatălui ei, impunea distanţă şi teamă. Iniţiativa împăratului de a-şi căsători fata era luată mai mult din considerente politice decât din motive sufleteşti. Din perspectiva fetei, dragostea, de care se face atâta caz, nu însemna decât un laţ pentru oamenii slabi, care nu ştiu să se conducă singuri. Cât despre căsătorie, opinia ei era clară: „E un blestem!" Ba chiar mai mult – o socotea duşmanul libertăţii, al independenţei şi al judecăţii personale. Dar interesele împărăţiei erau mai importante decât filosofia ei de viaţă. Indiferent cine ar fi fost, pentru ea, era un intrus, şi deja îşi făcuse scenariul ca să şi-l anexeze intereselor ei, ca să nu-i tulbure spiritul ei voluntar.

Trâmbiţele şi-au ridicat glasul şi au chemat la curte pe toţi voinicii din ţară, de viţă nobilă şi viteji. Dar prin câte probe nu au trecut, ca să o impresioneze pe fata împăratului! în final, când venea proba de a se lupta cu însăşi posibila viitoare mireasă, vitejii erau făcuţi de ruşine. Concluzia: Nu s-a găsit niciun băiat pentru o asemenea năprasnică fată.

Împăratul era fiert de supărare.

— Eşti prea exigentă! i-a reproşat, nemulţumit că i-a eliminat pe toţi pretendenţii la mâna ei cea teribilă.

— Nu aşa m-ai învăţat tu? îi replică fata, închizându-i gura lui împărătească.

Nimeni nu mai îndrăznea să calce pragul palatului, ca s-o ceară de soţie pe cea care avea metodele ei de a-i umili pe toţi. După un an, la poarta palatului bate un flăcău în straie de cioban, cu un fluier la brâu şi cu o faţă senină, ca o primăvară în concurs. Să vezi indignare şi necaz

pe fata împăratului! Adică, dintr-atâţia nobili nu s-a găsit niciunul vrednic de ea, de a venit un cioban s-o curteze şi să o facă să ajungă de râsul împărăţiei? „Să i se taie capul!” a poruncit ea, vrând să-l pedepsească pentru îndrăzneala şi neruşinarea de a-şi depăşi condiţia umilă cerându-i mâna el, un sărăntoc. Chiar împăratul s-a cutremurat la o asemenea reacţie. „Măcar să ştiu pentru cine mor!” i-a zis ciobanul împăratului.

Deşi a socotit că este o altă ofensă ce i se aduce, tânăra domniţă i-a îndeplinit ultima dorinţă condamnatului, adăugându-şi încă un motiv ca să-l execute.

— Cred că aş fi acceptat să mă căsătoresc cu tine, dar sunt condamnat la moarte, spuse senin tânărul, înroşind-o de mânie pe fată, care şi-a scos sabia furioasă, gata de a grăbi eliminarea lui. Păcat că, după mine, la o lună, va muri şi fata ta, împărate! îl surprinse flăcăul pe cel ce purta coroană.

— Ce vorbe sunt astea? De unde ştii că va fi aşa? se interesă împăratul îngrozit.

— E bine să ştii, împărate, că fata ta are un microb care îi va aduce o boală nenorocită şi apoi moartea. În curând, faţa i se va zbârci, ca la o bătrână în faţa gropii; părul îi va cădea odată cu dinţii ei frumoşi; se va încovoia de spate, iar buzele ei sângerii ca zorile se vor usca; mâinile i se vor face ca două fire de păianjen, iar ochii i se vor umple cu întuneric; în urechile ei va fi doar zgomot de război şi nu va mai auzi pe nimeni, iar nasul ei, subţire şi frumos, ca o vază de alabastru, nu va mai trage aer proaspăt, ci numai fum de pucioasă.

Toţi cei din satul meu mă ştiu ca un doctor priceput, care ştie să aline suferinţele şi durerile oamenilor. Faţa ta, împărate, spune că eşti bolnav de stomac, iar ministrul tău de finanţe are probleme cu ficatul. Vreţi să spuneţi că nu este aşa? Dar pentru bolile voastre am leacuri, care vă fac bine în câteva luni. Păcat că nu pot să am ocazia să vă vindec fata, căci nu cunosc, în afară de mine, pe cineva care să v-o vindece.

— Nu vei muri! Ba chiar te voi umple de bogăţii pentru o mie de vieţi, dacă îi aduci sănătate fetei mele!

— Am nevoie de o lună de zile, ca să-i administrez în taină tratamentul, dar porunciţi-i domniţei să-şi bage sabia în teacă şi să se supună. Vreau să încep chiar de astăzi. Boala avansează şi nu mai avem timp să ne jucăm cu supărările.

Pe fată n-o interesa atât de mult că îşi pierde frumuseţea, cât puterea care o făcea vestită-n războaie.

După o lună de zile, împăratul şi toţi curtenii erau adunaţi în sala tronului, ca să o primească pe fata împăratului complet vindecată. Uşa s-a deschis şi… uimire!

prizonierul zilei de ieri

Nu e aşa că uneori te întrebi: „De ce spun ceea ce spun?" „De ce mă port aşa?" „De ce am aceste sentimente?" „De ce nu reuşesc să mă port mai bine?"

„De ce mi-am supărat iarăşi soţia spunându-i că seamănă cu maică-sa atunci când îi judecă pe alţii? Şi, deşi nu vreau să-i mai spun, totuşi iar i-am spus, pentru nu ştiu a câta oară".

„Cum de se face că l-am enervat iar pe bărbatul meu cu aceeaşi chestiune? I-am mutat iar lada cu scule şi i-am pus-o în altă parte, în balcon. Să vezi ce supărare! De fapt, de când ne-am căsătorit, îi mut lucrurile unde vreau eu, şi el se înfurie, dar asta îmi face mie bine!"

„Nu ştiu de ce mă deranjează aşa de tare când doamna mea îmi lasă mereu uşa deschisă la dormitor atunci când citesc şi scriu". „Nu ştiu de ce mă irită aşa de mult atunci când bărbatul meu fluieră când vrea să fredoneze un cântec", spune cu năduf o femeie.

Dar astea sunt lucruri uşoare. Sunt deranjuri şi mai mari. Cine vă opreşte să completaţi lista?

Ce este interesant e faptul că unele atitudini, gesturi şi practici au fost legate de noi dintotdeauna sau, mai precis, de când eram mici şi greu ne putem desprinde de ele.

Problemele nerezolvate din relaţiile anterioare şi alte experienţe negative din trecut influenţează viaţa şi bruiază comunicarea în multe cupluri maritale.

Sentimentele şi atitudinile din primii ani de viaţă pot determina comportamentul actual. Parcă nu ne vine să credem că trecutul are o amprentă atât de puternică asupra personalităţii noastre de adult.

Multe amintiri fac parte din categoria conflictelor nerezolvate din perioada copilăriei, de parcă am purta mereu în noi „un copil", cu pretenţiile de a-şi face jocul atunci când îi vine să se dezlănţuie.

Unii oameni se căsătoresc în speranţa că noua lor relaţie va fi radiera care va şterge trecutul, dar vor învăţa foarte repede că trecutul nu poate fi şters aşa de uşor.

„Când eram copil, vorbeam ca un copil, simţeam ca un copil,

gândeam ca un copil; când m-am făcut om mare, am lepădat ce era copilăresc", spune apostolul Pavel în 1 Corinteni 13, 11.

Dar este adevărat că am lepădat ceea ce odinioară a însemnat pentru noi o nemulţumire majoră sau o neîmplinire nicicând rezolvată? Experienţa vieţii arată că, în multe cazuri, situaţia nu este aşa. Acel „copil" din noi încearcă încă să ne controleze viaţa. O parte dintre problemele pe care le avem sunt determinate de persistenţa sentimentelor copilăriei sau a unor tipare, aspecte potrivite acelei vârste, dar care nu mai corespund vieţii de adult.

Cine se va ocupa de acel „copil interior din trecut", dacă nu un părinte? Ceea ce este interesant, dar şi nostim, este că noi înşine ne vom purta ca părinţi faţă de acest „copil". Dar nu uitaţi! Noi ne-am însuşit, cu voia sau fără voia noastră, comportamentul şi concepţia părinţilor noştri, iar rezultatul este că ne purtăm faţă de alţii şi faţă de noi înşine la fel cum au făcut părinţii noştri cu noi când eram mici. Altfel spus, comunicarea cu soţul sau cu soţia nu este, de fapt, comunicarea noastră, ci poartă semnătura tipicului părinţilor noştri. Reacţiile noastre sunt atât ale unui adult, cât şi ale unui copil din trecut, şi aceasta e o mare taină a vieţii. Dar, uneori, şi un necaz!

Nu strica puţina explicaţie încă de când suntem mici ne căutăm o identitate. Pentru a ne contura conştienta că suntem cineva, distincţi de tot ce este în jurul nostru şi deosebiţi de ceilalţi oameni, noi ne apropiem de cei din jurul nostru pentru a găsi iubirea şi, în acelaşi timp, ne îndepărtăm de ei pentru a ne afirma deosebirile. Dragostea pe care mi-o dau alţii îmi spune că sunt o valoare, sunt apreciat. Distanţa pe care mi-o iau faţă de persoanele din lumea mea specială înseamnă că nu trebuie să fiu confundat cu ele şi că am o individualitate care atrage şi poate să ofere repere afective şi o viziune despre viaţă.

La începutul vieţii, copilul de câteva luni trăieşte o fuziune cu tot ce e în jurul lui. Nu face distincţie între el şi mediu. Pe mamă o simte ca o parte din el însuşi şi e una cu tot ce-l înconjoară. Odată cu micile frustrări repetate (întârzierea biberonului sau lipsa de răspuns la planşetele sale), copilul va deveni tot mai conştient de individualitatea lui, separată de a celorlalţi. Copilul îşi transformă senzaţia de foame în planşete, planşetele acţionează asupra părinţilor, care-şi transformă reacţia de bunăvoinţă faţă de copil în acţiunea de a-l hrăni.

Lipsa simţită de copil (senzaţia de foame) face ca această frustrare să îi descopere copilului că există. Fără această tensiune

dintre el şi ceilalţi, nu ar exista viaţă conştientă de ea însăşi, viaţa subiectivă. Tensiunea dintre sine şi ceilalţi alimentează viaţa psihologică a individului. La început, identitatea noastră este legată de alte identităţi (copilul care se ţine de fusta mamei). Apoi, identitatea noastră capătă formă prin a ne diferenţia treptat, ajungând să avem opinia noastră, soluţiile noastre, existenţa noastră distinctă. Cu alte cuvinte, se consolidează eul nostru, permiţându-i personalităţii noastre să se manifeste din ce în ce mai conştient. Legat de părinţi, la început, el se va distinge progresiv de dorinţele lor, apoi, de cele ale mediului familial, datorită şcolii. Această distanţare îi va permite să se diferenţieze de familie şi să cunoască alte valori, de care trebuie să se distanţeze din nou pentru a-şi urma evoluţia. Acelaşi mecanism va funcţiona mai târziu pentru identitatea conferită de exercitarea unei meserii sau a unei profesii. Este o continuă adaptare pentru a sugera o identitate tot mai pronunţată şi mai împlinită, fără să uite că trebuie să rămână el însuşi în hăţişul relaţiilor umane.

Trebuie să precizăm că, fără ceilalţi şi, am putea spune, fără dragoste, eul nu s-ar putea dezvolta. Relaţiile noastre cu ceilalţi trezesc emoţii pe care trebuie să le transformăm şi să le exprimăm în exterior. Deci raporturile cu ceilalţi ne ţin în viaţă şi ne stimulează creativitatea, fie că sunt relaţii negative, fie că sunt pozitive. Celălalt ne permite să fim noi înşine.

Constatăm că mulţi oameni sunt tentaţi să se oprească la o etapă şi să nu mai evolueze. E comod să depinzi de părinţi şi de condiţiile de existenţă pe care le oferă, fără să te mai angajeze. E comod să înveţi o meserie şi să rămâi dependent de ea, fără a mai încerca vreo altă ascensiune profesională sau altă deprindere. Acest lucru le conferă unora securitate, dar originalitatea lor profundă suferă şi îşi va cere drepturile sub formă de maladie psihică (tulburări de comportament, de la forme uşoare la forme grave) sau fizică (boli psihosomatice).

Căsătoria este o etapă în clarificarea identităţii noastre prin detaşare de părinţi şi este una dintre sarcinile cele mai dificile. În acelaşi timp, căutăm să ne detaşăm şi de complexele parentale (toate trăirile noastre în legătură cu părinţii), care constituie memoria relaţiei noastre cu ei. Aceste complexe parentale devin vocile noastre interioare, care ne urmăresc şi ne împing să repetăm aceleaşi scheme de bază şi care pot să ne închidă uneori în modele de comportament negative.

Să luăm un exemplu care a fost menţionat la început. Ea este o soţie vrednică, mută des lucrurile în casă, iar bărbatul se supără că nu-şi mai găseşte obiectele la locul lor. Mama soţiei lui avea obiceiul să facă acest lucru, devenind un model parental pentru viaţa din căsnicia lui.

Când complexele sunt pozitive, nici nu le remarcăm, pe când, atunci când descoperim în complexele noastre o notă negativă, căutăm să le evităm sau să luptăm cu ele pentru a le scoate dreptul de a se aşeza definitiv în viaţa noastră.

Un psiholog este de părere că la căsătorie participă patru oameni, nu doi: cei doi adulţi din prezent şi cei doi copii din trecut, care se poartă conform trecutului şi mediului în care au crescut. Acest fapt complică o căsătorie. Fiecare partener aduce în căsătorie aspecte ascunse ale copilăriei, fără a fi conştient de acest lucru.

În perioada de curtenie, căutăm să ne scoatem în evidenţă calităţile de adult pentru a-l impresiona pe partener; dar, după încheierea căsătoriei, renunţăm la aceste eforturi. Soţia îşi poate aminti că mama ei ţinea foarte mult la curăţenie şi casa ei era impecabil de curată şi ordonată. Şi ea va încerca să îşi păstreze casa curată şi să fie o soţie bună. Dar soţul ei consideră casa un refugiu personal, unde ordinea şi curăţenia n-au ce căuta. De ce? Din cauza mesajelor şi imaginilor trecutului, unde complexul parental, legat de tatăl lui, i-a rămas ca un exemplu inconştient în tiparul lui de viaţă.

Câteva modele parentale

Dacă am fi conştienţi de faptul că, în fiecare dintre noi, locuieşte un adult, dar şi un copil care încă mai creşte (în cazul cel mai bun), am fi mai înţelegători unii cu alţii.

Dependenţa de părinţi persistă în viaţa de adult fie conştient (când eşti căsătorit aduce mari tensiuni), fie inconştient. Cea de-a doua situaţie este mai frecventă şi ne urmăreşte cu vocea ei interioară în toate scenele vieţii noastre.

Atracţia spre un anumit tip de oameni, pe care o simţim ca adulţi, poate fi o reminiscenţă a copilăriei. Dacă au fost iubitori sau reci emoţional, părinţii noştri şi-au lăsat amprenta asupra noastră, chiar dacă nu ne amintim amănuntele relaţiei cu ei.

Unii oameni sunt atraşi de persoane asemănătoare părinţilor lor. Sau opuse părinţilor lor.

Maria, de curând căsătorită, şi-a făcut un obicei tandru de a-şi

întâmpina soţul îmbrăţişându-l şi… trăgându-l uşor de urechea stângă. Şi asta de fiecare dată. Aşa ştia tatăl ei să-şi arate afecţiunea faţă de ea când era mică. Gestul acesta îi făcea Mariei mare plăcere şi-i colora plăcut tot restul zilei. Lucian, în schimb, a suportat el cât a suportat, dar pe urmă s-a înfuriat şi i-a zis să nu se mai atingă niciodată de urechea lui. La întrebarea ei: „De ce?", el a răspuns: „Aşa vreau eu!" Pentru o bună perioadă, distinsul soţ n-a mai avut parte de primiri călduroase, pentru că „aşa a vrut el"! Misterul era altul. Lucian, când era mic, era pedepsit de mama lui prin urechere straşnică şi tocmai urechea stângă era înroşită mai tare. Senzaţia de neplăcere venea de undeva din copilărie. Dacă soţia lui nu l-ar fi întrebat cum îl pedepseau părinţii pe el când era mic, ar fi rămas retrasă ori de câte ori ar fi venit acasă. Dar, o dată taina descoperită, a găsit un alt mod de a suplimenta îmbrăţişarea: un sărut pe urechea stângă!

Să luăm un alt exemplu: Marta. De când a început să aibă întâlniri cu băieţi, a devenit evident faptul că era atrasă de băieţi nepotriviţi. Ea şi-a dat seama că se simţea atrasă de persoane cu anumite defecte.

Din primii ani ai copilăriei, ea l-a admirat pe tatăl ei şi s-a străduit să nu-i observe defectele, dar, după mulţi ani de dezamăgiri, s-a simţit trădată. Cu toate acestea, se întâlnea în continuare cu băieţi care semănau cu tatăl ei, sperând că ei se vor dovedi oameni de încredere şi că ea îi va putea ajuta.

Nu toţi oamenii doresc să recreeze atmosfera casei părinteşti atunci când se căsătoresc. Unii oameni doresc exact opusul şi caută împartener diferit. Ei încearcă să scape de modul vechi de viaţă şi caută unul nou. Convingerea lor este că se vor înţelege foarte bine cu un tip de persoană diferit de cele din copilăria lor. Dar nu sunt întotdeauna capabili să vadă asemănările ascunse, care vor apărea pe parcurs, iar când descoperă, intră în panică. „Nu cumva şi eu m-am căsătorit cu cine nu trebuie?"

Cu cât au fost mai numeroase problemele nerezolvate ale trecutului, cu atât mai mare va fi frustrarea. Ce ne facem?

Suntem premeditaţi?

Un scriitor profilat pe probleme de familie spunea: „Poate vă întrebaţi de ce depind atât de mult vieţile unor oameni de influenţa unor persoane din trecutul lor? M-aţi crede, dacă v-aş spune că nu putem schimba nimic în această privinţă? Relaţia cu părinţii noştri a

început atunci când eram neputincioşi. Existenţa noastră a depins de ei. Am aflat acest lucru la foarte scurt timp după naştere. Am învăţat cum să ne purtăm, ca să nu-i supărăm şi să suportăm astfel consecinţe neplăcute. Atunci când erau mulţumiţi de noi, tata şi mama ne acordau mai multă atenţie. Copilul învaţă un întreg repertoriu de reacţii faţă de părinţi pentru a menţine pacea cu ei".

Dependenţa noastră fizică începe să scadă pe măsura trecerii anilor, dar dependenţa emoţională de părinţi scade mai lent.

Un alt scriitor semnala următoarele:

„Cordonul ombilical emoţional nu numai că nu se rupe, ci se transformă într-un nod gordian, care ne leagă de reacţiile părinţilor faţă de noi".

Ce ne facem? Considerăm fatalism unele gesturi şi mentalităţi care tensionează relaţiile din cămin?

Dacă părinţii tăi au cedat uşor cererilor tale, viaţa ta din cămin este caracterizată acum de un comportament impulsiv. Comiţi excese, te înfurii repede şi nu ţii seama de drepturile altor oameni, în speţă ale soţiei tale sau ale soţului tău.

Dacă părinţii te-au pedepsit prea des, ai rămas poate cu sentimente de ură sau de animozitate. Ţi-ai format convingerea că meriţi să fii pedepsit. Dacă ai fost neglijat de părinţi, îţi va fi mai greu să stabileşti relaţii strânse cu alţi oameni sau să-ţi dezvolţi o identitate proprie care să te ajute să relaţionezi mai bine. Deşi ne amintim cu plăcere de părinţii noştri şi-i respectăm, totuşi nu de puţine ori şi ei au greşit şi au turnat în noi evenimente nefericite care şi-au pus o amprentă, pe care, iată, o purtăm în cocoaşa vieţii.

Nu vreau să vă ţin prea mult în tensiune. Să ascultăm un glas autorizat: Pavel, apostolul marilor soluţii primite prin revelaţie. Romani 12, 2: *Să vă prefaceţi prin înnoirea minţii voastre, ca să puteţi deosebi bine voia lui Dumnezeu cea bună, plăcută şi desăvârşită*.

Cum, e posibilă o schimbare a tiparelor comportamentale?

Aşa spune Creatorul, şi-L cred. El mă cheamă să identific concepţiile şi sentimentele şi să descopăr originea lor şi, deşi acceptarea şi modificarea lor este partea dificilă, ei bine, e timpul marilor schimbări! Cuvântul Lui îmi aduce discernământul cel mai fin, ca să-mi dau seama dacă complexele parentale au dezordine în ele şi imediat îmi este oferită puterea pentru a mă dezbăra de ele. *Căci Cuvântul lui Dumnezeu este viu şi lucrător, mai tăietor decât orice sabie*

cu două tăişuri; *pătrunde până acolo că desparte sufletul şi duhul*, *încheieturile şi măduva*, *judecă simţirile şi gândurile inimii*. (Evrei 4, 12)

Deşi multe dintre amintirile noastre (gânduri, idei, sentimente) constituie baza concepţiei noastre despre noi înşine, credeţi-mă că putem pune o bază nouă, dacă cea veche este greşită. Avem puterea cea mai mare de partea noastră: *Pot totul în Hristos*, *care mă întăreşte*. Deşi am început cu o poveste care are toate şansele să nu fie acceptată ca gen de ilustrare, totuşi viziunea schimbării unui complex de amintiri defect poate fi modelată într-o trăire nouă şi luminoasă.

N-aţi vrea să ştiţi ce tratament a aplicat tânărul cioban, de a schimbat o fire ursuză şi rece (după modelul tatălui ei) într-o imagine. sufletească plină de clocotul sensibilităţii şi al iubirii?

* * *

În sala tronului, băiatul a adus-o pe fata împăratului într-o rochie albă şi cu un voal alb pe faţă. Obişnuit să o vadă doar în straie bărbăteşti, gata de luptă, monarhului nu-i venea să creadă că fata lui poate accepta noua postură. Frumosul ciobănel îi dădu voalul la o parte şi tatăl citi pe faţa ei o schimbare uluitoare. Cu zâmbetul pe faţă şi îmbujorată, fata l-a îmbrăţişat şi i-a spus printre lacrimi cât de dor i-a fost în acest timp. „Nu se poate! Nu e fata mea", a gândit el. Lacrimi şi zâmbet, dor şi sensibilitate, la fata lui? Ce i-a făcut flăcăul acesta, de nu mai seamănă deloc cu luptătorul de ieri?

— Tată, băiatul pe care voiam să-l pedepsesc pentru îndrăzneala lui m-a vindecat. Microbul morţii m-a părăsit definitiv. Sunt salvată, tată! Cum să-i mulţumesc ciobanului nostru pentru binefacerea înţelepciunii lui?

— Îl fac ministru la palatul meu şi-i dau bogăţii cât poate duce într-o mie de vieţi, strigă fericit împăratul.

— Nu, tată. Am altă răsplătire. Am renunţat să-l pedepsesc cu moartea pentru îndrăzneala lui de a mă cere de soţie. Crezi că am uitat? Vrei să ştii răsplata mea pentru el? Ei bine, închisoare pe viaţă!

Curtenii au murmurat a neplăcere şi a uimire. împăratul păli în faţa acestei judecăţi.

— Nu e drept, fata mea! Tatăl tău îţi cere puţină înţelegere, puţină milă şi recunoştinţă. Ştiu că te-ai hrănit din felul meu aspru, dar acum renunţă la mândria ta rănită şi fii generoasă! Nu-ţi poruncesc, deşi o pot face, ci doar te rog!

O linişte deplină s-a aşezat în aşteptarea unui răspuns de

graţiere.

O altă uimire! Cine l-a auzit vreodată pe împărat recunoscându-şi duritatea şi apelând la milă? Cine? Nimeni! Parcă împărăţia lui se reclădea pe alte temelii. Nu din piatră, ci pe suflet.

— Nu pot, tată. Am hotărât! Va fi închis pentru toată viaţa lui în partea cea mai sigură a cetăţii: adică… în inima mea!

N-o să vedeţi niciodată înflorind toate florile într-o zi de primăvară, dar acum toate feţele împărăteşti au înflorit de o bucurie frenetică. Şi împăratul a râs pentru prima dată, de a răsunat sala tronului şi s-a zgâlţâit jilţul sub el.

— Tratamentul lui m-a convins că dragostea e mai tare decât sabia, a mărturisit fata.

— Nu ne daţi şi nouă reţeta? au cerut curtenii.

— E o taină, a spus împăratul, care şi el murea de curiozitate, împăratul i-a cerut tânărului s-o scrie şi s-o aşeze într-o cutie în camera vistieriei. Egoismul lui încă mai funcţiona.

A fost o nuntă frumoasă şi au avut apoi copii frumoşi într-o casă frumoasă. Într-o zi, copiii celor doi tineri căsătoriţi au găsit cutia cu reţeta tatălui lor şi au împrăştiat-o în toată împărăţia. Şi vindecarea a pătruns în toate casele. Avea şi un titlu: „Cum să o vindeci pe fata împăratului şi pe oricine, care are aceeaşi suferinţă de moarte”.

Poate cuiva îi dă prin cap să o folosească în căsnicia lui. Haideţi s-o citim împreună!

„Chiar din prima zi, i-am explicat tinerei domniţe că, dacă vrea să nu i se zbârcească faţa, va trebui să-mi dea voie zilnic să-i mângâi obrajii, să-i netezesc părul, ca să nu-i cadă, şi să le spun urechilor ei cât de frumoasă este. Ca să alunge zgomotul de război, care urma să-i umple urechile, i-am cântat din fluier şi am învăţat-o să fredoneze cântece de dragoste, de speranţă şi de prietenie.

Pentru nasul ei frumos, i-am dat în fiecare zi flori să le miroasă, iar pentru ochii ei, i-am descris farmecul petalelor. Am dus-o în grădină, să admire frumuseţea rândurilor de flori şi a copacilor falnici. I-am vorbit despre animale mari şi mici, despre obiceiurile lor; am îmbrăcat-o în ţărancă şi am dus-o prin satele din apropiere. Am învăţat-o că, dacă vrea să nu i se usuce mâinile, va trebui să dăruiască hrană, să-i ajute pe nevoiaşi în munca lor şi să le împartă haine şi pâine. La început, nu i-a plăcut ideea să dea ceva din bunurile împărăteşti, dar apoi a prins drag. Zilnic i-am spus că o iubesc, chiar

dacă nu mă doreşte şi nu vrea să se mărite cu mine. I-am explicat că dragostea mea e sinceră şi că trebuie s-o mărturisesc, pentru ca să ştie că cineva dintre cei din preajma ei o iubeşte şi pentru ca sufletul ei să prindă sănătate.

Pe zi ce trecea, devenea tot mai caldă şi mai bucuroasă să înveţe din tratamentul meu noi metode de vindecare. I-am spus poezii şi întâmplări din viaţă, i-am spus cum să se apropie de oameni şi cum să le arate prietenie; cum să le dăruiască un zâmbet în fiecare zi şi cum să-i aprecieze. Am învăţat-o să-şi spună simţămintele şi să se roage la Cel care a creat-o. Am învăţat-o cum să citească zilnic în Cartea înţelepciunii Lui, care schimbă inima.

Ca trupul ei să nu se încovoaie, în ultima săptămână, am îmbrăţişat-o şi am ţinut-o aproape de mine un timp, cât să-şi alunge frigul din suflet. În ultima zi, ca să nu i se usuce buzele, i le-am sărutat şi i-am spus că o iubesc şi doresc să fie mireasa mea. A devenit tandră şi cuvinte frumoase erau pe buzele ei în discuţiile noastre zilnice. Fiinţa ei vibra ca o harpă la orice atingere delicată şi zâmbetul ei era cea mai frumoasă floare din grădina împăratului. Am terminat tratamentul şi am dus-o în faţa împăratului vindecată. Îmi asum întreaga responsabilitate pentru rezultatele metodelor mele şi oricine le va aplica va aduce sănătate deplină în fiinţa pe care o tratează. Sub semnătură privată, declar că nu sunt contraindicaţii… pentru fiinţa pe care o iubesc".

Şi ar fi trăit ani mulţi şi fericiţi, dacă nu ar fi fost din când în când câte o neînţelegere sau câte o ceartă privind lucrurile împărăţiei căsniciei lor. Dar imediat intra în exerciţiu tratamentul care i-a unit, aşa că, până la urmă, a fost tare bine.

Fractura de suflet

— Cred că ai făcut-o intenţionat, îi reproşa ea domnului ei soţ. I-ai chemat pe părinţii tăi fără să-mi spui, ca să mă găsească cu casa dată peste cap, acum când vreau să fac şi eu curăţenie, şi să mă discute tot anul de primirea pe care le-am făcut-o. Şi unde pui că nici mâncare n-am făcut la înălţimea pretenţiilor mamei-soacre, care mă purică în toate ungherele vieţii mele. Ce-ţi pasă ţie! Doar tu să ieşi cum trebuie şi, pe deasupra, să te şi compătimească de traiul greu pe care îl ai cu mine. Eşti un vulcan de egoism, care erupi zi şi noapte doar pentru mulţumirea ta!

— Nici nu m-am gândit la chestiile astea cu care îţi place să te

otrăveşti. Pur şi simplu, s-au invitat şi n-am putut să-i refuz. Dacă ei vor să-şi aducă aminte de ziua mea de naştere, pot eu să-i opresc?

— Păi sigur, că de ziua mea nu-şi amintesc niciodată. Nu ştiţi decât să petreceţi şi să vă bucuraţi pe necazul altuia, care slugăreşte toată ziua fără nicio mulţumire. Ce, mi-ai spus tu vreodată că ai vrea să stai o zi întreagă acasă şi să mă ajuţi la treabă? Niciodată! Dacă ai mâncărica făcută şi menajul rezolvat, nici că-ţi pasă. Sunteţi un soi de oameni comozi şi din cale afară de mândri şi de pretenţioşi. Dacă m-am încurcat cu ei, aşa-mi trebuie!

— Dar, femeie, te-am obligat eu să mă iei? Nu-ţi frigeau călcâiele după mine, de n-am scăpat de gura ta şi nici nu cred că am să scap? apoi nu te-am ajutat eu de-atâtea ori în casă atunci când am văzut că e o treabă pentru mine? Ţi-a intrat mintea la apă de nu-ţi mai aduci aminte de nicio ispravă de-a mea? Dacă ai indigestie şi nu-i suporţi pe-ai mei, du-te, fetiţo, la mămică-ta acasă şi stai acolo până ţi-or trece pandaliile. Mă mai odihnesc şi eu puţin, că prea m-ai cocoşat cu nemulţumirile tale. Vrei să stai un an? Nicio problemă. Eu ştiu să respect ambiţia omului. Vrei mai mult? Niciun necaz, îmi trebuie şi mie o terapie mai de durată cu comprese de dulce singurătate.

— Ştiam eu că vrei să scapi de mine! zise cu năduf doamna. De-abia aştepţi să plec, ca să-ţi aduci tu pe cine vrei! mai bine cancer decât să mai stau un minut cu tine! Sunt hotărâtă să-ţi fac pe plac. Şi-aşa nu mai avem nimic comun, decât cearta. Îţi redau libertatea după care tânjeşti, domnule!

Declaraţie de război în care căsnicie nu se exprimă nemulţumiri şi insatisfacţii? Dar un semnal de avertizare că un cuplu se află în pericol este critica aspră în care intră cei doi. În iuţimea mâniei, nemulţumirile ajung să fie spuse într-o asemenea manieră distructivă, încât se declanşează atacuri furibunde la adresa partenerului de viaţă. În loc să fie un comentariu asupra faptei care a deranjat, se iniţiază un veritabil asasinat la adresa personalităţii celuilalt, aducând un impact emoţional coroziv, în comparaţie cu un reproş rezonabil. Când reproşurile rămân neauzite sau ignorate, asemenea atacuri se îndesesc şi escaladează curbe periculoase de criză. Diferenţa dintre un reproş şi o critică directă este simplă, prin aceea că, în reproş, soţia specifică faptul care a nemulţumit-o şi îşi exprimă dezacordul faţă de fapta soţului ei, nu faţă de persoană. Este, într-adevăr, o exprimare ce dovedeşte inteligenţă emoţională, dar nu cu un ton violent sau pasiv, în

schimb, critica este un atac la persoană, folosind ocazia de a aduce un blam global la tot ce este el. Asta se traduce prin aceea că nu are încredere în partener şi că nu e în stare să facă ceva ca lumea. Sentimentele care se recoltează în urma criticii în trombă pentru cel atacat sunt de ruşine şi de inutilitate; omul se simte neiubit, ceea ce va determina defensivă şi tăcere.

Atunci când critica are şi o nuanţă de dispreţ, emoţia creată este extrem de distructivă şi cheamă furia, care se exprimă prin tonul vocii sau printr-o expresie supărată a feţei. De aici până la insultă, nu mai este mult. La fel de dăunător este şi limbajul trupului, care, prin strâmbături, ce constituie un limbaj facial universal pentru dezgust, sau prin datul ochilor peste cap, îngrămădeşte mânie şi distanţe, uneori irecuperabile. Când cei doi se scaldă în critică şi în dezgust, înseamnă că, mai întâi, soţul sau soţia şi-a judecat în gând, cât se poate de tare, partenerul de viaţă. În mintea sa, partenerul este mereu condamnat pentru ceva. Acest mod negativist de a-l trata pe celălalt duce la atacuri care-l fac pe cel ofensat să abordeze o atitudine defensivă sau să fie gata de contraatac. A alege un zid al tăcerii, o izolare încremenită, refuzând conversaţia, e deja semnul că o căsnicie de tipul acesta se îndreaptă spre un dezastru sigur. În 85% dintre aceste cazuri, soţul este cel care reacţionează astfel în faţa atacurilor pline de dispreţ din partea soţiei. N-aş vrea să fiţi prin preajmă atunci când se stârneşte furtuna!

…şi ceva explicaţii ştiinţifice

Atunci când eşti copleşit de negativismul partenerului, are loc o invazie emoţională, pe care unii psihologi o numesc: „potop”. Aceste crize repetate duc la blocaje emoţionale, iar suferinţa şi mânia nu mai pot fi depăşite. Cei care sunt înghiţiţi de aceste sentimente cumplite au bătăi ale inimii peste nivelul de calm. Ritmul inimii femeii ajunge la 82 de bătăi pe minut, iar al bărbatului, la 72 de bătăi pe minut. Dacă se ajunge la 100 de bătăi pe minut, atunci când sunt stârnite momentele de furie, trupul pompează adrenalină şi alţi hormoni, ceea ce face să se păstreze starea de nemulţumire pentru mai multă vreme. Evident, blocajul emoţional apare, muşchii se încordează, apar dificultăţi în respiraţie, iar baia de frică şi de mânie otrăveşte fiinţa prin aceea că mintea devine confuză şi nu mai este capabilă să ia decizii responsabile.

Ideea unuia dintre parteneri că ar fi o victimă nevinovată sau că

are dreptul să se mânie nu face decât să-i alimenteze permanent mânia şi chinul. Partenerul care se consideră victimă caută obsesiv fapte ale celuilalt care să-i confirme punctul de vedere, neluând în seamă gesturile frumoase care ar putea infirma concepţia negativistă, pe care şi-o construieşte cu atâta pasiune malefică. Aceste gânduri, care sunt foarte puternice, declanşează sistemul de alarmă neural, analizând pe toate feţele o listă lungă de nemulţumiri. Partenerul de viaţă este pus într-o situaţie fără ieşire şi orice faptă, fie ea chiar şi binefăcătoare, va fi răstălmăcită, printr-o lentilă negativă. Punctul de vedere pesimist porneşte de la premisa că partenerul de viaţă are trăsături defectuoase care nu se mai schimbă, potrivit tiparului proiectat de cel care nu-i mai dă nicio şansă celuilalt. Şi, în lexicul celor doi, îşi face apariţia un cuvânt monstruos, venit din valea umbrei morţii: divorţ!

Înainte de a intra în casa

„Căci Eu urăsc despărţirea în căsătorie, zice Domnul, Dumnezeu". Tot ceea ce poate fi mai frumos în viaţa oamenilor este relaţia armonioasă sub care trăiesc şi care este dăruită de Făcătorul de legământ, în inima societăţii, adică în cămin. Prin aceste legături fericite se explică relaţia omului cu Dumnezeu, privind salvarea fiinţei umane din cercul vicios al dependenţei de sine.

Pentru bărbaţi, un sfat, care i-ar ajuta să intre în casă cu un reglaj emoţional bine primit, ar fi să nu devină parte într-un conflict, ci să înţeleagă faptul că, atunci când soţiile lor aduc o nemulţumire în discuţie, o pot face ca pe un act de iubire, încercând să păstreze relaţia pe un traseu bun, chiar dacă nu şi-au ales cele mai bune cuvinte. Adesea, emoţiile soţiilor nu sunt decât nişte tuşe ale sentimentelor lor legate de chestiunea în cauză. Bărbaţii sunt chemaţi să nu scurtcircuiteze comunicarea prin oferirea de soluţii. E mult mai important ca ele să simtă că sunt ascultate cu atenţie şi că faţă de ele se manifestă empatie. Partea delicată a cuplului doreşte ca soţul să-i recunoască sentimentele şi să i le respecte, chiar dacă el nu este de acord cu ele.

De partea cealaltă, nevestele ar trebui să renunţe la tendinţa de a-şi ataca soţul, de a-l critica şi de a-l dispreţui, contestând fapta şi nu persoana. În loc să gândească despre el: „Lui nu-i pasă de problemele mele! E întruchiparea egoismului!", ea ar trebui să lupte cu acest gând, amintindu-şi că soţul a făcut nenumărate gesturi care îi dovedeau afecţiunea. În final, respectul şi iubirea dezarmează gesturile ostile din

căsnicie. Iar dacă se va auzi cuvântul „iartă-mă!”, în tulburarea iscată de un amor-propriu rănit, atunci se va auzi un cântec din Rai pentru cei doi.

…Şi cearta nu va mai fi!

Sotie şi mama în greva

— Doamnă, ce-mi cereţi este de domeniul absurdului. Nu am avut niciodată o comandă aşa de ciudată.

— Dar este imposibil, domnule? Spuneţi-mi!

— Nu. Nu este. Deci vreţi să vă tai crengile din frumosul dumneavoastră copac din faţa casei şi să vă fac o căsuţă de lemn cu scară. O mică întrebare, doamnă. Nu vă mai ajunge casa cu cele şase camere?

— Nu cred că trebuie să vă răspund. Eu vă plătesc, şi dumneavoastră aveţi datoria să mi-o construiţi. Nu vă plac banii mei?

— Nici vorbă, doamnă. Înţeleg că o vreţi şi mobilată. În trei zile e gata.

Pe o stradă liniştită din ţara tuturor libertăţilor, vecinii au căpătat un subiect fierbinte de discuţie. Doamna Codreanu s-a separat de cei doi copii şi de soţ şi locuieşte într-o mică şi cochetă căsuţă, făcută chiar în copacul din faţa casei.

— Şi ce soţ de treabă are! se auzi o voce dintr-un dialog de peste gard.

— Şi ce copii reuşiţi are! Cum de i-a dat prin cap să se caţăre? Ne face de râs. Să vezi că vine şi televiziunea, spuse celălalt.

Şi a venit.

— Dragi telespectatori, o am lângă mine pe doamna Codreanu, care sigur va intra în conştiinţa tuturor celor care vor urmări emisiunea. Şi, cine ştie, poate că ideea stranie a doamnei va găsi priză în unele familii. Despre ce e vorba? Ei bine, doamna Codreanu şi-a construit o mică şi cochetă căsuţă în copacul din curtea casei. De ce? O să aflaţi după publicitate, îşi făcu intrarea crainicul emisiunii.

— Vreţi să spuneţi, doamnă Codreanu, că aţi urmărit să realizaţi acest eveniment insolit pentru a ieşi din anonimat?

— Nici vorbă. Altele sunt motivele.

— Vreţi să ni le spuneţi? zâmbi cel care era sigur că va avea o audienţă bogată la emisiunea lui.

— M-am gândit serios dacă este bine să vă răspund şi, poate pentru binele unor familii, am să vorbesc. Istoria este aceasta: Am un

soţ cu care mă înţeleg, dar este mai puţin responsabil faţă de cei doi copii ai noştri. Încă nu a găsit formula de a intra în programul de familie, lăsându-i să se bălăcească într-o libertate periculoasă.

Vin obosită de la serviciu şi am pretenţia absurdă, să-i cer fetei mele, Monica, să-mi dea puţin ajutor la bucătărie. Şi ştiţi ce-mi răspunde? „Ce, vrei să mă faci bucătăreasă? Te descurci tu şi singură". A trecut de mult de adolescenţă şi poate că va avea de gând să se mărite. Dacă nici măcar un ou nu ştie să-l arunce în tigaie, cum credeţi că o să-i meargă căsnicia? Dar gândiţi-vă şi la mine. Cât o să rezist? îi spun să facă şi ea curat în camera ei, iar ea îmi răspunde că nu mă priveşte pe mine. E treaba ei. Nu crede că trebuie să dea socoteală de programul ei şi mă tratează ca pe o menajeră, de la care ştie să ceară curăţenie, mâncare, spălat, călcat şi bani. Domnul meu soţ o consideră prea fragilă şi-i asigură protecţia pe spinarea mea. Nu zic, mi-e dragă şi-o iubesc. E frumoasă şi inteligentă, dar îi scapă ceva esenţial, care pe mine mă îmbolnăveşte. Dacă tot vrea să se conducă singură şi să facă ce-i place, atunci nu cred că mai are nevoie de mine. O menajeră poate găsi oriunde, dacă de mamă nu are nevoie.

— Spuneaţi că mai aveţi şi un băiat. Cred că măcar el compensează tulburarea prin care treceţi.

— Am visat şi eu la gândul ăsta. Dar nici vorbă! Fotbal, de dimineaţă până seara, dacă ar fi posibil. Pretenţii peste pretenţii şi nicio fărâmă de ascultare. îi este lene să meargă şi până la colţ, la magazin, ca să-mi cumpere de-ale casei. Murdăreşte totul, rupe încălţămintea în câteva luni, lipseşte de la şcoală şi n-are nicio idee de ce ar vrea să facă în viaţă. Ăsta e Ciprian al meu. Râd când le spun că n-au la baza vieţii lor o viaţă spirituală pentru alegeri sănătoase şi demne. Nu mai răsfoiesc Biblia de mult, în schimb stau nopţile la TV şi la video şi mestecă romane de două parale. Am uzat de toate metodele prin care am crezut că pot să le atrag atenţia spre adevărata viaţă, dar n-am reuşit. Zilnic, pâinea pe care o pun pe masă este amară. Şi, credeţi-mă, am făcut-o după cea mai bună reţetă.

— Văd că aţi scris pe o bucată de carton: „Mamă şi soţie, în grevă". Cât timp credeţi că veţi sta pe creangă?

— Îmi rezerv dreptul să nu vă spun. Face parte din planul meu secret. Mulţumiţi-vă cu atât.

— Ce puteţi să-mi spuneţi de soţ? Merită să-l chinuiţi, deşi înţeleg că încearcă să facă tot ce e posibil să împace toate părţile?

— Tocmai aici este greşeala, vrea să le dea la toţi dreptate. Or asta nu e posibil. Doar mângâieri şi vorbe frumoase n-ajută, dacă nu intervine, după regulile vieţii, să facă ordine în programul copiilor. Singură, am căzut deja sub povară. N-am avut încotro. În proba asta, vreau să văd dacă mai contez în ochii lor. Un lucru să nu uitaţi, domnule reporter, îi iubesc ca întotdeauna şi numai Cerul ştie cât de mult.

Copiii şi soţul doamnei Codreanu au refuzat orice comentariu.

Un val de simpatie s-a pornit spre doamna Codreanu. S-a făcut o fundaţie cu numele: „Asociaţia femeilor din copac". Doamna Codreanu venea de la serviciu, îşi saluta copiii, îşi săruta soţul şi apoi se suia în copac.

Adio menaj, adio mâncare, adio spălat, adio morală!

După doar trei zile, Monica şi Ciprian i-au făcut o scrisoare mamei lor, ca să coboare între ei. Soţul a implorat-o, căci a trebuit ca o parte dintre responsabilităţile ei să le preia el.

— Copii, mă simt bine aici. Îmi trebuia puţină odihnă. Credeam că vă încurc în socotelile voastre, de aceea a trebuit să mă retrag din viaţa voastră atât de liberă. Mai stau, le răspundea ea.

După trei săptămâni, au acceptat să li se ia un interviu. Copiii aveau şorţuri de bucătărie şi făceau mâncare. Domnul Codreanu spăla şi aspira.

— Cum e, copii? Merge?

— Începe să se mişte, oftă Monica.

— Cu scârţâielile de rigoare, adăugă Ciprian!

— Puteţi să vă lăudaţi cu ceva progrese? îi iscodi reporterul.

— Deocamdată suntem destul de capabili să ne facem de râs. Dar, oricum, reuşim să punem ceva pe masă. Mai sărată, mai arsă, mai fără gust, dar e mâncarea noastră. Am consultat câteva cărţi de bucate până acum. Nu ne-am mai văzut prietenii de trei săptămâni.

S-au dus insomniile noastre. Seara cădem buştean, spuse plin de importanţă Ciprian.

— Vă place, e greu, e uşor, e bine, e rău? se aruncă în tiradă reporterul.

— E un deliciu, zvârli ironic Monica. Dacă ne mai sâcâiţi, vă prinde ora mesei şi nu avem porţii programate.

— Am înţeles. O ultimă întrebare. Ce mesaj îi transmiteţi mamei voastre din copac?

Aproape amândoi au spus în acelaşi timp aceeaşi dorinţă:

— Să coboare!

Camera video îşi schimbă cadrul şi urcă pe scări, la doamna în grevă.

— Vedeţi, doamnă Codreanu, copiii vă cheamă să veniţi printre ei. Se descurcă greu şi nu le iese nimic bun în ceea ce fac! Emisiunea noastră vă roagă, prin mijlocirea mea, să vă deschideţi inima şi să coborâţi, să le salvaţi stângăciile. Veţi fi aplaudată de sute de mii de telespectatori, încercă reporterul s-o înduioşeze.

— Aşa voi face, domnule, dar numai când cred eu. Rolul dumneavoastră nu e să-mi daţi soluţii şi să-mi cereţi să realizez o reconciliere ieftină. Acum nu cobor.

După două săptămâni, copiii aveau un program făcut de tatăl lor, pe care îl respectau cu stricteţe. Mâncarea le reuşea şi au dat în patima bucuriei de a face mâncare.

— Azi, lasă-mă pe mine în bucătărie, ceru Ciprian. Vreau să vă fac o surpriză.

— Lasă-mă să te ajut, îl imploră Monica.

— Tu nu înţelegi că e surpriză? Mâine e ziua ta şi poţi să faci ce vrei.

Tatăl lor îi dădea raportul în amănunt mamei, care încă nu s-a decis să renunţe la cuibul din copac.

După încă o săptămână, copiii aveau program de studiu al Bibliei în fiecare dimineaţă şi camerele lor străluceau de curăţenie.

Ciprian a prins gustul de şcoală şi notele au crescut.

— Mamă, te rugăm, coboară odată! Avem atâtea să-ţi arătăm! Şi doamna Codreanu a scos cartonul cu acel scris al protestului ei şi şi-a îmbrăţişat soţul şi copiii.

— Nu vă supăraţi, doamnă Codreanu, de ce aţi mai zăbovit atâta până să veniţi din nou în cămin, când deja aveaţi semnele ascultării copiilor dumneavoastră?

— Deşi vi s-a părut că am acţionat cu cruzime, totuşi, domnule, până nu am văzut că tot ceea ce fac vine din satisfacţie şi din bucuria lucrului bine făcut, nu am coborât. Până nu am văzut aşezându-se nişte deprinderi şi un program de viaţă bine orientat, nu am coborât. Acum, ei sunt ca o pâine coaptă, care s-a rumenit bine. De-abia aştept s-o gust.

— Cred că aţi aşteptat de mult acest moment, doamnă. Poftă bună!

lecţia de singurătate

— S-a mai răcit vremea, spuse bărbatul încărcat cu sacoşe. Unde pun cartofii?

— Unde ştii. Pe balcon. Descalţă-te şi ia-ţi papucii, îi dădu soţia ordinele de rigoare.

— Pot să mănânc? o întrebă cel care îndeplinise toate aşteptările doamnei lui.

— Îţi pun imediat de mâncare. Mai odihneşte-te cinci minute, între timp, poţi să-ţi citeşti ziarul sau să te uiţi la televizor. Cartofii sunt buni?

— Mi s-au părut buni, spuse el plictisit. Mâine mă duc la ţară, la părinţi, să iau nişte roşii şi ardei din grădină.

— Cum zici tu, îl acompanie ea din bucătărie. Să nu uiţi să-ţi iei pastila.

— Chiar aşa. Unde e cutia cu nitropector? A, uite că am găsit-o. Adu-mi un pahar cu apă.

— Să-mi dai cămaşa la spălat şi ciorapii. Uite paharul cu apă. Masa e gata.

— Bine, vin. Închide uşa că e curent. E mâncarea de ieri? întrebă el fără reproş.

— Da, e de ieri. Ne mai rămâne şi pentru mâine.

— Mâine nu sunt.

— Nu-i nimic. Ţi-o păstrez pentru poimâine. Ia şi mănâncă.

Puţină vorba, *risc minim*

Nu-i aşa că se înţeleg? Şi parcă îşi poartă de grijă unul altuia. Fără ton ridicat şi fără ofense. Dar dacă clişeul acesta e acelaşi de ieri şi de câţiva ani? Asta da, familie! Model de pus în ramă. Niciun conflict, niciun dezacord, nicio supărare, nicio aluzie răutăcioasă. Nu este un ideal de atins? Să vă ferească Domnul să ajungeţi în aşa „Minune" de căsnicie! Nu pot să vă ascund adevărul despre „desăvârşita" lor înţelegere. Deci, măştile jos!

Cu mulţi ani în urmă, au fost meciuri verbale puternic încărcate cu proiectile ucigătoare de dreptate personală şi de orgoliu. Fiecare cuvânt mai ciudat era interpretat şi se suspectau de nesinceritate. Se corectau în public şi se certau pe drum. Nu exista apreciere reciprocă şi nu găseau niciun timp pentru a depăna unele amintiri romantice, din începutul lor, care ar fi meritat să fie rememorate. Din când în când, tăceri prelungite şi comunicare defectuoasă. Dispută din cauza

părinţilor, că nu primesc suficientă atenţie din partea celuilalt partener şi uşi trântite. În schimb, comunicau mult mai mult cu alţii, ca o nevoie de a compensa lipsa din căsnicie.

La un moment dat, s-au trezit. De ce atâta uzură şi luptă? De ce atâta reactivitate şi mânie? Doar suntem oameni civilizaţi! Dacă unul sărea la ceartă, celălalt pleca şi nu mai replica. Şi invers. Până au prins acea linişte din lipsa poftei de a se mai contra. Din ce raţiune? Pentru protecţie proprie şi pentru a fugi de jignirile celuilalt, care îi scădeau imaginea de sine. Au semnat mutual un pact de neagresiune, dar fără să pună nimic în loc. Doar discuţii banale şi activităţi administrative care să le convină amândurora şi care să întreţină un climat de supravieţuire. Din focarele de tensiune de odinioară au rămas nişte relicve, acum dezactivate de exprimări de luptă. Plecările dese la părinţii lui nu-i mai provoacă doamnei dureri de cap şi nici cititul ziarului sau privitul la televizor, care odinioară o scoteau din fire. Nici ea nu se omoară să-i facă mâncare proaspătă, aşa cum cerea el cândva. Totală resemnare… Nu se mai văd răni deschise, iar cele din interior sunt bine mascate…

El mormăie un „sărut mâna pentru masă" şi iese târşâindu-şi papucii de familist.

Vizat spre neschimbare

Monotonia, din orice unghere întunecate ar veni, are tipare bine conturate. Fiecare ştie ce are de făcut şi cunoaşte bine preferinţele minime ale celuilalt ca să păstreze aparenţa de mecanică în căsnicie. Dacă se iveşte cumva o disfuncţie în orarul prea binecunoscut, celălalt partener nu se supără, deoarece ştie că se revine invariabil la şablonul acceptat.

Venirile şi plecările sunt previzibile, iar orele de masă sunt aranjate astfel încât să nu se schimbe. Discuţiile despre vreme sunt zilnice, iar cele despre scumpiri nu determină ridicări de ton şi indignare. Fiecare are veioza lui şi papucii lui. La culcare, amândoi se echipează bine, iar în timpul zilei se îmbracă şi se dezbracă separat. Îşi spun rar pe nume şi nu îşi dau telefoane pentru a anunţa când au de gând să sosească acasă. Deja ştiu când, aşa că nu e nevoie. Nu-şi împărtăşesc impresii de la serviciu şi nu comentează situaţiile neplăcute. Nu râd şi nu plâng împreună. Au riduri şi sunt mereu constipaţi. Au probleme cu inima şi nu discută planuri de perspectivă. Toate lucrurile sunt la locul lor şi niciunul nu simte nevoia de înnoiri.

Ea nu-i reproşează soţului niciodată că ia cartofi răi şi el nu obiectează că-i face prea des aceeaşi mâncare. Dacă-i doare ceva, nu se plâng, iar zâmbetul apare când şi când pe faţă, ca o efemeridă, cu o uşoară undă de ironie.

N-au nimic de câştigat, n-au nimic de pierdut.

Totul… o apă s-un pământ

Curios este faptul că se nivelează contrariile care intră în această căsnicie, unde nu se întâmplă nimic. Bucuria care ar trebui trăită, căci, iată, băiatul lor cel mare a ajuns director general la o mare firmă, nici măcar nu se exprimă. De ce? Dacă unul dintre ei ar fi fericit, ar da de înţeles că fiul a ajuns unde a ajuns din cauza aportului important pe care el l-a avut în modelarea copilului. Ceea ce ar sugera că celălalt nu a avut. De ce complicaţii? Dacă un necaz intră pe uşă, niciunul nu-şi permite să-şi iasă din fire, ca nu cumva să facă vreo aluzie că partenerul ar avea un rol în nefericirea căzută peste ei. Aşa că, fără ieşiri temperamentale sau fără comentarii ce ar putea fi interpretate! Dacă unuia îi creşte leafa, nu se sărbătoreşte nicio bucurie, ca nu cumva să se creadă mai destoinic decât celălalt şi să-l umbrească. Nu merg la aniversări şi nici nu le serbează pe cele ale familiei. Întrebarea pe care şi-o pun în secret este: Merită? Şi se lasă păgubaşi. La înmormântarea altora, nu au lacrimi, iar la nunţile unde sunt invitaţi, au o singură urare: „casă de piatră!” Aşa simt că este şi a lor, rece. La biserică nu se entuziasmează pentru niciun proiect, nu se roagă în public şi nu critică. Refuză orice slujbă care li se oferă. Ascultă slujba şi ies repede, pentru că n-au prieteni şi nici nu vor să aibă. La colectă dau mărunt şi nu cred tot ce li se predică.

Îi salută respectuos pe vecini, dar se feresc să intre în vorbă cu ei. Nu pun fotografii de-ale lor prin casă, iar albumul din tinereţe este foarte bine ascuns. Nu se privesc în ochi şi nu se ating.

Se feresc de curent şi de dragoste.

Ai zis ceva?

Dacă-i priveşti, îţi dai seamă că trăiesc în două lumi. Fac ceva, dar cu gândul, în altă parte. Parcă au pierdut drumul şi tot îl caută şi nu-l găsesc. Fiecare are un monolog bogat. Nu se mai satură de vorbit cu… sine însuşi. Dar nimeni nu ştie care este subiectul de discuţie. Sunt ca nişte refugiaţi şi se mulţumesc cu minimum de condiţii. Apă şi pesmet, deşi alături sunt banane, kiwi, portocale, trei feluri de mâncare chinezească şi sucuri naturale.

Uneori te privesc şi nu ştiu de unde să te ia. „Sunt vecina dumneavoastră, doamnă Cernat. Mă întâlnesc des cu domnul Cernat la pâine”. Trec pe lângă tine ca nişte stafii şi traversează strada tocmai când vine o maşină în viteză.

Ea, când este singură, scoate o fotografie din tinereţe, ascunsă în lenjerie, şi o priveşte îndelung. Sunt alături de ea şi câţiva băieţi. El, când este singur, scoate din buletin o fotografie mică, din tinereţea lui, cu o fată pe care a curtat-o cândva. Dacă intră doamna lui pe uşă, o bagă repede la loc şi revine în cotidian cu sentimentul unei pierderi mari.

Ea întreabă de trei ori în ce zi este, iar el îşi caută ochelarii prin casă, fără să-şi dea seama că sunt ridicaţi pe frunte. Sunt împreună, dar nu se găsesc. Stau la aceeaşi masă, dar nu se văd.

„Ai spus ceva?” întreabă el, după ce ea îi repetă de trei ori să se ducă să închidă apa la cadă. El se ridică şi, lunatic, închide uşa la sufragerie. „Am închis-o!” o asigură el.

Ce zguduire ar putea veni ca să-i trezească la o altă viaţă? Ce eveniment i-ar putea scoate din monotonia feroce a căsniciei lor? Şi deodată se porneşte o clătinare, cu trosnete. Cutremur!!! El se îndreaptă spre uşa de la sufragerie.

— Vino sub tocul uşii, o chemă el. E mai sigur aici.

— Nicăieri nu e sigur, refuză ea apropierea. M-am obişnuit cu pericolul şi nu mi-e teamă, adăugă sec.

— Bagă-te sub masă! îi dădu el un sfat.

— Toată viaţa am fost sub masă. Măcar acum să ies. Chiar îţi pasă? îi aruncă ea, fără să ia în serios cutremurul care te îngheţa.

— Treaba ta, îi întoarse el impasibil, fără să-i răspundă la ultima întrebare.

— Nu-i aşa că ţi-ar plăcea să mă vezi printre ruine? îl cercetă ea, ironic.

— Ai chef de ceartă de pui întrebări din astea capitale?

— Nu-i un moment mare pentru tine? îl confruntă ea din nou.

— E doar un cutremur, răspunse el, înghiţindu-şi teama.

În bucătărie, serviciul de farfurii căzu din dulap, spărgându-se. Apoi, pahare şi zgomot de oale. Cutremurul se opri.

Ea plecă în bucătărie şi strânse tot ce se spărsese. El ieşi cu coşul de gunoi. Ea aşeză glastrele cu flori, care erau gata să cadă şi le mai turnă apă. El mai strânse nişte cioburi, pe care doamna lui nu le

văzuse.

— A fost destul de tare, comentă el.

— Da, a fost, zise ea, ca şi când n-ar fi fost.

— N-au fost stricăciuni prea mari, continuă el.

— Putea fi mai rău. Ţi-e foame? îl întrebă.

— Poţi să pui masa, zise el îngândurat. Ce-ai vrut să spui cu pericolul, apoi cu ruinele şi că ai fost toată viaţa sub masă?

— Nimic. Nişte prostii care mi-au trecut prin cap. Doar n-ai să le crezi.

Trei întrebări mari au rămas fără trei răspunsuri mari. În ei, singurătatea se ghemuise şi plângea înăbuşit…

Televizorul… şi dragostea în service

„Azi mai fur o bucurie din inima lor", şi-a zis el şi a intrat discret cu florile la spate, strâmbându-se la scârţâitul trădător al uşii de la intrare. Anticipa zâmbetele fetelor şi îmbrăţişările lor pline cu exclamaţiile de admiraţie pentru gestul lui romantic şi parfumat. Dar… tăcere. A stat puţin pe loc în hol şi a ascultat. Un suspin şi un plâns înăbuşit se auziră din dormitor. Îngrijorarea s-a furişat împletită cu teamă. Deschise uşa. Cu faţa în palme, doamna lui plângea şi suspina. Gestul cu buchetul de trandafiri era inutil.

— Ce-i cu tine? Ce s-a întâmplat? Să nu cumva să-mi dai vreo veste proastă! Hai linişteşte-te şi spune-mi!

— Orlando, zise ea plângând, tocmai când să meargă la cununie, a fost ucis.

Şi începu un plâns sfâşietor.

— Îmi pare rău pentru el, sărmanul! Atât de aproape este tragedia de bucurie în lumea noastră, că zilnic trebuie să fim pregătiţi sufleteşte, spuse soţul cu compasiune.

— Termină odată cu filosofia ta religioasă! izbucni doamna lui. Nu înţelegi nimic!

Şi plânsul porni iarăşi.

— Te pot ajuta cu ceva? Mă pot ocupa de pregătirile de înmormântare. Dacă e nevoie, scot bani de la CEC pentru orice cheltuială. Doar spune-mi ce să fac şi am şi pornit. Plângem ce plângem şi acţionăm apoi, zise el practic.

— Încetează odată! strigă ea la el, derutându-l. Nici nu ştii despre ce e vorba şi vii tu să strici tot.

Jalea era în toi. „Durerea o face aşa nervoasă", îşi zise el.

— E vreo rudă de-a ta? zise el candid şi înţelegător. Ea se uită la el, pironindu-l dispreţuitoare.

— Mai mult decât atât! Mult mai mult! Nimeni nu poate să-l ajute şi nici pe mine, zise ea tânguindu-se. Lasă-mă în pace! Vreau să mă laşi singură cu durerea mea.

Confuz, s-a îndreptat spre camera fetelor. Doar ele îl puteau lămuri. Deschise cu grijă uşa şi… stupoare! Amândouă erau în pat şi plângeau de gemea patul sub ele.

— Ancuţa, Daniela, ce s-a întâmplat? Fetelor, lămuriţi-mă şi pe mine. Sunt gata să vă ajut.

— Orlando a murit, zise una dintre ele.

— Asta ştiu de la maică-ta. Dar cine e Orlando? Nu cumva e vreun prieten al uneia dintre voi şi nu mi-aţi spus până acum? Aşa este? Curaj fetelor. Viaţa e dură uneori. Haide, spuneţi-mi?

S-au uitat una la alta şi, din plâns, au început să râdă, apoi iarăşi plâns. Ceaţă absolută pentru tatăl lor.

— Una şi cu una fac două. Dacă nu-mi spuneţi, sun la poliţie şi aflu despre cine este vorba. Eu nu pot să stau cu mâna în sân, când se întâmplă astfel de tragedii.

— Nu înţelegi, tată, că e Orlando cel vestit, din „Dragoste învăpăiată”? îl lămuri Daniela.

— De unde să ştiu eu, tată, cine e Orlando şi asociaţia asta din care face parte. Am zis că e o rudă de-a maică-tii sau un prieten de-al vostru. Şi trebuie să mergem cu toţii la înmormântarea lui?

— Tată, ne disperi! Orlando e un actor din telenovela „Dragoste învăpăiată”. Şi acum, la sfârşit, a fost ucis de un duşman de-al lui tocmai când urma să se căsătorească. De ce eşti aşa de greu de cap şi nu pricepi ceea ce e aşa de simplu.

— Păi cum, tată, să nu fie greu să înţeleg, când văd că plângeţi de vă prăpădiţi sănătatea.

— Mai pardon, zise Daniela ofensată. Noi ne identificăm cu personajul pozitiv şi trăim viaţa lui, bucuriile lui şi tristeţile lui. Asta se cheamă empatie, tată. Numai sufletele sensibile pot trăi asemenea stări sufleteşti.

— Şi eu de ce n-aş trăi ca voi asemenea stări sufleteşti? Nu, dragile mele. Nu vreau să rămân insensibil la această dramă.

Ieşi în sufragerie, apoi în balcon şi deodată se auzi o bufnitură. Fetele se repeziră în sufragerie, intuind a doua tragedie.

— Tată, ne-ai nenorocit! Ce-ai făcut?

— Ce m-aţi învăţat. Să fiu sensibil. Orlando avea nevoie de un sicriu şi eu i l-am făcut cadou.

Pe betonul din faţa blocului, o cutie neagră şi spartă îşi aştepta dricul, ca să ducă pe ultimul drum duhul lui Orlando.

Frumuseţe, muşchi şi manie aprinsa

O lume fascinantă i se deschide celui care apasă pe butonul telecomenzii. Aproape orice film tranzitează prin faţa ochilor fiinţe încântătoare. Personajele feminine sunt de o frumuseţe răpitoare, iar siluetele lor perfecte, după stasul impus de Hollywood, aruncă o mulţime de femei şi de fete în chinurile regimurilor de slăbire. Zâmbetele „zeiţelor" de pe ecran îţi propun cea mai încântătoare faţadă pe care cu greu poţi s-o egalezi, iar privirile lor, aruncate dintr-un unghi cât mai atrăgător, te anesteziază şi te invită în cea mai fermecătoare aventură imaginară.

Bărbaţii care se lasă purtaţi de vraja şerpuitoare a „sirenelor" de pe ecran, după mai puţin de zece minute, sunt prinşi în capcana imaginii şi sunt duşi unde vrea ea. Imediat apare şi contrastul, când doamna bărbatului atras de formele care sunt lăsate să-i intre în ochi trece cu mătura pe lângă el. „Doamna mea parcă s-a mai împlinit şi nu mai are mlădierea aceea de când ne-am cunoscut noi. Nici părul nu mai este aşa bogat şi strălucitor. Aşa legată la cap parcă e haiduc. Şi nici vocea nu mai are căldura aceea de odinioară, cu care mă chema la masă, ca o melodie îndrăgită". Adică: „Nu seamănă deloc cu cea de pe ecran", s –, ar traduce meditaţia lui.

— Vrei să mă ajuţi să ridic puţin masa ca să scot covorul şi să-l scutur puţin? îl solicită doamna din realitatea vieţii lui.

— Ia mai lasă-mă să respir şi eu puţin, că numai la treabă mă înhami. Cum vezi că se odihneşte omul puţin, gata şi tu cu mătura ta şi cu foiala asta enervantă. Merit şi eu să fiu puţin respectat.

Cred că cineva ar spune că, dacă mătura ar avea ceva minte, i-ar fi altoit vreo două pe spinare bărbatului „nerespectat" de şi-ar fi schimbat imediat filosofia lui casnică. Oare câţi bărbaţi merg seara târziu la culcare cu regretul că ar merita ceva mai bun şi mai încântător decât ceea ce au? Şi asta pentru că, întreţinându-se din cutia magică, li s-a şoptit ispititor: „Oricând poţi avea ceva mai select. Doar să vrei!"

Doamnele care savurează seriale siropoase sunt ţintuite de

cavaleri înalţi, voinici, cu muşchi bine conturaţi şi cu priviri pătrunzătoare, de rămâi hipnotizat. Personalitatea lor şi vigoarea cu care îşi execută duşmanii îi fac demni de orice relaţie amoroasă, că doar nu se mulţumesc cu una. Şi aici e misterul – chiar şi doamnele din fata ecranelor îşi oferă inima lor în taină unuia dintre cei mai distinşi bărbaţi, chiar dacă, trecând prin cartier, culcă la pământ vreo zece infractori. Dar, staţi aşa. Cine credeţi că deschide uşa? Cine altul, decât soţul doamnei, care vine de la serviciu, trecând întâi prin piaţă, încărcat ca o albină, dă raportul:

— Am luat pâine, morcovi, pătrunjel şi ţelină. Nu ţi-e dor de banane şi de mandarine? Ţi-a luat băiatul de toate. Şi opt kilograme de cartofi, de mi s-a strâmbat coloana. Dar pentru doamna mea, o îndoi cu plăcere.

— Bine, bine, îi zise doamna lui, ofensată de lucrurile prozaice şi atât de casnice, care nu se potriveau de loc cu intriga serialului. Pune şi tu de-o ciorbă şi apucă-te de curăţă cartofii şi morcovii, că doar te pricepi. Ştii că acum e momentul meu, pe care nu trebuie să mi-l tulburi cu nicio treabă. Şi, dacă sună cineva, să spui că nu sunt acasă.

Cine poate opri judecata de valoare care se insinuează în mintea doamnei ce urmăreşte aventura cavalerului ei de pe ecran? „Bărbatul meu parcă e semnul întrebării când te uiţi din profil la el. Chelia începe să i se însorească, iar noaptea sforăie de zici că e tractor în campanie agricolă. Se împiedică uneori în covor, ca un adolescent, şi nici măcar nu are nişte replici inteligente. Norocul meu că îi place să gătească, să facă şi curat prin casă. S-a moşnegit de tot omul meu". Adică: „N-aduce nici pe departe cu cel de pe ecran".

„Sunt speculaţii!" parcă i-aş auzi pe unii sau pe unele. „În realitate nu se întâmplă aşa! Ne uităm şi apoi ne detaşăm, că, vorba aceea, suntem oameni mari!"

Orice imagine care nu este respinsă de conştiinţa noastră va deveni parte din noi. Ea se însoţeşte cu altele din aceeaşi categorie şi formează convingeri despre „frumos" şi despre „viaţă", care vor deveni grile pentru a ne norma evenimentele şi trăirile… Nu putem fi neutri, chiar dacă nu pronunţăm conştient unele dintre reflexiile de mai sus.

Nu mai spun câtă mânie curge în dramele care se vor cât mai tensionate. Personaje bine înnegrite, care fac rău celor buni, trezesc în telespectator un val de ură şi de sentimente de răzbunare, care îl secătuiesc şi îl uzează puternic. La aceasta se adaugă răzbunarea pe

care regizorul a plănuit-o şi care, de multe ori, este mai blândă decât aceea pe care şi-o imaginează telespectatorul.

Cândva, cu ani în urmă, la cununia oficiată la altar, s-au auzit cuvintele: „Vă luaţi angajamentul să vă respectaţi, să vă iubiţi şi la bine, şi la rău şi să nu lăsaţi nicio altă persoană să intervină între voi?" S-a auzit un „DA" solemn atunci. Dar astăzi cine vă pune să îngrămădiţi o mulţime de intruşi între voi?

Extaz la minut şi, reclama la şampon

O grabă teribilă circulă în toate scenele pe care micul ecran le descarcă în sufletul avid de nou. Dacă o imagine prinde o întâlnire dintre un băiat şi o fată, deodată, cei doi îşi încrucişează privirile şi îşi dau seama pe loc că sunt făcuţi unul pentru celălalt. Se sărută şi se îmbrăţişează de zici că se cunosc de doi ani şi jumătate, când, de fapt, s-au văzut doar de zece minute. În următoarele minute, îşi planifică nunta, iar după jumătate de oră, nişte evenimente care îi bulversează îi despart, iar ea va avea un copil de la el. Băiatul mai are între timp încă şapte aventuri, dar revine în final la prima lui dragoste.

Sindromul satisfacţiei imediate este numit dragoste, iar varietatea relaţiilor adulterine este numită plăcere permisă. Ceea ce este important este ceea ce simţi, spune mesajul filmului, iar ceea ce este moral este o strâmbătură a unei generaţii depăşite, care i-a sufocat la timpul ei pe oameni cu normele învechite ale fidelităţii conjugale.

Presiunea culturii de astăzi înalţă devizele: „Vreau!" şi „Acum!". O viaţă ce parcă nu are în ea nicio durere, pentru că nu mai e timp pentru ea, se impune ca filosofie de urmat. O foame după iubiri diverse şi după senzaţii noi e strigătul celui care este sub robia impulsului sexual, necenzurat de nicio instanţă raţională. Şi viteză cât mai mare spre plăcere şi spre egoism. Chiar dacă durerile şi neîmplinirile unora strigă, nu e timp pentru ele. Chiar dacă iubirea unică şi mare, coborâtă de la Cel ce este Dragoste, cheamă la unicitatea legământului, nu mai e în topul preferinţelor.

Până şi reclama la şampon te cheamă la o alegere făcută după criteriile celei mai „superbe" goliciuni. Ca şi când, dacă nu ai un corp de amforă, nu meriţi să foloseşti săpunul sau şamponul lăudat.

Cei mai mulţi sunt oameni normali, cu expresii normale, cu siluete comune şi mai puţin „perfecte" (dar cine deliberează pentru noi perfecţiunea?). Fiecare dintre noi avem reumatismul nostru sau

dioptriile noastre, scoliozele şi rotunjimile noastre. Ne bâlbâim şi sf orăim noaptea. Vorbim prin somn şi dăm „bună seara" în plină dimineaţă. Ne împiedicăm de vreo piatră şi transpirăm des. Zâmbim strâmb şi avem burtă. Vorbim banalităţi şi uneori ne mai certăm ca să ne disputăm dreptatea. Ne mai cad dinţii şi uităm buchetul de flori la magazinul din colţ. Nu avem aere de eroi, de frumoşi şi de supli. Nu suntem superinteligenţi şi nu avem romantisme la fiecare pas.

Asta e viaţa, şi nu cea de pe ecrane, care ni se impune ca perfectă în frumuseţe fizică şi ca o inepuizabilă peltea. Poate că n-ar strica să fie reabilitată expresia lui Iisus în faţa acestei pretinse realităţi: „Înapoia mea, Satano!"

Dragostea, în service!

Nu încape îndoială că ceva putred a pătruns în inima societăţii noastre de consum. Ne atrage ceea ce nu este constant şi principial. Ne seduc plăcerea ilicitului şi tensiunile extreme. Dragostea, aşa-numita dragoste, este încontinuu tamponată de certuri, despărţiri şi reveniri spectaculoase. Şi asta pentru că partenerul inconstant are o prestaţie care îl impresionează pe partenerul înşelat, care închide ochii şi acceptă din nou iubirea cea mare. Nimic mai fals decât să-ţi aşezi iubirea pe performanţele celuilalt. Nimic despre caracter şi loialitate. Nimic despre Dumnezeu şi jurământ. Nimic despre rugăciune şi legământ. Nimic despre închinare şi comunicare cu Sursa Dragostei.

O iubire care cere mereu reparaţii şi care se află necontenit în service nu circulă. Nu duce pe nimeni şi nu duce la nimeni. Doar claxonul i se mai aude: „Te iubesc!", dar fără să existe obiectul iubirii, pentru că rezervoarele lor afective sunt goale.

Dragostea adevărată nu arată bine pe ecrane şi nu are intrigi complicate. Nu răvăşeşte sufletul şi nu-l ţine în tensiuni epuizante. Este previzibilă şi constantă. *Acoperă totul*, *crede totul*, *suferă totul*, *nădăjduieşte totul*.

Un lucru este clar: mass-media nu arată acea dragoste puternică şi mai puţin învăpăiată, acea dragoste cameleonică, purtând culorile împrejurărilor, fără să dispară vreodată, dar dominând împrejurările. Acea dragoste adâncă, insondabilă, dar prezentă în circumstanţele cele mai nesigure, pentru a da siguranţă relaţiei.

La o anchetă corectă, făcută de principiile adevăratei vieţi, imaginea aşa-numitei iubiri, care este vândută pe ecrane nu este decât fals şi uz de fals în dragoste.

Un scenariu refuzat de TV

Un bărbat şi o femeie merg înlănţuiţi prin parc, învăluiţi de un zâmbet invidiat chiar şi de florile de cireş. El duce un coş de papură acoperit cu un ştergar alb, iar ea poartă în mâna stângă un buchet de flori culese de soţul ei. Se opresc, se uită împrejur, apoi ea scoate o faţă de masă din geantă şi o pune pe iarbă. El se aşază în genunchi şi pune coşul în mijloc. Apoi, dă ştergarul la o parte şi aşază masa. O farfurie ei, o farfurie lui. Un pahar ei, un pahar lui. Ea mai scoate un pahar şi pune apă în el, apoi îşi aşază florile în vas.

El o priveşte îndelung şi o mângâie pe păr. Ea îi zâmbeşte şi prinde mâna lui în mâna ei. El o sărută tandru şi îi spune că o iubeşte cum iubesc ochii lumina.

Mai încolo, nişte tineri îi văd şi râd în hohote. Ei se uită la aceşti copii şi le zâmbesc. Tinerii se simt ruşinaţi de privirile fără reproş ale celor doi. El are optzeci de ani, iar ea, şaptezeci şi opt.

Aşază în farfurii mâncarea, dar, din greşeală, el varsă paharul în care erau florile. Ea râde de pozna lui şi îi spune că e fără greşeală în veşnica lui stângăcie. Se roagă pentru masă. Apoi îşi spun „poftă bună" unul altuia. După ce mănâncă şi aşază totul în coş, el se ridică şi îi întinde mâna. Ea se prinde de mâna lui şi-i mulţumeşte, în urma lor, cei doi tineri, un băiat şi o fată de optsprezece ani, cercetează locul prânzului lor. Nicio firimitură n-a rămas printre firele de iarbă. „Se vede că ei nu şi-au risipit viaţa în nimicuri".

Pe sub teii de pe aleea parcului, un bătrân şi o bătrână, legaţi unul de altul, stropesc veşnicia cu dragostea lor. Şi, pentru că pe pământ niciun regizor nu a vrut să filmeze această „banală" scenă, Dumnezeu a luat-o şi a proiectat-o pe perdeaua Sanctuarului.

Alo, spitalul de urgenta?

Aerul sângera de plânsul strident al sirenei, în timp ce Salvarea cerea prioritate la orice intersecţie. Posturile de radio şi de televiziune şi-au întrerupt programele, pentru a transmite ştirea care a aruncat fiori în orice trecător de pe planetă. Animalele au ieşit ca după un cutremur din habitatul lor, alergând năucite, fără direcţie. La auzul acestei veşti nenorocite, copiii au plecat de acasă fără să spună unde; bărbaţii le-au lăsat soţiilor lor un bilet pe masă, cu un conţinut scurt şi lapidar: „E bine să nu mă mai cauţi pentru un timp", iar ele s-au bucurat de libertatea nesperată la care râvneau în ascuns. Vecinii au rupt orice relaţie între ei, bănuindu-se reciproc de intenţii nemernice.

De ce toate acestea? Simplu, dar tragic. Personajul cel mai important de pe planetă, oriunde prezent, în familii şi în societate, în parlament şi în biserici, în instituţii şi la şcoală, cel care asigură unitate şi pace, bucurie şi intimitate, aleargă spre moarte în goana Salvării. Viaţa fiecăruia depinde de această personalitate atât de căutată şi cerută de oameni.

Dacă moare, se duce de râpă toată agoniseala de suflet a celor doi, prinşi în frământul căsniciei. Se sparge siguranţa socială, iar războaiele ţinute în frâu se vor dezlănţui sălbatic. Nu vă mai spun de jalea fiecărei inimi la auzul acestei ştiri, care anunţa nimicirea oricărei şanse de viitor a fiecărui suflet. Cine este? Toţi ştiu cine e. Le este frică să pronunţe numele, aşa de incredibilă este această veste. „Nu cumva să-l ducă la doctorul Natas. E un şarlatan şi te simţi chiar mai rău după tratamentul pe care ţi-l dă. Foloseşte nişte narcotice periculoase. Duceţi-l în afara oraşului, la spitalul de urgenţă Atoglog", s-au auzit mai multe păreri autorizate. Şi Salvarea a luat drumul spre spitalul de urgenţă cel mai renumit. „Mai repede, să nu moară pe drum! Ar fi o catastrofă de neimaginat".

ultima repriza

Au trecut mai bine de douăzeci de ani de căsnicie peste un cuplu cândva bine văzut, de pe strada Răsăritului. O voce revoltată se făcu bine auzită într-o decizie spre neschimbare: „Ori de câte ori am vrut să fac ceva, tu te-ai aşezat de-a curmezişul. Nicio părere de a mea n-a fost bună. Trebuia aprobarea maică-tii ca să cumpărăm ceva pentru casă sau pentru noi. Când am propus să construim o locuinţă pentru noi, am primit votul de veto al centrului de comandă părinţii tăi. M-ai făcut de două parale în faţa copiilor, ca să-i manipulezi cum ştii tu mai bine şi să-i ţii de partea ta. Pentru orice nu mergea bine, eu eram vinovatul, iar tu, victima. Mi-ai scos vorbe la am şi alte aventuri şi m-ai zornăit prin vecini şi pe la serviciu de tot ce a produs imaginaţia ta. E bine să ne vedem fiecare de drumul lui. Nu mai am încredere în tine, chiar dacă mi-ai promite marea cu sarea. Te cunosc prea bine, ca să mai sper ceva. Asta e declaraţia mea de divorţ. I-re-vo-ca-bilă!"

La numai şase luni de la căsătorie, prin uşa întredeschisă, s-a putut auzi ceva mai mult decât un simplu reproş: „Mă ţii în casă ca pe un bibelou de bâlci. Nici nu-ţi pare rău dacă se sparge. Nu mă întrebi ce dorinţe mai am şi eu şi nici nu dai socoteală de treburile tale. Vrei să-ţi fac mâncare ca o bucătăreasă cu calificare şi mă compari mereu cu

mama ta în tot ce fac. Ai uitat orice vorbă frumoasă pe care mi-o scoteai ca din cutie acum câteva luni, până să ne căsătorim, şi treci să-ţi împlineşti pofta fără să mă întrebi dacă-mi face plăcere şi mie. Mă ţin după tine prin curte ca o umbră, poate, poate ţi se dezleagă limba şi mă întrebi şi pe mine ceva, ca să-mi treacă de singurătate. Sunt ca un ac de siguranţă prins la reverul hainei tale. Mersi, băiete! Mă duc la mama, ca să nu te mai împiedici de mine. Răspunsul meu este divorţul. Îţi promit că nu va dura prea mult".

Undeva, mai spre sudul ţării, o creştină dincolo de şaptezeci şi cinci de ani s-a supărat pe cel care de-abia se mai ţine în baston şi i-a declarat totala ei indiferenţă faţă de rugămintea de a-l sprijini în neputinţele lui.

— Totuşi gândiţi-vă că au trecut zeci de ani de căsnicie, pe care i-aţi trăit împreună şi la bine, şi la rău.

— Or fi trecut, că greu au mai trecut, dar acum nu mai vreau să stau cu el. Nu-l mai suport, mi-a răspuns bătrâna, prinsă zdravăn de cârja hotărârii ei.

— Totuşi nu văd de ce, am continuat nedumerit. Nu vă vorbeşte urât, ba mai mult, vă cere chiar iertare pentru orice neplăcere pe care v-ar fi adus-o în trecut. Vă declară dragostea lui şi vă imploră să nu-l părăsiţi. De ce o faceţi?

— Nu pot să uit cuvintele urâte pe care mi le-a spus cândva şi nu mi se şterge din minte cum a încuiat uşa casei când am venit o dată mai târziu de la o discuţie cu vecinele mele şi m-a lăsat afară.

— Şi când s-a întâmplat asta?

— Păi să fie mai bine de douăzeci de ani, m-a surprins bătrâna.

— Şi nu puteţi ierta, după atâţia ani, gestul pe care soţul dumneavoastră îl regretă?

— Nu, şi nici nu vreau să mă mai întorc la el vreodată. Mi-a venit şi mie rândul să-i plătesc.

— Chiar dacă asta ar însemna să pierdeţi împărăţia lui Dumnezeu? am încercat eu o breşă în conştiinţa ei.

— Chiar dacă! mi-a răspuns.

Ce ziceţi de revărsarea de „sinceritate" dintr-o căsnicie plecată spre doisprezece ani, colorată de doi copii de şcoală primară, căsnicie legată în înţelegere şi bună rânduială, în care nimeni nu putea găsi vreo fisură?

— Dragă, vreau să-ţi spun o taină, pe care nu pot s-o mai ţin

ascunsă. Regret că nu ţi-am spus mai demult, dar sper să mă înţelegi. Vreau să ne despărţim în linişte, ca doi prieteni, fără scandal şi fără scene de teatru. Ştiu că n-o să-ţi vină bine, dar asta este: am pe altcineva. Nu-ţi reproşez nimic, doar că nu mai ai prospeţimea de odinioară şi atractivitatea aceea din tinereţe. Te rog să nu mă condamni! Vreau să divorţez şi să mă căsătoresc cu fata asta. Ştiu că o să faci urât când ai s-o vezi şi când o să afli că n-a terminat liceul, dar o iubesc şi nu pot trăi fără ea. Nu mă interesează ce vor spune vecinii, părinţii mei şi biserica. E un foc pe care nu pot să-l mai sting şi trebuie să-l las să ardă cu vâlvătaie. O să am grijă să-ţi dau pensia alimentară la timp şi promit să-i văd pe copii cât mai des. Hai, nu plânge. Aşa e viaţa şi, când te prinde în dansul ei, trebuie să joci. Dar nu pot la două hore deodată. O să vezi că o să mă uiţi repede. Nu face o tragedie din asta. Oricând poţi lua viaţa de la capăt.

şi ce-nseamnă asta?

„Urăsc despărţirile în căsătorie", spune Dumnezeu, şi ceea ce urăşte El este păcatul acestui act inventat de infern. Un divorţ care presupune încercarea altui decor de relaţie, fără motive biblice, înseamnă fărădelege. E o sfidare a autorităţii Celui care a binecuvântat căsătoria şi S-a pus garant pentru unirea celor doi.

Sunt cumva exagerat de aspru când punctez ce înseamnă o acţiune de divorţ? De ce este Creatorul atât de vehement în a-şi arăta neplăcerea faţă de această frângere a relaţiei de căsătorie? Spune Tu, Doamne, ca să nu fiu interpretat că am interese pur literare şi o viziune subiectivă. Spune Tu!

1. Pentru că Mă interesează subiectul acesta, căci este în Planul Meu de salvare, iată gândul Meu de pace şi de armonie pentru familiile pe care le-am unit la altar: *Căci viaţa veşnică este aceasta*: *să te cunoască pe Tine*, *singurul Dumnezeu adevărat*, *şi pe Iisus Hristos*, *pe care L-ai trimis Tu*. (Ioan 17, 3)

Divorţul înseamnă întreruperea cunoaşterii în vederea relaţiei veşnice. Eu nu improvizez întâlniri, pe care apoi să le schimb cu altele mai reuşite. Eu îi chem pe cei doi ca să se arunce în cunoaşterea reciprocă pentru o relaţie de nedesfăcut în timp. Ceea ce aduce încredere este o cunoaştere profundă, iar încrederea dă permanenţă dragostei. Ţine minte, nu te-am chemat în relaţia de căsătorie doar pentru un interval de timp, ci pentru veşnicie! Doar pentru o astfel de durată am creat căsătoria şi pe voi doi. Nu cred că-ţi trece prin minte

să-mi întuneci planul!

2. Eu am spus că *fără credinţă este cu neputinţă să fim plăcuţi Lui* (Evrei 11, 6). Te surprinde dacă-ţi spun că relaţia de cămin este o relaţie bazată pe credinţă? Ştii ce faci atunci când virezi la stânga, lăsându-ţi partenerul de viaţă abandonat? Să-ţi spun eu: îţi părăseşti credinţa. O relaţie care trece prin criză se reface prin părere de rău şi prin iertare. Atunci când nu mai apelezi la darul credinţei, care prinde în inima ei pocăinţa, atunci nu vei mai dori continuarea relaţiei. Ceea ce este mai trist este faptul că vei rupe şi relaţia cu Mine, pentru că acest mijloc de împăcare îmi aparţine şi te va deranja. Şi *despărţiţi de Mine nu puteţi face nimic*.

3. Să vorbim ceva despre perspectiva pe care ţi-o pregătesc: *Căci Eu ştiu gândurile pe care Le am cu privire la voi, zice Domnul, gânduri de pace şi nu de nenorocire, ca să vă dau un viitor şi o nădejde* (Ieremia 29, 11).

Ştii ce faci tu, schimbând partenerul de viaţă? Ştii ce faci atunci când zici că nu te mai înţelegi cu cel de lângă tine şi hotărăşti divorţul? Nu faci decât să-ţi aranjezi viitorul după mintea ta, în care e exclusă nădejdea fericirii şi a dragostei în prima relaţie de căsătorie, care zici că nu merge. Eşti într-o continuă căutare după un partener care să nu te contrazică şi care să nu te cheme la schimbare. Totul să vină de la sine pentru o armonie în care tu să te simţi bine, fără să investeşti mult în relaţie, şi binele ăsta să-l ai acum sau niciodată. De aceea te-ai şi despărţit!

4. *Bărbaţilor, iubiţi-vă nevestele cum a iubit şi Hristos Biserica* (Efeseni 5, 25). Am să spun cu îndrăzneală ceva care te şochează. Fără Mine, Biserica nu-şi poate avea obiectul închinării şi îşi pierde raţiunea de a fi prin pierderea misiunii ei. Dacă vrei să pleci de lângă partenerul tău de viaţă care îţi este dat de Mine, tu desfiinţezi Biserica din casa ta. Unde sunt doi sau trei împreună în Numele Meu, sunt şi Eu acolo. Acest număr şi motivul sfânt al întâlnirii sunt condiţiile ca o Biserică să existe. Mai puţin de doi nu poate însemna Biserică. Vrei să subminezi instituţia Mea, prin care *domniile şi stăpânirile din locurile cereşti vor să cunoască azi, prin Biserică, înţelepciunea nespus de felurită a lui Dumnezeu* (Efeseni 3, 10)?

E tare ce ţi-am spus, dar e adevărat.

5. Niciodată nu mi-a trecut prin minte să schimb legea Mea, cum cred unii, de aceea am zis pentru eternitate: *Să nu ai alţi dumnezei*

afară de Mine (Exod 20, 3). Caracterul Meu este reprezentat de exclusivitatea relaţiei. Nu sunt de substituit, pentru că nu există fericire şi dragoste în afară de relaţia cu Mine. Cred că bănuieşti ce vreau să-ţi spun. Tu trebuie să mă reprezinţi prin exclusivitatea relaţiei cu soţia ta sau cu soţul tău. Nu am un alt model pentru relaţia cu Mine, decât cel pe care ţi l-am dat. Iubirea profundă nu se experimentează în mai multe relaţii nelegitime. De aceea i-am pus lui Moise să lovească stânca o singură dată cu toiagul. De ce vrei să-mi strici simbolul permanenţei relaţiei şi al unicităţii ei?

6. Ai citit de-atâtea ori adevărul din Evrei 4, 12: *Căci Cuvântul lui Dumnezeu este viu şi lucrător, mai tăietor decât o sabie cu două tăişuri: pătrunde până acolo că desparte sufletul şi duhul, încheieturile* în *măduva, judecă simţirile şi gândurile inimii*.

Ai pus la încercare Cuvântul care transformă viaţa ta şi a partenerului tău de viaţă? Te-ai lăsat străpuns de sabia Cuvântului, ca să probezi răbdarea, amabilitatea şi îngăduinţa, pentru a stârni o influenţă transformatoare? Da' de unde! Ai lăsat puterea Mea, care modelează şi schimbă inima, şi ai scos sabia urii tale şi a pretenţiilor tale absurde. Ţi-ai scos argumentele prin care ţi-ai făcut dreptate şi ai lovit cu… despărţirea. Şi Eu stau aici, lângă tine, cu toată puterea nefolosită a iubirii Mele, şi n-ai ochi şi inimă să vezi izvorul de viaţă care îţi poate umple sufletul de bucurie. N-am spus că nu vei avea necazuri în familie, dar îndrăzneşte!

7. Parcă îţi vine să te justifici cu textul din Geneza 3, 12: *Femeia pe care mi-ai dat-o, ca să fie lângă mine, ea mi-a dat din pom şi am mâncat*. Orice afront care vine şi orice gest care te incomodează din partea partenerului tău îţi dau tot mai multă justificare pentru declaraţia ta de divorţ. Şi ai curajul să spui că tovarăşul de viaţă pe care ţi l-am dat Eu îţi face zile fripte. Nu-i aşa că sugerezi, în spatele gardului de cuvinte, că autorul eşecului tău sunt Eu? Mă doare atunci când îmi desconsideri creaţia şi poate că încerci gândul că te-am înşelat, dându-ţi binecuvântarea la altar. Te-ai aşteptat la o fiinţă perfectă, şi iată că nu e. Tot pe Mine Mă scoţi vinovat? Aşteptările pe care le ai faţă de celălalt le ai şi pentru tine? De ce crezi că sunt lângă voi zi şi noapte? Nu pentru a vă urca pe scările înţelegerii şi ale iubirii? Nu pentru a vă vindeca de adversitate şi de tensiuni?

8. Mai ţineţi minte când i-am chemat la Mine pe cei doisprezece şi i-am trimis *doi câte doi*, dându-le puterea asupra duhurilor necurate

şi să vindece boli şi orice neputinţă?

Cu dragostea pe care v-am dat-o, v-am trimis să aprindeţi alte inimi, care n-au cunoscut ce aţi cunoscut voi. Şi ce Mi-aţi făcut? V-aţi certat pe drum şi Mi-aţi deturnat misiunea de vindecare şi de scoatere a duhurilor de ură şi de răzvrătire din atâtea cămine. Voi înşivă vă umpleţi de boli şi de duhuri de despărţire, căutând să vă salvaţi egoismul. Nu e cinstit!

9. Am zis că *„da" al vostru să fie „da" şi „nu" să fie „nu", ca să nu cădeţi sub judecată* – Iacov 5, 12. Ai spus la altar „da" şi, acum, la tribunal, spui „nu". Acea dăruire exclusivă şi eternă, promisă la altar, o anulezi prin puterea ta legislativă, înfruntând Cuvântul Meu, care ţi-a spus atunci că „ceea ce am unit Eu, nimeni să nu despartă". Prăbuşeşti cu atâta uşurinţă loialitatea declarată unei singure inimi. Vii în faţa instanţei şi minţi că a existat ceva între tine şi celălalt, când, de fapt, a fost legământul Meu, dat prin binecuvântare.

10. Mă las cu ceva mai multă greutate pe conştiinţa ta, pentru că te iubesc şi vreau să-ţi schimbi ideea de plecare. Cunoşti bine textul din Romani 1, 21: *Fiindcă, măcar că L-au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu I-au mulţumit; ci s-au dedat la gânduri deşarte, şi inima lor fără pricepere s-a întunecat*.

Am pus în viaţa ta o instanţă morală, care să te protejeze în relaţie şi să prinzi sensul vieţii prin dragostea Mea. Acum, când faci eforturi să strângi câţiva martori la divorţul tău bine plănuit, nu faci decât să vinzi instanţa sensibilă pe care ţi-am dat-o pe o instanţă firească, ce urmăreşte binele tău personal, dar fără acoperire în faţa Adevărului. Şi vrei să te las să te pierzi de celălalt şi să-ţi găsesc şi circumstanţe atenuante, nu-i aşa? Doar atât îţi mai spun: Ceea ce-i faci celui de lângă tine, Mie îmi faci. Merit Eu un astfel de tratament, după câtă dragoste ţi-am cântărit pe dealul Căpăţânii?

* * *

Pulsul de-abia se mai simţea. Inima se pregătea să-şi termine alergarea. La spitalul de urgenţă Atoglog, medicii s-au repezit în ajutorul celui mai prestigios personaj al Pământului.

— Repede, oxigenul! strigă un doctor. Pregătiţi-vă pentru resuscitare!

— Pierde tot sângele! Hemoragie internă! strigă alt doctor speriat.

— Nenorocire! se auzi un glas disperat. Are o grupă rară de

sânge şi doar o singură persoană are grupa lui. Dacă nu acceptă să-i dea sângele lui, planeta aceasta va muri odată cu el.

— Sunt aici, îşi făcu prezenţa singurul om care avea aceeaşi grupă de sânge cu a celui mai onorat personaj de pe Pământ.

— Accepţi transfuzia? se auzi întrebarea de undeva de sus, în difuzoarele din sala de operaţie.

Străinul se întinse pe patul acela, care semăna cu două drumuri care se întretaie, şi îşi întinse mâinile pentru transfuzie. Acesta era răspunsul lui. Corpul lui s-a conectat la celălalt. Doctorii din spitalul de urgenţă îl detestau pe străinul care se dădea doctor şi care avea alte metode de vindecare. Şi, ciudat, niciun caz care a venit la el nu a plecat nevindecat. „Foloseşte metode necinstite, au spus unii doctori. Ne strică prestigiul cu practica lui neortodoxă". Acum nu mai avea cum să se mai atingă de pacienţii lor. Doar cu sângele lui. Transfuzia continua. Pacientul dădea semne de viaţă. Vocea de sus îl apelă din nou pe străin:

— Continuăm?

Capul s-a înclinat spre piept.

— Mai trebuie! strigă un doctor.

— Dar moare donatorul! îl contră un altul.

— Nu contează. Trebuie să-l salvăm pe pacientul nostru. Nu întrerupeţi transfuzia!

— Funcţiile vitale ale donatorului sunt la limită! anunţă un doctor speriat.

— Continuăm transfuzia? întrebă vocea de sus.

Pentru că nu mai avea putere să răspundă, a răspuns din mişcarea pleoapelor, până s-au închis de tot. În celălalt pat, pacientul în jurul căruia gravitau toate interesele omenirii a deschis ochii.

Planeta este salvată. Viaţa poate să continue. Ştirea a fulgerat bucurie peste tot.

În registrul spitalului de urgenţă Atoglog, s-au consemnat numele şi prenumele pacientului: Dragoste Firească.

Nimeni nu s-a mai îngrijit de străinul care a salvat viaţa celui mai important personaj de pe Terra. După trei zile, trupul rece al ciudatului vindecător nu a mai fost găsit.

În schimb, cineva a şters prenumele vestitului personaj salvat, rămânându-i doar numele: Dragoste.

examen la… concediologie

— Dragule, mai sunt trei zile până la concediu şi-mi vine să leşin de bucurie. Fără griji, fără stres, departe de telefon şi de complicaţii, departe de aceleaşi priviri şi de birouri şi linişte, multă linişte şi relaxare. Deja văd verdele de munte şi simt cum aerul brazilor îşi face traseu prin plămânii mei. Nu mai stau o clipă. Mă şi apuc să fac bagajele, să nu uit ceva. Tu nu te bucuri?

— Doar n-o să chiui să mă audă vecinii. Normal că îmi pare bine. Dar mai e timp pentru bagaje. În trei zile mucegăiesc. Las-o mai uşor.

— Voi, bărbaţii, parcă n-aţi avea emoţii atunci când vine ceva frumos. Parcă aveţi o inimă care merge în cârje. De ce să nu strigi de bucurie?! De ce să nu cânţi de satisfacţie?! Ce, îţi cad galoanele, dacă sărbătoreşti evadarea asta fericită?

— Ba chiar am să anunţ toţi vecinii şi guvernul că, timp de o săptămână, sunt în cea mai grozavă delegaţie.

— Chiar nu pricep deloc, se umbri soţia bărbatului cu ziarul în mână. Nu era vorba că stăm trei săptămâni la Buşteni?

— Doar o săptămână, că m-a rugat şefu' să-i ţin locul cât timp merge şi el în concediu.

— Cum, şi tu ai acceptat, fără să mă întrebi şi pe mine?

— Ce, asta e de întrebat? Doar se execută, doamnă. Nici nu se discută.

— Eram sigură că trebuie să-mi faci tu o ameţeală de-asta. Te duci singur, domnule. Mai bine stau aici, să robesc mai departe, decât să mă mânjesc cu cele şapte zile generoase ale Mariei tale. Creează-i condiţii şefului tău, ca să vină odihnit şi să te hămălească bine tot anul, ca răsplată.

— Unu-zero pentru mine. Te-am testat să văd ce zici. Voi, femeile, parcă sunteţi făcute numai din emoţii încărcate doar cu electricitate. Logica şi raţiunea, mai pe urmă. Trei săptămâni pe muchie, doamnă, la Buşteni. Nu-i dau şefului niciuna. Şi sper să dorm buştean în aerul acela.

— Din lac în puţ, zise doamna mai înviorată. Nu e deloc nostim ca, timp de trei săptămâni, să veghezi somnul unui „buştean". Dar este ştiut că nevestele se sacrifică întotdeauna. Fie şi de data asta! zise ea, trăgându-l strengăreşte de urechea care i s-a părut că e mai neascultătoare.

Nota explicativa

Este ştiut că, atunci când un cuplu pleacă în concediu, se poate

spune că este o adevărată aventură. Nu din cauza unor evenimente neprevăzute pe care au să le întâmpine. Nu! Nu din cauza unor oameni care au de gând să le urzească eu ştiu ce surprize. Nicidecum! Totuşi trebuie să vă spun. Din cauza celor doi. Bărbatul şi femeia sunt tot timpul într-o palpitantă aventură din cauza marilor diferenţe dintre ei. Structural, cei doi sunt diferiţi, pentru că Dumnezeu i-a făcut diferiţi: *parte bărbătească şi parte femeiască i-a făcut*. Dacă n-ar fi fost aşa, atunci n-ar fi existat atracţie între ei. Căsătoria n-ar fi fost posibilă. Au intrat în alianţa iubirii din cauza felului unic de a-şi exprima specificul afectiv şi raţional, dar ce ne facem că, după ce se căsătoresc, din aceleaşi motive, au loc divergenţe. Se spune că, în multe cazuri, romantismul care musteşte de pasiune înainte de căsătorie se domoleşte după şi începi să vezi în trăsăturile pe care le admirai pricini de poticnire. Cum să nu te miri! Haideţi să rostogolim câteva asemenea diferenţe, manifestate de cei doi, tocmai în perioada concediilor şi să ne uimim de modul unic de a vedea fiecare rezolvarea într-o situaţie dată. Şi ce rezolvăm cu asta? Multe. De exemplu, o dată ce ştim specificul masculin şi feminin, ştim cum să ne înţelegem mai bine partenerul de viaţă. Şi asta înseamnă mult.

Secret de start în preajma începutului de concediu, femeile sunt mai stresate şi somnul lor are o nelinişte aparte. Şi aşa, atunci când dorm, creierul lor are activitate în proporţie de 90%, primind şi analizând continuu informaţii, pe când creierul bărbaţilor este blocat în proporţie de 70% atunci când dorm. Ele se miră cum de sunt atât de impasibili în preajma unui eveniment atât de luminos. Ceea ce le mai deranjează la bărbaţi este că, atunci când îi trimit să aducă ceva alimente din frigider, ei nu dau de ele nici când caută a doua oară, pe când ele vin cu ochii închişi şi le găsesc. Datorită hormonilor de estrogen, ele îşi fixează un tipar al lucrurilor unde sunt puse şi, când deschid frigiderul sau dulapul, harta din mintea lor reperează imediat obiectul.

Pune-l pe bărbat să-şi facă valiza pentru concediu şi vei vedea ce n-ai văzut. El îşi pune hainele după vremea pe care o are în Bucureşti şi nu după cea de la munte. Ţin minte că am plecat la Vatra Dornei într-o vară, luându-mi doar câteva cămăşi cu mâneca scurtă, în speranţa că mă voi răcori în sfârşit, şi, când am ajuns acolo, nu ştiam de unde să cumpăr mai repede un pulover. În schimb, femeia, care are o înclinaţie pentru amănunt, va fi prevăzătoare şi nu va uita nici unghiera,

şerveţele de masă sau vreun alt amănunt care bărbaţilor nici nu le trece prin cap. Fire eminamente emoţională, femeia va scruta faţa soţului şi va depista orice umbră de insatisfacţie sau supărare, fapt care o determină să ceară socoteală pentru indispoziţia care o întunecă şi pe ea. Dacă în preziua plecării nu-i vorbeşte soţului, atunci e o chestiune majoră. Dacă la bărbat, tăcerea poate fi caracteristică, la femeie e anormală. Atunci când vorbeşte, ea construieşte relaţii, iar un concediu fără relaţii e poluare sufletească sigură. Pentru bărbaţi, vorbirea e mai mult pentru a transmite idei şi informaţii. Cum să nu se supere soţia când vede că soţul ei trânteşte în valiză cincisprezece cărţi de citit şi zece reviste cu rebusuri? „Iar vrei să mă scald în monologuri ca anul trecut?" îi reproşează ea. Totuşi femeile să nu uite că bărbaţii au o localizare mai restrânsă a vorbirii pe creier, pe când ele au centrul vorbirii şi în emisfera stângă, şi în cea dreaptă. Ei au doar în partea stângă. Deci, toleranţă, doamnelor! Acum, că am văzut cât de cât din felul cum se pregătesc cei doi, să-i vedem pe traseu şi la destinaţie. Alte aventuri!

Cu ceva gâlceavă… înainte!

Când maşina a pornit cu tot cu bagaje şi cu cei doi, „ai simţământul unei plutiri fericite". Aşa declară majoritatea femeilor de lângă bărbaţii lor concentraţi la traseu. Numai că fericirea lor se transformă în ore de dirigenţie. „Nu auzi un zgomot la maşină? Poate ne lasă în drum ca acum doi ani". Trebuie să mai spunem că femeia are auzul mai bun ca al bărbatului. E verificat de specialişti. Numai că bărbatul ştie de unde vine zgomotul. Dar deja buna lui dispoziţie a cam dispărut. „Cum mai vine şi asta cu acum doi ani?" „Nu cumva am încurcat drumul?" mai pune ea gaz pe foc. „Întreabă, măi, omule, să nu rătăcim în zadar!" Şi el nu întreabă. E în firea lui să nu întrebe. Dacă întreabă, e semn de slăbiciune şi oricum se va descurca în final. Ea, fire comunicativă, dă geamul jos şi întreabă, atentând la băţoşenia bărbatului, care tot mormăie că este pe-aproape.

Să nu cumva să îi daţi femeii maşina s-o parcheze, pentru că fie o va aşeza strâmb, fie o va ciocni de o maşină vecină. Orientarea ei în spaţiu este deficitară. Aici e tare bărbatul. Şi să nu o chinuiţi cerându-i să vă orienteze după hartă, că ajungeţi în Ucraina, după indicaţiile ei. Nu le are cu harta. Trebuie s-o aşeze în direcţia de mers a maşinii şi, până se dumireşte, că în spaţiu nu se prea orientează, deja poţi să mai mergi treizeci de kilometri în sens invers. Din cauza conexiunilor

bogate între emisfera stângă şi cea dreaptă, femeia nu prea distinge bine dreapta de stânga. Aşa că, atunci când îţi spune să faci la stânga, uneori e invers. În schimb, ea se descurcă bine în plan. Ochii ei sunt făcuţi să vadă orice amănunt de aproape şi de departe. Are şi o vedere periferică, care merge uneori până la o sută optzeci de grade. Privirea bărbatului este mai mult de tip tunel.

Bine face bărbatul dacă ascultă tot ce îi spune femeia. Ea se simte bine când este ascultată. Nu aşteaptă soluţii. Ci doar să simtă că cineva de lângă ea este atent la persoana ei. Mai are şi obiceiul să vorbească pe ocolite, dar bărbatul nu prea e specializat pe un asemenea limbaj. „Nu cumva eşti obosit? Să oprim într-o parcare". „Nu sunt obosit", spune el sec. „Ba da, eşti obosit. Fă cum îţi zic eu". De fapt, ea are nevoie de puţină relaxare. Dar cine s-o înţeleagă?

Ajunşi la destinaţie, alte taine masculine şi feminine se intersectează în opţiunile celor doi. Dacă picură vreun robinet defect la baie, e necaz mare pentru doamna domnului care sforăie fără probleme. Ea nu poate dormi şi-l va trezi să repare enervantul robinet. La care se adaugă şi enervarea lui.

În următoarea dimineaţă, ea va arunca toate alimentele ce i se par alterate, luate pentru drum, dar care bărbatului i se par în regulă. Femeia are simţul gustativ mai dezvoltat ca al bărbatului, aşa că lăsaţi-vă după gustul ei.

Dacă soţul va găsi timp ca, din când în când, să-şi mângâie soţia printre brazii traseului de odihnă şi de pace, atunci va fi o terapie dublă pentru ea. îi va trece orice supărare şi va fi fericită, ca o studentă care a luat licenţa cu nota 10. Ea are sensibilitatea pielii de zece ori mai mare ca a bărbatului, din cauza hormonului de occitocină, care creează această receptivitate.

Necazul cel mare poate veni atunci când doamna se gândeşte să intre prin magazine şi să probeze tot felul de rochii şi de bluze. „Ce rost are, dacă tot nu le iei?" caută s-o lămurească domnul „raţiune". Are un rost, pentru că ea se probează cu o stare de spirit. „Îmi stă bine?" întreabă ea. Şi, dacă ai prins secretul şi spui: „Superb!", ai o sută de puncte în contul ei afectiv şi te va ierta pentru toate „relele" pe care le-ai făcut şi le vei face în concediu.

Când te vei întoarce

…Nu uita că, fără să vrei, ai dat un examen. Cunoscând acele diferenţe specifice, ai ocazia nu doar să le înţelegi, dar poţi să te şi

îmbogăţeşti. Poţi să le integrezi în harta sufletului tău, ca un peisaj de rară frumuseţe, dând un răspuns potrivit pentru cel de lângă tine. Din alianţa dintre afectivitatea ei şi raţiunea lui, într-o fericită conversaţie, dragostea va creşte şi va concedia acele neînţelegeri izvorâte din necunoaşterea diferenţelor, diferenţe lăsate tocmai pentru a înzestra cuplul cu intimitate şi cu un romantism binevenit în curtea bucuriei celor doi.

Fie că vă duceţi, fie că veniţi, drum bun!

Masive căderi de… plictiseala

— Nu-i nimic interesant la televizor. Pe toate canalele, bătaie, seriale siropoase, reclame cu ghiotura şi ştiri cu crime şi cu violuri. parcă vor să nu mai dormi noaptea.

— Nici nu-ţi vine să ieşi seara să mai iei aer prin parc, îi confirmă ea De mult am văzut că îţi este teamă să mă mai scoţi din casă, ca să ne plimbăm puţin. Şi ce încredere să ai în vecini? Nu aşa mi-ai spus tu? Mai mult de „bună ziua" nici nu le poţi da. A venit vecina de sus, de la etajul patru, să-i dau sare, că a uitat să cumpere. I-am zis că n-am, că apoi se obişnuieşte, îţi intră în casă, vede ce ai şi, când nu eşti acasă, te jefuieşte. Am mai auzit eu de scene dintr-astea.

— Bine ai făcut, a aprobat el. Chiar mă gândeam să ieşim şi noi puţin la munte, dar ai vreo siguranţă pe şoselele astea? Intră unul în tine, beat sau bolnav, şi te-a nenorocit. Mai bine stai în casă, deşi nici aici nu prea ai ce face.

— Păi sigur! spuse ea cu o uşoară ironie nesesizată. Maşina a ruginit în garaj, dar ai curajul s-o scoţi? Deşi o porneşti în fiecare dimineaţă, doar ca să-i auzi motorul. Auzi? Cum am uitat noi de ziua mea de naştere? oftă ea. Mai chemam şi noi părinţii sau vreo rudă. Dar, vorba ta, era o cheltuială în plus. Mai bine că nu ne-a găsit acasă ziua asta, râse ea. Cam de mult ne caută. De şase ani nici nu ne-am mai adus aminte de ea. Nici de ziua ta. Astea sunt mofturi. Bine că le-am dat la o parte.

— Nici la copii nu le-am mai scris. Nu mai ştim nimic despre ei de şapte luni. E datoria lor să mai dea câte un semn de viaţă. Noi ne-am făcut datoria. I-am crescut, i-am educat, acum e rândul lor să facă ceva pentru părinţi. Măcar un telefon să dea şi ei! Dar ţi-ai găsit? spuse el supărat.

— Constantineştii ne-au invitat pe la ei, îi aminti ea. Dar nu ne ducem, nu-i aşa? De ce să le dăm motiv de bârfă. Să zică doamna

Constantinescu că vin la ea cu taiorul meu de acum cinci ani. De ce să te ia pe tine la criticat că nu mi-ai mai luat şi mie o fustă sau o rochie de patru ani? Ai şi tu demnitatea ta şi socotelile tale.

— Sunt în stare să spună şi treburi din astea. Ce ştiu ei prin ce greutăţi trecem noi? Şi apoi nu eşti dezbrăcată ca cei din Africa, să te plângi că n-ai nimic. Şi tu ştii să păstrezi lucrurile, nu să te fandoseşti ca doamna Constantinescu, care îl învârte pe deget pe domnul ei.

— Chestia este că nu avem pe nimeni şi nu avem nicio bucurie în viaţă. Am uitat să şi glumim şi să râdem, căzu ea pe un ton de tristeţe. Vorba ta, astea sunt condiţiile şi n-ai cum să ieşi din laţul ăsta.

— Ai dreptate, oftă şi el. N-are niciun gust viaţa asta. Alţii se prefac că le e bine, că toate le merg, că merită să trăieşti. Măcar noi suntem realişti. Totul e o plictiseală de moarte. Am dreptate?

— Perfectă dreptate. Cred că am să te bucur cu cadoul pe care am să ţi-l fac, îl surprinse ea.

— Nu mai prăpădi banii, că nu schimbi cu nimic ritmul vieţii, spuse el cătrănit de lipsa de perspectivă.

— Îl vrei cu lac sau mat? îl întrebă ea.

— Nici nu ştiu ce vrei să spui, dar, dacă vrei neapărat, eu zic să nu fie cu lustru, că e scump. Mat, că se poartă.

— Să fie trusou complet sau incomplet, îl cercetă ea.

— Incomplet, dragă, dar chiar că nu ştiu la ce te gândeşti. Hai spune-mi, că s-ar putea să nu te încurajez, deveni el curios.

— Vreau să-ţi iau un tron, spuse ea misterios. Şi să-l punem în garaj până va veni timpul să stai în el.

— Nu vreau fotoliu, din acelea ce seamănă cu tron de domnitori! E scump şi n-are ce căuta o asemenea podoabă în casă. S-a întâmplat ceva cu tine de vrei să arunci cu banii pe fereastră? Stau bine şi pe scaunul acesta de treizeci de ani, cu perniţă.

— Nu dragă, -nu-ţi iau tron din acela la care te gândeşti tu. De unde vin eu, tron înseamnă coşciug.

— Cum? Ce te-a apucat? Mă vezi deja mort? Vrei să scapi de mine? ţipă el.

— N-ai spus că ai o plictiseală de moarte? Dacă nu ieşi din casă, dacă nu vrei să vorbeşti cu nimeni şi dacă nu mai vrei să cumperi nimic pentru casă, deja se conturează simptomul morţii. Deci îl vrei mat, nu cu lac. Bine, am să-l comand chiar astăzi! Dacă tu n-ai timp să-mi faci un cadou, lasă-mă pe mine să-ţi fac unul!

— Eu cred că ai o depresie, dragă! se ridică el în picioare alertat.

— Uite, scot fuguţa maşina din garaj şi te reped până la Sinaia. În aerul acela cred că o să-ţi revii.

Mari minuni face un tron! Şi asta doar evocându-l puţin!

Rata şomajului… în familie

Ciudată privire asupra vieţii! Lipsa de apetit în a înfrunta viaţa, aşa cum este ea, învinuind-o că este perfidă şi ingrată, e semnul lipsei de responsabilitate şi de implicare. Iar componentele de caracter, în spectru negativ, care sugerează o astfel de dispoziţie sunt egoismul şi mândria. Superioritatea vieţii personale în faţa tragicului vieţii şi al nesiguranţei creează o falsă justificare. Cu alte cuvinte, tot ce se mişcă în jurul meu nu mă merită.

Lenea şi zgârcenia sunt deseori surori bune, socotind că orice venit trebuie stocat. Dar cine nu circulă valorile nu-şi trăieşte viaţa. Creează o mlaştină care miroase urât, oprind în loc tot ce ar vrea să treacă, căci viaţa este o trecere.

Incapacitatea de a comunica, pentru că alţii pun în discuţie stilul meu de viaţă sau o pretinsă critică, nu e justificată. Noi nu ne cunoaştem bine decât prin alţii. Şi chiar dacă nu reflectă fidel personalitatea şi caracterul meu, ceilalţi creează un climat de verificare şi de observare a propriului eu în faţa lor. Intoleranţa pentru orice fel de relaţie vine din vanitatea bine hrănită şi iraţională. Şi acum toate astea se varsă în climatul familiei, care suferă de aceeaşi sfâşiere. Săracele oferte afective şi lipsa tonusului voinţei duc inevitabil la control şi la o perspectivă denaturată a relaţiei de cuplu. Nevoile celuilalt n-au ce căuta în bugetul sufletesc al celui plictisit de viaţă. Voia bună este o impietate şi o ofensă adusă spiritului oprimat al celui sătul de viaţa asta mizerabilă. Prietenii, în accepţiunea „întunecatului la suflet”, sunt pur şi simplu duşmani.

Diversitatea şi creativitatea sunt jocuri periculoase şi destabilizatoare, care n-au ce căuta în decorul căsniciei, iar scepticismul bine crescut nu poate invita viaţa spirituală şi rugăciunea pentru binele altora. Merită cineva să intre în atenţia binevoitoare a celui ce stă deasupra vieţii lipsite de… viaţă?

Ce mai este şi asta? Un potop de nostalgii ale trecutului este chemat să invadeze prezentul, cu regrete eterne că nu mai pot fi reactivate valorile trecutului. „Ce vremuri erau atunci…”, se invocă nostalgic, cu privirea dusă, acele fantasme pierdute în faldurile

timpului.

Resemnarea în faţa vieţii este un truc pentru a masca indolenţa şi nepăsarea care îi ating pe toţi cei din jurul indispusului plictisit.

Ceea ce este tragic e faptul că relaţiile cu cei ai casei, copii sau părinţi, sunt la un minimum de interes, invocând greutăţile şi aglomeraţia vieţii ca pe nişte interpuşi ce nu îi dau voie să-şi facă datoria. Sentimentul de victimă a acestei vieţi indezirabile este concluzia finală, sub care se supune şi capitulează. „Ştii ce?" îţi spune el într-un rezumat succint „nu merită, domnule, să mai trăieşti!"

Vaccin pentru deprimare

De obicei, plictisitul de viaţă nu se lasă convins de nimeni că filosofia lui de viaţă e greşită. De obicei are nevoie de o revelaţie a condiţiei lui deformate şi doar Biblia îi poate da o altă perspectivă asupra lui însuşi şi asupra vieţii. Cartea Cărţilor nu te sfătuieşte să ieşi din lume, ci să o confrunţi cu un echipament complet de valori morale şi spirituale înalte. Ea îţi spune că devii puternic nu în ciuda acestei vieţi, ci din cauza ei şi de aceea te obligă să-L iei ca aliat pe Creator în lupta cu obstacolele vieţii. Profitul e un imens şi valoros depozit de peisaje de caracter.

Din momentul în care ţi-ai descoperit rostogolirea vanităţii şi te opreşti, începe un urcuş plin de satisfacţii mirabile.

Minima relaţionare este înlocuită cu o puternică interacţionare cu oamenii şi cu mediul pe care ţi-l supui. Devii mai inventiv, mai creativ. Faci schimbări în casă şi la muncă. Ideile tale îl încântă pe partener şi devii o sursă continuă de modelare fericită. Schimbarea este un factor de continuu progres şi invadezi ziua cu voie bună, cu glume şi cu râs. Ai un simţământ al dorinţei de a te depăşi permanent şi înveţi mereu lucruri noi şi achiziţionezi deprinderi prielnice în domeniile care îţi fac plăcere.

Sentimente înnoite pentru părinţi te fac să doreşti să-i vezi şi să-i bucuri cu gesturi de recunoştinţă şi cu atenţii care îi copleşesc de încântare. Iar ei doresc să mai trăiască în risipa dragostei copiilor lor, atât de afectuoşi şi plini de grijă.

Cei doi din cuplu îşi fac rost de numeroase ocazii de a se bucura împreună de natură, de comunicare şi de iniţiativele propuse în şedinţele de lucru din cămin. Atenţi cu toţi vecinii şi mereu înmulţind numărul prietenilor, îşi creează un tot mai mare rezervor de disponibilităţi. Ce e aia plictiseală? Nu e timp pentru aşa ceva! Ca o

cădere de viaţă, încărcată de frumuseţea valorilor de caracter, se varsă asupra copiilor şi le deschide cele mai curate drumuri de suflet.

Nu vrem să trecem cu vederea insuccesele şi inconvenientele din evenimentele maritale, dar săgeata este în sus şi depăşirea obstacolelor dă cuplului o mai mare putere de a surmonta viitoarele limitări.

Chiar sănătatea fizică prosperă continuu şi bucuria de a trăi pentru ceva demn şi neprihănit îl duc pe cel scăpat de capcana plictiselii pe cele mai generoase culmi ale vieţii, răsplătindu-l cu un seceriş bogat de roade ale inimii, ale minţii şi ale voinţei de a trăi Inimos.

Şi e puţin lucru?

O ecuaţie cu multe rezolvări

— Să-ţi faci timp să mergem împreună la spital, la unchiul Lazăr, că e bolnav, îl anunţă ea.

— Să nu uit să-i iau şi Biblia, că vrea să nu piardă timpul cu alte cărţi. Şi mi-a spus că poate mai faci o supă bună de zarzavat, ca săptămâna trecută.

— N-am uitat. Acum, că suntem amândoi în concediu, vreau să mergem puţin să ne vedem părinţii.

— Dar, fără surprize pentru ei, nu merg. Pentru tata-socru, am pregătit o centrifugă de scos mierea, că se chinuie cu cea veche. Îi cade bine chiar la floarea-soarelui, spuse el, imaginându-şi ce figură uimită va face tatăl soţiei lui. Dar, te rog, secretul nostru să nu i-l spui deocamdată.

O uşoare paloare se aşează pe faţa ei.

— Iar eu i-am luat mamei-soacre un set de tigăi de teflon, că au ruginit cele vechi de tablă. Trebuie să-i pregătim, ca să nu-i şocăm prea tare.

— Dar ce oare atârnă aşa de greu în geanta mea, că doar nu am mare lucru? Nu se poate! strigă ea cu uimire, scoţând din ea o broască ţestoasă – ceas.

— E o replică la felul tău de a te mişca aşa de repede printre lucruri şi oameni, îi dădu el cheia rezolvării. Să nu uiţi să alergi şi pentru mine, îi mai strecură el un ghimpe.

— Când o să ne reîntâlnim, o să-ţi dau răspunsul amănunţit, îi spuse ea cu un fior. Acum, nu uita că ai promis o vizită familiei Rusu. Sunt în plină durere după pierderea mamei doamnei Rusu. Tu le-ai

adus mereu mângâiere.

— Mă duc cu plăcere, dar mai întâi să-i trimit un mesaj electronic celui mic al nostru, care peste două zile face douăzeci de ani. I-am făcut o poezie. Sper să nu facă o analiză prea riguroasă, că nu rezistă la toate cerinţele artistice. Să iei din locul nostru tainic banii pentru întreţinerea doamnei Chelaru, că luna asta i-a furat pensia şi nu are cu ce plăti.

— Am găsit-o. Dar ce e cu biletele astea? întrebă ea.

— Nu poate omul să facă o surpriză, că tu ai şi descoperit-o înainte. Sunt biletele noastre pentru o săptămână la Buşteni. Am zis că merită să ne refacem puţin şi să rememorăm luna de miere pe care am avut-o acolo.

— Ştii să faci cadouri de neuitat, dragul meu. Cum aş putea să pierd o astfel de ocazie?

— Gata. Să ne urmăm programul. Ne aşteaptă oamenii şi, cât mai suntem pe verticală, trebuie să le dăm din bucuria noastră, spuse el cu poftă de viaţă.

Ea se urcă în maşină, în timp ce el verifică tot ceea ce trebuia pus în portbagaj. O lacrimă se rostogoli pe faţa ei. Doar ea şi el ştiau. El a fost găsit cu o săptămână înainte cu cancer. I-a promis că-i respectă dorinţa lui: „Draga mea, până nu voi mai putea, vreau să mă bucur de viaţă, ca până acum. De ce să-mi întunec ultimele clipe? Când mă va învia Creatorul meu, vreau să mă găsească continuându-mi treaba începută.

„Să nu uităm niciodată de zâmbet!” îi aminti el celei care îşi ştergea lacrima.

Sublima deformare

— Te-ai cam îngrăşat, doamnă, spuse domnul soţ în plină cercetare a formelor celei care aspira covorul din preajma fotoliului în care stătea răsturnat.

— Cum se face că, aşa cum sunt, mă găsesc tot timpul în activitate, iar Domnia ta, ca o scobitoare, leneveşti în fotoliu, fără să simţi nevoia să-ţi ajuţi nevasta? De la un timp, îmi faci tot mai des complimente de soiul acesta.

— Am zis şi eu, că altă dată te preocupau mai mult reţetele de slăbire, dar, de la o vreme, ai lăsat-o moale. Spre binele tău am impus-o, nu cu altă intenţie, încercă el să aplaneze o anume cotă de conflict care se anunţa.

— Vrei să fiu şi miss în casă, şi bis la treabă? Uite, mă mai apucă şi pe mine foamea spre seară şi mai depun. Sau nu te mai interesează persoana mea?

— Tu întotdeauna interpretezi în favoarea ta unele vorbe de-ale mele. Ce e rău că vreau să fii mai cu siluetă? Ai şi tu o imagine de sine mai înaltă şi altfel te simţi în societate. Şi ai o altă poftă de viaţă, îi mai dădu el o perspectivă.

— Eu, de bine, de rău, mai pot slăbi, dar tu nu mai ai ce să faci cu chelia aia care se tot măreşte. Şi te-ai ascuţit ca o scobitoare cu ornament, i-o servi doamna.

— Chelia e mai respectată decât dilatarea asta a ta, iar în ce priveşte silueta mea, se spune că oamenii slabi trăiesc mai mult decât cei graşi.

— Probabil că asta aştepţi, ca să iei una slabă, cum sunt cele pe care le tot urmăreşti pe la televizor, că te văd eu că le sorbi din ochi. Dar se pare că nimeni nu te mai ia aşa ghebos cum eşti şi cu ochelarii ăia de birocrat, trecu ea pe atac.

— Asta s-o crezi tu! îmi pun un costum englezesc pe mine şi spun două-trei vorbe în aceeaşi limbă cu costumul şi deja adun două, trei pretendente. Însă matale, numai ce-ţi arăţi claia aia de păr vopsit în galben, că sperii şi ciorile.

— Am zis eu mai de mult în sinea mea că ai alte preferinţe şi admiri alte forme. Dacă nu-ţi mai place de mine, ia-ţi drumul, băiete, şi nu mă mai jigni cu pretenţiile dumitale. Eu asta sunt şi, dacă mai vrei tovărăşie, termină cu observaţiile astea estetice, că nu mai am vreme de ele.

— Uite, ne-am pierdut amândoi direcţia şi ne-am ambalat mai mult decât trebuie, reveni el din contraatac.

— Aş prefera să te ambalezi mai mult la aspirat şi nu la comentarii care mă iau la şlefuit. Poftim aspiratorul, că eu mă duc să caut o reţetă de slăbire în revistă. Şi de mâine mă duc la saună, aşa că pregăteşte bani şi pentru un abonament la aerobic. Iar tu consultă cartea de bucate, ca să capeţi experienţă în bucătărie. Eu una n-o să mai am timp pentru chestiile astea casnice. Ca să te simţi tu bine!

La cules de toamna

Aşadar, începem să ne deformăm. Vârsta, munca, stresul, conflictele vieţii, bolile, deprimările, naşterile îşi aşază patina degradării pe trupurile noastre. Ridurile apar tot mai multe. Rotunjimi,

cândva de nesuportat, sunt lăsate să ne viziteze şi apoi îşi instalează domiciliul forţat pe contururile corpului nostru cândva de invidiat. Dinţii ne cad şi trebuie să le găsim înlocuitori mai puţin rezistenţi, iar părul nu mai are strălucirea de odinioară. De atâta stat în picioare, sosesc şi varicele, iar sforăitul se face tot mai auzit şi mai sonor în dormitorul celor doi. Reumatismul te urmăreşte peste tot, scoţând valuri şi ofuri când se schimbă vremea, iar pastilele se găsesc tot mai frecvent pe noptieră. Nu mai auzi chiar aşa de bine, iar dioptriile se schimbă tot mai des. Gemi mai des, râzi mai rar şi dormi mai puţin. Genunchii scârţâie ca o uşă neunsă când te apleci să ridici un ac şi, imediat, sciaticul te întreabă cine te-a pus să te apleci. Copiii sunt plecaţi departe şi părinţii se laudă cu treizeci de boli pe care le au în capitalul vârstei lor. Te dezbraci în cealaltă cameră, ca să nu-ţi numere partenerul coastele, şi pui două pijamale pe tine, un fes pe cap şi două perechi de ciorapi în picioare, ca să nu tremuri în aşternutul făcut dintr-o plapumă şi două pături. Celălalt se duce de şapte ori la toaletă noaptea şi de două ori la bucătărie, închinând kilograme în plus şi o tot mai mare poftă de mâncare. Strângi vreo două bucurii pe lună şi cincizeci de supărări şi de indispoziţii. Tragi şapte certuri pe săptămână cu tovarăşul de viaţă şi, în săptămâna următoare, îţi pare rău pentru ce-ai făcut. Tuşeşti din cinci în cinci minute şi verifici de cinci ori seara dacă ai încuiat uşa. „A venit toamna, doamnă, peste noi! Ce ne facem?” Scade dispoziţia de viaţă şi găseşti tot mai multe cusururi la partener. La ce bun să te bucuri de două, trei evenimente dorite, dacă le îneacă alte zece nedorite? Cum să nu intre rutina şi insatisfacţia în căsnicie? Cum să-l mai iubeşti pe cel de lângă tine care nu mai are atracţia de odinioară? Şi s-a îngrăşat!

Fals tratat de frumuseţe

Să începem în forţă. Frumuseţea fizică nu este baza căsniciei şi garanţia unei relaţii bune pe parcursul ei. Zâna de ieri este Muma-pădurii de azi, dacă te jigneşte, oricât de frumoasă este. Multe cupluri reuşite din punct de vedere fizic se despart, pentru că vraja formelor a fost tot ce i-a atras pe cei doi la început, ca să constate, puţin mai târziu, forme groteşti de exprimare în relaţie. Actori şi actriţe, oameni cotaţi ca frumuseţile lumii, sunt nefericiţi în multiplele lor căsnicii. Cu cât eşti mai reuşit fizic, cu atât oferi o mai mare atracţie pentru mai mulţi parteneri. Acest magnetism nu dispare după căsătorie, încercând mai rar sau mai des formule de varietate în

pasiunile ascunse. Aceasta în situaţia când reperele morale nu sunt în dotarea vieţii celui care are aşteptările lui particulare de viaţă. Nu este niciun păcat că eşti frumos sau frumoasă. Şi poate fi o căsnicie reuşită în această formulă fizică armonioasă. Dar frumuseţea fizică nu garantează înţelegerea maritală. Scurt. Mai vreţi comentarii? Să mai scoatem câteva. Ne obişnuim destul de repede unul cu celălalt şi, deodată, constatăm că cineva de lângă cuplul nostru ni se pare mai reuşit ca aceea sau acela de lângă mine. Dorinţa de varietate este puternică şi ispititoare. Nu formele trupeşti angelice determină forme sufleteşti angelice. În dialogul înţelegerii nu intră comunicarea dintre formele fizice ale celor doi, ci dintre inimile lor. Chiar şi intimitatea fizică, la aceste cupluri reuşite fizic, devine coşmar şi insatisfacţie, dacă nu există o comunicare a dragostei între parteneri. Perfecţiunea fizică, dacă se doreşte a fi păstrată, cere un angajament insistent faţă de conservarea formelor, ceea ce duce la neglijarea importantelor aşteptări de la viaţa de căsnicie. Coafor, pedichiură, manichiură, regim de slăbit, saună, luptă aprigă cu celulita şi altele, care devin o atenţie obsesivă pentru partenerul care nu vrea să accepte schimbarea pe care o aduc vârsta şi condiţiile vieţii. Chiar devin instrumente ale egoismului şi, de ce nu, ale multor tensiuni maritale. Societatea care se sprijină pe valorile estetice ale formelor apreciază mai mult o persoană reuşită fizic decât una mai puţin dotată.

Şi noi, ăştia care ne mai abatem de la formele fizice dorite, ce şanse mai avem să păstrăm atenţia partenerului, care şi el începe să se ofilească? Dacă nici frumuseţea fizică nu garantează înţelegerea maritală, atunci cum poate fi păstrată bucuria de a trăi împreună, dincolo de formele care se… deformează?

Frumuseţea de dincolo de… piele

Taină mare în cuplurile în care partenerii dezvoltă o atracţie continuă unul pentru altul, în ciuda pierderii formelor ideale! Dar merită s-o cunoaştem.

Iată-i pe cei doi care s-au legat în căsătorie printr-o cunoaştere temeinică reciprocă. Nu doar sentimentul a fost chemat să-l aleagă pe celălalt, ci şi considerentele raţionale, verificând dacă cel ce va fi o viaţă întreagă alături are capacităţi volitive puternice, bun-simţ, vocabular ales, respect faţă de părinţi şi faţă de oameni, viaţă spirituală şi destoinicie profesională. Nu în primul rând frumuseţea. Nu că n-ar fi de dorit, dar nu prima. Frumuseţea poate să cadă la examen, dacă

celelalte trăsături de caracter sunt absente. Apoi, ei fac zi de zi investiţii ale iubirii, dezvoltând relaţia lor. Dar patina vremii îşi spune cuvântul. „Şi ce-i cu asta?" îşi spun cei doi. Intimitatea afectivă, romantismul lor, spiritul de echipă, respectul reciproc, comunicarea deplină şi înţelegerea mutuală configurează o frumuseţe irezistibilă, care face fără putere preocuparea pentru atracţia fizică. chelia lui îţi este dragă şi n-ai da-o pentru niciun cap plin de păr irezistibil din reclamele pentru şampon. Rotunjimile ei, ceva mai bogate, îţi sunt dragi şi nu te-ar atrage niciun corp de femeie lucrat la aparatele pentru păstrat silueta. Nu că ar trebui să proslăvim supraponderalul (intrăm în conflict cu medicina preventivă), dar acceptarea celuilalt se face pe alte baze. Ne este drag şi îl dorim pentru că face parte din noi şi a aşezat frumuseţile de caracter, grija şi dragostea în noi, sudând inimile într-o relaţie de nedesfăcut. îl vrem lângă noi pentru ceea ce este în interior, şi nu pentru ceea ce este în exterior. Mintea ni se închide la orice altă variantă partenerială şi nu se aprinde nicio fărâmă de pasiune la trecerea vreunei siluete de sirenă. Creatorul m-a creat pentru o relaţie maritală exclusivă şi, cu cât aprofundez dragostea în căsnicie, cu atât mai mult dezvolt o atracţie şi o frumuseţe de viaţă în doi care e baza, da, adevărata bază a bucuriei de a trăi împreună. Schimbările fizice mai puţin dorite, dar inevitabile, devin în dragoste sublime deformări.

Complimente reuşite

— Uite cât m-am făcut! spuse ea uitându-se în oglindă.

— E chiar bine aşa, ca nu cumva să te dorească altul. Şi-apoi dragostei prea mari pentru mine îi trebuia un volum mai mare. Ce să mai zic de chelia mea? Nu mai am decât ici, colo ceva floră spontană.

— Da, dar arăţi ca un preşedinte de stat. Şi pentru că o ai, eşti ceva mai ascultător de nevastă. De douăzeci de ani îţi spun să pui fes pe cap şi acum am reuşit să te conving. Deh! Ce unghii frumoase aveam odată! Acum parcă sunt nişte coji de cartofi.

— De-ar spune unghiile-astea ce mâncăruri mi-ai pregătit atâţia ani, ar găsi repede şi alţi clienţi. Sunt mai frumoase ca înainte, dar n-ai tu ochii mei ca să vezi. Ştii ce? Să iei oglinda aia din hol. Când trec pe lângă ea mereu îmi văd cocoaşa.

— Ştii de ce? Pentru că te-ai aplecat prea des să-mi asculţi inima şi să-i împlineşti dorinţele. Bărbate, ne cam ducem la vale, dar ne ducem frumos. După alţi treizeci de ani, când voi fi în baston, dacă uit,

să-mi aduci aminte să-ţi spun că tot frumos ai rămas!

— Eu, pentru că atunci am să uit, îţi spun de pe-acum: Eşti cea mai frumoasă privelişte pentru mine!

— Să nu uiţi ce-ai spus! râse ea.

— Să nu uiţi să-mi aduci aminte ce-am spus! zâmbi el.

Şi un înger, care s-a nimerit să fie pe-aproape, i-a şi fotografiat pentru articolul de fond din ceruri, intitulat: „Frumuseţea care contează!"

Viraj în mariaj

— Aşa băieţi, să mai răsuflăm şi noi puţin şi fără neveste, că destul ne încarcă lista cu treburi casnice, de ni se acreşte sufletul. Ce, la voi nu-i aşa? se lansă Victor.

— Eu de-abia am scăpat dintr-o ceartă tip bombă cu explozie multiplă, unde ea a spus cincizeci de fraze, iar eu am spus două propoziţii. Aceeaşi temă: când m-apuc să zugrăvesc apartamentul!

— Le-apucă pe femeile astea un dor să întoarcă toată casa pe dos, de-ţi vine s-o iei la goană pe jos în Spania, oftă Filip.

— Măi, fraţilor, vouă vă lipseşte ceva, de vă tot văitaţi. Ce-i drept, am doar patru luni de când m-am căsătorit, dar e Paradis curat la mine! Nu pricep de ce nu ştiţi să vă gospodăriţi fericirea şi s-o puneţi în mijlocul casei să vă lumineze viaţa, că şi aşa e scurtă! îi înfruntă Dan.

— Ia uită-te la el! Nici n-a ieşit încă din borcanul lunii de miere şi are pretenţia să ne şi educe în ale căsniciei valuri, spuse ironic Victor. Stai puţin, băieţaş, să mai treacă ceva grăunţe de timp şi să vedem atunci cum vii târâş la noi, să ne oftezi fericirea asta cu care te dai mare.

— Uite care-i treaba, se băgă în discuţie şi Radu, când stabileşti nişte chestii clare despre ce are de făcut fiecare, nu mai sunt discuţii, domnule! Totul e să le duci la capăt pe ale tale, ca ea să nu te întoarcă pe toate feţele şi să te găsească cu lipsă la inventar. Şi uite aşa, scapi de scandal.

— Eu nu ştiu dacă mai rezist până la anul nou, se jeli Costel. Teroare, fraţilor, ca în Irak! Din nimic face tragedie, de nu ştiu cum s-o mai potolesc. Aruncă în mine cu acuze inventate de ea; e atotştiutoare şi-mi spune ce-i în mintea mea, de parcă ar şti ce gândesc; mă face de două parale, dar nu uită să-mi ceară banii de salariu. Mă învinuieşte că mă uit după alte femei, când eu nu-mi văd capul de treburi şi numai de asta nu-mi arde acum. Ba chiar îmi dă idei, dacă tot mă mai supără cu

fanteziile ei. Obosit la treabă, obosit acasă, mai mult de gura ei, dar cât o să mai rezist? Spuneţi şi voi!

— E groasă de tot, Costele, îl compătimi Victor. Doar eu şi cu Filip te înţelegem. N-ar strica să încercăm o eliberare de sub ocupaţia teroristă, încercă el o sugestie, aşa mai cu teamă. Dar tu, nea Sandule, ce zici, cum îţi merge căruţa?

— Ceva mai bine ca la voi, spuse omul mai în vârstă decât ei, dar nicidecum bătrân – acolo, vreo cincizeci şi cinci de ani adunaţi.

— Am auzit că eşti supus până în pânzele albe doamnei tale şi nu-i ieşi din vorbă nici cu un scâncet. Aşa-i? îl confruntă Victor.

— Cam aşa e, răspunse Sandu, care stârni imediat un buchet de râsete din partea protestatarilor.

— Să nu spui că te-a îmbrobodit şi te-a băgat în bucătărie să faci şi mâncare, că mă îmbolnăveşti, şarjă Victor.

— Ba chiar aşa. Mai şi spăl, mai şi calc. Spăl şi pe jos, mai şi zugrăvesc, îi exaspera Sandu.

— Tu ne strici imaginea de bărbat al secolului XXI, se burzului Victor.

— Am impresia că tocmai ăsta e rolul meu. Şi dacă vă mai spun una, vă bag în dezastru psihic pe toţi, îi uimi Sandu.

— Spune, Sandule, că şi aşa ne-ai vândut mândria noastră masculină pe o pretenţie de nevastă. Spune, că o să te coste trădarea asta!

Şi în momentul acela au început să le sune telefoanele bieţilor năpăstuiţi, tocmai când puneau la cale un sindicat al bărbaţilor abuzaţi de nevestele lor în cele mai fundamentale puncte. Şi să vezi acum istorie!

Istoria dezvoltării conştiinţei maritale

Dacă n-a fost până acum o istorie maritală, ei bine, de-acum încolo o să fie. Tocmai în domeniul ăsta, unde se dau cele mai crâncene bătălii, să nu existe o istorie? E o nedreptate! Se cere o reparaţie, iar eu sunt gata să dau o mână de ajutor. Numai să nu sune telefonul şi să-mi dea doamna mea o listă de cumpărături, că nu mai apuc să fundamentez o aşa minune de ştiinţă.

Să încep cu o afirmaţie urmată de o dizertaţie: Orice căsnicie, care începe oricât de frumos, trebuie să treacă prin câteva stadii de dezvoltare, necesare pentru a ajunge în zona împlinirii maritale. De aici, frumuseţea înţelegerii este deschisă unor noi creaţii ale iubirii, ne

aduc o varietate de trăiri pline de străluciri ale unei vieţi care merită să fie trăită în cuplu.

Victor ar putea spune: „O altă gogoriţă şi vise cu năluci", dar nu. cred că trebuie să rup picioarele adevărului de dragul unor necredincioşi. Vom găsi trei etape de dezvoltare, fiecare având câte două orientări. Inevitabil, fiecare cuplu trece prin cele trei faze. Orice oprire într-una dintre primele două faze înseamnă derivă maritală cu consecinţe critice. Deşi puţini ajung în a treia fază, totuşi aici găsim echilibrul, şi sensul căsniciei se clădeşte pe încredere şi pe iubire de cea mai bună calitate. Să pornim ceasul unei istorii din peisajul de viaţă maritală a unui cuplu care nu concepe altceva decât armonie totală. E posibil?

Iubitule s-a acrit mierea

Faza precontractuala

Adică imediat după cununie. Sunt şase luni până la un an de delicii şi de încântare maritală. Fiecare dintre ei de-abia aşteaptă să vină de la serviciu şi să se arunce unul în braţele celuilalt. „Dulceaţa mea" şi „motanul meu drag" sunt câteva dintre apelativele de succes ale acestei etape. Apare un început de depreciere a relaţiei în urma constatării că celălalt are ceva pete şi inconsecvenţe jenante, care trebuie ajustate.

În această etapă găsim două orientări, care surprind două grade de acomodare:

a) orientarea spre toleranţă, unde cei doi se acceptă aşa cum sunt fără să-l admonesteze pe celălalt pentru greşelile făcute. Dragostea lor încinsă pe plita pasiunii trece cu vederea inabilităţile lor de ordin administrativ şi casnic. „Ce dacă ai ars mâncarea şi astăzi. Nicio problemă! Sunt gospodine cu state vechi în meserie şi mai fac figuri din astea", zice el. „Ce dacă ai spart serviciul de cristal pe care l-am primit la nuntă?! Li se mai întâmplă şi regilor astfel de pozne. Fii pe pace, iubitule! Nu te consuma!" zice ea conciliantă.

b) orientarea spre confruntare, când deja apar discuţii pentru punerea în ordine a unor lucruri care au scăpat de sub control: „Uite care e treaba, iubitule… te-am lăsat o vreme bunicică să-ţi dai seama cum să-ţi pui şi tu singur masa, fără să mai fie nevoie să fac eu asta de fiecare dată. Eşti un prinţişor, ce-i drept, dar mai facem şi noi câte o treabă, nu doar să fim serviţi. Ştiu că aşa era la mămicuţa ta, acasă, dar acum trebuie să dăm milităria jos din pod. Mai schimbăm şi rolurile:

prinţul devine slujitor şi slujnica, prinţesă. Nu crezi că e bine aşa?”

Cum să fie bine pentru prinţişorul dezmierdat atâta timp? Se înfoaie, bufneşte, se strâmbă, nu-i convine, dar nu se dă la ceartă prea mare. Că de! mai ieri a fost nunta împărătească cu promisiunea iubirii şi la bine, şi la greu. Şi cam se arată greul, băiete!

Apar discuţii, supărări pornite de neîndeplinirea planurilor făcute împreună, chemări la ordine, ceva lacrimi, tăceri strategice, gesturi alergice. Neapărat trebuie făcută o înţelegere. „Nu mai merge aşa, fără contract!” spune unul dintre ei. Şi, de ce nu, este o treaptă superioară celei dintâi, căci unele disfuncţii tolerate în prima orientare se pun în discuţie şi se clarifică.

semnează şi… taci faza contractuala

A venit timpul conflictului acut. Deosebirile apar tot mai clar odată cu defectele care altă dată nu se puneau în discuţie. Se cere conformare la cerinţele căsniciei şi unele libertăţi tolerate sunt eliminate ca fiind bruiaje supărătoare. Dar conflictele sunt ocazii de dezvoltare, dacă sunt rezolvate corect. Să fim serioşi! Cine poate să le rezolve pe toate cu calm şi asertiv?

Mai sar scântei, mai sar părinţii de o parte şi de alta, mai ies ambiţii, dar, stai aşa: Căsnicia trebuie salvată cu orice preţ! Societatea nu-ţi permite să ieşi din relaţie pentru nişte frecuşuri inerente. Şi imaginea fiecăruia trebuie păstrată în memoria vecinilor, a prietenilor, a colegilor de serviciu şi a părinţilor aşa cum a fost. Pot trece patru până la zece ani în consumarea acestei faze. Apoi trebuie ca rolurile să fie conturate, iar conflictul care degenera în altercaţii se va înmuia îşi va pierde din virulenţă. Aşa vă vreau, dragii mei! Vă stă mai bine aşa!

Găsim şi aici două orientări:

a) orientarea spre o imagine socială maritală, unde cei doi, de dragul contextului social, convin să păstreze relaţia şi să consolideze onoarea recunoscută prin buna înţelegere de cuplu afişată în trecut. Fac paşi pentru unitate, chiar dacă conflictele sunt în toi şi stabilesc responsabilităţi mai clare. Perioade bune alternează cu altele de furtună, dar nu lasă să transpire prea mult eşecul înţelegerii.

Încep să mai cedeze la pretenţii şi ies la braţ, chiar dacă au avut un joc de putere la şase dimineaţa. Mai mult ca oricând, jurământul făcut la ofiţerul stării civile şi cel de la biserică îi ţin uniţi. Nu vor să se oprească în conflictul care depreciază, ci îl depăşesc. Apar soluţii deoparte şi de alta şi… o nouă zi. „Nu merită să ne dăm în spectacol!” se

aude o voce din cuplu. Oricum este un progres faţă de faza precedentă. Asperităţile apar mai clar, dar şi iniţiativele de rezolvare. De ochii lumii, convenţional, dar familia e familie!

b) orientarea spre roluri este o altă treaptă a fazei contractuale, care delimitează traseul celor doi în responsabilităţile pe care le au. Nu mai trebuie ca unul să-l împingă pe celălalt la sarcina ce-i revine, căci s-au discutat problemele casnice, administrative şi de reprezentare, iar fiecare şi-a asumat rolul său. Lucrurile merg mai unse, conflictele nu mai degenerează ca înainte, în certuri şi în competiţie juridică (cine are dreptate!), iar dânsul capătă o destoinicie de invidiat în a se târgui la piaţă pentru tot ce cumpără. Vine acasă şi, fără nicio îndrumare feminină, pune mâna pe mop şi spală gresia în bucătărie şi în hol, aspiră peste tot, duce gunoiul, apoi se aşază la birou, la treburile lui, de unde nu va mai fi deranjat. Bravo! E un pas uriaş în dezvoltarea conştiinţei maritale. Mai că aş rămâne aici, căci treburile parcă au intrat pe făgaş. Dar nu te grăbi. Faza de contract aşază reciprocitatea în drepturi şi o conformare la ceea ce ştim că este acceptat ca regulă în societate. E o fază de piaţă, când lucrurile merg bine atâta timp cât cei doi îşi îndeplinesc sarcinile. Unul va da atâta timp cât dă şi celălalt. Parcă s-ar cere mai mult decât atât. Nu-i aşa, Victore?

zici că mi-ai luat pantofi?

Faza posteontractuala

Minunea se întâmplă: oferta reciprocă a celor doi nu mai depinde de cuantumul de participare şi nu se mai contabilizează gesturile partenerului pentru a i se pregăti o compensaţie echilibrată.

Fiecare dă din plăcere şi îl surprinde pe celălalt cu noi gesturi de dragoste. Comunicare este de dragul celuilalt şi nu din interes sau de subliniere a propriei persoane. Cei doi nu se mai lasă talonaţi de convenţiile sociale pentru a-şi păstra imaginea, ci dezvoltă o relaţie de dragoste aprofundată, independentă de factorii externi. Detaşăm două orientări la această fază:

a) Orientarea spre înţelegere mutuală, unde partenerii din cuplu nu se mai monitorizează unul pe celălalt şi, datorită unei cunoaşteri profunde, mişcările lor casnice şi de relaţie sunt făcute fără să impieteze imaginea celuilalt. Iniţiativele unuia dintre ei nu bruiază aşteptările celuilalt, chiar dacă nu sunt făcute după o planificare comună. Soţia mai scoate din garderoba soţului unele haine şi le dă la săraci, fără ca el să se supere, iar soţul scoate din frigider mâncarea

făcută cu dăruire şi cu sacrificiu şi o dă unui flămând, fără să-şi irite partenera. Teama de celălalt a pierit şi gesturile lor se armonizează perfect ca urmare a unei excelente cunoaşteri. Ca într-un dans, în care cei doi nu se calcă pe picioare.

b) Orientarea spre dragoste necondiţionată este vârful de victorie al unei vieţi de cuplu în care, indiferent de răspunsul celuilalt, iubeşti la fel. De altfel, aceasta este iubirea „agape", de substanţă cerească. Orice sacrificiu adus pentru binele celuilalt nu este comentat şi nu solicită aprecierea aproapelui din mariaj pentru a fi făcut evident. Este privit ca normal şi ca un privilegiu, nu ca o obligaţie care strâmbă coloana mulţumirii de sine.

Cine ajunge aici (oare cine?) îi inspiră pe îngeri în dăruire.

Celularele au început să cânte Cântecul chemării acasă.

— Da, dragă, vin imediat. Nu, nu, nu mai întârzii. Sigur *că-ţi* fac cumpărăturile. Am lista cu mine. Ţi-am ieşit eu vreodată din cuvânt?

Îi împunse Victor, tocmai Victor care se grozăvea şi se dădea lider sindical împotriva abuzurilor nevestelor. Şi-a dat seama că s-a dat în spectacol şi a adăugat:

Câteodată, îi mai fac şi ei jocul.

Degeaba. Ceilalţi au dat din cap înţelegând că îi cam merg fulgii cocosului de Victor. Un alt telefon. De data asta, al lui Dan, proaspătul căsătorit. Cel care le făcuse ceva morală bărbaţilor prigoniţi şi obidiţi de nevestele lor:

— Tu eşti, scumpi? Vine băiatul imediat! Ce mai vrei? Hai lasă din pretenţii că nu sunt Bill Gates să arunc cu milioanele de dolari. Termină odată şi nu mai insista. Ştiu eu ce să cumpăr şi fii sigură că nu mă iau eu după tine. Să ştii şi tu odată că ai un şef acasă, nu un preş. Am terminat!

Cine? Tocmai Dan care îi invita pe confraţii lui mai mari la armonie şi la un Paradis de vis? Ceilalţi au dat din cap înţelegând ca Dan are un Paradis pierdut.

Altul la rând. De data asta, Costel.

— Da, mami. Vine băiatu' ca vântul. Nu mă deranjează ce spui. Sigur că te rezolv. Nu eşti tu comoara mea? Tocmai le spuneam prietenilor mei cât de înţeleaptă şi plină de tact eşti. Şi delicată. Cum adică spun goange? Gata, vine băiatu' ca gândul!

Cine? Costel care planifica o eliberare de teroare? Atât de obedient în faţa „teroristei" în direct şi atât de vehement în absenţa ei?

ceilalţi au dat din cap că este limpede cu cine au de-a face.

— Ce să fac? o întrebă Radu pe consoarta lui care îl apelase. Chestia asta nu intră în atribuţiile mele. Categoric. Nu înţelegi că nu figurează pe lista mea de îndatoriri? Normal că nu sunt de acord. O treabă de femeie şi eu nu mă bag. Nu-mi explica, pentru că nu mă duc! Şi nu ridica tonul la mine, că nici eu nu-l ridic la tine. Ai înţeles?

Cine? Tocmai Radu care proslăvea contractul lui social de stabilire de roluri, care aduce armonie? Nici măcar o negociere elegantă? Şi iarăşi au dat din cap colegii lui a deşertăciune.

Rămăsese Sandu. Cel de care au râs cu poftă, aflând de supunerea lui oarbă de servitor. Nimeni nu mai spunea niciun cuvânt. Se făcuseră de ruşine. Toţi. Dacă şi Sandu cădea, deşi îl ştiau căzut, răsuflau şi ei uşuraţi. Măcar să fie toţi o apă şi-un pământ. Şi telefonul mobil sună şi la el.

— Da, iubito. Sunt cu băieţii. Ce fac? Cuminţi ca de obicei. De-abia aşteaptă să se împrăştie, că au şi ei obligaţii faţă de nevestele lor. Familişti, nu glumă! Uite ce te rog: Mergi tu la curăţătorie şi ia-mi hainele de la curăţat, că eu nu mai am timp. Apoi, treci cu maşina prin piaţă şi ia nişte fructe, că eu am uitat. Ştiu că e cam departe, dar te mai rog să mergi şi la medicul de familie să-mi iei reţeta pentru mama. Să nu uiţi să-mi calci cele două costume şi cele cinci cămăşi. Şi mai ştii că-mi place plăcinta cu dovleac. Succes, scumpo! mai stau puţin cu băieţii şi vin şi eu. Da, sigur, te-am rezolvat. Am înregistrat tot. Te sărut.

Au rămas toţi cu gura căscată. Cine? Sandu, care spăla pe jos şi făcea şi mâncare; Sandu, care era supus şi dirijat unde voia şi cum voia nevasta lui; tocmai el să dea asemenea porunci şi ea să asculte fără nicio obiecţie?

Sandu se urcă în maşină, iar colegii lui de serviciu îl urmară hipnotizaţi până la maşină, aşteptând o lămurire.

— Măi băieţi, când e dragoste în cămin, e o plăcere să asculţi de poruncile celuilalt. Acum a fost rândul ei. Apoi vine al meu. Şi fiecare o face cu încântare. Aţi înţeles?

Da' de unde? Erau fără replică.

— Ascultă, nea Sandule! Care era chestia aia de care spuneai că, dacă ne-o zici, intrăm într-un şoc psihic?

— Nu v-am spus-o? Păi atunci să v-o spun. V-am înregistrat, băieţi, cu micuţul meu reportofon. Are doamna mea mâine un seminar

despre: „Dezvoltarea conştiinţei maritale” şi avea nevoie de material autentic, pe care să-l prezinte şi cu audiţie pentru cursanţii de mâine. Şi am înţeles că le-a invitat şi pe doamnele voastre. O să fie tare de tot!

Şi a plecat, lăsându-i în cea mai nemişcată uimire, cu ochii scoşi din orbite şi cu conştiinţa maritală ceva mai dezvoltată!

Ciorba de urzici şi… anemie în comunicare

— Asta nu e treabă de bărbat, să cureţi urzici. Nu găseai şi tu să iei o altă mâncare, în afară de urâcioasele astea de buruieni? M-au înţepat de parcă aş fi vinovat de nu ştiu ce stricăciuni. Nici nu-mi mai simt degetele de atâtea furnicături.

— Lasă că-ţi face bine la reumatism, şi o ciorbă de urzici este curată revoluţie pentru organism. Îl înnoieşte, bărbate! îţi primeneşte sângele şi te face să fii mai vioi şi mai bine dispus. Mai plin de energie, aşa, ca primăvara!

— Ce vrei să spui? Că nu sunt îndeajuns de activ şi n-am aşa de multe frunze şi de flori ca alţii?

— Hai, nu te burzului! Ce, după o iarnă posacă, nu trebuie să vină trezirea de primăvară? Şi pentru alţii, care se trezesc mai greu, câteva „înţepături sunt înviorătoare. Şi, pe urmă, le vine şi cheful de viaţă.

— Uite, asta nu-mi place la tine că vorbeşti cu subînţelesuri, ca şi când eu n-aş pricepe unde baţi. Spune, doamnă, aşa, pe şleau: bărbate, eşti ca o iarnă lungă, ce nu vrea să iasă în primăvară! Şi nici nu-ţi arde să înverzeşti şi să înfloreşti! Nu asta vrei să spui? Ce mă iei pe ocolite?

— De ce cauţi ceartă cu mine? Dacă ţie îţi vine să tragi nişte concluzii, înseamnă că ţi-ai făcut o analiză şi ai găsit ce trebuia. Nu trebuie să mi le pui mie în socoteală că ţi le-am zis. Ori nu te-ai urzicat cât trebuie!?

— Nu duc eu lipsă de înţepături din partea ta. Asta e ciorba mea zilnică. Chestia e că faci ce faci şi mai dai o tură cu nemulţumirile tale prin curtea mea, de mă faci să mai anunţ o zi de iarnă geroasă în anotimpul meu. Numai eu ştiu de unde vine vântul ăsta rece!

— Îţi spun eu de unde vine: din Siberia ta, care nu se dezgheaţă decât cu o ciorbă fierbinte de urzici, făcută de doamna ta, care are chef de primăvară, încercă ea o notă mai veselă.

— Mulţumesc. Rămân cu viscolul meu şi cu înţepăturile, că astfel merit după opinia ta.

Şi plecă supărat ca o iarnă mohorâtă, plină de zloată.

La tăiat de vie

Sentimentul că celălalt dă mai mult şi că este altfel îl irită pe partenerul care nu simte nevoia de modelare a peisajului lui sufletesc în comunicare, a te confrunta cu modul diferit de a fi al celuilalt creează angoase şi nefericire, mai ales când partenerul care solicita schimbare o cere într-un mod mai subtil sau mai explicit. Cei doi preferă să nu se discute aspecte de ieşire din decorul învechit şi prăfuit, pentru a nu ridica tornade de tensiune.

Se dezvoltă abilităţi de apărare şi subtilităţi maritale, care, sub plapuma căsniciei, ascund resentimente, reprimări şi camuflări strategice, doar, doar, să nu atenteze celălalt la geometria modului propriu de a se conduce şi de a-şi organiza viaţa. Cei doi interacţionează doar la suprafaţă, în domeniile care nu le procură conflicte dezlănţuite, dar frustrările de profunzime erodează cele două fiinţe, care nu-şi pun vieţile în comun pentru un proiect al dragostei în echipă.

El are totdeauna impresia că ea exagerează şi face din sentimente un capital, convins că doamna lui are un fond afectiv inflaţionist. Ea crede că el este mereu în deficit de căldură sufletească, iar modul lui de a da sfaturi, fără să o trateze empatic, o exasperează şi îi aduce suferinţă şi resemnare.

Soţul nu crede că trebuie să se confeseze, considerând că este o slăbiciune. În schimb, soţia nu crede că trebuie să tacă şi să nu-şi spună simţămintele, altfel nu s-ar putea defini în ceea ce îi este specific. O posibilă scânteie din cele două structuri poate aprinde nu lemnele din soba căsniciei, ci hainele de pe ei, personalitatea şi numele lor construite cu atâta migală.

Forme mai subtile de inaniţie a comunicării pot provoca o aparenţă de convieţuire afectivă, dar toxicitatea ei nu va întârzia să-şi arate puterea de distrugere: unul dintre cei doi are o plăcere să-l încarce pe celălalt cu amărăciunea lui, iar cel care o preia crede că toată viaţa trebuie să-i poarte poverile celuilalt, ca o datorie fără comentarii. „Asta îmi e soarta”, va zice cel care se crede altruist şi absorbant al durerii celuilalt.

Sunt aşa-numitele jocuri de complementaritate, care îi determină pe cei doi să joace roluri speciale: dacă unul este exuberant şi optimist celălalt îşi consolidează poziţia de precaut şi chiar de

sceptic; dacă unul se apropie mai mult de partener, celălalt se depărtează; dacă unul dintre cei doi este plin de încredere, celălalt joacă rolul celui descurajat; dacă unul este plin de energie, celălalt îşi creează deprinderile celui neajutorat.

„V-aţi tăiat via vieţii voastre de căsnicie?" întreabă oarecine. Ce-aţi putea face cu joardele lungi ale automulţumirii, ale rutinei ale pretenţiei de dreptate, decât, lăsându-le, să vă aducă belşug de… nerodire!

Este primăvară, doamnă şi domnule soţ! Tăiaţi-vă via şi planifică-ţi vă roadele iubirii!

E chiar plictiseala la semănat

O căsnicie nesemănată continuu este ca o un ogor plin cu buruieni. Ce rost are să semăn amabilităţi în viaţa unui partener, dacă nu apreciază imediat ceea ce fac! Nici măcar nu sunt semne de primă Impresie. îi spun şi eu din când în când câte o vorbă care ar trebui să aducă soare pe faţa ei (lui), iar ea (el) se uită la mine ca şi când ar spune: „Vorbeşti serios?" îţi taie orice poftă de a mai repeta istoria asta, zic eu, fericită. Nici pic de entuziasm. Apoi, dumneaei (dumnealui) vrea mereu un semănat (mai ales dumneaei). Şi ziua, şi noaptea, ca să fie adevărată şi credibilă. Dacă îi aminteşti că i-ai făcut un bine şi ieri, şi alaltăieri, sare în sus, cum că faci din interes. După părerea celuilalt, trebuie să îngropi gestul amabil, ca pe o sămânţă, şi să acoperi cu sapa gândului dezinteresat şanţul făcut în inimă pentru lucrările de primăvară ale sufletului.

Apoi trebuie să faci risipă de seminţe, pentru că unele mor şi nu ies. Adică să repeţi la nesfârşit unele atitudini şi vorbe frumoase, unele activităţi de rutină şi surprize. E prea multă investiţie! Apoi, semănatul nu are nimic sărbătoresc. Trebuie să fii în haine de lucru şi chiar să te murdăreşti cu pământul celuilalt şi să te umpli de praful pretenţiilor celui care tot cere şi nu se mai satură. Auzi, vrea. şi diversitate! Adică şi seminţe de tandreţe, şi de activităţi în comun; vrea şi seminţe de dispoziţie de a merge la cumpărături, şi de a vorbi lucruri de mult amânate. Mai ales îmbrăţişări zilnice şi calde. Mai sunt şi indispoziţii, doamnă! Unde mai pui şi udatul, acea deschidere afectivă care să ţâşnească mereu, ca un aspersor! Ce te faci cu prăşitul!? Că de buruieni nu scapi. Îţi scoate dumneaei (dumnealui) nişte gesturi, de te sufocă şi te înţeapă cu pălămida aceea care iese când nu te-aştepţi. Trebuie să o smulgi din rădăcină, nu doar să-i tai tulpina, şi asta cu sapa iubirii.

Chiar vă mai vine chef să semănaţi?!

E o problemă cu pământul inimii celuilalt

Să vă spun un secret: Nu-mi vine să fac semănături de viaţă în sufletul celuilalt, pentru că la el e vina! E pietros şi chiar îngheţat. Atâtea situaţii nerezolvate, amânate şi nedescurcate pe terenul căsniciei, că nu-ţi arde să faci eforturi de împrimăvărare. Dacă ar fi mai primitor (primitoare) de sfatul şi de gândurile mele, aş încerca. Uneori nu-mi dau voie simţămintele mele de descurajare şi de indispoziţie. Dacă într-o zi nu-mi merge bine, de ce să fac viraje necinstite şi să mă apuc să-l bine dispun pe celălalt. Cu ce, dacă n-am?

Să fiu sincer: am avut atâtea aşteptări de la căsnicia asta, şi uite că nu merge cum am crezut eu. Părerile mele nu sunt luate totdeauna în consideraţie şi dreptatea mea e terfelită cum îi vine lui (ei). Să nu te autocompătimeşti când vezi asemenea eşecuri? Îţi plângi de milă pentru atâtea neîmpliniri şi dezamăgiri. Când te uiţi la alţii că o duc bine şi că acolo e unul care e ascultat în toate şi e supunere oarbă, mai ai chef de semănat vorbe şi sensibilităţi, când tu ai parte de cu totul altă scenă?

Nici nu mai pun preţ pe mine când nu mi se ia în consideraţie părerea mea. Alături de mine, cel care ar trebui să mă înţeleagă mă urzică încontinuu cu aluzii şi cu apropouri la cum trebuie să fiu. Mersi, îţi piere orice poftă de comunicare. Atunci, n-ai ce să faci şi… te prefaci că totul e bine şi că nu mai e căsnicie ca a noastră. Numai eu să fac eforturi, doar eu?

Chestiunea este că tu nu ai seminţe pentru semănat", aud o voce ce îmi vrea binele. „Cine ţi-a spus asta?" o contrez eu. „Caută în magazia inimii tale şi vezi dacă ai ceva, apoi spune-mi dacă am dreptate!"

Am căutat şi am găsit grămezi de… nimic. Şi cu ce să cumpăr, pentru că sunt sărac!

Cât costa o ciorbă de urzici?

Vino la masă, că e gata ciorba! strigă doamna celui supărat. Nu vin. M-am urzicat prea tare şi mi-a pierit pofta.

— E gustoasă şi e făcută şi cu munca ta. Meriţi să o guşti, pentru că e făcută în echipă.

Mersi, dar eu nu sunt aşa de bine dispus ca tine, ca să te mai înfloresc puţin. Lasă-mă în Siberia mea, că aşa ai spus.

— Vino şi încălzeşte-te cu ciorba mea, că e făcută cu dragoste,

Hai, nu te mai alinta! Nu poţi să refuzi ceva ce îţi ofer cu plăcere, insistă ea.

Bine vin, dar vreau s-o plătesc, că munca ta totdeauna e mai bine plătită ca a mea.

— Bine, sunt de acord, zise ea întristându-se.

— Dar să ştii că e gustoasă, spuse el înviorat. Mai pune-mi o farfurie, te rog. Ce i-ai mai pus de este aşa bună?

— Păi, i-am pus recunoştinţă, pentru că mi-ai ales-o; ceva răbdare la cuvintele tale sărace; bucurie de a face pentru tine ceva bun, în ciuda indispoziţiei tale; iertare şi iubire după gust.

— N-am atâţia bani să ţi-o plătesc. E prea scumpă, zise el, intrând în joc.

— Un sărut ajunge, zise ea întinzându-se peste masă. Ţi-l dau eu şi pe urmă o să vezi că o să ai o avere ca să-mi plăteşti tot ce-ţi fac.

Au fost atât de prinşi în plată, încât amândouă farfuriile s-au vărsat.

— Na, că s-a topit Siberia, zise el sărind în sus ca ars. Dar mi s-a umplut magazia inimii de bogăţii. Chestia este să vrei să le primeşti. Mai ales că vin de sus, din împărăţia dragostei. Să ştii că mai vreau ciorbă de urzici!

Abuz dublu rafinat

La judecata de… acum

Nu-mi vine să cred! spuse uimită soţia celui care rămăsese acasă pentru o surpriză de proporţii. Cum de ţi-a dat prin cap să aspiri şi să împodobeşti casa cu flori? Şi tocmai florile mele preferat e. De unde vine mirosul ăsta? Parcă din bucătăria noastră. Să nu-mi spui că ai făcut mâncare, că mă dai gata. Chiar aşa, cartofi franţuzeşti… şi în oala asta ce-o mai fi? Ciorbă de perişoare. Trebuie să fie gustoasă! Nu se poate! Ai făcut şi tort? Mi se taie respiraţia. Trebuie să scriu la ziar ceea ce mi s-a întâmplat.

— Când doamna mea împlineşte un număr de ani, şi nu-i frumos să spun cât, merită să ridici o sărbătoare de cea mai înaltă ţinută. acum să punem coroana evenimentului: darul meu pentru scumpa mea doamnă!

Şi scoase o pungă mare cu… oare ce minune?

— Pantofi şi geantă! Câtă cheltuială şi ce copleşită sunt! Vino să te sărut, strigă ea de bucurie. Şi ce bine îmi vin! Aş fi vrut maro, dar nu-i nimic, îi dau mamei. Şi geanta e mai de persoane în vârstă. O să fie

în al nouălea cer când le va primi cadou de la mine.

Faţa lui se întunecă la auzul scenariului proiectat…

— Zici că ai aspirat? Văd nişte scame pe covor, iar în colţuri n-ai dat deloc. Aşa e dacă nu e meseria ta. Tot pe femeie cade greul. De unde ai luat florile? Nu vezi că sunt vechi? Au marginile ofilite şi cozile cam scurte. Nu-nţeleg de ce nu eşti şi tu atent când iei lucruri delicate. Chiar trebuie să-ţi împrumut ochii mei când mergi la cumpărături? Ia să văd ce mâncare ai făcut. De ce n-ai pus mai multă sare la ciorbă? Cartofii i-ai tăiat groşi, de parcă sunt cărămizi, şi ai pus cam puţină smântână. Surprize, surprize, dar nu din astea, că fac ulcer. Sunt curioasă dacă ai făcut curat în baie. Poate aici treci examenul. Dar ce faci? De ce te îmbraci? Unde te duci? Nu stai să tăiem tortul?

— Nu, pentru că trebuie să merg degrabă la Spitalul de Urgenta E destul de grav. Acum cinci minute a sărit pe fereastră şi şi-a rupt gâtul.

— Cine? întrebă ea, făcând ochii mari. E grav? Nu mă fierbe şi spune-mi cine este?

— Sărbătoarea mea de astăzi!

Ce se întâmpla cu emoţiile?

Un mic dezastru. Persoana care primeşte critica se simte neajutorată şi o supărare de un nivel acut se instalează în suflet. Tonul plin de reproş generalizează ideea care spune: „iar ai dat-o în bară”. Când reproşurile sunt mânioase, deseori cel ofensat trece în defensivă, evitând orice răspundere, sau se împietreşte, ocolind contacte apropiate pe viitor. Sentimentul de inutilitate şi cel de indignare îl leagă într-o stare din care se iese greu, dacă nu există un control bine gestionat al emoţiilor.

Cel care judecă ignoră sentimentele celuilalt şi-l demobilizează surpându-i motivaţia, risipindu-i încrederea de a duce la bun sfârşit îndatoririle casnice sau profesionale. Astfel de atacuri demoralizatoare îţi taie elanul de a mai face ceva de calitate, pentru că, orice ai face, tot nu e bine.

În urma criticilor care atacă persoana, se dizolvă uşor încrederea între parteneri şi se înregistrează adevărate bătălii de personalitate şi dispute asupra puterii. Când criticile sunt făcute în public, cel care îl judecă pe partener, făcându-l de ruşine, are părerea secretă că cel „greşit” va fi destul de motivat să facă un lucru de ispravă, că altfel… o păţeşte sau, mai bine spus, va fi deferit opiniei

publice. Calcul greşit, pentru că indispoziţia creată prin scoaterea în public a unor „incompetente" îl va îndepărta de grup. Uneori, cel vizat chiar ajunge să creadă că neajunsurile lui sunt cauzate de unele deficienţe ce nu pot fi depăşite şi că este inutil să mai încerce.

Incapacitatea de a se abţine de la judecăţi a celui care şi-a programat critica în stilul lui de viaţă vine dintr-o imaturitate emoţională. Dacă nu-şi dă seama de rănile pe care le provoacă asupra respectului de sine al partenerului, atunci poate pierde bunul cel mai de preţ, dragostea, care este erodată de neîncredere şi de ofensă. şi care cuplu îşi doreşte să-şi compună cântecul funebru al propriei căsnicii?

O lipsă fundamentala

A şti ce se întâmplă în inima celuilalt este arta celei mai strălucite relaţii. O numim empatie. A-l critica pe partener pentru stângăciile lui sau pentru presupuse neajunsuri înseamnă a neglija orice efort depus şi orice bunăvoinţă, anulându-i cu brutalitate orice sentiment Investit, care, la urma urmei, înseamnă mai mult decât stricta realizare uurmărită.

Cel care nu intuieşte sentimentele partenerului nu are capacitatea de a interpreta mesajele nonverbale, cum sunt: tonul vocii, mimica, gestica. Preocuparea de sine este uneori atât de mare, încât, pentru mtisfacţia personală, se cere jertfa fără rabat, adusă de partener în

Ocaziile căsniciei.

Persoana care abuzează de critica distructivă vede în orice prestaţie insatisfăcătoare a celuilalt o jignire la adresa ei şi percepe totul doar în legătură cu ea. Adevărul emoţional constă în felul în care spune, şi nu în ceea ce spune. Neglijenţa emoţională pe care părinţii Le-o arată copiilor poate fi costul mare pe care îl plătesc cei care au fi ist expuşi acestui deficit de dragoste. Din copiii care au fost crescuţi ni orfelinate sau care au schimbat diverşi părinţi adoptivi, au rezultat în mare parte inadaptaţi, delincvenţi şi chiar criminali. O îmbogăţire B repertoriului emoţional, prin care cel care emite judecăţi îşi ajustează critica după cunoaşterea universului sufletesc şi motivaţional al partenerului, înseamnă o cădere de mană cerească în viaţa lui, hrănindu-i inteligenţa afectivă. Şi lupta va înceta.

(*jAlarsă/ ru/y-i/ sfeu/v nimic*?

Poate că unele lucruri nu i le vei spune niciodată, având în

vedere riscul unor pierderi mult mai mari, cu atât mai mult cu cât schimbările pe care le ceri sunt fie imposibile, fie nesemnificative. Dar dacă vei socoti că în repertoriul abilităţilor şi al deprinderilor partenerului

— I – *uit/z… e/it6/t/*, *ra/t/*nu trebuie să se facă o mutaţie, atunci îl vei confrunta în timp cu dragoste, cu delicateţe şi înţelegere. îi vei sublinia mai întâi tot că poate fi mai bun în ceea ce a făcut şi vei preda, prin exemplu pei sonal, lecţia necesară unui pas mai înalt, nu ca un superior, ci ca un aliat la fel de vulnerabil.

— Nu-mi vine să cred, zise soţia celui care a pregătit o suită de surprize colosale. Ai aspirat şi ai umplut casa cu flori? Asta pentru mine? Ştiam eu că mă iubeşti, dar asta înseamnă o sărbătoare; i dragostei pe care nu o voi uita niciodată. Să nu spui că ai făcut mâncare. Ciorbă şi cartofi franţuzeşti! Ai vrut să-mi arăţi că, dincolo de declaraţia ta de dragoste, ai dovezi concrete prin care îmi arăţi bogăţia sufletului tău cu care mă preţuieşti.

— Doar o dată pe an împlineşte doamna mea un număr de ani şi, dacă tot deţin secretul de a-i păstra tinereţea dragostei, de ce să n-o fac?

— Astea ce mai sunt? Pantofi şi geantă pentru mine? Mă copleşeşti. Vino să te sărut. Vrei să arăt şi bine pe deasupra. Ce surpriză vrei să-mi mai arăţi? Bine, închid ochii, se supuse ea.

— Acum deschide-i, făcu el pe misteriosul.

— Nu e adevărat! Mi-ai adus părinţii la aniversarea noastră? Ce bine ai ghicit gândul inimii mele! îmi era aşa de dor de ei!

— Nu a vrut, dragă, să mă lase să îl ajut deloc, bărbatul ăsta al tău. A dorit să fie doar manopera lui de suflet şi de destoinicie, spuse mama lui, care apăru şi ea de după uşă, făcându-i o altă mare surpriză. Nu a aspirat el aşa cum trebuie, dar din avion nu se vede. La ciorbă trebuia să mai pună puţină sare, dar ştii cum e când faci în premieră unele lucruri pe care nu ţi-ai imaginat că le vei face. Pantofii şi geanta mi se cam potrivesc mie, că sunt ca de babe. Ştiu că tu ai fi vrut altceva.

— Te rog, mamă, nu-i reproşa nimic băiatului tău, iar cadoul meu îl preţuiesc şi nu-l dau nimănui. Ce e făcut din dragoste e fără cusur.

Lui i-a plăcut mult ce a spus doamna lui despre el în auzul tuturor instanţelor părinteşti. Şi, se pare, că surpriza ei a fost mai mare.

A

fi (*ăwwlă* & *nesimţite*)

I aţă, vino să-ţi arăt desenul cu care l-am dat gata pe profu'. l pus zece. Am fost primul şi ultimul care a încasat decarul. Cică tuni cel mai bun. Vii?

(„îne e mai tare ca tine?! Acum lasă-mă să citesc ziarul. S-ar

[lulea să vin mai încolo.

I poar două minute şi pe urmă te las. Vor să mi-l ia la expoziţia. Iii. L-a văzut şi directorul şi mi-a spus: „Bravo, măi Picasso!" Ji I aduc eu să-l vezi, dacă nu vrei să faci mişcare.

Ştiu că eşti bun şi tare-şi-mare, dar acum vreau să fiu lăsat în r. Nu vezi că citesc cronica meciului de ieri cu Steaua? N-am I ut un meci mai prăpădit ca ăsta. Un antrenor de mămăligă… Profu' mi l-a cerut să-l păstreze el ca să nu-l şifonez, dar eu l. un adus acasă să-l vezi şi tu.

— De ce nu l-ai lăsat să ţi-l ţină maestru'? Nu veneam eu la I – v poziţie? Ai terminat? Mai bine du-te şi adu-mi o farfurie cu nişte

I artofi pai. Dar repede!

Mihai îi aduse cartofii într-un cornet mare de hârtie şi îi suplimentă cu un pahar cu suc de portocale.

— Mă tratezi ca la McDonald's. Mersi. Ia de la mine cincizeci de Ulii pentru servicii de nota zece şi întinde-o la joacă.

După ce termină de mâncat şi ultimul „pai", desfăcu cornetul.

Îl n portret în acuarele, bine făcut, îl surprinse plăcut. Era aşa de reuşit şi semăna aşa de bine cu el! Un mic zece era mâzgălit în colţul din stânga, iar în dreapta era scris cu litere mari: „TATA".

Uleiul de la cartofi se întinsese pe toată coala. Mihai socotise că era singurul mod de a-şi deschide expoziţia. Dar şi cel mai trist…

S/uni w/ catifea/

Părintele care îşi îndepărtează în permanenţă copilul comite un abuz pasiv. Oricât de elegante ar fi cuvintele şi oricât de multe daruri i-ar aduce, nimic nu-l poate mulţumi pe copil ca atenţia părintelui asupra universului lui de viaţă. Deşi pare greu de identificat ca alm/, copilul, seismograf sensibil, punctează refuzul părintelui ca pe I declaraţie de abandon, iar acul rezervorului lui afectiv arată e; i < gol. Absenţele îndelungate ale unui tată care lucrează departe de casă înseamnă tot abandon.

Prin sancţionarea intervenţiilor celor mici, care se bagă şi ei în discuţiile celor mari, se acumulează tot mai multă înstrăinare.

Să privim puţin la agresiunea verbală pasivă. Copilul nu estfl admonestat şi nu se ţipă la el. Nu e acuzat şi nici moralizat, dar nici nu e lăudat şi încurajat în vreun fel. Nu i se creează nicio bucurie şi nu este sprijinit. Nicio mână nu-i mângâie faţa şi niciun zâmbet nu îi este adresat.

În familia în care părinţii nu se îmbrăţişează şi nu se curtează, plafonul de nori al sufletului lor coboară în inima copilului, umbrindu-i copilăria şi întreg parcursul vieţii. Ei da, lipsa afecţiunii între părinţi este o altă formă de abuz pasiv.

O întrerupere gravă a relaţiilor intime între părinţi, deşi nu este manifestată pe faţă, este totuşi sesizată de copil: „Am ştiut întotdeauna că ceva nu merge între mama şi tata, dar nu ştiu despre ce e vorba. Nu cred că m-a afectat, dacă n-am ştiut", declară un copil-adult. Ba cred că te-a afectat, chiar dacă nu recunoşti, pentru că o mare parte din educaţia sexuală a copilului se face pe cale intuitivă. Mânia părinţilor, promisiunile nerespectate, perfecţionismul sau depresia lor transmit un mesaj agresiv şi, în loc de bunătate, de dragoste şi toleranţă, copilul „aude" înstrăinare şi frustrare. Şi toate acestea pe fondul justificării: „l-am creat toate condiţiile posibile!"

„Nu te mai necăji. O să fie bine şi lucrurile se vor schimba în bine. Ai încredere că se va face senin. Cu puţin curaj, trecem şi de asta. Hai, dă-mi un zâmbet şi un pahar cu apă!"

Cine pe cine încurajează? Fără îndoială că un adult este cel care consiliază. Fie pe un copil, fie pe un alt adult. Dar nu este aşa! în cazul nostru, cel care îl ridică pe celălalt este un copil, iar cel mângâiat este mama lui. Este o răsturnare teribilă, dar şi un abuz ieşit i. omun. Are şi un nume: incest emoţional. În acest caz, copilul îi obligat să devină părintele părintelui său. Inversarea rolurilor îs cu re o provoacă incestul emoţional este mai subtilă şi mai greu k Identificat decât abuzul pasiv. Termenul nu se referă la abuzuri

xn. de, dar este vorba tot de o perversiune în care părintele nu-şi i i-ctă rolul.

Dacă un părinte nu obţine de la partenerul lui de viaţă dragostea ilupa care tânjeşte, va încerca s-o obţină de la copilul lui. În cazuri t» Klieme de incest emoţional, atunci când această relaţie nefirească i vine suficient de puternică, se poate ajunge şi la incest fizic.

transferc/ & ch

„Asta mi-a fost soarta. Părinţii mei nu au avut bani să mă dea la

ţeoli înalte. Cât am visat să ajung doctor! Bine că am copii care învaţă bine. Pe amândoi îi fac doctori. Chiar dacă o să mănânc doar îi coajă de pâine ca să strâng bani pentru ei, tot n-am să mă las. Totul pentru ei! Să-i împingă păcatul să mă dezamăgească în visul meu, că am terminat-o cu ei!"

A te realiza prin succesul copiilor este şansa părintelui de a „compensa" trecutul perceput ca faliment. Cu alte cuvinte, copiii sunt împiedicaţi să-şi trăiască viaţa, fiind siliţi să trăiască în locul părintelui lor. Visele neîmplinite reprezintă ceea ce mama şi tata nu au reuşit să finalizeze în viaţă.

Problemele legate de neîmpliniri ies la suprafaţă cam pe la mijlocul vieţii. După ce au urmărit un ţel pentru care şi-au irosit energiile şi au consumat planuri făcute în nopţi nedormite, deodată parcă se trezesc aceşti oameni mari şi zic: „Stai aşa! Nu-mi place ce fac! N-are niciun rost". În sfârşit, persoana respectivă realizează că trăieşte în fapt visul întrerupt al altcuiva. Târziu realizează că în viaţa lui s-a insinuat un plan al unui părinte care şi-a dorit pentru el acea realizare. Acum, cel asupra căruia s-a transferat visul simte ca pe un balast dorinţa împlinită a celui neîmplinit. Te simţi ca şi când ai o datorie pe care nu o poţi achita niciodată.

Am să strig câteva întrebări pe care să le audă părinţii, care, dacă nu sunt treziţi, pot da drumul la un potop de secetă în sufletele fragile ale celor care sunt însetaţi după afecţiune. Să se vadă pe ei în oglinda trecutului, pentru a-şi vedea copiii în lumina prezentului. „Te-au luat părinţii în braţe când erai copil? Se îmbrăţişau între ei? Ai fost ascultat când ai venit cu nevoile tale micuţe şi ai simţit braţele lor iubitoare, legănându-te în ele, când le povesteai cum a fost la şcoală? Aţi râs împreună şi v-aţi jucat de-a orice în tăvălugul zilelor? Cu alte cuvinte, ţi-i aminteşti pe părinţi alături de tine tot timpul?"

Fie că da, fie că nu, plăteşte-ţi datoriile trecutului prin a-i da copilului timpul tău, plin până la refuz cu dragoste.

desiăme/it & a//… cioburic/ & sticlă/

Este a treia zi de când dumnealui mi-a promis că îmi aspiră casa şi că mă ajută să mutăm mobila pe celălalt perete şi… nimic. Însă eu m-am hotărât să nu-l mai rog nimic, Ba chiar mi-a promis că ia şi flori în fiecare cameră.

Îl aştept ca pe un cireş copt să vină acasă, să mai discutăm şi noi despre copilul nostru, care termină liceul, şi să mai punem la cale ceva

planuri pentru viitorul lui. Vrea să dea la psihologie şi încă n-am certitudinea că este bine, dar pe el nu prea îl interesează. „Dacă asta e pasiunea lui, lasă-l în pace. Nu-l deruta", îmi spune şi cam asta e toată discuţia noastră despre perspectiva copilului nostru, îmi vine să-i spun că nici nu trebuie să se mai obosească să deschidă gura pentru două-trei vorbe, că şi aşa nu spune mare lucru.

Nu se ia de vorbă nici de concediul nostru, despre care trebuie să discutăm, ca să stabilim unde mergem. De o săptămână mă tot amână că mergem în oraş să cumpărăm o lenjerie de pat, detergent şi alte mărunţişuri şi, de ce nu, să îmi mai clătesc şi eu ochii prin magazine, că parcă m-am sălbăticit. Serviciu, mâncare, spălat, călcat, şters praful, somn pe furate şi… cam asta-i viaţa. Măcar dacă mi-ar mai aduce şi el puţină lumină şi m-ar înţelege, dar ţi-ai găsit! El, bine mersi, e senin ca un cer în plină vară şi nu simte nimic din pustiul sufletului meu. După el, toate merg strună. Măcar cinci-zece minute să stea şi el cu mine la bucătărie când fac mâncare şi să-mi ţină de urât, dar nu… Cică nu vrea să mă deranjeze! mai degrabă deschide televizorul sau se culcă, în timp ce eu parcă sunt pe o insulă, singură şi părăsită de orice satisfacţie şi bucurie.

Ce atent este mititelul meu! într-o zi mi-a adus o sticlă de parfum. Am zis că s-a întâmplat ceva cu el de mi-a făcut un asemenea cadou miraculos. Misterul s-a lămurit repede – îl găsise în staţia de autobuz. M-aş fi mirat eu să aibă asemenea iniţiative. Ei, dar să vezi minune. E plin de promisiuni. Acum două săptămâni mi-a zis că a văzut la un magazin două mochete ovale de o rară frumuseţe şi că s-ar potrivi în sufragerie, ca să nu mai ne chinuim cu anticul nostru covor persan primit la nuntă. Şi că le ia. Am zis că măcar de data asta să-l cred, deşi m-am înecat de-atâtea ori în promisiunile lui fără fapte. Să nu vă vină să credeţi: îmi aduce! Dar ce-mi aduce? Două covoraşe de iută de la mama lui de la ţară, că cele două mochete ovale s-au vândut până să le ia el. Le-am pus pe balcon.

Un lucru e clar – nu mai pot suporta niciun minut jocul ăsta care îmi arde sufletul. Dacă nu ştie să înveţe din răbdarea mea, o să înveţe din lecţia pe care i-o coc eu şi care o să-l usture puţin. Iubitule, pregăteşte-te să mergi pe cărbuni aprinşi cu tălpile goale! Meriţi!

7/, ăşămă/ifi de/ttrii imaama/i & Imaginaţia e ca un drog. În cuplurile disfuncţionale, acolo unde aşteptările sunt înşelate, imaginaţia este disproporţionată şi capătă dimensiuni groteşti.

Deodată devii un judecător ale cărui argumente sunt procurate din speculaţiile pe care le face cel vătămat, imaginându-şi tot ce poate fi mai rău. Prezumţia de nevinovăţie n-are ce căuta în gândirea celui care se consideră ofensat. Deci întârzierile partenerului, promisiunile lui amânate, desele lui amnezii, lipsa lui de comunicare, zăbovirile lui administrative în treburile casei nu sunt altceva, în mintea partenerului care aşteaptă, decât acţiuni răuvoitoare premeditate, îndreptate spre distrugerea celuilalt. Judecăţile care se fac în urma inventarului comunicării de către cel cu imaginaţia încinsă duc într-o singură direcţie: Nu are pic de dragoste şi de respect faţă de cel care are sentimente înşelate.

Aceeaşi imaginaţie mai face o presupunere: Celălalt nu se va schimba niciodată. Eforturile sunt inutile: Degeaba îi spui, că nu realizează. Otrava care se adună din prefigurarea deplasată a scenelor anticipate adună mânie cu ghiotura în inima rănită şi mai ales afectată de propria imaginaţie. Resentimentele acumulate, reprimate sau refulate reactiv, duc la puternice furtuni emoţionale în care raţiunea este invitată să stea pe tuşă, ca simplu spectator, fără putere de decizie.

Lipsa de apetit pentru o viaţă adevărată este rezultatul hrănirii imaginaţiei bolnave şi, în cele din urmă, convingerile ajung aşa de puternice, încât semnele de schimbare ale partenerului sunt interpretate ca false, doar nişte schiţe ale unui joc dublu.

Imaginaţia supraevaluată nu dă şanse prea mari iertării, pentru i; i ea nu crede că are rost să ierte pe cineva care nu se va schimba niciodată. Dacă celălalt partener îl răneşte din nebăgare de seamă sau dintr-un motiv nedrept, cel afectat, care pune pasiune şi tulburare în imaginaţia lui, mai învârte încă o dată cuţitul autocompătimirii în rană, lărgind-o şi mărind durerea.

S-o spunem franc: Răul făcut de imaginaţia proprie care se auto-multiplică este mai mare decât un rău intenţionat sau neintenţionat, făptuit de partenerul din cuplu. Tipul acesta de imaginaţie califică profeţi maritali ale căror profeţii despre rău, culmea, se împlinesc!

Interesantă plăcere! Parcă trăieşti o euforie şi o satisfacţie intensă în a-l pedepsi pe celălalt pentru aşa-numitele abateri maritale grave. Devii atât de creativ şi de inventiv, încât abia aştepţi să deschizi programul răzbunării.

Unii încep cu… tăcerea. El sau ea spune ce spune, dar cel care se

consideră afectat tace. „Când am vrut eu să comunic, n-ai vrut tu, acum când vrei tu, nu mai vreau eu. Să vezi şi tu cum e!” Ici, colo, presărări monosilabice printre adâncile tăceri aduc o tortură şi mai mare. Cu cât celălalt te invită la comunicare, cu atât vei găsi o şi mai mare tăcere, dar şi satisfacţia căutată – că i-ai servit-o.

Un alt soi de plată amară este să nu-i mai dai socoteală celuilalt de ce faci. „Tot te chem să facem planuri împreună şi să discutăm cum să rezolvăm unele treburi şi tu n-ai timp. Bine! Să vedem cum e atunci când le fac singur (singură). Te mai interesează atunci?” Pleci când vrei, vii când vrei, cumperi ce vrei, fără să-l bagi în seamă pe celălalt. Câteodată planifici evadări-surpriză la părinţi, fără să-i laşi vreun mesaj celuilalt. Te retragi într-o cameră şi citeşti cărţi sau reviste, dându-i celuilalt de înţeles că nu-l bagi în seamă. Nu te mai interesează să împlineşti ritmul normal al casei privind micul dejun sau prânzul. La cină nici nu vii. Iar seara, dacă tot ţi-e somn, mai ai un argument tare de tot în a te răzbuna – te întorci cu spatele la celălalt, arătându-ţi hotărârea de a o rupe cu intimitatea. E o armă teribilă în faţa căreia celălalt rezistă cu greu. „Am fost tandră (tandru) cu tine, că poate, poate înţelegi că trebuie să facem ceva împreună. Acum eşti condiţionat, iubitule! Şi n-o să ai intrare la mine decât atunci când o să vreau eu şi după ce te joc bine, că destul am stat pe jăratic”.

Pui în operă compensări riscante cum sunt: prieteniile ciudate, distracţii noi, vizionări TV în exces şi cumpărături neprogramate. Cuvinte grele şi ofense frontale pot fi prezente în arsenalul răzbunării, fără să socoti că trebuie să-ţi ceri scuze, atâta timp cât celălalt nu a făcut-o. Sau un deliciu de marcă poate fi o amabilitate presărată cu ironii şi cu sarcasm bine insinuat: „E bună mâncarea, iubitule? E făcută cu dragoste pentru iubitul meu absent şi de negăsit printre treburile casei. Tu să te simţi bine, că cel de-alături nu contează”.

Indiferenţa este cea mai crudă armă pe care o scoţi ca să-l pedepseşti pe cel incriminat şi nerecunoscător. Hotărârea de a-ţi croi un drum fără celălalt partener este un divorţ în fapt, declarat cu sau fără vorbe. „Mai bine singur (singură)!” se aude mărturia celui care bea până la fund paharul dezamăgirii, dar şi pe cel al răzbunării. Otravă curată!

De ce nu? Dar care e câştigul? Să zicem că renunţ la răzbunare, şi nu permanentizez o situaţie defavorabilă în care partenerul meu îşi continuă programul lui de tortură inconştientă. Ştiţi ce-mi răspunde

când îl chem la judecată? „Dar nu pricep de ce faci caz din nimic. E o chestiune măruntă şi banală. Te agiţi degeaba. Relaxează-te! Nu merită o asemenea cheltuială", mă calmează el (ea). Dar mânia mea se ridică la cote şi mai mari. Ce să fac?

Răzbunarea este o declaraţie de ură, care apoi degenerează în indiferenţă; o fiară emoţională feroce, care distruge relaţia până la stingerea oricărui interes marital. Un astfel de taifun emoţional afectează puternic orice relaţie pe care cel afectat şi hotărât să lo

— *ife//f///wfize cu… cu/se//-i e/est/e/a l-a/ăcerea / az/jtt/iei/-i/*) 109

vească o întreţine. E bine de ştiut că o replică dură nu va schimba niciodată o situaţie sau un om în bine. Dimpotrivă. Complicaţiile se vor înmulţi şi lava resentimentelor va pârjoli peisajul celor doi, care în mod normal se modelează în timp, cu răbdare şi rugăciune.

Atitudinea de revanşă face să se scurgă energia creativă şi bucuria vieţii. Ţintele propuse sunt abandonate, iar efortul de a ridica viaţa pe versanţii înalţi ai curăţiei şi ai spiritualităţii, ai înţelegerii şi ai sprijinului oferit partenerului este demobilizat.

Răzbunarea ecranează relaţia cu divinitatea până acolo că supăratul şi revoltatul va cere socoteală Cerului pentru suferinţa prin care trece, negând necesitatea încrederii, pentru că tocmai lui (ei) i se întâmplă ceea ce n-ar fi trebuit să se întâmple.

Contraofensiva pătimaşă va aduce boală şi suferinţă trupului otrăvit de planuri de răzbunare şi va cântări măsuri de răutate şi de respingere.

Totuşi, dincolo de orice dorinţă firească de a restabili respectul de sine prin răzbunare (ceea ce, de fapt, accentuează deficitul respectului de sine), este raţiunea de a escalada planul de înjosire a celuilalt. Faptul că nu cunoaştem toate motivele pentru care partenerul nu răspunde aşteptărilor noastre nu ne îndreptăţeşte să facem un scenariu a tot ce poate fi mai rău în motivaţia celuilalt. Dacă din cealaltă parte există un nivel minim de răspuns emoţional şi relaţional, atunci este un strigăt de ajutor pe care cel cu deficitul de caracter îl lansează prin însăşi atitudinea pe care o are. Este drept ca pentru cel slab să se pregătească o mai mare slăbiciune sau este momentul înţelegerii şi al acordării sprijinului care îl va ridica? De cele mai multe ori, noi recunoaştem în cel ingrat o capacitate de distrugere,

fapt pentru care reacţionăm pentru pedepsirea şi anihilarea lui. De fapt, cel ce ni se pare adversar şi care nu este altul decât partenerul nostru, care trece printr-o criză conştientă sau inconştientă, este propriul lui duşman, lovindu-se singur în centrul fiinţei lui. Dacă am înţelege adevărata situaţie nu am reacţiona cu compasiune şi înţelegere, oferind suport sufletesc?

E adevărat că, în astfel de situaţii, răbdarea, stăpânirea de sine şi capacitatea de a-L accepta pe cel care nu răspunde după înţelegerea noastră nu vin din resurse pământene, ci numai prin voia Celui care dă putere şi o dragoste care acoperă totul.

— *Maz… e/u6//, rafina/*.

Păstrând un caracter puternic, cel ce arată o deplină înţelegere îi oferă partenerului o oglindă în care se vede cu tot cu deficienţele care, în mod strident, strică armonia familiei, dar care îl pot conştientiza că este sursa neîmplinirii iubirii în cămin… Şi o şansă pentru schimbare.

„Cred că a sosit momentul. Am ţinut în mine şi mi-am distrus sufletul, pentru că nu am avut tăria să i-o spun în faţă. Am să-l lovesc cu cele mai grele cuvinte. Am să-l judec pentru toate scenele netrebnice pe care mi le-a făcut în cei optsprezece ani de căsnicie. Toată relaţia noastră a fost pur şi simplu o esenţă de mătrăgună. Nu, nu-l las să scape uşor. Am să pun laţul pe siguranţa şi pe pretenţia lui că înseamnă ceva în casa asta. O să-l usture tare. Şi aşa i-am afumat mâncarea ca să n-o mai poată mânca şi i-am sărat-o ca să o scuipe când o s-o guste. Nu i-am călcat nimic şi de-acum să se descurce singur. I-am tras o scândură de sub saltea, să cadă de cum se aşază, că şi aşa era gata să cadă. Am să râd de el şi am să-l biciuiesc cu sarcasm şi cu ironie. Eu mă descurc şi fără el. Să vedem cum iese el din afacerea asta. Şi dacă o fi să plec, îmi va fi mai bine singură decât cu calvarul ăsta.

Parcă se aud paşii lui… Sigur va intra încălţat peste covoarele mele curate. Nu are nicio consideraţie pentru munca mea. îl voi întâmpina frumos, ca apoi să guste puţin din vorbele pe care i le-am pregătit şi din mâncarea pe care o merită”.

— Bine ai venit, dragul meu. Ai găsit în sfârşit casa? Unde mai găseşti tu o roabă ca mine care să-ţi stea cu masa pusă?

— Bine te-am găsit, doamnă. Se pare că nu eşti prea bine dispusă astăzi, dar cred că ştiu care este motivul.

— M-aş mira să-l ştii, pentru că nu cred că ai ochi şi inimă să-l

vezi. Bine se vede doar cu inima, dar se pare că tu n-o prea ai.

— Văd că tragi tare în mine cu toate muniţiile. N-ai vrea să tragi în agresorul care te-a indispus astăzi?

— Şi care este acela, după părerea ta?

— Păi, l-am descoperit acum câteva zile. Sunt… eu.

— *Jmfwu'///e cu… aobi/re ele, tf/e/a. Qa Acerea/ războu/>, a/ //J* 111

— De unde atâta înţelepciune de l-ai descoperit pe duşmanul la? spuse ea nedumerită.

— Prea te-am dus cu vorba de atâţia ani, iar tu te-ai purtat cu mine ca şi cu un prinţ. Am fost rău şi egoist atâta timp cu tine şi merit să mă loveşti cum ştii tu mai bine. Astăzi vreau să-l judeci pe cel care nu te-a preţuit la adevărata ta valoare.

Ea rămase tablou. Toate cuvintele de exterminare pe care le pregătise îi îngheţară pe buze.

— Dacă poţi să mă ierţi, fă-o, iar dacă nu, asta merit. Nici măcar să-ţi trec prin faţă nu mai am dreptul.

Se aşeză la masă în faţa farfuriei pregătite şi vru să ia o lingură.

— Nu. Nu mânca din mâncarea asta, strigă ea. Nu am făcut-o bună.

— La tine totul e bun, o lăudă el. Măcar mă duc să mă odihnesc puţin, zise el.

— Nu, strigă ea. Du-te în patul meu că acela nu mai e bun.

— Nu e rău. De mult nu am mai dormit în patul tău. Nu-i aşa că din cauza răutăţii mele? E o prea mare favoare pentru mine. Aş fi meritat să mă plesneşti cu cele mai usturătoare cuvinte, dar tu încă mai ai grijă de mine.

Ea se aşeză pe marginea patului şi începu să plângă.

— Din cauza mea plângi, nu-i aşa? o compătimi el.

— Nu, din cauza mea, spuse ea. Eram îmbrăcată cu o haină a judecăţii când ai venit. Dar tu ai pus piedică răutăţii mele şi sunt iarăşi soţia ta. Odihneşte-te puţin, că-ţi fac imediat mâncare… Şi-ţi fac şi loc în inima mea.

ui Ae & o… a// oconcâăe/

Ca între noi, bărbaţii: Să nu-mi spuneţi că nu vă apucă o ameţeală plăcută atunci când doamnele dumneavoastră pleacă pentru ceva mai mult timp. Cum spunea un autor: Bărbaţii sunt ca elasticul, adică se retrag şi au nevoie de solitudine şi de singurătate şi apoi revin

cu putere la bază, iar femeile sunt ca valurile, adică te urmăresc îndeaproape. Deci, trăiască singurătatea! mai puţine reguli şi responsabilităţi. Libertate absolută şi program de voie sută la sută. Mănânci când vrei, ce vrei şi dormi pe săturate. Până la o vreme, când începi să regreţi libertatea asta.

Aşa că doamna mea a plecat la fată, departe, să-şi recreeze sufletul rănit de distanţă. Să vezi ce-am să scriu şi ce-am să citesc! mi-am zis. Câteva zile am mers aproape de planul pe care mi l-am propus, dar apoi, greu. Greu. Mi s-a făcut dor de doamna mea. Scrie-i mesaje electronice, cheam-o, dă-i sugestii să-şi mai scurteze vacanţa prelungă, fă-i declaraţii de dragoste reale şi patetice. „Cine te-a pus să-ţi iei un concediu aşa de lung?" o certam eu cu dragoste. Dar ea, bine mersi, se simţea bine cu fata şi cu sora ei. Avea grijă în schimb să-mi spună că, atunci când va veni, va trebui să zugrăvim dormitorul, baia şi balconul.

— Mai la toamnă, doamnă, nu chiar aşa repede. Mai am şi eu treburile mele.

— Lasă că ţi le faci cât lipsesc eu, îmi găsea ea soluţia. Dacă nu vrei, mă apuc eu singură, şi tot fac! mă ameninţa ea.

Şi a mai trecut o săptămână, au mai trecut două şi iar dor, şi iar singurătate fără noimă.

— Hai, când vii, doamnă? o întrebam.

— La timpul stabilit! îmi zicea ea. Dar nu uita, când vin acasă, va trebui să zugrăvim dormitorul, baia şi balconul.

— Mai spre iarnă, o încurajam eu.

— Dacă nu vrei, mă descurc şi singură, ştii că sunt hotărâtă!

tu' uwesc.

a/ o cwi, *e////e/*

— Bine, vino acasă şi mai discutăm noi.

A venit timpul să sosească şi doamna. Din tot ce mi-am propus, n-am făcut mare lucru. Parcă eram mai eficient cu ea de faţă. Am recepţionat-o la aeroport şi am strâns-o în braţe, ca să nu-i mai dau ti rumul. Bucurie maximă. Geamantane grele, dar şi aşteptarea mea a fost grea. Pe scară, cum urcam, scumpa mea doamnă pune placa:

— Acum o să zugrăvim dormitorul, baia şi balconul. Aşa că pregăteşte-te, dragule!

— Mai încolo! mi-am pus şi eu placa mea.

— Dacă nu vrei, o scot la capăt şi singură, doar ţi-am spus. Să

văd cum o să te simţi atunci, mă băgă ea în realităţile administrative şi afective.

Deschide uşa şi…

— Ceva miroase aici! simţi ea.

— Ce să miroasă?!? am făcut-o eu pe inocentul. Am aspirat şi am spălat pe jos, că aşa se cade să-i întâmpini pe musafiri.

— Nu, e ceva mai mult! spuse ea de pe hol.

Intră în dormitor şi… uimire! Dormitorul, zugrăvit. Se duse în baie… Baia, zugrăvită. N-a avut un aşa tavan alb de când ne-am mutat aici. Se duse în balcon şi… balconul, zugrăvit. Toate în alb, că aşa a vrut doamna.

— Ai făcut tu asta? se miră ea, care ştia că asemenea îndeletniciri nu sunt punctul meu forte.

— De dragul unei persoane, faci şi o vilă până vine cel iubit acasă, am zis eu eroic.

— Se pare că trebuie să mai plec, ca să mai am parte de astfel de şocuri fericite.

Bineînţeles că am cules pupicurile de recunoştinţă şi de admiraţie. Sacii cu haine şi alte lucruri le-am băgat în şifonier, aşa că totul era ordine şi curăţenie. A doua zi, doamna a făcut revoluţie. A scos totul din saci şi haosul s-a instalat din nou. Că aşa sunt femeile: ele fac curat din interior, bărbaţii, din exterior. Cei din urmă bagă totul sub pat şi în sertare, să nu se vadă. Şi cum făcea ea ordine şi scotea la reformă hainele noastre, mi-a zis-o:

— Dacă aş fi fost eu acasă, aş fi zugrăvit tot apartamentul. Am rămas tablou strâmb în cărbune, agăţat de o uimire mare.

114 *eş-a &… e/i/6/u retfrnat*

Care părinte n-a uzat şi nu uzează în metodele de educare a copiilor lui particula condiţională: „dacă”? „Dacă n-o asculţi pe mama…”, „dacă nu iei note bune…”, „dacă nu eşti cuminte…”, „dacă nu mănânci tot…”, păţeşti ce ţi se spune că păţeşti. Avem şi aici de discutat multe despre cum trebuie folosit acest cuvinţel, care le aduce multe supărări copiilor, pentru că, după el, urmează fel şi fel de restricţii, de pedepse şi „amenzi” părinteşti. Unele sunt de-a dreptul supărătoare. Auziţi una: „Dacă nu-ţi faci temele, nu-ţi mai cumpăr bicicletă!” Aceasta este o condiţionare ilogică. Temele n-au nicio legătură cu bicicleta. Poate mai bine aşa: „Dacă nu-ţi faci temele, rămâi în urmă şi-ţi va fi greu să recuperezi. Apoi vei lua o notă mică şi-ţi va strica media. Şi nu

mai pupi premiu anul acesta!” Aşa mai merge. Capeţi motivaţia corectă pentru care merită să înveţi. Altfel vei învăţa pentru bicicletă, dar fără interes, iar când o vei avea, „adio, şcoală!” Vom mai vorbi noi de astfel de ciudăţenii. Dar acum să ne ocupăm de felul cum sună acest „dacă” la oamenii adulţi, mai precis între el şi ea, din formula căsniciei, unde amândoi au pretenţia că nu trebuie învăţaţi ce să facă. Vă spun eu: E vai şi amar când se pedalează pe bucăţica aceasta de cuvânt! O să vă convingeţi imediat. E bine să ştiţi de pe-acum că provoacă furtuni, jale, isterie, teamă, oboseală, scandal, sarcasm, aluzii ironice, pişcături, nedumeriri, neplăceri, insatisfacţii, jigniri, apropouri şi multe alte trăiri impozabile pricinuite de acest pitic atotputernic.

Condiţionările unui partener nu prea te stimulează la creativitate. Vei sta tot timpul cu handicapul neîmplinirii programului trasat de unul dintre cei doi şi vei avea tot timpul recuperări gâfâite. Vei sta mereu cu teama că celălalt are insatisfacţie, că, de! ai ritmul tău şi nu te poţi încadra în planul tovarăşului de viaţă. Oazele de răsplată din partea partenerului, când reuşeşti ceva, sunt continuu întrerupte de alte condiţionări, care se nasc ca ciupercile după ploaie. Ceea ce ai făcut se uită şi începi de la capăt. Parcă îţi vine să-l mănânci fript pe „dacă” acesta, dar cei de la Academia Limbii Române nu ne dau voie să-l lovim. Trebuie făcut altceva, dacă nu…

7 eiu/hve.

„A/ o co/u//tio.

Tot una este dacă „dacă” e o condiţionare directă sau indirectă. Un lucru este clar: cel condiţionat va sta în permanenţă sub presiunea aşteptărilor celuilalt. Deranjează? Nu doar puţin. Imaginea de sine va fi mototolită şi vei avea sentimentul că nu eşti bun de nimic. Depreciat şi controlat de tiranicul „dacă”, cel vizat va fi mereu deturnat de la ordinea pe care o are în planul lui. Va fi suspectat că nu vrea să coopereze şi chiar că are gânduri de sabotaj marital. Să facem o incursiune prin defileul condiţionărilor şi să vă minunaţi cât de multe tipuri există şi nici nu vrem să le amintim pe toate. Doar atâtea câte să ne îngrozească spre a nu le mai hrăni, că ne trezim cu „balauri”, care ne mănâncă cu poftă căsnicia, chemată să ne aducă doar armonia vieţii în doi. Deci să începem cu condiţionări mai moderate:

Condiţionarea comparativă îţi pune în discuţie valoarea: „Dacă ai fi şi tu mai vrednic şi mai priceput, aşa ca domnul Meşterescu, sunt sigură că totul ar merge strună în casă”. Şi parcă îţi vine să nu-l mai

saluți pe domnul Meșterescu, care de altfel nu ți-a făcut nimic. Condiționarea prin tăcere e cea care te pune pe jar. „Degeaba spun, că nu mă aude nimeni, așa că mai bine tac". Erodează încrederea, iar stima de sine ți-o ține la cote mici. Că-ți vine mai degrabă să faci altceva, în afara casei. În traducere ar fi: „Dacă te-ai strădui să faci ce ți-am zis, aș avea și eu cu cine să mă înțeleg, dar, cum nu e posibil, tac".

Condiționarea îndulcită cu miere sună mai puțin agresiv, ba chiar are succes, dar, în exces, te demobilizează: „Dacă vrei să aspiri tu, că eu mă duc la coafor, ți-aș fi recunoscătoare". „Dacă vrei să te duci la piață, chiar dacă ai mai fost, aș ști și eu că am un cavaler în casă". Condiționarea cu recompensă este de tip comercial, ca la piață: „Dacă îmi cumperi o pereche de pantofi, poate capeți ceva bun!" Deci altfel, nu! Schimb la schimb. Ca să capeți ceva, trebuie să faci fapte meritorii. Dumnezeu nu are o asemenea teologie, deși mulți se ghidează după ea. El dă binecuvântare și peste cei buni, și peste cei răi, necondiționat. Când o să învețe și omul din oferta Cerului?!

Maz... (/*e*//*j*/*e*, /<*gfi*/*un f*

Condiționarea veselă te face să râzi, dar te și înțeapă. „Ia te uită, iar a pornit Dunărea de sub cada noastră și avem și adieri parfumate de la subsolul blocului. Ce nostim! Iubitule, vasul acesta de W.C. te leagănă ca un vapor de croazieră, de-ți vine să adormi!" Deci dacă te iau serios, nu o iei în serios. Poate merge în glumă! Adică „dacă" te-ai apuca, nu mai e de haz.

Condiționarea îmbufnată e ca o vreme cu ceață. „Nu te mai apuca, că ai și tu atâtea pe cap. Lasă să se ruineze. Vezi-ți de-ale tale. Nu vezi că ești încurcat cu o mie de lucruri?" încerci să mai arunci o promisiune, totuși vremea rămâne mohorâtă. Negația „nu te apuca" trebuie înțeleasă invers în ideea că, „dacă" te-ai apuca, ar fi o ieșire din deprimare.

Condiționarea senilă e o exprimare la limita speranței: „Ai obosit și tu. Ce poți să mai faci? Decât să te îmbolnăvești, lasă-le în pace!" Deși, o undă de condiționare este vădită: „Dacă mai ești în stare, apucă-te!"

Condiționarea aluzivă te șfichiuiește scurt și o simți: „Vezi și tu ce mai e pe-acolo prin baie, că parcă se aude că ar curge ceva". Dacă ai fi mai prezent în casă, nu s-ar mai auzi.

Condiționarea generală e mai ascunsă și sună cam așa: „Sunt atâtea de făcut în casa asta, că nu știu când o să le termin!" Adică bagă

de seamă ce restanţe mai sunt în gospodărie, că se năruie casa pe noi. Dacă te-ai aşeza pe treabă, ai vedea că sunt multe, dar am mai scăpa de ele.

Condiţionarea cu mirare pune la probă încrederea în partener şi capacitatea lui de a presta un lucru: „Ai fi tu în stare să faci treaba asta? Ar fi o minune!" Când ţi se pune la îndoială valoarea şi destoinicia, chiar dacă faci ce ţi se cere, nu faci în spiritul care să te mobilizeze cu plăcere. În traducere ar însemna aşa: „Dacă te-ai apuca, pentru că nu e mare minune, ai vedea că n-ai de ce să te poticneşti. Numai începe odată!"

Să mai vedem şi alte soiuri de condiţionări, dar mai virulente şi mai ofensive.

7 e/-i/be, se… cu o a>//x// ƒ/e/

Condiţionarea cu ameninţări te ia ca un duş rece: „Dacă nu vrei să faci nimic în casa asta, care e şi a ta, n-are rost să stai ca un paznic în casă. O pot păzi şi eu". Adică mă descurc şi singur (a)! Aici se profilează ideea de excludere.

Condiţionarea cu pedeapsă poate fi şi ilogică: „Dacă nu vrei să duci la capăt o treabă în casă, mă duc la mama".

Condiţionarea tranşantă nu-ţi dă prea mult loc de întors. „Dacă 11 u te apuci să repari prizele din casă, îl chem pe tata să vadă ce ginere are". Adică ce rău a nimerit-o cu băiatul ăsta, care nu are timp de gospodărie. Recolta nu este alta decât ruşine.

Măcar condiţionarea perfecţionistă are o logică în ceea ce priveşte consecinţele: „Dacă nu faci cum îţi zic eu, mai bine nu mai face!" în discuţie rămâne aspectul destoiniciei, iar sentimentul respectului de sine este erodat.

Condiţionarea aberantă te face praf: „Dacă nu eşti dispus să contribui la bunul mers al familiei, am să ies în stradă şi am să strig în gura mare ce minune am în casă!" E o reacţie primară, dar care rupe legăturile de încredere.

Condiţionarea ultimativă nu-ţi dă de ales: „Dacă nu intervii repede, eu nu mai fac nimic în casă. Să văd cum te descurci".

Condiţionarea cu sarcasm te arde şi te ustură: „Unde n-o da Domnul să termini şi tu ce-ai început? Dar sper într-o zi din veacul viitor, că în veacul ăsta nu cred". Insidiosul „dacă" este implicit. „Dacă n-ai făcut până acum, nici de-acum înainte!"

Ce să mai spunem? Ne-am convins ce terorism feroce

răspândeşte tiranicul „dacă”! Uneori este ca un fir de apă care pătrunde şi îngheaţă printre pietre, fisurându-le şi spărgându-le. Alteori, ca un baros, trăsneşte monolitul căminului, spărgându-l în bucăţi. Formaţi o brigadă antitero şi nu-l lăsaţi! E duşman de moarte!

Cu vreo două mii cinci sute de ani în urmă, un împărat a ridicat un chip de aur cu înălţimea de şaizeci de coţi şi lăţimea de şase. Cam treizeci de metri pe trei. Intuim că soclul era considerabil de

l/wz … e/u6/u ra/t/ut/>

mare din înălţimea de treizeci. Porunca era aspră: Cine nu se închin; i chipului va fi aruncat în cuptorul încins de şapte ori – probabil cu smoală, combustibil obişnuit prin partea locului (Daniel 3, 6).

În valea Dura, când toată suflarea, formată din reprezentaţii cei mai de seamă ai împărăţiei lui Nebucadneţar, s-a aruncat la pământ, au rămas în picioare trei tineri, care ştiau că doar Unul singur merită închinarea: Dumnezeu. Câţiva slujitori ai împăratului, invidioşi că aceşti tineri aveau slujbe importante în împărăţie, deşi erau evrei, i-au pârât monarhului. Supărare mare pe împărat. „Tocmai voi să-mi faceţi figura asta!” ar fi spus împăratul în sinea lui, când a aflat. „Descurcaţi-vă! Ştiu că aveţi un Dumnezeu căruia vă închinaţi, dar, pentru onoarea mea, faceţi o figuraţie! Daţi o aparenţă de închinare! Ce, trebuie să vă învăţ eu? Poftim, legaţi-vă la şireturi când vor cânta instrumentele care cheamă la închinare!” Cam aşa este posibil să fi gândit împăratul. Dacă vă ţineţi pe ambiţie, urmează condiţionarea: *dacă nu vă veţi închina*, *veţi fi aruncaţi pe dată în mijlocul unui cuptor aprins*! *Şi care este dumnezeul acela care vă va scoate din mâna mea*? „Hai, fiţi rezonabili! Faceţi-o pentru slăvitul împărat!” ar mai fi primit ei ceva sfaturi. Dar cei trei tineri nici să n-audă. *Iată*, *Dumnezeul nostru*, *căruia îi slujim*, *poate să ne scoată din cuptorul aprins*, *şi ne va scoate din mâna ta*, *împărate*. *Şi chiar dacă nu ne va scoate*, *să ştii*, *împărate*, *că nu vom sluji dumnezeilor tăi şi nici nu ne vom închina chipului de aur*, *pe care l-ai înălţat*! (Daniel 3, 17 – 18). Sfidare totală şi doi de „dacă”. Unul pe care l-a aruncat împăratul ca o condiţionare prin constrângere şi un „dacă” pe care l-au folosit cei trei tineri şi care exprima ideea că nu-L condiţionează pe Dumnezeu ca să-i salveze pentru că nu se închină altor dumnezei. Adică târgul: „Vezi ce facem noi pentru Tine? Fă şi tu ceva pentru noi!” Tranşant, cei trei au spus: NU! Şi cuptorul este încălzit de şapte ori pentru răzvrătiţi. Trebuia să li se dea o lecţie, ca să nu se mai repete istoria sfidării împăratului, care de ce credeţi că a

ridicat chipul de aur? Clar. Pentru a se da impresia că el şi Babilonul nu vor cădea niciodată. Politica lui, în teorie, n-avea cusur. Cine n-ar fi dorit ca Babilonul să trăiască veşnic?

Dacă vrei să umileşti un om şi să-i anulezi valoarea, dezbracă-l! Hainele care indicau personalitatea tinerilor, poziţia lor, au fost folosite ca să fie legaţi cu ele. Umilire totală. Şi apoi supliciul: cei

— *7 e< ta/ieso… cât o co/u/i* (te *r* 119

trei, aruncaţi în cuptorul supraîncins. Au fost expuşi şi cei care i-au aruncat şi au murit. Ce contează! Lecţia să fie predată! Şi toţi aşteptau să se consume în câteva secunde trupurile celor „nesocotiţi". Dar uite că nu ard! Nu se poate! Doar cuptorul e de şapte ori mai încins! apoi o altă ciudăţenie: *N-am aruncat noi… trei oameni legaţi*? în *bine*, *eu văd patru oameni umblând slobozi în mijlocul focului şi nevătămaţi*. *Şi chipul celui de-al patrulea seamănă cu al unui fiu de dumnezei*! spuse împăratul cu transpiraţia îngheţată.

Apoi împăratul, umilit şi înfrânt, i-a chemat afară: *Slujitorii Dumnezeului Celui Preaînalt*, *ieşiţi din cuptor şi veniţi încoace*! Şi Şadrac, Meşac şi Abed-Nego au ieşit din mijlocul focului. Iar împăratul a făcut public cărui Dumnezeu trebuie să i se închine toţi. „Uitaţi ce-a fost astăzi, cu chipul ăsta, pe care în nemintoşia mea l-am ridicat, şi închinaţi-vă adevăratului Dumnezeu, iar dacă cineva îl va vorbi de rău pe Dumnezeul celor trei, va fi făcut bucăţi!" N-a scăpat monarhul de obiceiul de a folosi spaima condiţionării.

Nu se poate să nu fie o lecţie aici şi pentru temutul „dacă". Mai bine zis pentru persoana care îi slujeşte. Deja se aud strigăte: Aruncaţi-l în cuptor! Aici e taina: care cuptor?

Cine începe? Cine va lua atitudinea de schimbare? Cel condiţionat. Cel care pare că e victimă? Tot el?!? Aşa ne spune istoria biblică. Cei condiţionaţi au luat poziţia corectă. După adevăr. Aşa că acei ce sunt sub focul lui „dacă" vor fi cei care nu se vor închina lui, făcându-i pe plac. Nu se vor închina sarcasmului, constrângerii, ironiei, ameninţării, negocierii şi altor dăunători produşi de „dacă", răspunzând cu aceeaşi monedă, ci vor lua atitudinea corectă. Vor face ceea ce trebuie, nu din cauza condiţionării, ci pentru că este drept, iar dreptatea datoriei care vine de la Dumnezeu este din dragoste şi chiar vor cere iertare, dacă au tergiversat lucrul ce trebuia făcut la timp. Iar cei care condiţionează vor recunoaşte că acei care au fost sub tirul condiţionării, prin atitudinea lor, i-au dezarmat şi umilit, dând dovadă

că sunt slujitori ai Adevărului de viaţă.

1 20 (*jaz**… *e*/*ai*/*u ra*/*tna*”.

Presiunea pe care au exercita-o până acum va fi înlocuită cu rugăminte, cu invitaţie şi declaraţii de simţăminte, vizavi de aşteptările lor, fără să acuze şi fără să oblige prin condiţionare. Nu sperăm ca totdeauna cel care condiţionează să aibă şi revelaţia schimbării, dar şansele sunt mari ca să renunţe la ameninţări în faţa dispoziţiei pline de dragoste a partenerului dispus să acţioneze.

Un lucru va fi clar: „dacă”, teroristul „dacă”, va pieri în cuptorul dragostei.

al/*ama*/ *mar* & /*e că* &

— Ce este? Ce s-a întâmplat? De ce te-ai sculat aşa speriat? îl întrebă doamna lui.

— Am avut un coşmar. Am avut un vis în care ai spus că, dacă nu mă duc să-ţi cumpăr canapea pentru sufragerie, pleci în Spania. Ce spaimă am tras! a spus el, ştergându-şi transpiraţia.

— Iubitule, ţi-am spus că am renunţat să mai folosesc cuvântul „dacă” şi de-acum nu trebuie să te mai temi. Adio spaimă, adio ameninţări! Trecutul iertat este un trecut curat. Sau vrei să spui că nu m-ai iertat?

— Ba da, scumpo! Hai să ne culcăm!

Peste două ceasuri, iarăşi strigăte şi gemete.

— Ce ai? Ce-ai mai păţit? se scula ea speriată.

— Iar am avut un coşmar, zise el ud leoarcă, în care spuneai că, dacă nu-ţi zugrăvesc casă, pleci la părinţii tăi.

— Dragule, termină cu spaima asta! Ţi-am zis că nu te mai stresez niciodată cu cuvântul ăsta. Să-ţi intre bine în cap că am renunţat definitiv. Destul te-am torturat cu el. Mi-am venit în fire. Linişteşte-te şi culcă-te la loc. Până dimineaţa să nu mai aud că te scoli ca un strigoi. Vino să-ţi dau un pupic, ca să-ţi treacă.

Peste alte două ore, alte strigăte de spaimă.

— Ce s-a întâmplat? Ce e cu tine?

— L-am visat şi eu, a spus ea, de data asta. Am visat că trebuie totuşi să mai spun „dacă”.

— Doar ai promis că mă eliberezi de prigoana asta! a spus el supărat.

Se tu/*ieso*… *a*/< *o cofic*/*iţie*/ 121

— Nu! îl mai folosesc numai într-un singur caz. Când mă

condiţionez pe mine.

— Adică să-ţi dai ţie singură mustrări cu „dacă mai faci?…”

— Exact. Nu-l mai folosesc la tine, ci doar la mine. Atunci, nesuferitul ăsta de „dacă” îmi devine prieten şi mie, şi ţie.

— Mare minune! exclamă el. Adică şi-o face cu mâna lui. Şi s-au sculat dimineaţă oameni noi.

yu>w &…

— Sper că nu te-ai supărat că ţi-am spus că eşti neglijent şi incorigibil. M-am tot săturat şi eu să-ţi spun la nesfârşit şi să nu văd nicio schimbare.

— Tu totdeauna ai dreptate, îi zise el întunecat. Poate ai ceva de mâncare, adăugă cel obosit.

— Nu crezi că e timpul să te mai schimbi şi tu? Jumătate din zi mi-o pierd făcând curat în urma ta. Ai ajuns la mijlocul vieţii şi n-ai învăţat nimic. Mă întreb dacă nu cumva e prea târziu.

El tace. Se trânteşte în pat cu hainele de lucru şi închide ochii, poate, poate, scapă de „precipitaţiile” dezlănţuite ale consoartei. Poate înţelege şi doamna lui că e obosit şi îi este foame şi că nu vrea să mănânce cu niciun chip supă de cicăleală şi friptură cu sos iute de dojană.

— N-am zis eu că vorbesc cu pereţii? Uită-te la el cum stă tolănit cu hainele mizerabile peste cuvertura mea curată şi spălată ieri! Chiar vrei să mă îmbolnăveşti?

El tace. Pentru jumătate de oră, parcă ar vrea să-şi piardă auzul.

— Hai, treci la masă, că poate aşa îmi salvez şi eu patul.

Ce altă veste mai bună putea fi pentru stomacul lui, care cânta a foame? După ce se stinse o chiorăială ce putea fi auzită din sufragerie, vocea lui groasă se auzi, în sfârşit:

— Nu mi-e foame!

Când vorbim despre abuz, ne gândim la prăbuşirea umană, ca expresie a contestării libertăţii de a trăi demn şi fericit. Să intrăm puţin pe poarta „cimitirului de abuzuri” şi să vedem, cu regret, cât de mult s-a specializat omul în a lovi în altul, fără să-şi dea seama că loveşte în sine, fracturând ceea ce dă perspectivă vieţii: relaţia cu sine şi cu celălalt. Nu vom aborda acele abuzuri primare, ca violenţa fizică sau atacul verbal violent şi degradant, ci reacţiile şi atitudinile *jU>u/ & ele/6/u. ra/ma/*

Iliscrete şi camuflate, dar care au o capacitate distructivă tot aşa

de mare sau chiar mai nimicitoare.

Pe de altă parte, dorim să producem neplăcere în a insista şi a profesa abuzul de orice fel şi, mai ales, cel mascat.

Irlaxciii circumstanţiale/

Supărarea din dialogul de mai sus, exprimată verde în faţă, iiezeşte o supărare dedusă din tăcere, răspunsuri laconice şi indispoziţie de a comunica. Abuzul creat din a te retrage din comunicare, comunică totuşi ceva, şi anume că nu eşti dispus să-l accepţi pe celălalt şi hotărăşti să-l pedepseşti, în loc să deschizi o confruntare, atacând problema.

Aluziile la performanţele altora, cu trimitere la slabele prestaţii pe care partenerul de viaţă insinuează că le-ar avea celălalt, reprezintă o altă diversiune a abuzului născut din comparaţie. „Ce uşă frumoasă şi solidă şi-a pus Stoicescu, de la etajul trei. Nu ca a noastră, de zici că e de magazie!"

Amintirea unor scene trecute, fie aluziv, fie direct, împovărează partenerul cu mâhnirea că nu a fost iertat. „Ai mai făcut tu din astea!", „Doar te pricepi la aşa ceva!", „Cunosc eu ce marfă am la casă!"... sunt doar câteva dintre abuzurile care folosesc „pietrele" trecutului.

A plânge pe propriul umăr, sau autocompătimirea, este o altă presiune cu care îl lovim pe partenerul nostru de viaţă. „Nu cred că voi putea vreodată să te mulţumesc. Ăsta sunt eu. Alţii au bani, servicii mai bune. Eu nu sunt dotat ca ei. Aşa mi-a fost mie dat să fiu la coadă". Victimizarea arată că acela care se autocompătimeşte este produsul împrejurărilor sau al intrigilor din jur, pe care nu le poate schimba.

Un mod deghizat de abuz este metalimbajul, sau limbajul „bombă", ascuns în cel obişnuit: „Ce bine că ai ajuns acasă, chiar dacă mi-ai promis că vii devreme" – asta însemnând, în traducere, „nu voi uita uşor a nu ştiu câta promisiune încălcată". „Sincer să-ţi spun, chiar e nostimă poşeta pe care mi-ai luat-o de ziua mea", adică „e pentru babe, nu de mine!"

1 24. (*6//Z\... e/u/s/i/, / a/mat*

Nimic nu stânjeneşte mai mult ca banalizarea. A dilua importanţa cuvintelor şi acţiunilor partenerului este abuzul prin care te scoţi în evidenţă faţă de celălalt, îl demobilizezi sau îţi descoperi sărăcia de valori de viaţă: „Degeaba citeşti Biblia zilnic, că n-o să te faci mai bun". „Crezi că, dacă mai faci o şcoală la vârsta asta, ajută cu ceva?"

Să descoperim o altă formă subtilă de abuz: „Iubitule, nu-i aşa că

mă iubeşti? Tu nu eşti în stare să mă superi sau să mă refuzi. Ai tu nişte calităţi pe care alţii nu le au. Vrei să mergi cu mine la magazin să-mi cumperi două perechi de pantofi?" Manipularea este „opera de artă" a celui care ştie să folosească metode de dirijare pentru partener, spre a-l aduce acolo unde vrea, chiar împotriva propriei voinţe.

Etichetările sunt abuzuri care îl descalifică moral pe partener, prin repetatele embleme care i se tot pun: „Zgârcit ai fost, zgârcit rămâi!" sau „Niciodată n-o să fii tandru şi drăguţ cu mine. Cu maşina ta, da!"

statuai/? // *fi a*/*stizulactiv*

Abuzul de neîncredere se manifestă prin grija excesivă faţă de partener, întocmai ca un părinte faţă de copilul lui, normându-l la fiecare pas şi crezând că, dacă nu-l talonează îndeaproape, nu se va descurca nicicând.

Moralizarea este sufocarea celuilalt cu reproşuri şi cu sfaturi până la umilire şi la lezarea respectului de sine. Dialogul din introducere arată ce capacitate de strivire şi de ofensare poate avea un tir susţinut de cicăleli.

Ironia şi sarcasmul au aceeaşi calitate de a lovi în imaginea de sine a partenerului şi de a arăta dispreţul faţă de persoană într-un mod care face ravagii în relaţie. „Te-ai găsit tocmai tu să-mi dai mie sfaturi cum să vorbesc?! Tu, care de-abia ai terminat opt clase?!"

Este greu de conceput ca într-o familie să nu se audă cuvinte de mulţumire faţă de soţ sau soţie, când unul face gesturi amabile sau servicii pentru celălalt. Lipsa de respect şi de recunoştinţă, socotind că ceea ce i se face bine de către celălalt e de la sine înţeles, dovedeşte o preocupare excesivă de sine, în care toţi sunt datori să-l t (/>*l*/*Z*

— … (///*6*//*1 ra*/*î*/*iar* pivească şi să-l onoreze pe nerecunoscător. Să nu-i mulţumeşti pentru masă soţiei sau pentru hainele spălate şi călcate, să nu o viluţi la plecare şi la venire este o înapoiere cutremurătoare.

Criticismul este forma de abuz care îl exclude pe partener din lumea celor buni de ceva. Înnegrirea lui înseamnă a-l scoate în evidenţă pe cel „bun de ceva", care merită mai mult decât un partener care face gafe şi e restant la atâtea lucruri în familie.

Nu mai puţin devastator este abuzul spiritual provocat de unul dintre cei doi pentru a-l copleşi de vinovăţie pe celălalt, printr-o religie ce subliniază pedeapsa iminentă a celui greşit. „Să nu crezi că scapi de

judecata Cerului pentru cuvintele pe care mi le-ai spus ieri!”

ttlău/ml & l a/stizul Jmsxo-Faţă de abuzul activ din atitudinile reprobabile, abuzul pasiv este implicit. Exprimarea nefericirii în familie prin expresii ca: „Nu am nicio bucurie. Degeaba am trecut prin cei douăzeci şi cinci de ani de căsnicie. Nu ne-am ales cu nimic. Nici măcar cu o casă mai bună…” îl face pe partener să se simtă vinovat şi responsabil pentru eşecul reclamat de celălalt, chiar dacă nu i s-a reproşat direct.

Dependenţa de părinţi a unuia din cuplu creează abuzul de neîncredere în partener şi în capacitatea lui de a lucra în echipă şi de a duce la destinaţie treburile familiei.

Are acelaşi efect şi responsabilitatea unilaterală, când soţul sau soţia îşi asumă răspunderea şi consecinţele a tot ce se întâmplă în familie, menajându-l pe celălalt din „dragoste”.

Martirajul este abuzul co-dependenţei, când unul din cuplu susţine viciul celuilalt prin asumarea greutăţilor familiei şi declararea purtării „crucii”, indiferent ce s-ar întâmpla. Uneori chiar îşi inventează vinovăţia pentru decăderea celuilalt în viciu.

Suspectarea celuilalt prin gelozie este un alt abuz de neîncredere, privându-l pe partener de libertate, prin exercitarea asupra lui a unui control sufocant.

Nu este uşor să suporţi pe cineva lângă tine care are obsesia perfecţiunii. Deşi, pentru unii, are conotaţie pozitivă, perfecţionismul

1 26 (/*şi/z*>… *ele/6/1/ rafinat*

unuia îl descalifică pe celălalt prin faptul că îl solicită să se situeze la performanţele celui „desăvârşit”.

La antipod, neglijenţa îl privează pe partener de condiţiile de calitate ale relaţiei fericite. Când nu spui când vii şi când pleci, când uiţi lucruri importante ce privesc familia, când nu-ţi aşezi hainele în ordine şi nu îţi plac igiena şi curăţenia, atunci, în mobila căsniciei tale, sunt „carii”.

Fără a epuiza expoziţia de abuzuri, voi încheia cu abuzul de înaltă trădare care se cheamă indiferenţă. Lipsa de interes pentru cum este îmbrăcat celălalt, ce planuri şi ce gusturi are şi independenţa pe care şi-o arogă în a nu se formaliza de ce face celălalt ucid căsnicia. De altfel, opusul dragostei nu este ura, ci indiferenţa, cel mai de temut abuz.

Dacă cineva a rătăcit sau mai rătăceşte pe drumul acesta, este

timpul să se orienteze după semnele de circulaţie ale vieţii morale şi să ia traseul celor mai fericite relaţii. Doctorul va consulta inima şi va rezuma clar diagnosticul: bate a DRAGOSTE.

care/t &

„Asta trebuie să fie!" şi-a spus Corina şi, deodată, s-a înfiripat un plan, care a urmărit-o precum o datorie mare pe care o ai la bancă şi care te apelează sistematic, până la disperare. „Nu mă mai place, pentru că nu sunt suficient de slabă, aşa cum sunt cele care se vântură pe ecrane". Aşa s-a născut programul de înfometare, care promitea să aducă o siluetă desăvârşită pentru soţul ei, de la care spera să obţină o preocupare mai atentă faţă de ea şi un timp mai generos pe care să-l împartă împreună.

Radu deschidea regulat uşa casei lui, cu mult spre apus, obosit, dar satisfăcut de afacerea care-i mergea strună şi care creştea din zi în zi. Şi când te gândeşti că a început doar de la un prăpădit de magazin! Acum avea societate în toată regula. Trecutul era răzbunat pentru lipsurile părinţilor, care n-au fost în stare să-i cumpere măcar o bicicletă. Mercedesul lui şi un Audi A 4 al soţiei erau o replică viguroasă la ceea ce a îndurat în copilărie. Nu mai vorbim de câte mărci a schimbat Gabi, fiul lor, care avea un stil de viaţă teribilist. Nu puţini erau cei care îi invidiau pentru ascensiunea rapidă şi prosperă a familiei domnului Pop Radu. Dar dumnealui nu-i dădea prin minte că ar putea avea surprize neplăcute chiar din partea celor mai apropiaţi. Cum sosea acasă, schimba câteva banalităţi cu soţia lui, mânca în fugă, ceea ce îl făcea să arate mai ponderal, şi apoi trecea la hobby-ul lui: sportul. Tot ce oferea ecranul, de la fotbal la box, de la tenis la rugby, era desertul lui. Şi asta până târziu. Corina mai încerca să-l câştige la câte o discuţie despre deriva fiului lor, care ieşea din tiparele normale de comportament, dar fără niciun rezultat. Şi-a schimbat toaletele în speranţa că domnul ei îi va remarca noua înfăţişare, dar el nu s-a arătat impresionat. Mici furtuni de familie, stârnite de pretenţiile doamnei privind păstrarea curăţeniei în casă, se puteau auzi, dar ele făceau parte din decorul normal al oricărei familii care se respectă. „Puneţi-vă pantofii în ladă! De câte

1 28. *(/wze… e/ (f6/um/rr/at*

ori să vă spun să vă puneţi hainele murdare în coşul cu rufe? Nu mai intraţi încălţaţi în casă! M-aţi transformat într-o roabă! După cică nu mâncăm cu toţii la masă, măcar puneţi-vă farfuriile în chiuvetă! Iar

ţie, bărbate, o să-ţi pun odată televizorul în cap, că nu vezi nimic altceva mai bun în casa asta!”

El mormăia ceva despre cum să nu te bagi în preferinţele altuia şi îşi vedea de treaba lui. „Să ştii că nu mai merge aşa! Dacă ai treaba ta, atunci scuteşte-mă cu prezenţa ta de statuie. Nu vezi că ne încurcăm unul de altul?” Nu prea a băgat-o în seamă şi a pus totul în contul specificului feminin: cicăleală şi pretenţii uneori absurde. Ce poate fi mai potrivit decât tăcerea şi toleranţa în faţa furiei crescute a consoartei pentru a nu ridica conflictul la cote alarmante? După o bună bucată de timp, se auzi cuvântul „divorţ”. Şi din ce în ce mai multă muncă şi sosiri târzii; din ce în ce mai multă cheltuială pe rochii, pe pantofi şi pe alte lucruri; din ce în ce mai multă zăpăceală şi deviaţii comportamentale, care nu mai aveau nicio busolă morală în viaţa lui Gabi. Frecvenţa la biserică a scăzut, iar întâlnirile ocazionale cu prietenii au dispărut de pe agendă. Stăteau în faţa mea cu programul lor răvăşit şi cu vieţile lor la mare distanţă una de alta întrebând: „Nu vi se pare că a venit sfârşitul căsniciei noastre?”

<*ftar & ele*; *a & caiu*/

Se pare că un virus intră în vieţile unor oameni, în cupluri, şi începe să deruleze comportamente derutante, după nişte legi ciudate. Cuvântul-cheie este dependenţă. Un ataşament obsesiv îi leagă pe unii de unele comportamente, obiecte sau chiar de oameni, încât a fost nevoie să se inventeze un nou termen pentru a descrie această stare: CO-DEPENDENŢĂ. Co-dependenţă a fost identificată cu câteva decenii în urmă, pe vremea când specialiştii depuneau eforturi să-i ajute pe alcoolici şi pe familiile lor. Organizaţia „Alcoolicii Anonimi” a fost avangarda acestui program şi întemeietorii săi au observat că alcoolicii erau rebeli, înverşunaţi împotriva lui Dumnezeu, dar, în acelaşi timp, erau dependenţi de cei din jurul lor ca nişte copii. Dependenţa de alcool a fost combătută sistematic prin

q) *epe/i* (/*i-/iţa care* / & *A’qgă*.

Cele douăsprezece etape şi prin încurajarea participării la întâlniri cu persoane care au aceeaşi problemă. S-au înregistrat succese în recuperarea alcoolicilor, dar a existat şi un inconvenient esenţial – familiile se destrămau cam la un an după vindecarea bolnavului. „Asistenţii sociali au realizat că, în aceeaşi măsură în care alcoolicul era dependent de alcool, familia acestuia era adesea la fel de dependentă de situaţia creată de alcoolismul unuia dintre membrii ei.

Ei îşi adaptaseră întreaga viaţă şi, mai mult, întreaga înţelegere a vieţii pentru a-l integra pe alcoolic. Prin aceasta, ei favorizau perpetuarea viciului lui, devenind într-un fel complici, care negau, ignorau sau evitau problema. Mai ales copiilor cu un părinte, această viaţă pervertită li se părea 'normală. Era singura pe care o cunoşteau. Alcoolicul era dependent de alcool. Familia sa era co-dependenţă de alcool alături de alcoolic". Sau mai bine spus, împreună-dependentă cu alcoolicul, chiar dacă nu consuma alcool. Aşa a apărut termenul de co-dependenţă.

Dependenţa şi co-dependenţă, ca şi concepte, nu se mai aplică exclusiv consumului de alcool, ci şi altor aspecte. Orice exces sau orice obsesie irepresibilă, orice comportament împins la extrem intră în sfera co-dependenţei. Tulburările de nutriţie, de pildă anorexia şi bulimia, dependenţa de TV, de sex, obsesia de a munci, nevoia nestăpânită de a cheltui fără limite, o atitudine exagerat de rigidă sau moralistă, mania de a te spăla de câteva ori pe zi, perfecţionismul în treburi casnice, mania de a număra bagajele de câteva ori, nevoia exagerată de a te schimba de câteva ori pe zi etc. sunt doar câteva dintre tipurile de dependenţă din aceeaşi clasă cu alcoolismul. Aceste tulburări enunţate afectează familia şi pe cei apropiaţi – co-dependenţii – care pot suferi la fel de mult ca persoana dependentă sau chiar mai mult. Conceptul de co-dependenţă îi include şi pe alcoolici totodată. Cuvântul co-dependent înseamnă, literal, „dependent de starea de dependenţă a altcuiva". Nu doar partenerul de viaţă al unui alcoolic este co-dependent. Însuşi alcoolicul este într-o situaţie de co-dependenţă activă. Dependenţa se manifestă faţă de un lucru – alcoolul, iar tovarăşul său de viaţă este dependent de o persoană, alcoolicul, şi de un anume tip de relaţie, încât conduita sa încurajează dependenţa alcoolicului. Ambii sunt dependenţi unul de celălalt în

ĂAk, *z*>... (/*al*/*u*, *rafinat* egală măsură – co-dependenţi. Şi unul, şi celălalt se prevalează de o cauză care persistă şi care le fiinţează şi le întreţine co-dependenţa.

Ceea ce este mai dramatic este faptul perpetuării dependenţei de-a lungul mai multor generaţii. O tulburare gravă care a afectat o familie se va repercuta asupra familiilor copiilor acesteia şi asupra copiilor lor, transmiţând o adevărată undă de nefericire ce se propagă mai departe de-a lungul anilor. De pildă, un tată alcoolic dă naştere

unui fiu obsedat de muncă, iar acesta are o fiică ce-şi cheltuie banii până la ruină. În faţa raportului biblic din Exodul 20, 5, nu putem decât să-l dăm dreptate lui Dumnezeu, care spune: *Căci Eu sunt un Dumnezeu gelos care pedepsesc nelegiuirea părinţilor în copii până la al treilea şi al patrulea neam al celor ce Mă urăsc*… Această pedeapsă este consecinţa dependenţei de păcat, care erodează fiinţa umană în centrul ei – inima. Următorul text, din Romani 1, 28, luminează textul de mai sus: *Fiindcă n-au căutat să păstreze pe Dumnezeu în cunoştinţa lor*, *Dumnezeu i-a lăsat în voia minţii lor blestemate*, *ca să facă lucruri neîngăduite*.

Implicaţiile acestor dependenţe toxice sunt mult mai profunde decât ne-am închipuit. Să facem o fotografie a co-dependentului din toate poziţiile şi mai ales din interior. Atenţie, nu zâmbiţi, căci nu e de glumă!

Să desfăşurăm câteva trăsături specifice persoanelor co-dependente şi, dacă veţi întâlni caracteristici ce vă sunt familiare, vă invit să intraţi în alertă, dar nu în panică. Probabil că a sosit timpul marilor rezolvări.

1. *Persoana co-dependenţa este dominată de una sau mai multe obsesii*.

Unele obsesii pot fi apreciate pozitiv în unele medii sociale, cum ar fi excesul în muncă. Important e că obsesia există. Corina este obsedată de curăţenie şi este prinsă în ghearele anorexiei, pe când Radu e dependent de emisiunile de sport şi de obsesia de a munci. O caracteristică a persoanelor co-dependente este nereuşita de a-şi controla sentimentele, compensată prin controlul exercitat asupra

q) *C*/) *e*//*a e*// (*i7 carete* /*cât*/*a* persoanelor, obiectelor sau evenimentelor exterioare. Pentru co-dependenţi, controlul sau lipsa acestuia este elementul central al fiecărui; ispect al vieţii lor. Mai mult, persoanele co-dependente par a se comporta ca un aspirator care a luat-o razna, absorbind nu numai persoane, ci şi substanţe chimice – alcool, cafea, droguri –, lucruri, bani, mâncare, sexualitate, muncă. Ei încearcă să-şi umple un gol afectiv, ceva ce le lipseşte înăuntru.

2. *Co-dependentul este marcat şi suferă din cauza situaţiei problematice din familia în care a crescut*.

Anii copilăriei şi copilăria părinţilor celui dependent îi invadează prezentul. Bicicleta pe care Radu nu a putut să şi-o permită niciodată, ruşinea şi jena de a nu avea bani şi posibilităţi au lăsat un mesaj de neşters: „Nu e de ajuns! Niciodată nu e de ajuns! Fă mai mulţi

bani! Cheltuieşte mai mult! Banii sunt măsura tuturor lucrurilor".

Corina a avut parte numai de certuri în familia părinţilor ei. Tatăl ei era zgârcit şi nu le dădea bani decât pentru pâine şi mai puţin decât strictul necesar. În schimb, făcea economii şi a strâns la CEC o sumă importantă pe care a pierdut-o, după Revoluţie, în marea inflaţie. Cele două cecuri care ar fi ajuns pentru două maşini au fost suficiente doar pentru a echivala preţul unui aragaz cu trei ochiuri. De unde şi pofta Corinei de a cheltui până la disperare.

3. Persoanele afectate de co-dependenţa au un foarte scăzut respect de sine.

Corina şi-a deschis un proces de conştiinţă şi a decretat starea de nemulţumire de sine: „Nu mă plac. Trebuie să-mi schimb des înfăţişarea şi silueta ca să fiu corespunzătoare. Numai aşa voi fi acceptată". Munca peste limite pe care Radu o suporta ca pe o rezolvare a trecutului îi compensa o nemulţumire de sine ascunsă, dar care, în profunzime, nu era rezolvată.

4. Persoana co-dependenţa este sigură că fericirea ei depinde de ceilalţi. Aşa „îi este scris" celui care trăieşte o obsesie – fericirea unei persoane co-dependente depinde aproape în întregime de ceea ce fac sau gândesc ceilalţi. Corina gândeşte că, dacă Radu şi-ar schimba

1 32… //*paz*… *ele*/*6*///, *raffnat*

tiparul comportamental faţă de ea, atunci ar fi fericită. Radu îşi spune că, dacă doamna lui n-ar face obiecţiuni sâcâietoare, ar fi mai liniştit şi mai mulţumit. Gânduri negre îl pot preocupa pe fiecare: „Singurul motiv pentru care el (sau ea) face lucrul acesta este pentru a-mi distruge liniştea şi pentru a mă răni".

5. Co-dependentul se simte excesiv de responsabil pentru altul.

Nu vorbim despre responsabilitatea legitimă. Ci despre acea responsabilitate bolnăvicioasă în care ne simţim foarte răspunzători pentru tot ce se întâmplă cu ceilalţi, pentru acţiunile lor, pentru sentimentele lor, chiar înlocuindu-i acolo unde se consideră că nu fac faţă. „Dacă nu intervin, atunci el (sau ea) poate să o păţească urât".

6. Relaţia dintre co-dependent şi partenerul lui de viaţă sau altă persoană importantă pentru el este tulburată de o lipsă de echilibru între dependenţă şi independenţă.

Gabi, unicul fiu al Corinei şi al lui Radu, a evadat cu cinci mii de dolari ai tatălui lui în Italia, încercând o aventură cu o fată din Torino, contactată pe internet şi, socotindu-se suficient de matur, şi-a decretat

libertate maximă. Cinci luni mai târziu, asemenea fiului risipitor, vine spăsit acasă, promiţând că nu mai încearcă niciun proiect de schimbare de decor, fără să-i întrebe şi pe ei. Le-a promis părinţilor că va continua facultatea întreruptă şi că nu le va mai produce surprize. De altfel, Gabi era dependent de situaţia materială a părinţilor, care îi alimentau sistematic contul, pentru că se epuiza repede. Din când în când, impulsul spre independenţă se manifesta din nou, urmat de reveniri pline cu promisiuni cuminţi pentru viitor, în cele din urmă, el se căsătoreşte într-o nouă escapadă şi-i pune în faţa faptului împlinit, demonstrându-le că acest nou statut îi va aduce echilibrul după care tânjeau de mult părinţii lui.

Termenul opus co-dependenţei totuşi nu este independenţa, ci interdependenţa. Persoanele interdependente într-un mod sănătos îşi pot permite să fie suficient de dependente pentru a se deschide spre ceilalţi şi a-şi arăta vulnerabilitatea, dar, în acelaşi timp, ele au o imagine de sine pe care o pot susţine fără a avea nevoie de altcineva pentru a o întregi. Un echilibru între independenţă şi dependenţă este caracteristica persoanelor nondependente.

q) *el>etic/enţă> carete /eqgă*

7. *Persoana co-dependentă este un adevărat maestru al negării şi al reprimării*.

De regulă, persoanele co-dependente nu pot vedea lucrurile aşa cum sunt şi nu pot aprecia situaţiile ca fiind atât de grave precum se prezintă în realitate. Radu nu poate pricepe că relaţia lui cu soţia este compromisă prin comunicarea atât de subţire şi prin timpul atât de redus afectat familiei. El consideră că este suficient dacă aduce venituri substanţiale acasă, iar alte pretenţii sunt subordonate şi nesemnificative. „Nu încercaţi să mă convingeţi că există vreo criză în familia mea, că nu merge. Eu asigur tot în casa asta, aşa că gestul ăsta spune tot. În banii ăştia există şi comunicare, şi afectivitatea de care spuneţi, şi dragoste”.

Adică ceea ce nu este se poate cumpăra cu bani. Exclus.

8. Persoana co-dependentă este plină de griji pentru lucrurile pe care nu le poate influenţa şi încearcă adesea să le schimbe.

Corina a încercat în repetate rânduri să iniţieze reconcilieri şi să îmbunătăţească relaţia, dar fără rezultate. Imaginea ei săracă de sine îi spunea că degeaba încearcă să schimbe ceva, că tot nu va reuşi. Realizează că e slabă, fără putere şi fără valoare. Îşi manifestă

frustrarea încercând să controleze situaţii ori persoane care sunt şi vor rămâne întotdeauna în afara influenţei sale. Când se gândeşte la viitor, vede doar dezamăgiri şi înfrângeri.

9. *Viaţa persoanei co-dependente se desfăşoară în general între extreme*. Economie şi bani aruncaţi pe nimicuri, furie şi tandreţe, abuz fizic şi promisiuni că nu se va mai repeta, strigăte şi vorbe de catifea, perfecţiune şi deranj. Această polarizare extremă în relaţii şi manifestări sunt trăsăturile cele mai pregnante. De asemenea, Co-dependentul poate fi revoltător de umil în faţa şefului, la serviciu, şi poate fi un tiran acasă.

10. *Persoana co-dependentă este în permanentă căutare de ceva care îi lipseşte sau crede că îi lipseşte în viaţa personală*.

Mereu nerăbdătoare şi nemulţumite, indiferent de condiţiile exterioare, aceste persoane au un gol imens în suflet, deşi, prin structura lor independentă, îşi asigură nevoile pe care le urmăresc. Oricâte excese şi oricâţi bani vin, totuşi golul se măreşte.

134 *d/ju-Z … e/u6/u ra/7/un*

Readuc în atenţie faptul că suntem constrânşi să repetăm experienţa familiei din care provenim, în situaţia în care nu ne-am propus şi nu am rezolvat influenţele trecutului care ne-au deformat trăirile fericite la care avem dreptul. O stare dominantă cu care creştem în familiile noastre, cum ar fi zgârcenia, risipa, infatuarea, minciuna, munca în exces etc, determină alegerile pe care le facem când suntem adulţi şi chiar modul în care percepem lucrurile. Deşi, în conştiinţa noastră, există semnale puternice pentru a schimba tiparul, totuşi gândirea şi logica nu pot interveni în schimbarea aspectelor menţionate. „Niciodată nu mă voi căsători cu un beţiv, ca să îndur câte a îndurai mama în căsnicia ei", va spune un copil care a devenit adult şi a ajuns în faţa căsătoriei. Dar el va alege aproape întotdeauna un alcoolic sau o persoană cu tulburări similare, în ciuda celor mai bune intenţii.

Vom deschide un capitol interesant de discuţie pe marginea acestui aspect de viaţă, arătând spre un orizont de schimbare şi de ieşire din acest sorb al dependenţei care leagă sufletele de obiceiuri şi comportamente viciate. Dar cel mai trist este că leagă vieţile în nefericire. Totuşi există speranţă.

q) & *cesa* & *a*/?

Să începem în forţă: Copiii lipsiţi de iubire, de nevoia aceasta

fundamentală a vieţii, vor rămâne marcaţi toată viaţa. Doi părinţi care nu-şi trăiesc viaţa în înţelegere şi în dragoste, în acceptare şi intimitate, îngroşându-şi fiecare egoismul şi dreptatea personală, vor avea cu siguranţă rezervoarele afective goale şi nu vor avea ce să-i dea copilului pe care îl doresc realizat în viaţă. „Căsătoria noastră este un eşec. Suferinţa noastră durează de cincisprezece ani, dar avem grijă de Gabi, băiatul nostru, căruia vrem să-i oferim un viitor de aur. El este mândria şi bucuria familiei". Acestor oameni bine intenţionaţi li se poate răspunde astfel: „Ştiu că aveţi cele mai bune intenţii, dar Gabi suferă tot atât de mult ca voi. Cred că aţi auzit spunându-se că o femeie însărcinată bea pentru doi, pentru că şi copilaşul bea odată cu ea. Da, această simbioză nu încetează după naştere. Într-o oarecare măsură, familia este o prelungire a uterului.

We/M'Nae/i/a a/rete. /cât/a

O rice durere puternică, orice tensiune sau grijă pe care o simt părinţii se transmite copilului, de obicei cu destulă intensitate. Deci, doamnă şi domnule Pop, nu puteţi garanta fericirea băiatului doar prin intenţia voastră lăudabilă. Setea lui de iubire trebuie satisfăcută. Inimile voastre au fost secate ani de-a rândul şi aţi vrea acum să-l vedeţi cât de curând fericit. De unde resurse? Mă întrebaţi dacă nu cumva e prea târziu. Pentru unii da, dacă nu doresc să se smulgă din această dependenţă toxică. Aţi vrea să aflaţi de unde s-ar putea umple inima cu dragoste?

Drumul spre rezolvare trebuie căutat în direcţia de unde sursa dragostei este disponibilă şi se racordează la acea nevoie exprimată şi dorită. Vom deschide câteva pagini ale unui traseu plin de realism, dar şi de bucurie pentru a afla marea ieşire din criza care marchează milioane de inimi, tot atâtea rezervoare de iubire goale.

Numai să vreţi!

ISită/ele; *cernut/ t/v & tetea/*

— Altă dată parcă era mai curat în casa asta – remarcă, la cinci minute după sosirea lui târzie, domnul soţ, acum pe post de inspector în activităţile administrative ale casei.

— Altă dată mai puneai şi tu mâna şi mai ajutai când eu nu mai făceam faţă, îndrăzni ea o replică mai curajoasă.

— Pesemne că ai uitat cu cine te-ai căsătorit şi ce profesie am. Ştiai că voi fi mai puţin pe acasă şi ai acceptat. Crezi că eu nu aş vrea să scap de stresul ăsta şi să am o slujbă mai comodă? Nu am făcut decât o

singură facultate şi altă meserie nu mă prinde. Nu te supăra! Ştiu că ai şi tu serviciu şi că mai ai şi datoriile astea casnice, care nu se mai termină. Plus copilul. Dar, spune-mi, dacă aş fi venit cu cineva dintre colegii mei, cum m-aş fi simţit şi ce părere şi-ar fi făcut? Ceva mai multă atenţie, dragă!...

...Prima salvă de avertisment şi primul ibric cu ceai de pelin. s-a umplut.

— Cred că ar trebui să te îmbraci şi tu mai cu gust. Când ieşi pe stradă, nu te judecă doar pe tine, ci şi pe mine. Apoi mai schimbă şi tu pieptănătura asta, că parcă eşti după un singur stas. Să nu te superi pe mine că-ţi spun de chestii de-astea de-ale femeilor, dar mai ieşim şi noi împreună şi oamenii, ştii, vorbesc vrute şi nevrute. De ce să le dăm apă la moară?

— Dar îţi mai aminteşti de când nu am mai ieşit noi împreună? La ce bun să mă mai aranjez, dacă n-am pe cine reprezenta! Dar la biserică, n-ai ce spune. Acolo, se pare că te onorez mai cumsecade, zise ea, descumpănită de ciudata lui pretenţie.

...Şi al doilea semnal de alarmă o puse pe gânduri.

— După ce că muncesc într-un ritm epuizant, tu nu ai decât supă şi cartofi pentru mine? Ai de gând să mă pui la regim? Dacă tu crezi că nu poţi face faţă, o chem pe mama şi se rezolvă, spuse preadistinsul bărbat, bosumflat la vederea meniului sărac cu care a fost întâmpinat.

tăită i/e ce/ /t//t în. s/e/ea

...Şi a treia piedică o aruncă printre alte căderi sufleteşti, adunate ca la comandă.

— Doamnă, mai ţineţi-vă bărbatul acasă, că se pare că e la mare romantism cu o colegă de serviciu. Poate vă interesează informaţia mea, zise cea de la capătul celălalt al firului.

„Cred că lumea asta e pusă pe distrugere", îşi zise doamna cea încărcată şi aşa cu necaz. „Vor să mă stârnească la gelozie şi să-mi distrugă familia. Nu vor reuşi".

— Sper ca tu să nu crezi prostiile astea, îi zise cu supărare soţul informat de soaţa lui despre acea convorbire telefonică. Mai bine ai avea mai multă grijă de copil decât să apleci urechile la neterminaţii ăştia. Nu vezi că n-ai metode să îl faci să fie mai disciplinat? Nu-ţi spun cu răutate. Dacă vrei, eu te ajut cât pot, dar partea ta e a ta şi eu nu pot să ţi-o fac.

Ea deschise cu puţină sfială diplomatul lui de preadistins soţ, ca

să caute buletinul pe care poştaşul i-l ceruse pentru a completa un mandat poştal şi… lângă buletin, un plic. Îl deschise şi în el, câteva fotografii de pe plajă. Domnul ei ţinea de mijloc o distinsă doamnă, cu mult mai tânără, dacă nu şi domnişoară.

— Cine ţi-a permis să umbli în geanta mea?! strigă el. Ce crezi că ai descoperit? Ceea ce îţi place să crezi! Cum poţi să gândeşti că eu şi fata aceea am avea ceva împreună? E doar fata unui coleg de-al meu, care a divorţat acum un an. M-a rugat să fac o fotografie cu ea, căci i-a plăcut anturajul meu şi unele idei creştine pe care i le-am spus. Mă iriţi, dacă îţi permiţi să te umpli cu nişte gânduri murdare. Crezi că aş putea să-mi calc conştiinţa şi să fac aşa ceva? Doar mă cunoşti prea bine. Şi biserica ştie ce om sunt.

— Şi eu care mă gândeam să arăt bisericii fotografiile şi să judece şi oamenii ei treaba asta. Iartă-mă că mi-a trecut prin cap aşa ceva, zise ea convinsă de sinceritatea lui.

Totuşi nu era convinsă deplin.

— Dacă nu credeţi ce vă spun, duceţi-vă la serviciul soţului dumneavoastră şi vedeţi cu cine pleacă şi unde pleacă, spuse aceeaşi doamnă care n-a vrut să se recomande.

A zis că nu se duce, dar s-a dus. Domnul a urcat în maşină împreună cu aceeaşi necăjită tânără femeie de pe plajă şi au plecat

1 38 *Uu-Z … e/ (/.6 Af/ /y/////, at*

cu mult mai devreme decât venea el acasă. Era o familiaritate între ei care nu putea fi ascunsă.

— Tu faci pe sfântul, când de fapt eşti în cârdăşie cu femeia aceea pe care o compătimeai, îl luă ea de cum intră pe uşă. Am văzut cu ochii mei cum i-ai deschis portiera maşinii şi ai invitat-o, aşa cum mie nu mi-ai făcut niciodată. Crezi că mă poţi orbi cum crezi tu?

— Chiar trebuie să-ţi explic totul? De unde tupeul ăsta să mă judeci tu pe mine? Crezi că, dacă faci pe detectivul, poţi cunoaşte adevărul? Hai să nu te ţin în tensiune, dragă, îndulci el tonul. Da, ai dreptate. Tu trebuie să ştii totul. Îmi pare rău că nu ţi-am spus, dar m-am temut că mă interpretezi. Ei, bine, femeia asta nenorocită a vrut să se sinucidă în urma decepţiei pe care a avut-o. E o colegă de serviciu şi atât. Dar ea s-a simţit mai în siguranţă de când i-am dat asigurări creştine. Tatăl ei a insistat să am puţin grijă să o restabilesc, dacă tot a căpătat încredere în mine. Nu-mi trebuia mie asta. Măcar de ne-am face noi datoria pe care mereu o auzim la biserică. Fii pe pace. Nu e

nimic din ce crezi. Doar tu erai bine clarificată. În loc să mă suspectezi pe mine, ai face bine să termini cu bănuielile şi să nu-mi împovărezi viaţa cu imaginaţiile astea bolnave. Pot face şi accidente din cauza stărilor pe care mi le creezi.

— E chiar adevărat că nu e nimic cu femeia aceea? mai încercă un ultim efort de a fi asigurată.

— Chiar că mă superi, dar rău. Nu-ul meu îţi este suficient. Cu cât aş încerca să mă justific, ţi-aş trezi mai multe bănuieli. Îţi interzic să mai gândeşti cu păcat. Chiar vrei să mă îmbolnăveşti?

„De ce sunt aşa de bănuitoare? îşi zise ea. Aşa suntem noi, femeile, cu intuiţia noastră păcătoasă. El face tot ce poate să aducă acasă cele ale traiului şi eu mă iau după închipuiri. Are dreptate. Prin felul meu, aş putea să-i fac rău. El ajută un suflet, iar eu îmi otrăvesc viaţa degeaba. La treabă, femeie, şi mai ascultă şi de bărbat! Nu vezi că te faci de râs? Termină cu urmăririle ca în telenovele şi închide telefonul la orice fiinţă amabilă care îţi intoxică sufletul cu informaţii demne de ziarul Evenimentul zilei". Şi ea şi-a dublat eforturile pentru o mâncare mai bună, pentru o curăţenie mai „curată" şi pentru o educaţie mai înaltă pentru copil. Şi parcă reproşurile lui se înmulţeau. Parcă ea se simţea mai vinovată că nu reuşeşte să-l

S/ fA </ & cârnut> h ts/efca mulţumească. În timp ce el o „consilia" constant pe tânăra doamnă în decepţie, aducându-i „alinare" în peisajul creştin în care el se oferea cu tot ajutorul. Că doar aşa învăţa la biserică!

Există un ciclu al dependenţei, asemănător cu cel al bulgărelui de zăpadă care, rostogolindu-se pe o pantă, creşte încetul cu încetul, prinzând viteză până ajunge să provoace o avalanşă sau chiar devine o avalanşă distrugătoare. Să urmărim ciclul de pe spirala dependentului şi apoi să vedem ce se întâmplă în ciclul co-dependentului.

Iată-l pe cel care, în cadrul acestui model, are o SUFERINŢĂ (se simte neîmplinit în căsătorie sau crede că ar fi meritat un alt partener de viaţă mai atrăgător şi mai plin de străluciri), are şi un respect de sine scăzut, cu o nemulţumire din ce în ce mai accentuată. FACTORUL DE DEPENDENŢĂ este o alternativă la soţia lui, o colegă de serviciu, care crede că poate să-i amelioreze suferinţa. Etapa următoare este aşa-numita „CALMARE A DURERII", anestezia, obţinută printr-o relaţie amoroasă cu tânăra doamnă, relaţie mascată faţă de soţia lui. În spirala ciclului, intervin CONSECINŢELE, acele relaţii complicate şi dificile,

cum sunt tensiunile cu soţia lui. În următoarea etapă apar şi SENTIMENTE DE VINOVĂŢIE ŞI DE RUŞINE, o amplificare a sentimentului de vinovăţie, care duce la o mai mare DURERE, o mai mare SUFERINŢĂ, de unde ciclul se reia, accentuând dependenţa. El se întoarce mereu la anestezicul lui. Efectele negative se multiplică şi se agravează, ducând la consecinţe dezastruoase privind stabilitatea familiei lui, ajungându-se la divorţ. Repetarea ciclului vine de la sine, fără să mai fie nevoie de impulsul suferinţei iniţiale. În cazul persoanelor dependente sau co-dependente, cercul nu se închide mereu în acelaşi punct. Pe măsură ce se obişnuieşte cu anestezicul, organismul are nevoie de doze din ce în ce mai mari. În cele din urmă, ciclul se repetă haotic, scăpat de sub control. „Într-o anumită măsură, natura anestezicului determină ritmul şi viteza de evoluţie a ciclului. De exemplu, berea este cel mai slab stimulent al acestei mişcări pe spirala care coboară spre consecinţe. Cele mai rapide şi

140 (/*cu* &*… e///6/i/ ra/i/iar*

mai dramatice efecte sunt generate de stupefiante. Heroina asigura vreo patru ore de euforie. Când cobori cu picioarele pe pământ, te simţi mai rău ca înainte, atât din punct de vedere fizic, cât şi psihic. Dozele cresc vertiginos pe măsură ce creşte toleranţa organismului la substanţa respectivă, accentuând efectele negative ale perioadelor de abstinenţă. Pe măsură ce persoana dependentă încearcă să recupereze extazul iniţial, momentele de cădere psihică se accentuează fără ca stările de euforie să fie mai intense".

Să privim acum ce se întâmplă cu co-dependentul, adică cu cel care este împreună-dependent cu cel legat de factorul de dependenţă, în cazul nostru de mai sus, co-dependentul este soţia celui care are „milă" de tânăra doamnă. Ea trece prin acelaşi ciclu, prin aceleaşi mecanisme, doar elementele diferă puţin.

Şi ea are un punct comun cu el, SUFERINŢA, acea durere a neîmplinirii lângă un bărbat nemulţumit şi care e suspect de o relaţie extraconjugală. Anestezicul ei, factorul de dependenţă, nu este chiar aşa de lesne de identificat ca la soţul ei. Poate fi un lucru de care nici nu îşi dă seama şi care poate fi nevoia de sacrificiu sporit, chiar un martiriu ce o asediază continuu. Deci acesta ar fi FACTORUL DE DEPENDENŢĂ cu ANESTEZICUL lui. Negarea adevăratei realităţi devine tranchilizantul care îi alină suferinţa. Poate simţi chiar o nobilă satisfacţie datorită sacrificiilor pe care le face pentru a ţine familia

laolaltă. Urmează totuşi CONSECINŢELE NEGATIVE. Deprimarea se instalează treptat, chiar dacă atitudinea tolerantă, din negarea evidenţei, îi alimentează sentimentul că e necesară şi îi întăreşte încrederea în sine. În subteranul conştientului ei, trece un râu larg de neîmplinire şi de depresii reprimate, dar tot aşa de nocive, dacă nu mai toxice decât cele evidente. Într-un fel, ea îi plăteşte soţului ei cauţiunea atunci când acceptă să-i creadă minciunile, care nu se leagă nicicum, şi îi întăreşte viciul privind dependenţa adulterină. Din păcate, aceste stări pot fi găsite frecvent în familii creştine. Soţia, în general, dar şi soţul deseori, îşi asumă rolul de martir-nobil. „Nu cred că un creştin a suferit mai mult ca mine, dar aş merge până la capătul lumii pentru bietul meu soţ". Sună frumos la prima vedere. Pare o atitudine de bunătate şi de

< Sr tă ele crr/>/tţ tristeţea

Iltruism, dar în fapt funcţionează ca un drog şi este un drog. Ea se uzează pe faptul că dependenţa este dispreţuită de societate, în timp ce rolul ei merită numai laude. El greşeşte, ea are dreptate. Această prejudecată este adesea susţinută de liderii spirituali ai unor biserici. În realitate, ea poate fi chiar mai slabă decât el şi, cu siguranţă, la fel de dependentă. Ciclul acesta infernal trebuie spart atât în viaţa celui dependent, cât şi în viaţa co-dependentului. Nu este suficient doar să fie înlăturată sursa. Ciclul acesta trăieşte prin sine după o progresie haotică, aşa cum cancerul îşi dezvoltă un metabolism propriu, trăind pe seama celulelor sănătoase, grăbind metastaza. Ferească Domnul de o asemenea creştere!

nu/r/imw e*a/ &*

Cel care urmăreşte din afară pericolul în care s-a aruncat dependentul şi-l atenţionează de consecinţele dezastruoase care îl pândesc va primi din partea celui dependent un singur răspuns: „Nu-i adevărat!" Singurul mod în care un dependent se poate agăţa de dependenţa sa este negarea. Observaţi cu câtă abilitate neagă teribilul bărbat în faţa soţiei lui acea relaţie amoroasă cu doamna „deprimată" de recenta despărţire de soţul ei! Prin minimalizarea cazului, se doreşte o reducere a consecinţelor până la limita suportabilului.

Această imagine este mai dramatică pentru co-dependent decât pentru dependent. Persoana dependentă (soţul) are de-a face cu disfuncţia sau cu dependenţa proprie. Persoana co-dependentă (soţia) are de-a face atât cu problema ei, cât şi cu a dependentului. „Problema

lui nu este aşa de rea cum credeam eu. Ba chiar nu e. Iar eu, după ce îmi alung fluturii din cap, nu am chiar nicio problemă". Persoanele co-dependente, care cresc în familii cu probleme, învaţă foarte de timpuriu cum să folosească negarea.

Atunci când eludezi realitatea, înşelându-te şi autoconvingându-te de faptul că nu este atât de grav, prin reprimarea instanţelor care îţi cer rezolvarea şi confruntarea cu realitatea, nu faci altceva decât să-ţi amorţeşti conştiinţa, nesuportând adevărul care crezi că te-ar putea răni. În realitate, rana provocată de negare poartă stihiile

(*bet* &… (/ «/>/ (/ *ra*/*r*/*un* pustiirii, care, în timp, vor demola cea mai puternică construcţie sufletul. O distrugere prin autodistrugere. Şi încă „realizată" cu multă măiestrie!

& *i*/*hI u a* & *a*/*f*

E târziu şi domnul ei soţ poate veni din clipă în clipă. Repede, la piaţă şi poate că mai are timp să-i facă o mâncare bună! O teamă că nu se va încadra în timp o prinde de cum iese din casă. N-a mai avut timp să se aranjeze. El vine obosit şi trebuie respectat în nevoile lui legitime. Are dreptate: doar supă şi cartofi? Astăzi nu va mai fi aşa. Se încarcă bine cu de toate cele bune şi o ia pe scurtătură, adică prin parc. Pe o bancă, chiar în marginea parcului, mai ferit, domnul ei cu doamna cea deprimată. Ce fac?!? Nu se poate! Ba chiar aşa, se sărută! îi vine să arunce cu sacoşele în ei, dar deodată se opreşte şi faţa crispată de mânie se linişteşte. Dă din cap a înţelegere şi fuge să gătească. Deci are timp.

Când soţul intră, faţa lui părea să spună că este extenuat de munca de răspundere pe care o are şi o va avea.

— Miroase plăcut şi parcă e ceva ce de mult aş fi vrut să mănânc. Să nu spui că ai făcut peşte în saramură?

— Ba da şi încă ceva. Meriţi chiar mai mult. De asta mi-am dat seama acum trei ore, când te-am văzut cu doamna cea tânără pe bancă, în parc.

Domnul cel obosit păli. Simţi că nu mai are argumente şi că trebuie să-i spună. Nu mai avea forţă să se ascundă. Asta e. Şi doar i-a spus că nu e bine să meargă în parc, să-i vadă unul sau altul. Parcă a fost drogat. Acum simţea cum se apropie furtuna. Trebuia să aibă curaj şi tupeu. Poftim, viaţa e şi cu surprize!

— Ascultă, doamnă, văd că vrei să grăbeşti istoria noastră şi s-o

semnezi repede. Îţi voi da satisfacţie. Nu are rost să mai fac literatură pe seama relaţiei mele cu doamna din parc.

— Stai cuminte, iubitule, nu te ambala, că nu vreau să-ţi reproşez nimic. Ce, crezi că nu înţeleg? Femeia este frustrată şi are nevoie de asigurare afectivă. Tu nu faci decât ce trebuie să facă un terapeut.

O /w

Oiţă/ cu'/ cernuţi tristeţea.

Să-i redea încrederea în ea. Nu are pe nimeni mai aproape decât pe tine. lini dau seama că nu e uşor să-i refuzi un sărut. Afectiv, ea e la pământ, din câte mi-ai spus. Eu cred că tu te sacrifici. Asta faci, nu-i

Iţa?

El se uită lung la ea, să vadă dacă nu cumva e o ironie aruncată cu artă. Îşi cumpăni răspunsul şi riscă.

— Se pare că începi să mă cunoşti cu adevărat. Da, mi-a fost ruşine, acolo în parc, dar am zis să profite ea şi să sufăr mai degrabă cu Vreau totuşi să mă asigur că mă înţelegi şi că nu ai altă interpretare, decât cea pe care atât de corect ai sesizat-o.

— La început era cât pe ce să cred altceva, dar mi-am dat seama că am să greşesc, la fel ca în ocaziile trecute. Nu mai vreau să repet nicio amărăciune gratuită. La masă, iubitule!

uame/al

Când l-a cunoscut pe Doru, Ana a ştiut de la prima întâlnire că a deschis uşa dinspre grădina îngerilor. Impresia a fost că în cer s-a spart vistieria fericirii şi s-a vărsat toată în inima ei. Şi de încă un lucru şi-a mai dat seama – grămada de durere pe care o lua oriunde mergea se topise acum sub privirile lui curtenitoare, care risipiseră norii întunecaţi ai destinului ei.

„Dacă mă voi căsători vreodată, şi-a zis Ana, voi căuta un bărbat care să nu fie ca tata". Căci tatăl ei semăna teroare cu vocabularul lui mizerabil şi aducea spaimă când venea de la băutură. Doru era o alternativă nesperată. Cu blândeţea lui şi cu frumuseţea cuvintelor lui tandre, aducea un anotimp de suflet nepământean. Nici nu mai avea putere să-l urască pe tatăl ei, care i-a întunecat viaţa cu sărăcie, cu ruşine şi tristeţe. A fost ca un trăsnet care a rupt trunchiul putred al vieţii ei, iar din rădăcina amară, a ieşit un lăstar al bucuriei de a trăi, care a crescut repede cu flori şi cu fructe, deodată. Şi-a dat seama că a-şi lua timp să-l cunoască mai bine este zadarnic. El respira la fiecare

pas un caracter ce te atrăgea irezistibil. Aproape că nu-i găseai cusur. Ea, frumoasă la chip, şi el, frumos la suflet, au stabilit nunta în grabă şi, după o lună, s-au luat. Din momentul în care s-au mutat la casa lor, a simţit că trecutul ei a fost aruncat în mormânt.

„Doar eu voi munci în casa asta. Tu eşti prinţesa mea, şi prinţesele trebuie să fie protejate", a zis el. Pleca dimineaţa şi venea seara, dar venea cu atenţii şi cu glume ce te răcoreau. Ea îi făcea mâncare bună şi casa strălucea de curăţenie. „Nici nu trebuie să ieşi din casă. Porunceşte, şi domnul tău îţi aduce la picioare toată împărăţia", a asigurat-o el. Nici măcar piaţa nu o lăsa s-o facă, aşa de disponibil era. „N-ai încredere în mine?" zicea el când ea voia să iasă să mai cumpere câte ceva. Prieteni nu aveau, pentru că, zicea el, nicăieri nu găseşti un prieten adevărat. În fiecare duminică, Doru pleca la părinţii lui la ţară şi îi ajuta la solariile cu zarzavaturi şi legume, pe

<Jeatu/al/>/ / //// („t/te/e/i care le vindea la piaţă, ca să mai rotunjească venitul casei. Doar la biserică mergeau împreună, dar nu se implicau în activităţile ei. După el, niciunul nu era demn de încredere. „Le ştiu eu mândria", îi clasifica el.

Oricum, coşmarurile familiei din care venea s-au dus. Avea un bărbat care o iubea şi-i punea totul la picioare. Aproape că se plictisea. Era obişnuită să alerge toată ziua şi să facă servicii casei într-un permanent zbucium. Acum, ritmul ei era schimbat. Agitaţia ei o preluase Doru. Din dragoste, bineînţeles. Dacă ar fi ieşit fără să-i spună lui, s-ar fi supărat.

— Chiar nu vrei să înţelegi că îţi iau eu ce trebuie în casă? De unde ai avut bani să-ţi cumperi ciorapi? o întrebă el supărat.

— Mi-a rămas de la plata întreţinerii de luna trecută, îi răspunse ea nedumerită.

— Şi nu ştii că trebuie să-mi dai restul? Poate n-ai înţeles, dar eu gestionez totul în această casă. Astăzi, ca să trăieşti, trebuie să fii un manager isteţ. Tu n-ai treabă cu banii. Şi aşa au prea mulţi microbi. Ne-am înţeles?

A trebuit să treacă şase luni, ca să înţeleagă bine că Doru, îngerul ei, era zgârcit şi ahtiat după muncă. După zece luni, a mai înţeles ceva: „E a doua oară când te duci la vecini şi stai de vorbă cu doamna Costescu, mai mult decât de bună ziua. Dacă nu încetezi cu prietenia asta, îţi încui uşa şi nu mai ieşi nici la gunoi". Adică era prizonieră într-o casă unde el venea târziu, seara, iar ea îi aşeza masa

şi îi făcea patul, fără prea multă discuţie.

„Nu trebuie să-ţi dau raport pentru ce am făcut la serviciu. Nici şefului nu-i dau, aşa că nu văd la ce ţi-ar folosi. Dacă vrei să ştii ceva despre munca mea, atunci pregăteşte-te, pentru că duminică mergem la piaţă să vindem roşiile din solariile mamei mele".

După un an a primit o palmă, pentru că încălcase consemnul de a nu mai da ochi cu doamna Costescu. Apoi, câţiva pumni, pentru că şi-a luat o fustă fără aprobarea lui. Reproşurile se înmulţeau zilnic. Aşa că ea şi-a făcut bagajele ca să plece înapoi, în calvarul ei obişnuit, mai suportabil decât cel din căminul pornit cu atâtea speranţe.

— Dacă pleci, mă sinucid. Fără tine viaţa nu mai are sens pentru mine. Îţi promit că nu te mai ating nici cu un deget. Sunt un ticălos.

şi/Z ... (*/azi/u* rafinatdar iartă-mă! Şterge tot, pentru că vom avea un nou început. Mai dă-mi şansa asta. Te rog!

Şi a rămas. A mers bine o lună, iar în a doua, rău. În a treia, iarăşi palme şi pumni, pentru că a vorbit mai mult de cinci minute la telefon cu mama ei, subminând astfel bugetul de austeritate al familiei. Şi iarăşi lacrimi de căinţă şi cereri în genunchi de a rămâne, pentru o nouă experienţă fără violenţă. Ea îl ierta din nou pentru a derula un alt ciclu de: promisiune – schimbare temporară în bine – încălcarea promisiunii – ameninţare cu părăsirea căminului. Refugiul lui în muncă excesivă parcă îi procura dreptul de a se considera singurul susţinător al familiei, în baza căruia îşi afişa autoritatea şi controlul, ca recompensă pentru dăruirea lui plină de uzură şi de sacrificiu.

— Dar asta e boală curată, Dorule! îi spuse, printre lacrimi, cea care sperase la o viaţă fericită în cămin. Acum, chiar voi pleca. Să nu încerci să mă întorci din drum, căci nu vei reuşi.

Cunoaşteţi scenariul. El o implora, spunându-i printre lacrimile lui crocodilice:

— Te rog, mai dă-mi o şansă!

Fără doar şi poate: co-dependenţă. Adică o dependenţă determinată de cineva dependent la rândul lui. Vreţi un nume de code-pendent? Ei, bine, este Ana. Dependent de muncă şi de violenţă, Doru îi induce un anume comportament soţiei lui, care îi întreţine dependenţa lui dublă. Prin faptul că îi acordă o nouă şansă, la fiecare „zdrobire" a lui, şi prin faptul că îl lasă să fie singura sursă de venit în casă, ea îi alimentează în mod repetat o autoritate autocrată, care se ridică, asemenea unei curbe ascendente, acumulând violenţă şi

stăpânire asupra partenerului, uitându-şi promisiunea de neagresiune şi de înţelegere. Dar doamna Ana are o atitudine creştină, îmi veţi spune. Ea emană sacrificiu şi supunere biblică, pentru a-şi câştiga soţul la o schimbare de caracter după voia Celui desăvârşit. Nu mai spuneţi! Chiar sunteţi convinşi că aveţi cel mai bun sfat pentru această situaţie? îi întăriţi comportamentul prin care cedează

*Scazic/ale/-i/între mt/e/*e de fiecare dată, asigurând-o că va veni şi ziua aceea mirabilă? Aţi uitat că ciclul acestei co-dependenţe se alimentează continuu şi funcţionează prin sine, ca un leagăn care se dă peste cap şi care îşi procură energia prin balansul mare, cu coborâri în forţă, trecând prin punctul de cumpănă din vârf, într-o nouă coborâre? Să vă mai spun o taină: şi el este co-dependent. Tatăl lui şi-a hrănit utopia de a câştiga la jocuri de noroc o avere mare, prin care să aducă fericire în căminul lui. Mereu a pierdut. La reproşurile soţiei, el o ameninţa şi o bătea, repetându-i că el este neînţeles şi că urmăreşte să salveze familia de la sărăcie. Nu i-a plăcut munca. Când s-a făcut mare, Doru i-a promis mamei lui că nu va mai munci ca menajeră prin case ca să-şi câştige existenţa. Şi s-a ţinut de promisiune. I-a făcut trei solarii mari pe care le îngrijea duminica şi pe săptămână, seara. Dependenţa de noroc a tatălui lui s-a convertit la copilul lui în dependenţă de muncă, la care s-a adăugat violenţa faţă de presupusa independenţă a soţiei şi faţă de reproşurile ei, privind excesele lui. Trăsăturile paterne greşite, dacă nu sunt copiate, pot fi reconvertite în alte dependenţe dăunătoare în copii, prin alegerea celor din urmă de a nu fi ca părinţii lor, dar aceştia sfârşesc prin a repeta greşeala celor care au fost modele deformate de caracter. De regulă, co-dependenţii care urmăresc să se căsătorească, deşi declară că niciodată nu vor căuta un partener de viaţă care să semene cu părintele care i-a marcat negativ, totuşi, parcă un miraj îi atrage unul spre altul. Care este misterul? în primul rând, cei doi au declaraţii puternice privind angajamentul de a trăi cu totul altfel de cum au trăit în căminul lor, marcat de furtuni şi de neîmpliniri. Şi asta îi atrage. Sunt pe aceeaşi lungime de undă. Declaraţia lor de misiune este însoţită de o puternică pasiune unul pentru altul, care este interpretată ca dragoste irezistibilă şi statornică. Ei îşi promit lor înşişi că vor fi suflete de o înaltă loialitate şi de un ales caracter, dar, nu după mult timp, eşuează în crize de personalitate. În interiorul lor, busola este defectă. În loc să-l caute pe celălalt în nevoile lui, împlinindu-i-le, ei se caută pe ei înşişi, dar nu se găsesc. Lângă ei,

acea dragoste înflăcărată a expirat de mult.

— I/>ibZ: … (/u6/ (/ ra/f naf

Că & cări &, /n-ai – & oreo să/mw?

Niciuna, atâta timp cât ciclul funcţionează, alimentându-se prin repetare. Efectul bulgărelui de zăpadă care se tot măreşte este imaginea cea mai sugestivă în cazul dependenţei care se autodez-voltă. Acea SUFERINŢĂ, purtată din copilărie, care a izvorât din atitudinea tatălui faţă de muncă şi faţă de membrii familiei, reduşi la tăcere de violenţa celui care nu suporta să fie chemat la responsabilitate, l-a făcut pe Doru să-şi găsească un FACTOR DE DEPENDENŢĂ în muncă. ANESTEZIA, folosită pentru calmarea durerii, era excesul în muncă – o compensare faţă de tatăl lui care a fugit de muncă. Modul reactiv de a răspunde la opiniile partenerului era un alt sedativ pentru a controla situaţia, aşa cum o vedea el mai bine, fără concursul soţiei, care nu trebuia decât să accepte soluţia lui. CONSECINŢELE urmau în relaţii compromise, determinând accente de VINOVĂŢIE şi de RUŞINE. Încercând să stăpânească situaţia, el confirmă că este sub controlul unui Eu pe care nu poate să-l îmblânzească. Această lipsă de putere îl aduce iar în pragul unei SUFERINŢE mai acute, pentru care trebuie un ANESTEZIC mai puternic. În acelaşi ciclu se învârte şi Ana, trecând prin cele cinci etape şi legându-se mai strâns în cercul co-dependenţei.

Dacă, în două subcapitole precedente, am descris peisajul trist al co-dependenţei, cu manifestările ei, a sosit momentul să ştim dacă se poate ieşi din caruselul dependenţei, care leagă tot mai strâns viaţa în jurul stâlpului celei mai cumplite suferinţe.

— Doctore, care-i soluţia? Am înţeles că vrei să faci un experiment, spărgând ciclul în mai multe locuri, rupându-l. Poate ne spui şi nouă.

— Voi începe doar, printr-o povestire, să spun despre un drum nou pentru oamenii care doresc să se schimbe. Poate n-o să înţelegi totul, dar, în următoarea noastră discuţie, voi filma cu încetinitorul mişcările înnoirii, ca să le spui şi altora cum să se dezlege. Şi, poate, îţi foloseşte şi ţie!

ălecat (uifea/ ma/fzi/

„Nu-mi venea să-mi cred ochilor”, ne spune Doru. „Cum poate să scrie o asemenea aberaţie? Cândva, mai la început, parcă eram doi îngeri şi, deodată, a început scandalul. Cum poate să-mi facă una ca asta şi să iasă din cuvântul meu? Haideţi să vă citesc şi să vă uimiţi:

Dragă Doru.

Am plecat după marfă. *Magazinul dragostei noastre este gol de mult şi, din lipsă de hrană, muşcăm din noi şi din celălalt. Tu, de atâta muncă, nici măcar nu realizezi că ţi-e foame. Acum chiar plec. Fă şi tu ce fac eu. Caută o marfă mai bună pentru viaţa noastră şi, dacă o găseşti, cheamă-mă. Până acum n-ai avut ce să-mi oferi ca să cresc copilul dragostei noastre. Ba, mai mult, ai dat în el. N-am avut încotro şi a trebuit să închid magazinul. Fă-ţi inventarul şi vezi cum ieşi. Oricum, vei ieşi cu lipsă. Eu ţi-am dat mereu să acoperi frauda, dar tu ai cheltuit până şi ultimul bănuţ din sentimentele mele. Descurcă-te! Nici eu nu mai am ce să-ţi dau. Dacă întreabă cineva, spune-i că sunt plecată după marfă*!

Ce crede că face cu mine? Literatură? Ce nevoie am eu de fanteziile ei? Locul ei este aici şi, dacă se mişcă din casă, o încurcă cu mine. Dar, stai, mă descurc şi fără ea. N-a spus ea să mă descurc? Asta am să şi fac", a conchis Doru.

Nu i-a fost uşor. Nu mai avea pe cine controla şi, parcă, rolul lui se desfiinţase. Pe cât era de riguros acasă şi de stăpân, pe atât era de slugarnic la serviciu. Nu ieşea din cuvântul şefului lui. Trebuia să-şi găsească o ocupaţie, ca să uite. S-a apucat să citească. A cumpărat cărţi de dragoste. Le-a aruncat. I se păreau chiar ofensatoare pentru spiritul lui practic. Pe biroul lui, sub reviste şi ziare a găsit Cartea. N-o mai citise de mult timp. A deschis la Luca 15 – pilda fiului risipitor – şi a făcut imediat aplicaţia. „Asta e femeia mea. Ea nici măcar nu şi-a cerut partea, a furat-o! O va risipi repede şi se va întoarce acasă. Aici am să schimb şi eu foaia când se va întoarce. îi voi da o lecţie ca s-o ţină minte". A doua zi a mai citit o dată parabola şi şi-a dat dreptate încă o dată. A treia zi a înţeles altfel şi a plâns. Cel care a plecat din dragostea căminului era chiar el. De atunci, a început să-şi facă inventarul şi a găsit lipsă tot ce era mai de valoare. Cu cât II cunoştea mai bine pe Cel căruia i-a risipit averea spirituală şi sufletească, cu atât mai mult şi-a dat seama de dependenţa lui. Mândria lui de opinie, nerespectată din când în

* 50 (. /*luz**... *e*/*i*/*6*/*tţ*, *rafinat*.

când de soţia lui, îi trezea violenţa. Stafiile trecutului, venite dintr-o copilărie marcată de lipsă şi de ruşine, îl legaseră de muncă. Despărţirea de casa părintească încă nu se făcuse, el fiind agăţat de mama lui. De aici, o constelaţie de consecinţe funebre. Pierderea era

clară: copilărie, afecţiune, libertate, dragostea soţiei, respectul de sine, bucuria de a trăi.

— Ce să fac, Doamne? a strigat el.

Şi răspunsul s-a auzit repetat în conştiinţa lui: crimă!

— Va trebui să ucizi ceva ce-ţi este mai drag şi iubeşti mai mult, i-a răspuns Doctorul vieţii. Ceva ce este în tine şi te stăpâneşte. Despre această crimă, se va auzi în cer şi pe pământ. O voi numi *Crimă împotriva… nulităţii*] Apoi se va auzi un cântec.

naâtătw

Peste o casă mai la marginea vieţii, timpul cernea picături mari de otravă. Femeia, cu cearcăne la ochi şi prăbuşită de gânduri nefericite, privea zilnic la prăpastia care se deschidea grotesc în familia ei. Singurele cosmetice cu care îşi trata faţa şi inima erau certurile zilnice, stârnite din senin de distinsul soţ, manierat printre colegii de la serviciu, dar bogat în tiranie acasă.

— Cine te-a pus să întorci casa pe dos acum, când aveam nevoie de linişte? Vrei să-mi dovedeşti că eşti vrednică sau să-mi faci în ciudă? Femeie, văd că nu mai ai pic de respect pentru mine. Eu nu am nicio opinie în casa asta? încetează cu aspiratul şi lasă-mi nervii în pace, că ţi-l arunc pe fereastră. Când o să-ţi dau eu voie, atunci să te apuci de treabă. Nu suport forfotă în casa asta, mai ales atunci când nu sunt în apele mele.

— Dar ai fost vreodată? spuse încet cea care era jefuită de ultimul ei refugiu: curăţenia.

— Cum îndrăzneşti să mă înfrunţi? Ce tupeu la ea! Fetiţo, ţi se face jar la tălpi, de mă provoci să-ţi fac traseu spre mămicuţa ta? Ia-ţi iubitul tău de aspirator şi închide uşa după tine, că îmi ridici tensiunea.

După trei refugii la mama ei, n-a mai fost primită nici acolo. Tatăl femeii speriate de soţul violent, odată cu uşa trântită în faţă, i-a dat şi soluţia: „Poartă-ţi crucea cu plăcere!" Sfatul ăsta avea un zăngănit creştin pe care nu-l putea suporta. Parcă şi Dumnezeu a uitat s-o mai mângâie şi să-i mai dea o geană de speranţă. În afară de părinţi, nimeni nu mai ştia de „crucea" ei. După fiecare scenă violentă, ea intra în muţenie şi evita orice contact cu el. Deşi nu o lovea, totuşi violenţa verbală era însoţită de gesturi care puteau să iasă spre agresiune fizică. De n-ar fi fost viaţa atât de crudă, ca s-o împingă să depindă de banii lui, şi de n-ar fi fost şi cei doi copii, derutaţi şi ei de lipsa dragostei dintre părinţi, de mult ar fi ieşit din

I 52 *thi/Z … e/uA/urp/ma/*

decorul acestei relaţii furtunoase. După un timp, când pretenţiile lui absurde se risipeau, venea spăsit, cerându-şi iertare pentru comportamentul nesăbuit, promiţând anotimp frumos şi roade coapte de înţelegere, de respect şi de dragoste. Dar nu ţinea mult, şi timpul probabil, anunţat cu soare şi cu bună dispoziţie, se stric; i după un tipar cunoscut. Mult timp s-a amăgit în promisiunile lui de schimbare, dar acum nu mai spera în nimic bun. Şi, deodată, a sosit trăsnetul! O scrisoare. Cine să se mai gândească la ea de când şi retras în singurătatea-i îngrădită cu sârmă ghimpată. În urma ei şi stins orice urmă de prietenie, cândva legată şi udată cu întâlniri programate. Deschise scrisoarea cu sentimentul unei indiferenţe obişnuite. Citi la început liniştită, pentru ca apoi să i se aşeze pe faţă o paloare ciudată, modificându-i respiraţia. Iat-o:

Stimată doamnă.

În momentul în care vei primi această scrisoare, să ştii că unui om îi pasă de tine. Iartă-mi stilul direct, dar aşa mă pot exprima mai degajat decât în forme de politeţe nenaturale. Te-am urmărit ani în şir şi, de ceva timp, mi-am dat seama că eşti nefericită şi pustiită de orice bucurie de viaţă. Trebuia să-mi fi dat seama mai demult, dar acum mi-am procurat „ochelarii" prin care ţi-am văzut tristeţea cea mare. Gândul care mă urmăreşte este că meriţi mai mult, iar eu sunt gata să-ţi pun sufletul meu, ca un buchet de trandafiri, în inima ta. Ştiu că soţul tău ţi-a risipit ani frumoşi din viaţă şi că te-a amăgit cu promisiunile lui, doar ca să şi le încalce repetat şi dureros, frângându-ţi orice speranţă de mai bine. De unde ştiu? Chiar el mi-a mărturisit în clipele lui scurte de luciditate. Primeşte pornirea inimii mele sincere către tine şi lasă-mă să-ţi fac viaţa frumoasă. Vreau să aduc cântec şi soare în paşii tăi şi să cunoşti iubirea adevărată, pe care sunt gata să ţi-o ofer curată şi sigură. Am descoperit deja izvorul de unde să o iau. Te aştept joi, la ora cinci după-amiază, în parcul central, lângă arteziană. Mă voi prezenta în momentul când vei veni. E timpul pentru o viaţă nouă şi proaspătă, cu asigurare pe viaţă.

Cel care îţi va aduce lumină şi dragoste.

O mai citi încă o dată, iar transpiraţia de pe frunte coborî pe obraji, amestecându-se cu lacrimi. Aşa cuvinte calde n-a mai cunoscut de la căsătorie. Parcă şi atunci, nu atât de profunde şi de pline cu

Gn /iia? f) >ftotri ca> tut/tră O /

O Iertе proaspete ale inimii. Să fie oare ocazia ei de aur căreia să-i deschidă uşa fără nicio reţinere? De ce nu? îi mai stăteau în faţă doar trei zile până la întâlnirea de vis, scoasă din buzunarul unei fericiri neaşteptate. Se privi în oglindă şi recunoscu o frumuseţe palidă, care putea interesa pe oricine, dacă ar fi căutat să şi-o ofere. Hotărî în inima ei: voi merge! Avea nevoie de vindecare şi de o nouă viaţă.

Suntem pe ultimul parcurs al subiectului despre co-dependenţă. Co-dependentul a fost multă vreme perceput ca un partener de viaţă al unui dependent. Cercetătorii au descoperit că, de fapt, fiecare membru al familiei este puternic influenţat de comportamentul celui dependent. Fiecare dintre cei ce compun familia, copiii şi partenerul de viaţă al dependentului, îşi asumă un rol de a-l controla pe cel robit de un viciu, pentru a restabili echilibrul familial.

Cum devenim co-dependenţi? Copiii care cresc în familii disfuncţionale învaţă cum să reacţioneze în faţa dependentului din familie, care ar putea fi un părinte legat de alcool sau de muncă, abuziv fizic sau verbal, exagerat de rigid în impunerea unei vieţi religioase sau abuziv sexual. Dacă, până să apară dependenţa, relaţiile erau stabile şi armonioase, după alterarea echilibrului, membrii familiei constată că instabilitatea creată devine greu de acceptat. Ştiţi ce se întâmplă mai departe? Fiecare membru al familiei se adaptează elementului de stres, care a provocat schimbarea (adică dependenţa), în încercarea de a-l controla şi de a restabili condiţiile iniţiale de normalitate. Deci membrii familiei, forţaţi să intre în această tensiune, chiar de cel care a generat-o, se pregătesc să găsească diverse soluţii. În timp, toţi îşi asumă un anume rol co-dependent. Din cauza situaţiei stresante, unul dintre copii poate să-şi asume rolul de erou al familiei pentru a salva onoarea acesteia, excelând în tot ceea ce face. Când ajung mari, aceşti copii devin adesea dependenţi de muncă în domenii umanitare sau voluntari în acţiuni de risc sau de sacrificiu. Un alt copil va juca rolul actorului comic pentru a destinde atmosfera încărcată, încercând să distragă 54 (/> (/. &… *a a. S///rafinat*

atenţia de la problemele reale. De altfel, în final, prin hazul lor, ei încearcă să devină ei înşişi centrul atenţiei. Altul poate deveni ţapul ispăşitor al familiei, cu acelaşi ţel nedeclarat, de a atrage atenţia asupra sa, prin comportament incorect, chiar antisocial. Alte roluri pe care copiii şi le asumă în familii disfuncţionale pot fi cel de copil perfect, cel de ajutor, de partener înlocuitor şi de părinte al părintelui, ultimul

căutând să aibă grijă de părintele dependent, asigurându-i asistenţă „părintească", chiar şi dojana pentru a îmbunătăţi situaţia celui prins în capcana unui viciu.

Un lucru e clar: într-o familie prinsă în asemenea derută, membrii familiei sunt definiţi prin roluri de co-dependenţi în jurul celui care a generat tensiunea. Ce se obţine prin activitatea co-dependenţilor care au un plan şi o misiune precisă? în primul rând, se obţine un echilibru iluzoriu. Apoi camuflăm o identitate reală prin rolul de co-dependent în diferite ipostaze. Ce este interesant e faptul că, la maturitate, copiii proveniţi din asemenea familii în dezordine continuă să îşi joace rolul, chiar dacă factorul de tensiune a fost eliminat. Dacă aceste roluri păreau utile cândva, ele devin, în cele din urmă, distructive.

În cazul părintelui „căzut" în muncă, cel care, de dimineaţă până seara, trudeşte pentru bunăstarea copiilor lui, neavând timp pentru comunicare în familie, unul dintre copii va salva situaţia prin excelenţă la carte, dorinţă neîmplinită de tatăl lui în copilăria şi în tinereţea lui pierdută. Spre copilul acesta se îndreaptă toate privirile pentru a-l face să fie bun în toate domeniile. Acest rol de erou este, de altfel, rol de co-dependent, care, la maturitate, se va îndrepta în direcţia salvării oamenilor, „eroul" asumându-şi responsabilitatea pentru succesul unor vieţi despre care crede că nu o scot la capăt fără el. Totuşi rezultatele sunt teribil de frustrante. Nu vă întrebaţi de ce?

Qjacw t & infe/le//… te/comfiâcl/

Maria, peste care a sosit adierea unei fericite posibile schimbări din scrisoarea parfumată a unui binefăcător, a debutat în căsnicie curajoasă şi hotărâtă să-şi afirme rolul de protector al soţului ei. Constatând izbucniri furioase din ce în ce mai frecvente, a căror

— *Gr/mă înfootrioa' /u//ivăţi/* 155

geneză o putea explica din familia din care provenea, ea l-a restricţionat de la unele drepturi, pe care le avea în căsnicie, pentru a restabili echilibrul şi pentru a putea repara stricăciunea produsă de comportamentul celuilalt. În acelaşi timp, ea căuta să se protejeze pe sine, insistând să deţină controlul asupra partenerului de viaţă. Dojana şi ameninţările cu instituirea unui regim limitat la avantajele căsniciei l-au făcut pe Mircea să-şi accentueze predispoziţia spre violenţă verbală, cu tendinţe spre cea fizică. Un timp, ea a refuzat să se dea la o parte din ofensiva de a-l aduce pe drumul unui comportament civilizat

şi de bun-simţ. Maria lupta din răsputeri să-l supună pe soţ voinţei ei. I-a limitat dreptul la relaţia intimă şi l-a supus unui tir de observaţii critice, corecte ca realităţi, dar inoportune ca spirit. În încercarea de a-şi pune sub control soţul, ea era cea care se lăsa controlată, intrând în co-dependenţă. Dar cine n-ar face la fel ca ea, pentru a-l aduce prin eforturi „educative" pe cel căzut în dependenţă? Co-dependentul, în speţă Maria, încearcă o stare emoţională amară. Persoana în slujba căreia şi-a dedicat viaţa s-a întors împotriva ei. Dezamăgirea o ocupă şi durerea îi întunecă acţiunile normale. La un moment dat, o încearcă o vinovăţie pentru starea de lucruri anormală, aducându-i autodetestare şi ruşine, chiar dacă lucrurile s-au petrecut dincolo de voinţa ei. Când dezamăgirea şi ruşinea nu sunt înlăturate la timp, se ajunge la furie. Nu acea indignare legitimă, ci furia, ca urmare a aşteptărilor înşelate. Dacă îşi interiorizează furia, atunci ea va săpa ca un acid, dezlegând reacţii ca sarcasmul şi pedepsirea celui care rezistă încercărilor de salvare, prin retragerea din comunicare. Dacă Mircea merge pe o spirală, pornind de la violenţă, spre ruşine, promisiuni de schimbare, violenţă reafirmată, co-dependentul merge de la rolul de salvator, la persecuţie, prin furie, ca în final, văzând inutilă strategia de modelare şi de control, să devină victimă, autopedepsindu-se. Recompensa obţinută din satisfacţia afectivă, provenită din salvarea celuilalt, dar anulată de respingerea partenerului dependent, poate fi iniţiată din nou, când cel prins de viciul violenţei face promisiuni de îndreptare. Astfel că şi co-dependentul intră într-un ciclu, care se învârte ameţitor, dar tot mai jos şi aberant în viaţa lui. Ca un avion care se învârte în cerc şi care tot coboară din lipsă de combustibil.

(*iaz*... (////>/// / *a*/*f*//*at*

Co-dependentul are o poftă teribilă de a exercita control asupra partenerului dependent pentru a-l face mai bun. Dar nimeni nu devine mai bun din obligaţie, după cum nu putem salva oamenii care nu sunt pregătiţi să fie salvaţi.

Iisus, când a fost chestionat dându-I-se posibilitatea să se apere împotriva învinuirilor aduse, nu a răspuns. Suntem chiar surprinşi de tăcerea Lui, care, „nu-L avantaja", spunem noi. Dar El ştia că un răspuns spiritual în urechi nespirituale şi lipsite de dorinţa ascultării era inutil.

Şi chiar să nu facem nimic pentru cel lovit de dependenţă pentru a-l aduce pe drumul cel bun? Ei bine, dacă v-aţi concentrat de-a lungul

vieţii asupra salvării altora, e timpul să renunţaţi. Iubiţi-i în continuare fără a le mai controla viaţa. Separarea de cel dependent este plauzibilă doar în cazul unei violenţe repetate ce pune în primejdie integritatea vieţii.

O conştientă care-i pune pe dependent şi pe co-dependent pe drumul de însănătoşire este că, dacă rădăcina comportamentului co-dependent se află în familia de origine, aceasta implică recunoaşterea faptului că rolurile învăţate nu mai sunt funcţionale. Nu mi se cere să fiu eroul familiei sau al Bisericii. Dumnezeu nu ne-a chemat să salvăm oameni care nu doresc salvarea. Nici nu e treaba noastră să-i facem fericiţi pe toţi. De fapt, Dumnezeu nu ne-a chemat să salvăm pe nimeni. Deşi ne simţim în siguranţă când e nevoie de noi sau ne simţim virtuoşi când credem că putem modela vieţi, totuşi acest efort izvorăşte din simţul confuz al identităţii noastre. O adevărată identitate se naşte din relaţia cu Dumnezeu.

Adică ni se spune să nu încercăm să jucăm rolul lui Dumnezeu în vieţile noastre. Lui îi aparţine opera de salvare. Un admirabil control prin… dragoste!

Un fiu, care simte că viaţa trebuie trăită la alte cote de satisfacţie, îşi cere drepturile de la tatăl său (deşi nu sosise timpul) şi pleacă să guste din plăcerile lumii, renunţând la orice cenzură a reperelor

— *Gi-i//lă ///ino/riua/u///ta (/i* 157

morale – Luca 15. Tatăl îl iubea cu toată fiinţa lui. Deci îmi închipui că va pleca într-o urmărire ca în filme şi va interveni ori de câte ori fiul lui va încerca o practică păcătoasă sau un anturaj stricat. Nu aşa se manifestă o iubire părintească? în momentul în care şi-ar fi umplut paharul cu vin, ar fi apărut şi l-ar fi dojenit serios, făcându-l să renunţe. În momentul în care şi-ar fi aprins o ţigară şi ar fi încercat primul fum, ar fi venit prin spatele lui şi i-ar fi smuls-o din gură, tocmai când urma să aspire drogul care i-ar fi adus puţină euforie în trăirea lui monotonă. În clipa când ar fi deschis uşa camerei de hotel, însoţit de o femeie uşoară, tatăl ar fi apărut şi ar fi tras-o de mână afară pe cea care ar fi căutat să-i corupă fecioria copilului său.

Totuşi, nu. Chiar dacă nu sunteţi de acord, totuşi, nu! Parabola fiului risipitor ne înfăţişează un tată care nu vrea să intre în rolul unui co-dependent, care să-şi controleze fiul şi să-l oblige să-şi schimbe comportamentul. Ba mai mult, îl lasă să plece şi, culmea, nu-l caută! în

schimb, la plecare, tatăl îşi afirmă dragostea, în ciuda răzvrătirii celui pornit pe drumul rebeliunii. Lacrimile lui, faţa lui care nu condamna, spuneau: „Sunt aici şi te aştept, indiferent ce vei face". Prin permisiunea de a pleca ce i-a fost acordată fiului, tatăl a grăbit procesul de însănătoşire, lăsându-l să ajungă la limita inferioară a vieţii. Majoritatea oamenilor refuză să se schimbe, până nu trăiesc experienţa dureroaselor repercusiuni ale unor opţiuni eronate.

Cei care refuză să se dea la o parte din iniţiativa de a-şi salva partenerul dependent, de fapt, nu-L lasă pe Dumnezeu „să-l aducă" în starea deplorabilă care l-ar determina să-şi dorească de la sine o schimbare. Băiatul trebuia să trăiască clipa deznădejdii. În momentul acela, imaginea iubitoare a tatălui său avea să devină tot mai clară. Aşa că şi-a venit în fire, s-a sculat din anturajul porcilor şi a plecat spre casă. Tatăl lui îl aştepta!

Voi merge pe soluţia biblică. „Dar ce? Nu se poate obţine o schimbare de comportament şi fără Dumnezeu?" mă întreabă cineva care nu agreează varianta religioasă. Desigur că se poate. Dar o dependenţă sau co-dependenţă rezolvată prin natura umană autonomă

1 58 *Muz… du-a/u ra/z/iar*

(deşi mai greu) se va converti, de cele mai multe ori, în altă dependenţă sau co-dependenţă, de altă orientare, dar de aceeaşi esenţa. Fără o forţă supranaturală, care să rupă cercul dependenţei, nu se poate desprinde nimeni. Trebuie să existe un acut disconfort, provocat de consecinţele dependenţei, care să fie mai intens decât durerea specifică renunţării. Şi nu doar atât. Cel violent, care promite schimbare şi cerşeşte iertare, ca apoi s-o ia de la capăt, are un teribil disconfort, dar nu-l ajută, dacă rămâne la acest nivel. Varianta normală în aceste cazuri este separarea celui vătămat, pentru a nu creşte prejudiciile sufleteşti şi fizice, urmând chiar şi divorţul, întrucât încrederea este puternic afectată. Totuşi varianta creştina îl poate smulge pe cel prins în capcana dependenţei din ciclul infernal, dacă acceptă cei şapte paşi de vindecare. Ce este trist e faptul că puţini recurg la această cale de vindecare sau o experimentează parţial, ca apoi să recadă în sorbul prăbuşirii morale. Biblia nu doar ne descrie salvarea şi Salvatorul, ci ne şi oferă puterea de a ieşi din legăturile robiei. Chestiunea este doar de acceptare a acestei intervenţii.

Primul pas în procesul desprinderii din cercul vicios începe cu o

viziune. În Isaia 6, 1 citim: *În anul morţii împăratului Ozia*, *am văzut pe Domnul*… întâlnirea cu Dumnezeu în existenţa noastră de eşec este, prin comparaţie, momentul descoperirii stării noastre jalnice, dar şi a unui Salvator. Privindu-L, renunţăm să mai jucăm rolul de salvator şi îl lăsăm pe El să se ocupe de natura noastră complicată şi fisurată. *Urechea mea auzise vorbindu-se despre Tine*, *dar acum ochiul meu Te-a văzut*, a spus Iov (Iov 42, 5 – 6). Nu mai privim spre noi şi spre nevoia noastră păcătoasă, ci spre voinţa Lui, care o doreşte împlinită în noi. Iar această voinţă este neprihănirea noastră. Nu îmbunătăţire, nici dezvoltarea personalităţii noastre, ci o zidire nouă. „Noi toţi privim cu faţa descoperită, ca într-o oglindă, slava Domnului şi suntem schimbaţi în acelaşi chip al Lui…" (2 Cor. 3, 18). Cel care deschide Biblia şi lasă gândul lui Dumnezeu să-l cerceteze va cunoaşte o experienţă a unei noi ordini de viaţă datorită Lui. Nimeni nu poate uita întâlnirea aceasta.

Cel de-al doilea pas aduce disperare. *Vai de mine*! *Sunt pierdut*… Este momentul în care intrăm în noi înşine, cu o lumină care inves-*G/t /iia i//izba// t-iNt //<////a* (*/i* tighează adevăratele motive pentru care facem ceea ce facem. Dependentul şi aliatul lui (co-dependentul) descoperă că durerea care îi duce la factorul de robie este lipsa de preţ sau lipsa dragostei din rezervoarele lor de viaţă, iar soluţia găsită, dar greşită, este ridicarea valorii personale prin abuz de sine sau de alţii. Deşi încearcă să-şi găsească propria identitate, cel prins în cârligul dependenţei nu se găseşte pe sine, fapt care îl determină să se înscrie în cercul ameţitor al viciului, nereuşind să se ajungă vreodată. Durerea care duce la sănătate este strigătul din urma întâlnirii cu Dumnezeu, în care se oglindeşte aşa cum este: „Sunt păcătos!", „Vai de mine, sunt pierdut!" Acest strigăt este adresat Salvatorului, ca expresie a zădărniciei de a mai încerca vreun efort. Cercul dependenţei se fisurează prin conştienta că ceea ce fac mă distruge pe mine, îl răneşte pe Dumnezeu şi pe alţii.

În *pasul trei*, părerea de rău este definită prin cuvintele: *Sunt un om cu buze necurate*. Nicio justificare. Dumnezeu doreşte să simţim convingerea vinovăţiei destul de acut pentru a veni la El şi a nu mai repeta dependenţa de păcat. Când vom realiza că Iisus atârnă pe cruce, şi nu pe orice cruce, ci pe crucea noastră, atunci vom regreta suficient de mult pentru a ne schimba prin puterea Lui.

Al patrulea pas este acela de a ne mărturisi păcatele în mod

specific. Noi trebuie să-i oferim o ţintă clară Salvatorului nostru, nu pentru că El nu ar şti care este aceea, ci pentru ca noi să conştientizăm obstacolele care trebuie îndepărtate şi pentru a realiza grozăvia păcatului. Prin aceasta admitem că păcatele sunt păcate, şi nu simple deranjamente ale sistemului nostru în căutare de echilibru. *Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios şi drept să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de orice nelegiuire*. (1 Ioan 1, 19)

Iertarea este *al cincilea pas* care ne despovărează de rotirea infernală a caruselului dependenţei. *Nelegiuirea ta este îndepărtată şi păcatul tău este ispăşit*, este asigurarea dată de Dumnezeu (Isaia 6, 7). Restabilirea valorii de sine pe valorile lui Dumnezeu este harul care sparge ruşinea în două şi ne întoarce spre un orizont de pace şi de bucurie, prin iertare. De-acum, ruşinea nu ne mai împinge spre o nouă durere, care cere alt drog mai puternic, pentru că ea, ruşinea, este ştearsă prin plata făcută de Salvator în contul nostru. A plătit

1 60… (/*h*/*z*>… *e*/*u*/*i*/*u* / *a*/*r*//*a*/

El şi gata. Acuzaţiile din dreptul nostru, care incriminau păcatul profesat cu plăcere, sunt retrase. În dosarul nostru nu se mai găseşte nicio vină. E puţin lucru?

Am auzit glasul Domnului întrebând… în *al şaselea pas* sunt aduse repere absolute care să ne normeze viaţa, în locul simţămintelor de ruşine şi de durere, care ne împingeau spre dependenţe stricăcioase. Acum auzim glasul lui Dumnezeu din Cuvântul Său, care ne luminează cărarea. Deciziile noastre trebuie să se bazeze pe ceea ce spune Cuvântul, nu pe ceea ce spun alţii din vecinătatea noastră. Acum cunoaştem voia Lui. Destul am lăsat să ne conducă pilotul automat al firii noastre, cu poftele ei. Acum, prin ascultarea continuă a vocii lui Dumnezeu se creează o nouă dependenţă, nu în sens circular, ci linear. Dar ascendent!

Când *pasul al şaptelea* se realizează, cercul se sparge în şapte bucăţi. Omul cel nou, refăcut pe baze spirituale, nu mai merge spre sine pentru a-şi potoli setea de iubire, ci spre alţii, cu iubirea lui Dumnezeu, care descătuşează adevărata bucurie de viaţă. *Iată-mă, trimite-mă*! este răspunsul celui renăscut şi ieşit din robie. Un om salvat de dependenţă (co-dependenţă) va afirma iubirea lui Dumnezeu, fără să-i oblige pe alţii să se schimbe. Acum înţelegeţi de ce am ales varianta creştină? Nu doar pentru că e cea mai bună. E unică!

(*jw-axjfeoărats*… *miracol*/

Venise ziua. Şi-a pus o rochie cu flori mărunte, albastre şi pantofii cei galbeni. Din momentul primirii scrisorii, Mircea, soţul ei, era de nerecunoscut. A devenit politicos şi atent. I-a adus un buchet de trandafiri şi i-a făcut piaţa de două ori în trei zile. Nici n-a putut să-i mulţumească. De fapt, nici nu credea în gesturile lui, pe care, de regulă, şi le invalida la câteva zile. „O scenă în trei acte", îşi spuse Maria. „Nu mă mai las păcălită în veci", gândi ea.

Se mai privi încă o dată în oglindă şi plecă. Glasul cel tandru din scrisoare o chema la o înnoire nesperată a vieţii ei. Se apropie de arteziană cu un zâmbet de adolescentă şi… stupoare. Lângă arteziană era Mircea. Soţul ei. Se răsuci pe pantofii cei noi şi porni în grabă spre casă. O furie dezlănţuită o aruncă într-un plâns de neoprit.

6 W//ta i/>//) o//wa /ui//ta (// 161

Nu i-a reuşit întâlnirea. O fi aflat ceva? După o oră intră Mircea cu un alt buchet de trandafiri. Era de-a dreptul revoltată. Vineri primi o nouă scrisoare:

Stimată doamnă.

Regret eşecul întâlnirii noastre. Câte speranţe şi câte sentimente am strâns pentru acest moment de vis. Soţul dumneavoastră era chiar acolo unde ar fi trebuit să ne vedem. Inima mea este din ce în ce mai plină de dorul de a te avea în braţele dragostei mele. Vreau să-ţi aduc un nou peisaj în sufletul tău obosit de atâta aşteptare. Pentru că meriţi şi pentru că te iubesc. Miercurea viitoare nu vom mai rata bucuria plănuită de inimile noastre. Voi fi acolo pentru cea mai reuşită întâlnire din viaţa mea.

Pentru fericirea ta, plăcută doamnă.

Inima ei se trezise la o nouă speranţă. Parcă nici nu mai avea putere să-l respingă pe soţul ei, care era aşa de schimbat, de nu ştia ce-l apucase. Gesturi de om gospodar şi bine dispus erau ţesute în fiecare zi în preajma ei. îi povestea tot ce făcea la serviciu şi încerca timid să-i propună planuri de viitor pentru căsnicia lor, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. Dar ea tăcea şi simţea o satisfacţie când îl făcea să sufere. Cu cât se purta mai frumos cu ea, cu atât îi creştea pofta să-i plătească pentru munţii de suferinţă pe care i-a ridicat în inima ei. Ce îndrăzneală, să-i spună „draga mea"! De ani nu i-a mai spus aşa. Nu mai avea încredere în el.

— Nu vezi că sună ridicol şi nu te prinde? i-o întoarse ea, năucită de întorsătura pe care n-o prevăzuse, în faţa unei noi

perspective deschise de bărbatul misterios din scrisoare, pe care-l dorea.

— Mai încearcă o dată, îi spuse Mircea cu o zi înainte de întâlnirea tăinuită de Maria. Dumnezeu mi-a dat un nou izvor, i-a mărturisit el. Îmi pare rău pentru toată mâhnirea pe care am adus-o în sufletul tău. Iartă-mă!

Încercă s-o strângă în braţe, dar ea fugi în camera ei, înspăimântată. Simţea că se rupe în două. Două fiinţe o trăgeau în două direcţii diferite, neştiind căreia să-i cedeze. Totuşi, miercuri, hotărî întâlnirea. Îşi aranja părul, se parfumă şi ieşi mai puţin hotărâtă. Coborî încet scările, deschise uşa blocului şi, când să dea colţul

162" (/*juz*>... (/*a6*//*t*< *ra*/*7*/*tal*

clădirii, se opri. Cuvintele lui îi răsunau în minte: „Mai încearcă o dată!" Se întoarse în fugă în casă şi porni un nou val de plâns. Aş; i-a găsit-o Mircea.

— Te pot ajuta cu ceva, draga mea?

— Nu, spuse ea, furioasă. Ba da, continuă ea, venindu-i o idee. Îşi şterse lacrimile şi-i dădu cele două scrisori primite de la bărbaţii I

care, probabil, o mai aştepta lângă arteziană.

— Ţi-ai fi închipuit vreodată că te-aş putea înşela? îl întrebă ea. El citi atent scrisorile, apoi le dădu drumul pe podea.

— Nu, dar de data asta, aş vrea s-o faci cu cel care ţi-a scris. Uimită de cele spuse îl întrebă:

— Chiar vrei? M-ai lăsa să cad în braţele altuia, care ştie să fie mai tandru şi mai binevoitor cu sufletul meu?

— Da, cu o condiţie. Doar celui care ţi-a scris că vrea să-ţi dea un nou viitor. Se vede din cuvintele lui că este hotărât să-ţi facă viaţă frumoasă şi să-ţi răscumpere timpul pierdut. Eu, unul, ţi-am risipit anii de cântec în pretenţiile mele egoiste.

— Dar nu pot, zise ea, începând un alt plâns.

— Trebuie să poţi, zise el ferm, dar amabil. Te voi ajuta chiar eu să te hotărăşti. Meriţi un alt partener, care să te respecte şi să te iubească.

— Mircea, termină! Ştii că vreau de mult schimbarea asta, dar nu aşa. Era cât pe ce să cedez. Nu mă împinge în păcat.

— E singurul păcat pe care Cerul l-ar accepta.

Ea îl privi uimită şi speriată de gândirea lui tulbure. Începu să creadă că ceva s-a prăbuşit în omul ei, mai dramatic şi mai nebulos ca

înainte. Poate că avea dreptate.

— Du-te, doamnă, în parc. Nu pierde ocazia. Scrisorile sunt de la mine, spuse el sfârşit.

Ochii ei mari se deschiseră în uimire, iar buzele începură un tremurat mărunt.

— Chiar eşti în stare de o asemenea dragoste? spuse ea cu respiraţia întretăiată.

— Nu. Sigur că nu sunt. Dar, cu două săptămâni înainte, L-am întâlnit pe Dumnezeu şi mi-a vorbit cu vorbele Lui pline de speranţă din Cartea Lui. M-am văzut aşa cum sunt şi cum am fost şi mi-a arătat ce-aş putea să fiu prin dragostea Lui.

Gri/narr/inot/ toa nu/ităţ/t/

Braţele lui o traseră uşor, într-o apropiere pe care n-o mai cunoscuse demult. Ea îşi puse capul pe umărul lui, oftând a bucurie nicicând încercată, nici măcar în zorii căsniciei lor, de timpuriu umbrită. îl privi apoi ca pe unul care nu a avut de a face niciodată cu răutatea şi cu abuzul. Era timpul ei să-i facă o propunere.

— Să mergem în parc chiar acum. Ai dreptate. Nu vreau să-l fac să aştepte!

— Crezi că nu am văzut cât de dulce i-ai zâmbit Danei? Crezi că nu ştiu de ce eşti atât de amabil cu alţii, mai ales atunci când sunt şi femei prin preajmă? Ştiu eu că nu ţi-e gândul doar la mine. Ar trebui să te ţin numai în casă, că poate te lecuiesc să mai schimbi decorul.

— Dar, femeie, cum de-ţi trec prin minte lucruri pe care nici nu le-am atins cu vreun gând? Vrei să ne izolăm de toţi oamenii, doar ca să împiedic imaginaţia ta bolnavă să mai zboare aiurea? Ţi-am spus că te iubesc doar pe tine şi că, nici măcar în joacă, nu-mi permit extralegături cu o altă femeie. De ce nu mă crezi?

— Nu vă ştiu eu pe voi, bărbaţii? Una spuneţi şi alta faceţi. Uită-te acum în ochii mei şi spune-mi dacă ţii la una aşa, de-ţi vine să te duci învârtindu-te după ea, măcar pentru o oră-două. Şi cum o cheamă? Dacă mărturiseşti, mă mai liniştesc, zise Corina, urmărindu-i orice tresărire.

— Ei, bine, ca să te liniştesc, am să-ţi spun sincer: mi-e dor de Dana. E întotdeauna proaspătă şi ştie să dea din ce are, de-ţi stinge toată setea.

— Deci am avut dreptate, se înfurie Corina. Şi unde stă iubita asta a ta?

— N-ai zis că te liniştești, dacă-ţi mărturisesc? De ce te agiţi ca un sticlete în colivie? Ţi-am împlinit dorinţa, acum lasă-mă în pace şi vino-ţi în fire, ca să ne mai vedem şi de treburile noastre.

— Cum să-mi vin în fire acum, când mi s-a confirmat bănuiala? Nu te las să pleci până nu-mi spui unde locuieşte Dana.

— Bine. Dar sper ca apoi să intrăm în normal. E în satul în care locuiesc părinţii mei.

— Şi părinţii tăi ştiu de ea? îşi aruncă ea roşie de furie întrebarea.

— Sigur că ştiu. Stă chiar în curte cu ei. Din când în când, mai dau o fugă pe la ţară, o văd, mă răcoresc puţin, apoi vin acasă şi sunt mai bun de treabă ca oricând.

— *Ja*/*a fi ele pe*/*t*/*t*, *î*/*t sosc*/*e*… r *t*/*e*/*o zte* 165

— Cum îţi permiţi să-mi spui asemenea cumpliţenii şi să fii aşa de calm cu trădarea ta? De-atâţia ani mă minţi şi mă înşeli cu Dana şi nu ţi-a păsat de inima mea curată, pe care n-am împărţit-o decât cu line? Asta ţi-e dragostea de care spuneai? Chiar în momentul acesta ic îmbraci şi mergem la ţară, la părinţii tăi, să am o discuţie cu ticăloasa asta şi cu ai tăi, şi apoi mai vedem noi. Pregăteşte-te de scandal, domnule soţ! Cred că este ultima scena din actul căsniciei noastre.

I/*e*/*ozi* & şi-*jurne* & *un* & Deşi lipsesc argumentele, cel care-şi bănuieşte partenerul de relaţii infidele sau de flirt cu alte persoane de sex opus îşi pierde liniştea interioară şi-i răpeşte libertatea celui pe care-l suspectează, controlându-l îndeaproape. Încrederea este afectată ca urmare a fantasmelor create în jurul celui bănuit, iar intimitatea afectivă şi fizică sunt puse în pericol.

Orice întârziere a partenerului vizat se transformă într-o ocazie de ceartă, iar întâlnirile cu alte perechi căsătorite sunt urmărite în cele mai mici detalii, prin ochelarii suspiciunii trezite. Cel urmărit este chemat să dea rapoarte amănunţite din programul fiecărei zile, iar mărturisirile laconice ale celui interogat sunt interpretate ca valuri de ceaţă, în care se ascunde trupul bănuielii, insistent urmărite şi hrănite cu porţii mari de imaginaţii.

Cel bolnav de gelozie doarme puţin şi-şi construieşte scenarii cu care se alimentează sistematic. Pofta de mâncare se diminuează şi cresc palpitaţiile. Partenerul obsedat de presupusele escapade ale celui de lângă el îşi va apropia un prieten şi-i va spune, cerându-i discreţie, tot ce crede că face în ascuns partenerul său. Părinţii celui ce

„fantazează" vor fi informaţi şi vor face front comun cu năpăstuitul sau năpăstuita geloasă. Apoi îşi vor face planuri de salvare pentru „păcătos", în cazul în care cad în plasa credulităţii.

Bolnavul de gelozie doreşte ca bănuitul să sosească mai repede acasă, iar când îl vede, îşi închipuie că vine din cea mai compromiţătoare relaţie cu un partener de sex opus. Are jar sub tălpi când îl vede şi-i iese fum din creierii încinşi de bănuială.

166 //*ic*/*z*... *i*/*a*/>*Va ra*/*înafi*

Ga/*n CHic* & *oaelo-zi* &

Să nu vă mire faptul că multe dintre asemenea „delicii" de gelozie sunt iniţiate de ecouri ale unor scene identice, observate în copilărie, la părinţi. Tiparele lor existenţiale sunt transmise cu fidelitate şi sunt păstrate în colţurile sufletului celui care creşte spre maturitate. Dacă aceste clişee parentale nu sunt confruntate şi apoi eliminate, cu motivaţii raţionale puternice şi cu o înţelegere spirituală corect;! ele vor rămâne în gestiunea celui năpăstuit.

Stafia geloziei se ridică cu uşurinţă în familiile în care un partener este casnic, iar orarul celui ce lucrează are variaţii imprevizibile. Tipul introspectiv va fi mai susceptibil de a-şi bănui partenerul extravertit că are înclinaţii spre alte relaţii ilicite. Atunci când unul dintre parteneri urmăreşte să atragă atenţia cu orice preţ, îl vulnerabilizează pe celălalt partener, care este mai retras, contestându-i maniera relaţională în societate şi punând pe seama lui scene imaginare dubioase. Aceasta, ca formă de dezaprobare a stilului său expansiv şi populist.

Insistenţa unuia din cuplu de a ieşi la întâlniri şi la petreceri cu alţi prieteni sporeşte capacitatea celuilalt de a bănui lucruri necurate. Ce să mai zicem de cel care vizionează cu pasiune telenovele sau filme în care trădările în familie sunt temele de bază ce hrănesc mintea şi emoţiile celui care vrea o viaţă mai palpitantă! Rezultatul? „Nu cumva iubitul meu soţ (sau iubita mea soţie) are o asemenea aventură?" Şi... începe urmărirea!

Uneori, părinţii unuia dintre cei căsătoriţi jură să apere familia copilului lor cu străşnicie, sesizând aspecte, de altfel neconcludente, despre partenerul „odorului" lor. Apoi le semnalează copilului lor, aprinzând cu vâlvătăi focul geloziei.

Cei care preferă bârfa la desertul discuţiei lor sunt mai descoperiţi la ispita de a gândi în avans despre cel pe care-l cred că

alunecă spre alte zări de plăceri. Orice apreciere care vine din partea unei persoane de sex opus către unul dintre parteneri poate fi interpretată ca un avans şi intră în malaxorul imaginaţiei celui gelos. Uneori, tendinţa unuia din cuplu de a se îmbrăca elegant oricând şi pentru orice eveniment trezeşte în celălalt scenarii agitate şi ieşite din nor

— *Să/atây* (*/ & Jbe/i n/*, *în se & ele… r ele/oz/es* 167

mal. De ce nu, vestimentaţia mai provocatoare, pe care de obicei soţia o poate prefera, îi procură soţului secvenţe de bănuieli.

Să spunem, în final, că încrederea în Dumnezeu aduce o înţelepciune şi o stabilitate certă în comandamentele de viaţă ale cuplului. De ce să vă otrăviţi singuri?

Cei cincizeci de kilometri au fost consumaţi în mai puţin de-o oră până la ţară, la părinţii lui Radu. Cum a intrat în curte, Corina B trecut peste salutul ce-l datora părinţilor-socri şi, congestionată, i-a întrebat:

— Unde este? Unde-o ascundeţi?

— Pe cine cauţi, Corina? întrebă mama-soacră. S-a întâmplat ceva?

— Nu vă mai prefaceţi! Unde este Dana, iubita tăinuită de voi şi de Radu, care astâmpără setea odorului vostru?

— Stai aşa, taică, se dumiri tatăl lui Radu. Vino încoace, să-ţi fac cunoştinţă cu ea. Când vine Radu la ţară, trage întâi la ea şi apoi vine la noi.

— Şi dumneavoastră aţi acoperit această ruşine de fiecare dată? se răsti ea la tata-socru.

— O, dar nu e nicio ruşine. Este o nevoie care trebuie împlinită. Iat-o pe Dana, iubita lui Radu!

Corina rămase cu gura căscată. În spatele ei, Radu râdea în hohote de neoprit. În mijlocul curţii, Dana, adică fântâna iubită a lui Radu, îi aştepta să le răcorească trupul de arşiţa verii şi de călătoria încinsă pe care o avuseseră.

De atunci, Corina s-a făcut bine la suflet. I-a trecut toată febra bănuielii. Vrea să bea cineva din fântâna vindecării de gelozie?

fericiriamare

— Am citit că, pentru tipul tău de personalitate, îţi trebuie o săptămână numai mâncare de cartofi, în celelalte săptămâni, orez, iar varză şi salate, în ultima. De-acum, timp de şase luni numai aşa trebuie

să mănânci ca să intri în normal, după care vine alt tipar, cu alt meniu pentru următoarele şase luni. Îţi va face aşa de bine, că n-o să mai fi stresat. Ai înţeles, dragule? Eu ştiu ce e bine pentru tine!

— Dacă aşa spui tu, mă supun, dar îţi va fi greu să te ţii de programul ăsta.

— Pentru sănătatea ta, fac orice. Nu mă dau înapoi de la niciun sacrificiu. Dar să ştii că nu mai suport costumele închise pe care le ai. Din economiile mele, îţi cumpăr două costume deschise, care te întineresc, dar care se şi potrivesc cu tipul tău de temperament. Am studiat bine chestia asta şi ştiu exact ce culori ţi se potrivesc. E plăcerea mea să te văd mai distins şi mai elegant!

— Am citit eu că femeile au un gust mai rafinat de a asorta şi de a alege mai bine culorile, dar n-ar fi mai bine să am şi un costum închis pentru ocazii mai oficiale?

— Nici nu se discută! Ce crezi că eşti mai puţin serios cu ceea ce îţi iau eu? Mergi pe mâna mea, că nu dai greş! A, era să uit. Am aranjat ca aniversarea noastră de cincisprezece ani de la nuntă să o facem cu toţi prietenii noştri, care nu sunt mai mulţi de douăzeci şi şapte. Dintre cei mai apropiaţi, că altfel trebuia să închiriem un local. Nu e grozav?

— Eu credeam că o facem în familie, aşa mai intim, că până acum tot am făcut-o cu alai. Să mai stăm şi noi de vorbă, să mai ne amintim de unele scene nostime, aşa, doar noi doi.

— Moşneag te-ai mai făcut! Unde e bucuria mai mare ca între prieteni? Unde-s mulţi, nu te plictiseşti niciodată. Las pe mine, că n-o să regreţi. Şi mai e ceva. Am făcut o poezie nostimă de patruzeci de strofe despre căsnicia noastră formidabilă, pe care s-o recităm în faţa lor. Tu o strofă, eu o strofă. Să nu mă faci de râs, că am muncit *e/vr/e/W a/iia/ C* 169

hi ea şi e oglinda mariajului nostru. Am să te ascult în fiecare seară i mu o înveţi toată. Altfel, e păcat. Să ştie şi ei că minunata noastră i. insicie a fost numai… poezie!

— Doar pe hârtie, murmură el o rimă ca să nu fie auzit.

Srormuza/ iaea/w… pentru a/tul

Pare un cuplu de invidiat! Câtă grijă şi pasiune pentru a-l punem evidenţă pe partener! Să te tot laşi în voia modelării celui de lângă tine, preocupat de a-ţi oferi formula cea mai bună în tot ce vrei. Această contopire pare idealul de cuplu, care surprinde fericirea şi o înţelegere de vis. În rezumat, am putea să concluzionăm cam aşa: „Noi cădem de

acord, nu ne certăm niciodată. De altfel, la ce bun să ne certăm, când vrem să fim fericiţi împreună?"

Fiecare partener are tendinţa de a-şi finisa asperităţile personalităţii sale în funcţie de ce doreşte celălalt. Această adaptare reciprocă îl face pe fiecare să-şi sublinieze mai bine acele caracteristici care-i convin celuilalt. „Îmi spune ea să-mi pun şorţul când intru în bucătărie? Foarte bine! O fac! Şi ce dacă îmi cere să-mi leg şi o basma pe cap? Ce, sunt singurul bărbat care se leagă la cap?"

Nu vi se pare că astfel se ajunge ca cei doi să semene aşa de bine, încât putem spune că parcă sunt din aceeaşi bucată? Parcă sunt făcuţi unul pentru altul! Lui îi place mămăliga şi ei, la fel. Ei îi place muzica simfonică şi lui, idem. Lui îi place să citească reţete culinare şi ei, la fel. Ei îi plac hainele strâmte şi lui, la fel… că i-au rămas mici de când nu şi-a mai cumpărat. Fiecare dintre parteneri este convins că el cunoaşte posibilităţile, dorinţele sau nevoile celuilalt şi că poate să se identifice cu acestea. Fiecare trăieşte sau face ceea ce face pentru celălalt. Renunţă la satisfacţia proprie sau chiar la exprimarea propriilor plăceri sau cereri. Iluzia asemănării dintre cei doi parteneri contribuie la devalorizarea comunicării verbale: „Ghicesc imediat ce vrea să-mi spună, numai după cum arată".

Philippe Poret spunea cu tâlc: „Când un bărbat şi o femeie sunt căsătoriţi, ei devin unul singur. Dificultatea este aceea de a afla care dintre ei!"

FEW>… </*i*//>/*i*/, *m*/*r*//*a*/.

„Pericol de incendiu familial! Ce e aceea… diferiţi? El să facă bine şi să asculte Bach de dimineaţă până seara! Că nu e un altul mai bun. Cu preferinţă să asculte brandenburgicele, că ele îţi dau acea relaxare maximă. Ştiu eu mai bine ca el şi, de ce să mint, e ascultător. Nu-mi iese din cuvânt".

Ideea de a fi aidoma este doar iluzia unei bune înţelegeri, dar cine aude oftatul care vine din faptul că partenerul caută să-l definească pe celălalt? Dacă doar unul dintre cei doi ştie ce este mai bine pentru celălalt, atunci unde este diferenţierea care creează complementaritate şi varietate în cămin? Dacă se instituie această fază de contopire, sau mai bine zis de acord impus de „cel ce ştie ce este bine pentru celălalt", atunci mai devreme sau mai târziu există riscul ca dorinţele unuia să rămână nesatisfăcute, pentru că au rămas prea mult timp închise între aparenţe.

E adevărat, ideea de a ne muta la ţară ne place amândurora, dar unuia îi place la munte, iar celuilalt, la câmpie. E adevărat că amândoi preferăm cartofii, dar mie îmi plac la cuptor, iar ei îi plac fierţi. De ce să fiu standardizat după preferinţele partenerului, când am şi eu opţiunea mea? Dar se pierde contopirea, acea unitate perfectă! Da' de unde! Dimpotrivă, prin diversitate, unitatea este mai elocventă! în cadrul aceluiaşi concept despre creşterea copilului în mediul cel mai curat şi moral, cei doi au metode şi maniere diferite. Nu e de dorit a spune că metoda mea este cea mai bună, iar a ta, greşită. E o trecere de la acel „noi", o contopire „perfectă" până la identitate, la acel „eu" personalizat, în care îmi descopăr identitatea mea şi cerinţele mele specifice, diferite de ale partenerului meu, fără a-l nega. Ce este aşa de ciudat?

cJ*c* & *fa-icitieram*/…

Chiar de la începutul relaţiei, s-a purtat ca unul care ştie ce este bine pentru ea, pentru el, pentru familia al cărei cap era. „O să ne căsătorim şi, după ce terminăm studiile, tu vei putea să lucrezi, chiar dacă vom avea copii, pentru că vom lua pe cineva care se va ocupa

S/*vriana*/*u-are** 3

de ei". „Este mai bine să locuim la părinţii mei, căci ei au posibilităţi şi sunt mai disponibili ca părinţii tăi, pe care îi preţuiesc şi pe ei la fel, dar…"

După zece ani: „O să ne mutăm în toamnă mai în sud, unde am primit o slujbă mai bună, care este mult mai interesantă şi mai bine plătită. Eu mă duc în recunoaştere, apoi vei veni şi tu. Sper să-ţi găseşti şi tu un post bun într-un sector apropiat de al meu. O să vezi, nu o să fie nicio problemă… M-am gândit la toate…"

Şi astfel, timp de zece ani, domnul „nicio problemă, m-am gândit la toate" a aranjat efectiv toate problemele cuplului… aparent Tară împotrivirea soţiei, ba chiar parcă şi cu concursul ei.

Dar, în acea zi, când el a anunţat-o de mutare, a descoperit cu stupoare o femeie necunoscută, care nu se mai încadra în sistemul său relaţional şi care i-a răspuns:

— Eu nu mă mai mut!

— Cum, nu mă mai iubeşti? Vrei să divorţezi? a înfruntat-o el.

— Nu, n-am spus asta. Am spus că nu mă mai mut. Nu vreau să mă mai las definită de tine în toate. Dacă mă iubeşti, ţine cont şi de mine!

Şi a fost o criză cu seisme puternice, care au adus un nou peisaj în decorul familiei. Era nevoie.

Srobă/e/… mono

— M-am săturat! Nu eşti în stare să faci nimic în casa asta! Până şi prizele trebuie să le repar tot eu. Te-am rugat de un car de vreme să-mi schimbi duzele la aragaz, dar cine să audă? Toate cratiţele şi oalele îmi sunt afumate, pentru că eu, domnule, nu am bărbat! Sunt văduvă. Doar nu ţi-am căzut în genunchi, ca să te rog să-mi ascuţi şi mie cuţitele, că nu mai taie niciunul, dar asta e o chestie prea neînsemnată pentru tine! Nu te cobori tu la mărunţişuri casnice. Tu ai probleme mai mari şi nu-ţi pierzi timpul, ca să mă bagi în seamă cu un asemenea fleac. Dar uite, o treabă care te enervează şi pe tine: patul. Scârţâie de-ţi vine să-l tai. Nici nu poţi să dormi în el şi, cum te întorci te-a şi trezit cu gălăgia lui. Poftim, repară-l, domnule soţ, că e şi în interesul tău! De ce să te scoli în fiecare dimineaţă cu ochii umflaţi de nesomn? Fă ceva, ca să mă laud şi eu că am bărbat în casă! Nu spui nimic? Păi cum să spui, dacă eşti vinovat! Mă tem că ai dopuri în urechi şi nu-mi fac speranţe că ajung cererile mele pe biroul Domniei tale. Uite că mi-am adus aminte: Ce-ai făcut cu robotul meu de bucătărie pe care ţi l-am dat să-l duci la reparat? Au trecut două luni de-atunci. Ai vreun raport să-mi dai? Ştii că economiseam o groază de timp cu el. Ai făcut ceva? Ai mai trecut pe la ei ca să vezi când e gata? Eu cred că e reparat de-atunci, dar tu eşti prea ocupat ca să te pleci la interesele mărunte ale nevestei tale cicălitoare. Nu aşa gândeşti? Ba chiar ai spus-o de câteva ori. Îmi vine în minte alta. Acum două săptămâni, ţi-am dat pantofii mei noi să-i vinzi, căci mă strângeau, ca să iau şi eu un ban pe ei. Mă rog, tu mi i-ai luat, dar, dacă nu ştii ce număr port la picior, degeaba faci gesturi… nepotrivite. Ziceai că ai găsit un client şi că a doua zi îmi aduci banii. Unde sunt? Cu ei mai fac unele cumpărături pe care Domnia ta mi le tot amână. Hai, spune-mi? De ce nu vorbeşti? Ţi-ai băgat toate cuvintele la congelator? Cred că nici nu-ţi pasă şi sunt sigură că, în timp ce eu vorbeam, tu te gândeai aiurea. Zi că nu-i aşa!

*La o/jă e/*ei… *//wno/qg*

El o privi cu înţeles, că prea şi-a dat în petic, şi se întinse în patul care scârţâi îndelung, aducându-i aminte încă o dată de datoria amânată de a reduce stresul nupţial. Nicio adiere de răspuns. Oare să nu se fi stârnit nicio reacţie în sala de dezbateri interioare ale celui

care are atâtea responsabilităţi?

Îmi permiteţi să deschid puţin uşa dinspre dormitorul discuţiei cu el însuşi şi să trag cu urechea? Nu-i frumos, dar e instructiv. Şi cred că abia aşteptaţi să vă spun ce-am auzit!

(*jia/ râu-l ātma* &?

Cât calm şi câtă răbdare afişează cel care ar fi trebuit să sară zece metri în sus de supărare. Ăsta om! Aşa un creştin, mai rar! Ca să rezişti la rafalele de foc automat ale teribilelor judecăţi pe care o asemenea nevastă ţi le trimite, trebuie să fii ca Sfinxul. Ce caracter! Niciun cuvânt n-a scos. Ca sfinţii de pe vremuri, care rezistau oricăror suplicii pe care persecutorii le abăteau asupra lor. Dar, stai aşa, că am banda interioară a monologului celui asuprit. O pun ca s-o auziţi şi voi. Trebuie să conţină cuvinte mari şi nobile, chiar dacă afară sunt fulgere şi trăsnete. Ascultaţi! Apăs pe „play”:

„Iar începe. Parcă e maşina lui tata de curăţat boabele de porumb. E de ajuns să nu-i fac o chestie în casă şi, gata, n-am făcut nimic! Fii atent cât de încinsă e la faţă! Dacă-i atingi faţa cu o cană de apă rece începe să fiarbă. Şi gata ceaiul! Ce aragaz! A uitat când i-am spus că nu am găsit duze? Dacă-i spun încă o dată, mă ia la trei, căci trebuia să trec în fiecare zi pe la magazin, ca şi când ăsta e cel mai important lucru. N-are rost să-i amintesc. Tot nu ies bine. Fii serioasă! Nu ţi-am ascuţit de atâtea ori cuţitele? Şi ţi-aduci aminte ce mi-ai spus? Că nu-s bine făcute, că parcă nici nu le-am atins cu polizorul. Că le-am stricat tăişul. Nu, tată. Nu-i mai ascut niciodată. Poate să mă cotoronţască un veac, că nu-i mai fac jocul. Dacă nu iese bine niciodată, n-are sens. Acum mă ia cu patul. Păi, dacă îl mută toată-ziua-bună-ziua, cum să nu scârţâie. Şi doar i-am spus: Femeie nu-l mai chinui atât, că stă bine acolo unde este. Dar ea, nimic! Că să mai schimbe atmosfera, zice. Ei, bine, atmosfera e cu scârţâit. Normal că sufăr şi eu. Lasă că vine vara şi mă mut pe balcon. Aha! Mă iei cu robotul acum. Uite cum e cu robotul. Are motorul ars şi costă

— (/*cu*. *Z* … *e*/*t*/*6*/*a*, *rafina*/

aproape cât a costat robotul. Nu-mi convine să dau atâţia bani. Şi doar mătăluţă eşti vinovată. Cum să scapi o oală cu apă peste robot tocmai când funcţiona? Aşa meriţi, că nu eşti atentă! Pardon! Când ţi-am cumpărat pantofii de ziua ta, ai făcut o faţă de ziceai că ţi-am adus un sconcs. Nici măcar un mulţumesc n-ai spus. Ba chiar ai râs şi ai zis că-i vin Tudoriţei, femeia de serviciu care face curat pe scară. Păi

cum să nu mă doară! Îţi veneau destul de bine, iar chestia că sunt cam mici era trasă de păr. I-am vândut de-atunci, nemulţumită doamnă. Şi banii i-am recuperat pentru nevoile mele rănite de tine. Ia-ţi adio de la ei, că nu-i mai vezi. Vin eu bucuros la doamnă cu pantofii, iar ea, galantoană, că-i dă Tudoriţei. Mai că-mi venea să-i dau ei, că sigur aş fi primit un mulţumesc şi un zâmbet. Următoarea pereche de pantofi am să-i aduc anul viitor pe 30 februarie. Sigur! Eu, vinovat? Niciodată! Ce, dacă nu scot niciun cuvânt, crezi că ai dreptate? Nici vorbă, Hiroshima mea. Dar dacă mă pune păcatul să scot un cuvânt, se-nteţeşte uraganul şi n-are rost. Atâtea trăsnete! Ajunge zilei necazul ei, parcă spune la Carte. După duşul ăsta am o poftă de somn, că foamea mi-a trecut. Ce mai scârţâie patul ăsta! Dar oricum e mai dulce decât scârţâitul doamnei".

Ce mi-au auzit urechile! Şi eu credeam că îşi pregăteşte cuvintele pentru a cere iertare şi înţelegere. Nici pomeneală! Justificări, ironii, batjocură şi răutate cât cuprinde. El, eroul meu, în care îmi pusesem nădejdea că-l dau de exemplu, m-a dat gata! M-a decepţionat! Şi ea, nevasta lui, o să vină peste un sfert de oră să-i ceară iertare, cum a făcut şi altă dată. Şi o să-i spună: „Tu mereu eşti mai calm, mai de treabă, mai bun ca mine!" Şi o să plângă. Iar el o să-i spună: „Nu-i nimic, se mai întâmplă. Noi să fim sănătoşi!" Şi iar iese erou! Cine-i dă masca jos primeşte un robot de bucătărie.

stanţa/ *Aotă*/*Yi*<că…

Doamne fereşte! N-am zis că nu ai voie să vorbeşti cu tine însuţi (însăţi). E dreptul fiecăruia la monologul lui interior. Dar nu toxic. Monologul de factura aceasta este abordat de teama să nu pierzi *şiţ a olia ele*… /*iw*/*w*/oqsă nu te faci de râs, căci o pierdere a bătăliei este o pierdere a importanţei.

Un monolog reactiv, în opoziţie cu ceea ce exprimă un partener, pregăteşte o relaţie virusată. Cu cât joci mai bine rolul de om stăpân pe situaţie, răbdător şi, culmea! înţelegător, cu atât minciuna este mai gogonată. Conştiinţa ta îţi spune că joci dublu, iar recolta va fi o confuzie în mintea celuilalt, pentru că nu vrei să-ţi explici poziţia, şi, pe deasupra, un hectar de depreciere de sine. Chiar şi atunci când în sinea ta îi dai dreptate, dar nu i-o spui, o faci din mândrie, ca nu cumva să-i dai celuilalt un ascendent.

Monologul interior de contestare a celuilalt angajează neîncredere prin lipsa de coordonate ale propriei tale păreri, pe care

nu le dezvălui. Neştiind ce gândeşti, partenerul tău îşi amplifică prezumţiile, şi, de regulă, sunt dintre cele negative, aruncând relaţia în confuzie.

Monologul toxic mustește de o judecată care depreciază partenerul, iar bucuria de a i se dărui scade până la epuizare. Discuţia asta cu tine însuţi, la adăpost de auzul rafinat al partenerului, îţi procură ochelari duri pentru greşelile celuilalt şi. devii un detectiv de erori şi un excelent critic de culise. Un lucru e clar: monologul inflamat pledează doar pentru dreptatea proprie. Cel afectat îşi pregăteşte în interiorul lui condamnare şi etichetare: „Mai bine nu m-aş fi căsătorit cu tine! Eşti insuportabil (a)!"

Monologul riscă singurătatea şi nu e dispus să împărtăşească simţămintele şi gândurile. „Ce, merită?" Modul acesta de a dezbate problema e, de fapt, o tortură a partenerului prin sancţionarea dreptului lui de a şti ce atitudine ai. Monologul combativ este un terorist care atacă prin simţăminte în clocot, dar sub capac, şi acestea devin cu atât mai evidente şi mai virulente cu cât scapă mai uşor din „oala sub presiune" a monologului. Un „mda!", ieşit neprogramat, sau un „bine", aşa, mai apăsat, deconspiră starea de rebeliune internă. Ce să mai spunem: un monolog prelungit este o declaraţie de război.

Ceea ce nu ştii este faptul că, o dată citind aceste rânduri, eşti în faţa instanţei. Şi instanţa hotărăşte: Să vorbeşti, domnule! Să spui ce gândeşti şi ce simţi. Fără mânie şi supărare. Că mai are dreptate şi celălalt!

Eram încărcat de oboseală ca o casă bătrânească, peste care a nins continuu, preţ de şapte zile. Chiar că n-aş fi vrut să răspund la niciun telefon. Aşa că l-am lăsat să sune până s-a oprit. Când să trec pragul spre vise, iarăşi târâitul enervant al minunatei invenţii, pe care voiam s-o dau la casare doar în ziua aceea. Poftim, nu răspund! Şi totuşi am răspuns.

— Ştiu că eşti acasă şi că te stresez. Ştiu că eşti obosit şi că ai vrea să te detaşezi puţin de tot ce apasă pe nervii tăi. Dar spune-mi, la cine să trag şi eu cu sufletul meu răvăşit?

— Tu, răvăşit? i-am spus nedumerit celui căruia parcă nu-i lipsea nimic din echilibrul unui om pe care îl preţuiam.

— Chiar aşa. De mult timp nu mi s-a mai întâmplat. Hai să-ţi spun ce fel de prieten ai. Eu, care n-am permis să umbrească vreun nor de supărare peste familia mea, ei bine, am făcut-o. Am învinuit-o pe

soţia mea de nişte treburi, încât am făcut-o să plângă, dar ce e trist e că încă mai cred că am pe undeva dreptate.

Mi-a trecut somnul. Prietenul meu, ale cărui seminarii de familie erau atât de atractive, e în criză. Tocmai el. I-am aruncat un cuvânt de liniştire a apelor.

— Se mai întâmplă, dar trece, şi vei găsi, una-două, gestul cel mai potrivit, ca să cobori cu senin şi cu împăcare în inima doamnei tale.

— Una-două, te rog să vii până la mine. Acesta e sfat de prieten ce-mi spui tu? Vino încoace, să mă luminezi şi pe mine de ceea ce se întâmplă cu sufletul meu prins de vârtejul justificării. Tu nu ştii cât de supărată e doamna mea. Vreau ca astăzi să rezolv totul. Nici nu-mi trece prin cap să amân. Dar nici tu să nu amâni vizita, că nu se ştie ce se mai poate întâmpla, dacă nu disciplinează cineva. Uite, îţi las uşa deschisă, ca să nu mai suni. Te-aştept, prietene.

— Bine, vin, dar un consilier mai bun ca tine nu cred că mai este.

— Mulţumesc pentru minciună, dar vino repede.

Gar (*/wpa//e„ec/inte/t*-M-am îmbrăcat şi în drum am mai făcut câteva cumpărături, am mai dat câteva telefoane, m-am întâlnit cu două cunoştinţe, apoi m-am aruncat în direcţia în care se afla prietenul meu în suferinţă. lui, cel mare, cere ajutor la mine, cel mic. Fie. Am urcat treptele în l'rugă, am deschis uşa şi am dat să intru în camera lui. Dar ce-mi aud urechile? Niciodată nu mi-a fost dat să-l aud cu un ton aşa de ridicat şi de ameninţător. Dar ce cuvinte teribile arunca asupra cuiva care era cu el (cred că asupra soţiei), de am încremenit! Niciodată nu l-am crezut în stare să spună aşa ceva. Nu cumva sunt vinovat că am ajuns târziu? Mi-e şi groază să vă spun ce cuvinte grele explodau în camera lui. Îmi e şi ruşine să le reproduc. Dar vi le spun.

Jfw ei o…

Un cuplu de o desăvârşită armonie, care apărea întotdeauna pe prima pagină a „ziarelor" din Univers, parfumând cu dragostea lui fiinţele neatinse de păcat, are într-o zi un eveniment de opreşte respiraţia întregii creaţii.

Eva, complementul bărbatului şi priveliştea lui de farmec, este înşelată de o voce binevoitoare, şuierată melodios de un şarpe înaripat, în fiinţa căruia s-a travestit Diavolul.

Ademenită de promisiunea ameninţătoarei ascensiuni („vei fi ca Dumnezeu!"), femeia rupe fructul şi aşteaptă schimbarea. Adam este

prins şi el în laţ şi muşcă momeala conştient. Schimbarea vine imediat, dar nu spre alte culmi mirabile de viaţă, ci în jos, în rostogolirea morţii.

„Nu cumva aţi mâncat din pomul oprit?" i-a întrebat Creatorul pe cei doi, ascunşi după hainele de frunze care aveau să cunoască în curând veştejirea.

Apare primul scurtcircuit în mintea celor doi. În locul unei evidente recunoaşteri („da, am mâncat"), care e vecină cu părerea de rău, cei doi se lansează în negare prin delegarea răspunderii: „celălalt e cauza!" Adică nu ar conta atât de mult ce am făcut, atâta timp cât autorul moral este cel de lângă mine. Anestezierea conştiinţei vine întotdeauna pe calea rezistenţei în faţa recunoaşterii vinovăţiei. Negarea încearcă să restabilească echilibrul rupt prin ridicarea artifi

1 78 (*bt/. z... e/u6/ura/r/iar*

cială a respectului de sine lovit de păcatul „invitat la masă" de cel greşit. Pe scurt, negarea îţi pune ochelari care deformează realitatea.

Cei care au suferit o gravă privare de afecţiune sunt „savanţi" ai negării. Un om care a avut rezervoarele afective mai tot timpul goale are tendinţa să arunce sub preşul vieţii tot trecutul său şi să ascundă micul secret ruşinos. Abuzurile de tot felul, neglijenţa părinţilor sau abandonul în familie pun în evidenţă o sete de iubire care nu a fost nicicând satisfăcută. Negarea se ascunde sub diferite măşti. Expresii ca: „nu-i aşa de rău cum pare", „în curând, totul va fi bine", „eu n-am nicio problemă; ar trebui să vă ocupaţi de cealaltă persoană", „orice mi s-ar întâmpla este voia Domnului" sunt semănate la tot pasul în familiile în care învinuirile sunt pasaje obişnuite şi repetate. Aceste sintagme sunt cu atât mai grave, cu cât ele sunt rezultatul unor practici bătătorite îndelung. Cineva obişnuit să deformeze realitatea prin exagerare nu consideră că poate fi ceva grav în distorsionarea ei, pentru că, în mintea lui, asta e realitatea pe care el o impune, nu care se impune.

De undeva, din Eden, negarea a şerpuit prin sufletele oamenilor până astăzi, ca cea mai puternică şi mai dăunătoare atitudine cu care avem de luptat în inimile noastre, şi adevărata vindecare nu poate porni înainte de a scăpa de negare. Ea este antiteza mărturisirii. Parcă ceva înăuntrul nostru ne spune că, dacă mărturisim, pierdem ceva preţios, când de fapt ceea ce trebuie aruncat afară este tot mai mult înghesuit în ungherele întunecoase ale vieţii, prăbuşindu-ne în

adâncurile unei existenţe infectate de durere şi de frustrări.

Oare ce confruntare ar putea să ne aducă la realitatea adevăratei pierderi? Atunci, Creatorul a luat un miel şi l-a sacrificat în faţa celor doi. Consecinţele negării sunt teribile: însuşi Creatorul. Se aşază sub greutatea strivitoare a păcatului celor doi.

Cel care îşi dă seama ce I-a putut produce Mielului lui Dumnezeu va mărturisi: „Eu sunt de vină, îmi pare rău".

„Dacă n-ai fi spus chestia aceea cu vecinul, că e mai gospodar decât mine, m-aş fi enervat şi ţi-aş fi aruncat eu serviciul de farfurii

Garc/topa/ze „e (/e/i. că pe fereastră? Nici pomeneală. Dar aşa, poftim, am făcut-o. Spune tu drept: Cine e vinovat? Nu tu, că mă compari toată ziua cu eroul ăsta cu şorţ de lângă apartamentul nostru? Toată istoria asta pleacă de la tine. Aşa că plăteşte-ţi oalele sparte, doamnă!"

De unde dispoziţia asta de a arunca atât de uşor vina pe celălalt? Adânc, în om, stă simţământul de a nu se face de ruşine, de a nu pierde putere. Concepţia că, dacă şi-ar arăta vulnerabilitatea prin mărturisirea greşelii, ar oferi imaginea unui om slab stă deseori la baza transferului de vină. De câte ori trebuie să ni se spună că, înainte de a face orice greşeală, noi suntem deja slabi şi neajutoraţi? Interesant, împărăţia lui Dumnezeu vine în inima celui care îşi declară şi îşi recunoaşte slăbiciunea: *Ferice de cei săraci în duh*. Vă daţi seama ce implicaţii are învinuirea: *Femeia pe care mi-ai dat-o ca să fie lângă mine, ea mi-a dat din pom şi am mâncat*? în primul rând, ne este teamă de consecinţe. Apoi, imaginea de sine afectată trebuie reabilitată prin orice mijloace, fie şi învinuirea. De fapt, nu se urmăreşte egalitatea cu partenerul de viaţă, întrucât justificarea faptelor prin declinarea răspunderii proclamă superioritatea faţă de celălalt. De aici şi supunerea pe care o are de la celălalt necondiţionat. Etica situaţională („am procedat aşa din cauza celuilalt") îl determină pe partenerul învinuit să găsească soluţii de evitare a confruntării, în vederea reaşezării relaţiei în perimetrul reciprocităţii dragostei.

Dacă permitem unui singur incident afectiv să ne influenţeze continuu comportamentul, ne angajăm în ceea ce psihologii numesc „antrenamentul evadării". Ameninţat o dată, de două ori de învinuiri categorice, partenerul va fugi într-un mod comportamental care să evite confruntarea pentru a clarifica realitatea. Ar costa prea mult, şi apoi reţinerea de a nu angaja dialogul vine de multe ori dintr-un tipar

comportamental construit în copilărie şi nerezolvat pe traseul vieţii de adult.

Este exact ceea ce se întâmplă cu un animal de laborator care întâlneşte cuşca, din care apoi evadează. În experimentul psihologic de rutină, un animal este plasat într-o cuşcă, apoi este confruntat cu un stimul neplăcut, cum ar fi un şoc electric inofensiv. După acest şoc, i se permite să evadeze. Dacă animalul este adus înapoi în

„I/ia>Z: *„e///6/e/ rafinat*, cuşcă, evadează din nou. Care este misterul? O teorie câştigată din experienţă spune că evadarea „îl asigură" că ceea ce e neplăcut nu se va mai repeta. Evadarea va fi încercată, chiar dacă stimulul neplăcut nu va mai fi folosit niciodată.

Dacă ceva traumatizant, cum ar fi învinuirile, îl afectează puternic pe cel vizat de vinovăţie, acesta ar putea reacţiona sub semnul evadării fie dându-i dreptate celui care îşi declină răspunderea, chiar dacă nu e vinovat, fie ignorând prin tăcere asaltul celuilalt, fie în alt mod de eschivare. Chiar atunci când partenerul obişnuit să transfere vina nu va mai proceda pentru mult timp în acest mod, persoana traumatizată va rămâne închisă relaţiei şi încrederii în cel care promite schimbare. „Dacă o pisică a călcat o dată pe o sobă fierbinte, nu va mai călca niciodată pe o sobă fierbinte… dar nici pe una rece".

jfa CEue & a & – mâfu &

Acumulările de reproşuri din partea celui care „are mereu dreptate" vin din acea boală de inimă edenică, atunci când vina găsită celuilalt îl salvează în aparenţă pe învinuitor de judecată. Dacă cel ce recepţionează trauma nu caută rezolvarea prin confruntare creştină, atunci slăbiciunea şi-o condiţionează singur, crezând chiar şi el că celălalt are dreptate. „Tu niciodată nu faci o treabă bună!" „Tu mereu strici prin cicăleala ta atmosfera familiei, dai foc la înţelegere tocmai când era mai bine!" „Tu întotdeauna…" „S-ar putea să aibă dreptate" ar fi comentariul celui asaltat, deşi, în adâncul fiinţei, ştie că lucrurile nu stau aşa.

Neajutorarea condiţionată va pune în evidenţă mereu un opresor şi un oprimat. Cu alte cuvinte, unei persoane din cuplu i se permite să stabilească viitorul în locul celeilalte persoane. Îndoiala se instalează, iar lipsa de credinţă, de speranţă şi de încredere într-o altă stare mai bună sunt tot mai adâncite. A te îndoi înseamnă a crede în cel mai prost scor. Dacă la agresiune se răspunde cu agresiune, mânia care

explodează aduce escaladări neîntrerupte ale conflictului. Dar asta nu înseamnă că, în lipsa unui răspuns agresiv la învinuire, nu se strânge mânie. Şi încă ce mânie! Cel care îşi

Gan/iofiat/es „*în/cracă* neagă mânia refulează în reacţii pasiv-agresive. Unele exemple se referă la gospodina care continuă să ardă cămăşile soţului ei, deşi ştie să calce foarte bine, sau la soţul care bate covoarele cu atâta înverşunare, că vine cu ele deşirate de insistenţa hărniciei lui. Durata furiei poate duce la depresie, iar depresia este acea mânie întoarsă spre sine, ducând frecvent la boli psihosomatice. Sentimentul cronic de a fi abuzat, exploatat, devine o sursă constantă de resentimente nerostite şi de ostilitate.

yicazat că /... *acitat*/

Era mare preot, dar şi mare păcătos. La dreapta lui, învinuitorul, ca avocat al acuzării, îl înnegrea în faţa Protectorului său: „Nu vezi câte gânduri de preocupare de sine a strâns în mintea lui egoistă? Vrei să spui că mijloceşte pentru popor cu toată sinceritatea? Doar aparenţe! în realitate, nu-i simpatizează pe mulţi din popor, care l-au criticat în faţă. N-ai auzit cum s-a certat cu soţia lui, acuzând-o că e prea libertină cu copiii? N-ai văzut cât de scurtă i-a fost rugăciunea adusă la altar şi cât de superficială? De câte ori n-a citit Legea în faţa poporului în grabă, de nici nu mai înţelegea ce spune! Şi Tu îi ţii partea acestui 'neprihănit murdar? Uită-te la hainele lui, numai zdrenţe murdare! Este aşa sau nu?"

Domnul să te mustre, *Satano*! [...] *Nu este el*, *Iosua*, *un tăciune scos din foc*? (Zaharia 3: 2)

„N-ai dreptate, pentru că tu nu vezi ce văd Eu. Eu văd mărturisirea şi părerea lui de rău, iar el vede jertfa şi iertarea Mea. Dezbrăcaţi-l de hainele murdare de pe el! Iată că îndepărtez de la tine nelegiuirea şi te îmbrac cu haine de sărbătoare".

Oare ce a făcut Iosua cu hainele de care a fost dezbrăcat? N-o să vă vină să credeţi! La Golgota, ostaşii L-au îmbrăcat pe Iisus cu „hainele" lui Iosua şi El, Iisus, care n-a cunoscut păcat, a fost îmbrăcat cu hainele păcatului. Sub cruce I s-a rostit învinuirea, iar El nu S-a justificat. Singura Lui replică a fost: „Iartă-i".

Din această cauză, domnule, nu ai dreptul să foloseşti armele diavolului şi să-ţi învinuieşti doamna şi nici invers. Crucea şi iertarea nu-ţi dau voie să-l judeci pe partenerul tău. El a abătut toate

1 82 (bu*Z* ... (/*i*/*6*/*i*/*ra*/*inat*

Învinuirile asupra Sa, aşa că nu ai nicio şansă de a câştiga dreptatea. Nu vezi că celălalt nu se justifică? Recunoaşterea vinei îi aduce haina de sărbătoare. Renunţă! Nu vezi că eşti manipulat de cel care i-a înşelat în Eden pe părinţii tăi şi, viclean, chiar şi pe tine? Şi pentru tine s-a cusut o haină de sărbătoare! E de ajuns să te judeci singur şi să încetezi cu acuzaţiile. Vei tresări de bucurie şi de pace când vei auzi: „Dezbrăcaţi-l!”

* * *

Am luat mâna de pe clanţă, îngheţat şi cutremurat de artileria grea care trăgea dincolo de uşă. Omul cel blând, care mi-a ajustat o sumedenie de imperfecţiuni sufleteşti, tuna cu ură dezlănţuită. În momentele acelea, aş fi dorit să fiu surd. Îngroziţi-vă!

— Acum îmi dau seama cât de ticăloasă eşti! auzii prima lovitură de graţie din gura „sfântului” care m-a chemat. Ţi-ai bătut joc de mine şi m-ai prins în cursă ca pe un iepure. Nu vei scăpa neblestemată şi nepedepsită! Am un prieten care îţi va lega gura mincinoasă şi perfidă. Te urăsc cu toată fiinţa mea şi îţi voi distruge toate drepturile. Eşti mai puternică şi mai urâcioasă ca mine. Sunt convins că nu fac faţă, dar, uită-te la mine, te voi da pe mâna prietenului meu, care te va distruge şi-ţi va scoate dinţii din gură şi inima din tine!

(Pe fruntea mea s-au strâns stropi de transpiraţie. Nu ştiam ce să cred. Dacă se referea la mine că voi face ceea ce spunea el, atunci eu eram ultimul om care ar fi putut să se gândească la un asemenea tratament nedemn. Eram uluit şi mă pregăteam să plec din faţa uşii pe care fusesem cât pe ce s-o deschid. Dar o putere irezistibilă mi-a legat picioarele şi mi-a ascuţit auzul. Asistam la căderea unui om mare, care a avut un Dumnezeu mare, şi acum nu mai avea nimic.)

— Te-aş arde în foc şi ţi-aş distruge identitatea ta mizerabilă. Ai figurat atât de mult în cartea mea de imobil, dar acum vreau să te şterg cu mâna mea. Afară din casă, din cămările sufletului meu, din dormitoarele inimii mele! Afară! Ai fost cea mai cruntă povară pe care am avut-o în viaţa mea. Eu bag divorţ şi voi câştiga în cel mai scurt timp. Judecătorul meu îmi va aduce cea mai mare bucurie când

— *barc//o/Mt (/o „ec/eţi/că* „183

Îmi va spune: „Eşti liber!” Doamne, ce fericit am să fiu! Voi cânta şi voi striga în gura mare: Victorie! Dispari din viaţa mea! Prietene drag, vino repede şi dă-mi o mână de ajutor şi loveşte-o cu toată

puterea ta! N-o mai suport!

Am bătut scurt şi am intrat. Nici eu nu mai suportam să aud cuvintele acelea din infern. L-am găsit cu lacrimi în ochi. Şi-a deschis braţele să mă strângă la piept. M-am ferit să dau curs ipocriziei lui. Mi-am adus aminte de cuvintele din Biblie: *Cum ai căzut din cer*, *Luceafăr strălucitor*, *fiu al zorilor*. Aveam în faţă o scenă trasă la indigo, care mi-a proiectat o teribilă cădere în dreptul celui pe care l-am socotit modelul meu de credincioşie şi devoţiune. Totuşi nu vedeam a doua persoană, care a putut suporta cuvintele lumeşti şi groteşti.

— Îmi dai voie să pun pardesiul pe un umeraş? l-am întrebat şi, fără să aştept răspunsul, am deschis şifonierul – nu era nimeni acolo.

Unde putea fi? Mi-am legat un şiret, care de altfel era legat bine, numai ca să mă uit sub patul înalt, pe care prietenul meu îl avea de la părinţii lui. Nimic sub pat. Trebuie să fie undeva în cameră, deşi nu văd unde.

— Ce-ai făcut? l-am întrebat răstit, ca unul care nu mai putea tolera o asemenea ieşire inumană.

— Am căzut, spuse el spăsit. I-am spus că e plină de pretenţii şi de cusururi. Dacă ai şti cât îmi pare de rău!

— Doar atât i-ai spus?! i-am replicat ironic, ca acela care am fost martor la dezlănţuirea lui demonică.

— E destul de rău şi aşa, mă aburi el. Dacă ai şti cât o iubesc! Chiar că n-am mai putut suporta jocul lui dublu şi i-am zis ca

Iisus, pe vremuri, fariseilor:

— Făţarnicule, eu însumi am auzit cuvintele neruşinate pe care le-ai azvârlit cu atâta uşurinţă. Trezeşte-te şi vino-ţi în fire!

La ultimul cuvânt, a tresărit neplăcut:

— E posibil să fiu şi făţarnic, a spus el cu blândeţe, dar cu niciun chip nu vreau să-mi vin în fire.

— Atunci, eu n-am cu ce să te ajut. La revedere! Şi am dat să ies, îmbrăcat de mânie.

184. (*bi*/*Z* … *e*/*i*//>/*i*/, *ra*/*i* /*Mi*

În momentul acela, uşa se deschise şi doamna lui, cu un zâmbet înflorit frumos, îi spuse:

— La masă, iubitule! Am ceva grozav pentru tine, iar la desert… iertare!

— Ţi-am spus eu că ea e mai bună decât mine? se însori „sfântul" meu indezirabil.

— O, îl avem la masă pe cel mai bun prieten al nostru, se bucură ea. Bucurie dublă, exclamă ea radioasă.

(Confuzie totală la mine – pe unde a ieşit femeia asta, care, acum câteva minute, era pur şi simplu exterminată. Transpiraţie dublă şi uimire cât Oceanul Pacific. Nu mai înţelegeam nimic. Respiram greu, iar lacrimile aproape că nu mai aşteptau semnalul meu şi dădeau să ţâşnească. De uluire, de bucurie de ceea ce am auzit că a spus doamna prietenului meu. Dar stai aşa! Dacă era o farsă jucată de amândoi ca să-şi acopere duplicitatea? M-am aşezat în faţa lui şi l-am întrebat:

— Cu cine te certai când am intrat? Sau, mai bine zis, pe cine blestemai?

— De-abia începusem, spuse prietenul meu. Cu cine altcineva, dacă nu cu… firea mea ticăloasă.

— Şi prietenul pe care îl implorai să vină să te scape, care e? Judecătorul acela?

El îmi arătă cu degetul spre cer şi înţelesei.

Toată tensiunea adunată în fiinţa mea s-a scurs îndată pe podea. M-a apucat o poftă să-l strâng în braţe, şi aşa am şi făcut. M-a apucat o poftă să mă cert şi eu ca el, şi asta am să şi fac cât mai urgent. Mulţumesc, Doamne, că n-a fost ce-am crezut! Mulţumesc că a fost aşa de minunat!

M-a luat de după umeri şi, ducându-mă spre bucătărie, mi-a şoptit bucuria lui în legătură cu cearta pe care a avut-o la cuţite cu câteva minute mai înainte:

— N-o mai duce mult.

I

(& *alocuri*/ … *ceată*/

— Ştiţi de ce v-am chemat pe la mine, doamna Cercel? Să mai discutăm şi noi, ca două vecine bune… Totuşi vreau să vă pun o întrebare, dar să nu mă interpretaţi greşit: Vă mai iubiţi soţul?

— Ce vorbă mai este şi asta, doamna Costescu? Nici nu se discută. Ca în tinereţe, clipă de clipă.

— Vă felicit! Dar soţul dumneavoastră vă iubeşte?

— Nicio îndoială, spuse senină doamna Cercel.

— Dar vă spune lucrul ăsta? insistă doamna Costescu.

— N-o spune în cuvinte, că nu prea e meşter în astea, dar simt eu că aşa stau lucrurile.

— Când vine de la serviciu, îl întrebaţi cum i-a fost ziua şi ce i

s-a mai întâmplat? o iscodi din nou doamna Costescu.

— Ei, doar ştiţi că aşa sunt femeile. Nu-l slăbesc deloc. Sunt toacă pe el, se înveseli doamna Cercel.

— Bănuiesc că de-abia aşteaptă să vă toarne fel şi fel de întâmplări şi de discuţii culese din ziua aceea, schiţă doamna Costescu un zâmbet şiret.

— Nu prea, se posomorî vecina. E cam morocănos şi mi le taie una-două.

— Vă mai întreb încă ceva, doamna Cercel, dar vă rog să nu mă bănuiţi că vreau să mă bag în familia dumneavoastră. De exemplu, atunci când vreţi ceva, iar soţul nu prea vrea, ce vă răspunde?

— Ce să-mi răspundă, doamna Costescu. O cam scaldă şi nu-mi dă un răspuns clar. Chiar că mi-aţi deschis mintea. Nu prea am dat importanţă la chestiile astea de familie, dar acum, parcă mă deranjează.

— Ei, bine, doamna Cercel, aidoma este şi soţul meu. Ştiţi cum se cheamă ceea ce ne fac nouă dumnealor? Să vă spun eu: ceaţă! aruncă în noi cu ceaţă! Sunt maeştri, vecină! Noi ne deschidem sufletul şi scoatem şi cel mai mic secret, iar dumnealor zic: „da, a

luă & *vi*> *i*/*e*, *cea*/*Stte*///*w*/*ta*/*a*

fost bine la serviciu", şi cred că au scăpat. Nu simţi că a intrat reuma tismul în sufletul nostru de atâta ceaţă?

— Ba bine că nu, doamna Costescu. Chiar că-mi vine să şi strănul, mai coloră doamna Cercel atmosfera. Ne trebuie un plan, vecină, dar de urgenţă. Trebuie să-i disciplinăm puţin pe băieţi, că altfel ne îmbolnăvim de tot.

Şi planul anticeaţă a fost elaborat în cele mai mici detalii de cele două vecine, unite în aceeaşi suferinţă. Dacă aţi şti ce vă aşteaptă, domnule Cercel şi domnule Costescu! Aţi încurcat-o!

(*jazţă*/… *m*/*reneral*

Asta e, bărbaţii sunt cu partea mai abstractă şi cu generalizările. Partea stângă a creierului lor, care răspunde de imaginea raţională, este mai dezvoltată. Dacă soţia îi aduce aminte soţului de unele nerezolvări casnice, el o asigură cu: „o rezolvăm noi şi pe asta cât de curând". Atunci când îi aminteşte de planul de a merge la un supermagazin, cam de mult pus de soţie pe lista de atac, el o încurajează cu: „Trebuie să mergem într-o zi. Nu mai putem amâna, aşa, la nesfârşit!", crezând că ea nu pricepe trucul lui. „O să fie bine, o

să vezi", o liniştește el, când ea obiectează că locurile din microbuz sunt chiar în dreptul cauciucurilor din spate. Nici nu poţi să nu remarci sfatul preţios pe care îl dă soţiei atunci când se pregătesc de plecare în concediu: „Ai grijă să iei cele necesare", simţind că a dat cea mai adâncă şi mai completă înţelepciune managerială. Vă mai amintiţi că mândria bărbătească nu prea lasă geamul automobilului ca să întrebe dacă merg în direcţia bună, ci cu seninătate spune că el simte că sunt pe drumul cel bun, în timp ce merge în cu totul altă direcţie. Deci, în general… e ceaţă bine repartizată peste tot.

Ca să ajungă la o rezolvare a unei probleme sensibile, femeia are darul de a vorbi pe ocolite. Ea crede că, dacă bărbatul e orientat mai bine cu cele ale raţiunii, va dezlega misterul:

& *a/cea/-i… ceză*

— Ce-o face mama, acolo, în casa ei, cu boala ei de picioare? O avea ce să mănânce? Am impresia că mai uită să-şi ia medicamentele. Cine s-o ajute şi pe ea?!

— Fii liniştită, o consolează el, totul e în ordine. Nicăieri un bătrân nu se simte mai bine ca în casa lui. Mai dă-i un telefon, că asta o vindecă, îi mai spune, ca unul care a explicat cât se poate de bine situaţia.

Şi să vezi plâns pe ea.

— Dar ce ai, dragă? Ce ţi-a venit? o chestionează nedumerit bărbatul.

— Nimic. Aşa mi-a venit şi mie. Cui să-i dea prin minte s-o cheme să mai stea şi ea cu noi?

Deci şi femeia împrăştie ceaţă.

Într-o primă parte, chiar şi discuţia banală, strategic folosită, cheamă confuzie când e invitată des în comunicare. „Nu-ţi dau prea multe detalii, ca să nu mă judeci. Nu-ţi cer mai multe detalii, ca să nu mă complic". O discuţie de „bună ziua" e de preferat uneia plină de confesiuni. Iar dacă cineva o foloseşte în cămin, atunci vei putea vedea cea mai palidă faţă a unei căsnicii… banale.

Una dintre cele trei stări ale eului, formulate de Erik Berne, este cea de adult, pe lângă starea de copil şi cea de părinte. Dacă prima este mai evidentă decât celelalte două, atunci avem în partenerul de căsnicie un „redactor" de ştiri, fără putinţa de a şti ce sentimente şi emoţii îl încearcă. El îşi formulează ideile în mod impersonal şi nu simte nevoia să le coloreze cu vreun zâmbet sau vreo exclamaţie.

— Şi cum a fost? îl întreabă ea. Te-a bucurat sau te-a întristat vestea? Cum ai reacţionat la gestul şefului tău de a-ţi tăia din salariu pentru că n-ai realizat norma?

— E o chestiune de interpretare, răspunde el liniştit.

— Dar cum crezi că voi reacţiona eu când o să mă duc să-i spun că nu-i corect ce-a făcut, pentru că tu ţi-ai realizat norma, dar colegii tăi de secţie te-au sabotat?

190 *vi/ce/ // ele caalct/ & ///a/v/a/ă*

— Fii calmă, că ţi se ridică tensiunea. Nu murim noi dintr-atât.

— Dar de mine îţi pasă? îl surprinde ea.

— Sigur că da, o asigură el fără să clipească. Ţi-am luat cartofi şi două verze.

Fără comentarii, dar şi fără sentimente. Ceaţă afectivă.

Laconismul bărbatului este o trăsătură destul de răspândită, dar care o scoate din răbdări pe parteneră.

— Cum a fost în delegaţie, la Veneţia? îl întrebă curioasă soţia.

— Bine, cum să fie. Canale, gondole şi pescăruşi. Cam atât. Din subiectul ăsta, femeia face douăzeci de reportaje şi cinci articole diferite, în cinci ziare. Plus subiecte pentru tot anul… Pe când el, auzi: „bine”. Şi atât.

— Cum a fost la serviciu?

— Bine, răspunde el.

— Cum a fost la înmormântare? îl întreabă soţia.

— Bine, răspunde el.

Unii psihologi spun despre creditul de cuvinte al bărbatului că se epuizează la serviciu, iar acasă nu mai are în cont decât zero rezerve de comunicare, pe când femeia mai are vreo două-trei mii de cuvinte pe ţeava vocabularului ei.

Uneori, din dorinţa de a transmite multe informaţii, ea încarcă mesajul principal cu atâtea detalii, că nu mai poţi s-o urmăreşti.

— Să-ţi spun despre colega mea de serviciu, care a avut un eşec în căsnicie. Soţul ei, care are un frate în Canada, a plecat de-acasă şi n-a mai venit timp de doi ani. Dar să-ţi spun de soţia fratelui lui din Canada, care este stewardesă şi care călătoreşte în toată lumea. Ce n-a văzut! Dar soţia celui din Canada a avut un accident cu maşina şi n-a mai putut profesa. Vecina stewardesei, care lucra la ambasada României, i-a făcut o propunere… Unde eram? A, da, cu accidentul. Nu ea era vinovată, ci…

Oricum a pierdut auditoriul, adică pe soţul ei, care, din cauza „ceţii", n-o mai vede nici pe ea.

tei *a/ocwi… ceaţă*

(jeaţă/ hr<m-a/nită/

Orice om îşi face o imagine despre o anume problemă de familie. Dacă în acea imagine se fac investiţii repetate, atunci ea se încarcă cu o energie mai mare. Ca să schimbi acea imagine, îţi trebuie o motivaţie cel puţin egală cu energia imaginii de schimbat. Să presupunem că o soţie casnică, al cărei soţ câştigă destul de bine, are într-o zi o idee.

— Ce-ar fi să mai schimb şi eu decorul?

— Cum adică să schimbi decorul? întreabă el.

— Adică să-mi caut şi eu un serviciu, ca alte femei.

— De ce? Ca să zică alţii că nu sunt în stare să-mi întreţin soţia? Asta vrei?

— Ai prefera să ştie lumea că sunt nefericită?

— Dar ce, eu nu-ţi satisfac dorinţele cu salariul meu? Nu ai maşina ta? îţi lipseşte ceva?

Ca să-şi apere imaginea construită despre faptul că soţiei lui îi stă bine fără serviciu, el programează valuri de ceaţă, fără să ofere cât de puţin credit perspectivei pe care doamna lui o sondează. „Ai tot ce-ţi trebuie!" e argumentul lui final.

ţnwtect/ a/făceaţă/

Domnul Costescu intră plictisit în casă. O salută fad pe doamna lui, iar ea îi răspunde tot aşa. El face puţin ochii mari, dar îi trece.

— Cum a fost? îl întreabă ea.

— Bine, rezumă el. La tine?

— Bine şi la mine.

Domnul Costescu se scarpină în cap şi face a doua oară ochii mari. La nivelul acesta, ea ar fi trebuit să epuizeze a şaptea frază. Ceva nu e în ordine.

— O mâncare mai interesantă? întrebă el.

— Consistentă, îi replică ea.

„Nu se poate", gândi el. De obicei, ea derula o întreagă istorie despre cum a ajuns la final cu cele trei feluri de mâncare.

— S-a întâmplat ceva? întrebă el puţin agitat.

fii/ne/v/ ele comţtk //urrrta/ă

— Nu, nimic, zise ea egal.

— Copiii, bine? mai lungi el chestionarul.

— Bine, scurtă ea.

— Sigur nu s-a întâmplat nimic deosebit?

— Absolut nimic, replică ea.

Tensiunea creşte în dreptul gradaţiei numărului nouă, pe o scală de la unu la zece. E un mare vid de comunicare. Adică ea nu mai are fluxul acela de vorbire pe care îl ştia că tot curge şi nu se mai opreşte. îi făcea chiar bine, dar acum, sărăcie mare!

— Se răceşte vremea, încercă el să dea drumul unei discuţii, abandonând ziarul.

— Se… răspunse ea.

— A mai scăzut şi dolarul, făcu el o variaţie.

— Politică, comentă ea.

Domnul Costescu înregistra cât se poate de clar vidul discuţiei. Şi atunci se lansă:

— Am avut o zi proastă astăzi. De fapt şi ieri a fost la fel.

— Ieri, când te-am întrebat, ai spus că a fost bine, îl punctă ea.

— Nu" chiar. N-am vrut să-ţi stric ziua. Am avut o discuţie mai aprinsă cu un coleg de serviciu, care caută să-mi ia locul şi care tot mă toarnă la şefu' şi-mi face mizerii. Să-ţi spun de unde s-a îngroşat gluma…

Şi domnul Costescu îşi deschise punga cu vorbe, de-ţi venea să-l înregistrezi, ca pe o minune mare. Doamna Costescu îl mai înghiontea cu câte o întrebare, iar el tot scotea informaţii şi comentarii, de-ţi venea să-l mănânci, de drag ce se făcuse doamnei lui.

— Da' mai şi mănâncă, dragă, îl pofti doamna lui, care nu mai putea de bucurie că i-a mers planul.

Telefonul zbârnâi, iar vocea doamnei Cercel se auzi jubilând:

— A mers la fix planul nostru, doamna Costescu. Nu-l mai pot opri!

— Idem şi la mine, doamna Cercel. S-a împrăştiat ceaţa. De tot.

— Nu-i nicio ceaţă, doamnă, spuse mirat domnul Costescu. E senin şi frumos afară. Ce zici, te scot la o plimbare?

În două minute a făcut-o de doi bani. Dar câte nu i-a spus?! Au curs multe lacrimi şi cuvintele lui au legat un buchet mare de durere. Trei zile nu şi-au vorbit şi nu s-au privit în ochi. Apoi, ea a hotărât iertare şi uitare. El a plâns şi a regretat toate cuvintele lui de jaf în sufletul ei. Au urmat şase luni de relaţii înnoite şi pline de bucurie. Din nou, dragostea a putut privi deschis în oglinda sufletului celuilalt.

— Zici că mi-ai adus hainele de la curăţat, iubitule? îl întâmpină ea de cum intră în casă.

— Am hotărât să le iau mâine. Azi m-am simţit obosit şi n-am mai dat un ocol pentru ele. Dar mâine promit că ţi le aduc şi chiar cu cântec. Te-am încurcat cu ceva?

— Şi încă rău. În seara asta suntem invitaţi la prietena mea şi hainele mele bune sunt bine-mersi gata, dar aşa mi-e scris. Dacă nu le am la bucurie, le voi avea la necaz.

— Ei, nu lua şi tu în tragic. Dacă ştiam, făceam un efort şi ţi le aduceam.

— Dar ai promis că le-aduci astăzi şi am zis să nu te mai stresez insistând. Apoi, am vrut să fie şi o surpriză. Când îţi urmăreşti interesele tale, execuţi imediat. Dar se pare că eu nu sunt prea importantă în casa asta. Mereu ies în pierdere.

— Iartă-mă, dar cred că nu trebuie să mă simt vinovat. N-ai motiv să porneşti cu supărare spre mine. Mai ai tu ceva pe-acolo, prin garderobă, care să-ţi vină bine. Chiar şi pijamalele îţi vin bine, încercă el o glumă.

— Nici nu vreau s-aud. Văd că dai în băţ iar, ca acum şase luni. Atunci nici nu mai aveai ce să alegi din mine după jignirile pe care mi le-ai adus. Se pare că ţi s-a făcut dor de vechea meserie.

— Nici pomeneală. Doar ai promis că ierţi şi uiţi. Ce să înţeleg, că încă mai sunt legat? Că nu m-ai iertat?

— Ba da, dar nu pot să uit, zise ea incendiată. Dacă uit, parcă pierd o putere pe care îmi place s-o mai port.

& eu>em> ele cociM/ e ///or/ /fază

Este incredibil cât de uşor îşi fabrică unul dintre cei doi un motiv pentru a-l acuza pe partenerul lui. Orice supărare sau ofensă pe care i-o adresează celuilalt o motivează prin identificarea sursei care provoacă deranjul în relaţie: *din cauza ta*!

Cel căruia i se aduce un afront îşi justifică la rândul lui cuvintele de jignire şi atitudinea de război prin faptul că a fost provocat. Asta îi dă un ascendent asupra celuilalt şi el aşteaptă ca, în judecata pe care un al treilea ar face-o, să-i dea dreptate lui. Incendiul se întinde de la cel care l-a provocat la cel spre care a fost pornit. Asta pentru că cel de-al doilea prezintă şi el un mediu inflamabil. Ce-l determină pe partenerul ofensat să-i replice celui ce a produs conflictul pe aceeaşi frecvenţă a mâniei şi a tensiunii?

În primul rând, există în firea noastră plăcerea de a juca rolul de victimă. Vrem să ne culegem simpatia şi aprobarea altora din faptul că am fost trataţi cum nu trebuie, chiar dacă socotim că nu noi am fost la originea conflictului.

În al doilea rând, considerăm că urgenţa dreptăţii trebuie instalată, căci altfel vom fi socotiţi slabi, iar cei slabi pierd mereu şi sunt jucăria celor tari. În al treilea rând, replicăm cu reactivitate pentru a stabili un echilibru pierdut, în baza acţiunii şi a reacţiei. Apoi, celălalt trebuie să ştie că nu-i merge dacă încearcă metode din acestea de atac la persoană, căci îşi găseşte „naşul" imediat. Şi nu-i aceasta o metodă de a-l descuraja pe agresor să mai producă asemenea tensiuni?

Un alt motiv pentru care cel ofensat zice că merită să fi înfruntat prima cauză a conflictului este că nu doreşte să fie la fel de tare ca celălalt, ci chiar mai puternic decât el. Nu îl interesează scorul egal, ci doar acela care îi aduce un avantaj. Aşa că vehemenţa replicii trebuie să fie mai devastatoare decât a iniţiatorului.

În al cincilea rând, îţi vei contra partenerul pentru a-i dovedi că eşti mai bun decât el. Iertarea ar însemna o bătălie pierdută. Şi cine mai are chef în zilele astea atât de zbuciumate să tot piardă?

Un al şaselea motiv pentru care e preferată replica pe măsură este că mass-media învaţă aşa. Răzbunarea este aşteptată ca măsură a dreptăţii personale, care este promovată deasupra oricărei legi.

(/ şA… câş//e// f în ultimul rând, ne aruncăm pe contraofensivă, trântindu-l pe partenerul iubit, aşa cum a făcut-o el, pentru că nu putem altfel. În noi e ceva care ne împinge să facem astfel şi nu rezistăm sentimentului care ne invadează.

Nu vi se pare că ducem două bătălii?

3/iertarew că *te> cu ozic/e<… jk>i*

De ce nu ar fi iertarea ca ziua de luni sau de vineri? Se poate, de ce nu, dar acest apelativ al uneia dintre zilele săptămânii, joi, îmi permite să mai asociez şi alte cuvinte pe care le voi ancora în iertare şi de iertare. Deci, aşa cum vine ziua de joi cu lumină, aşa vine şi iertarea cu strălucirea asigurării că va fi o neîntreruptă ofertă a porţilor deschise ale sufletului luminat de dragoste. Când spun joi, spun… „apoi". O repetare a ceea ce e de dorit. Spun „noroi", ceea ce trebuie spălat. Spun „noi", ceea ce trebuie legat. O neîntreruptă promisiune a căldurii cuvântului şi a sentimentului şi o descoperire viguroasă a unei voinţe de a dărui doar binele inimii, în ciuda oricărui răspuns.

Merită să mai amintim de iertare, astăzi, când a-l puncta pe celălalt pentru orice ieşire care ne frustrează este un gest privit ca o marcă de personalitate? Se spune că iertarea este cea mai frumoasă răzbunare, o răzbunare împotriva spiritului nostru… răzbunător. Ierţi atât cât iubeşti.

La afrontul adus, vii cu o decizie a minţii prin care hotărăşti să… pierzi. Hotărăşti să suporţi leziunile aduse de celălalt. Şi mai hotărăşti să nu loveşti în niciun fel. Asta nu înseamnă că îi vei arăta partenerului tău că nu te doare. îl înţelegi pe soţul, sau pe soţia ta, că a procedat aşa în urma unei alegeri defectuoase şi neînţelepte. Că răul s-a produs şi că el trebuie să înceteze a se repeta prin confruntarea lui cu… dragostea celui afectat. Şi dragostea acoperă totul, nu în sensul de a îngădui perpetuarea răului făcut, ci de a înţelege alegerea celuilalt, fără a-l condamna.

Iertarea înseamnă să-i spui celuilalt că este la fel de important pentru tine atât înainte, cât şi după afrontul pe care ţi l-a adus. Da, iertarea e ca o zi de joi, pe care o primeşti cu tot ce e neprevăzut.

<9//ce/ /i ele cea////e //ia/ //a/ă plăcut sau dureros, dar nu-ţi pare rău că ai trecut prin ea. A o refuza înseamnă a respinge însăşi existenţa.

Natura noastră frământată între bine şi rău are nevoie cumplită de iertare. Cine vrea să păstreze dragostea trebuie să se hotărască să păstreze şi iertarea. Numai prin iertare iubirea nu pleacă.

Iuți/și… ca & ţi-/

Adevărata iertare nu-şi mai aduce aminte. „Nu-mi voi mai aduce aminte de păcatul lor", zice Cel care îl eliberează pe orice om din lanţurile robiei unei vieţi fără sens.

Iertarea este un dar de la Cel care ne-a iertat în cel mai înalt efort al iubirii Lui când ne-a substituit în momentul care cerea ştergerea noastră de sub cer. Nu îi poţi oferi partenerului tău un dar mai nobil decât iertarea, atunci când e timpul să-l dăruieşti. Cel care a primit darul iertării din mâinile Celui atât de bun cu noi ştie cum să deschidă inima spre altul pentru iertare.

Mai este ceva – trebuie să învăţăm să primim iertarea. Doamna mea mă iartă şi eu zic: „Dar m-a iertat? Nu e oare o scenă jucată pentru a mai linişti furtuna? De unde ştiu? Nu, nu cred că ea a mers până la capăt. Ce am făcut eu nu se iartă aşa uşor. E nvoie de o mare forţă sufletească pentru a ierta. De unde s-o aibă?"

Când ai primit iertarea fără să pui la îndoială actul eliberator pe care ţi-l oferă partenerul tău, simţi că ţi se deschid vaduri largi pentru recunoştinţă şi manifestări ale iubirii, pe care le dăruieşti cu o bucurie nestăpânită. Reţinerea circumspectă şi îndoiala sunt ca o otravă.

Şi apoi, când ierţi, dragostea reafirmată te obligă să uiţi. A aduce din nou greşeala celuilalt în discuţie înseamnă să ascunzi resentimentul în spatele gândurilor şi al simţămintelor cu scopul de a-l scoate când crezi că celălalt atentează la puterea ta. Teama de a fi rănit sau de a nu fi socotit mai slab te poate face abil în a promite celuilalt iertare, doar în mod declarativ, dar nu cu adevărat. Cel care iartă nu înseamnă că va scăpa de a mai fi rănit vreodată de-acum încolo, ci se declară vulnerabil la fiecare act al iertării pe care îl dăruieşte. Decizia lui este invariabilă: „iert din cauza… dragostei". El nu iartă pentru a obţine o brumă de linişte *îl/// Şi*: „*COŞ*//</. // 197

În cămin sau un avantaj. Şi atunci, ce câştigi dacă ierţi şi uiţi? Dar e posibil să uiţi?

Atâta timp cât dragostea divină este primită şi curge prin venele sufletului nostru, ne este imposibil să răscolim răul pe care ni la Tăcut cel de lângă noi. Ne-am nega declaraţia noastră şi însăşi esenţa noastră, aceea de oameni chemaţi pentru o relaţie fericită. Şi încrederea ar suferi. Ce câştig dacă uit? Nobleţea unei inimi care e hotărâtă să uite orice gând şi simţământ care poate condamna. Câştig încrederea celuilalt şi pace în suflet; discernământ continuu şi putere de a angaja forţele vieţii, care contează, şi nu uzură şi nimicnicie. Câştig abilitatea de a rezolva conflictele care ar putea pustii, dacă aş accepta o rezolvare reactivă, şi primesc beneficiile unei mai mari capacităţi de relaţionare. Este evident că, în memoria noastră, se păstrează un raport al unui eveniment neplăcut, dar, asemenea unei albine care nu mai are ac prin care să-şi lase veninul, aşa vor fi şi acele scene pe care le păstrăm neactivate, de dorit, o dată pentru totdeauna.

Cel căruia i-a fost reamintit trecutul lui dureros, pentru care şi-a cerut iertare cu şase luni în urmă, îşi plecă mâhnit capul şi oftă prelung. Apoi deschise uşa şi ieşi împovărat de vina ce – iată adevărul! – nu i-a fost iertată.

— Hai, nu te supăra, strigă soaţa lui după el. Uite, mi-a scăpat şi mie. Ce să fac dacă mi-am ieşit din fire? Hai, întoarce-te! îmi pare rău!

Dar el coborî pe scări, fără să pară că a auzit ceva din mărturisirea ei. Apoi, după cinci minute, urcă cu două umeraşe

acoperite cu pungi de plastic, ca să protejeze cele două costume.

— Le-am avut în maşină, zise el. Am vrut doar să mă joc puţin cu tine şi… uite ce-a ieşit!

— Dar de ce două costume? Acesta galben nu este al meu. Ţi l-a dat din greşeală. Du-l înapoi! Deşi îmi place aşa de mult!… E din materialul pe care l-am vrut eu atunci când am fost împreună la magazin.

— Nu, doamnă. Este al tău. Am cumpărat materialul, i l-am dat croitoresei şi l-a făcut după măsurile şi după modelul despre care

1 98 *ciwe*/, /*i. e*/*c'*/ *cocc*// (/*e* ///*arita*/*ă*

I-ai vorbit tu odată că ţi-ar plăcea să ai. E cadoul meu pentru tine Ai uitat? Azi împlinim cincisprezece ani de la căsătoria noastră. I; i mulţi ani!

— Ce mi-ai făcut? zise ea, începând să plângă. Şi ce ţi-am făcut eu… Nu merit nimic. Am fost atât de rea cu tine. Iar tu mi-ai făcut un aşa frumos bine. Mai poţi să mă ierţi?

— Dar nu pricep nimic, domniţă. Ce rău spui că mi-ai făcut?

— Păi, ai uitat că acum cinci minute am răscolit trecutul şi te-am învinuit din nou? Şi n-aveam niciun motiv. Iartă-mă, dragule.

— Fugi de-aici, acum intru pentru prima oară în casă cu hainele astea. Ai visat, fata mea. N-ai de ce să-ţi strici ziua cu imaginaţia ta, Hai, îmbracă-te în galben că astăzi este joi şi e sărbătoare!

— Mulţumesc pentru rochie. E superbă. Dar mai mult preţuiesc celălalt cadou pe care vreau să-l port de-acum toată viaţa.

— Mă faci curios. Doar un cadou ţi-am adus. Ce vis te mai încearcă?

— Ei bine, dragul meu, mulţumesc pentru… uitare!

Monec/*a*/ (*Xfrtreirfeţ* &

„Nu aşa, dragule. De câte ori să-ţi arăt cum trebuie să aspiri, ca să nu mai rămână nicio scamă? Of, aşa îmi este mie scris să fiu o viaţă întreagă profesoara unui elev care nu vrea să-şi înveţe lecţia. Dă la mine aspiratorul şi uită-te bine cum fac eu!"

„Ai grijă să nu uiţi servieta în tramvai şi, cum ajungi, să-mi dai un telefon, ca să ştiu şi eu. Să mănânci din ce ţi-am pus eu în pachet, dar fii atent să nu-ţi pătezi pantalonii cu muştar, că ştiu eu ce am la casă. Cum ajungi la hotel, încuie-ţi uşa bine şi, la culcare, să-ţi pui fesul pe cap, ca să nu răceşti… Era să uit. Ai grijă de portofel şi să nu-l mai scoţi, cum îţi este obiceiul, să-l vadă toţi când cumperi ceva. Ţi-ai luat

batista la tine? Chiar trebuie să le ştiu eu pe toate?"

„Şterge-te la gură şi nu mai plescăi ca moşnegii. Iar ai făcut firimituri pe jos. Nici copiii nu fac mizerie ca tine. Să nu laşi ceva în farfurie, că nu mai mănânci felul doi. Nu, n-ai voie să bei în timpul mesei. Ce, vrei să faci mocirlă în stomac? Cum nu mai stau cu ochii pe tine, cum începi să faci prostii. Nu mai pune atâta sare, că o să te îmbolnăveşti de rinichi! Ascultă şi tu o dată!"

…Se întâmplă să găsim unele scene, ca acelea de mai sus, în onorabilele noastre căsnicii? Nu ştiu cum se face, dar unul dintre parteneri se pare că are o supracalificare de „părinte" şi-l dădăceşte pe celălalt ca pe un copil. Şi să-l pună păcatul să n-asculte, că nu mai are trai! De unde vine această „specializare" de a te aşeza „cloşcă" pe gândirea şi pe acţiunile partenerului şi de a-l orienta părinteşte, ca nu cumva să greşească sau să nu iasă cum ai fi dorit tu?

Fiecare om are o preistorie. Avem un bagaj pe care îl ducem de pe timpul copilăriei noastre şi care este plin cu „mesaje parentale". Pe scurt, persoane apropiate nouă (tată, mamă, frate, soră, prieteni.

>*iwem* (/ & *cea*/*t*//*e* //*M*/ /*ta*/ăbunici, profesori sau oameni influenţi, ce au atins viaţa noastră) ne-au imprimat în memorie obiceiuri, modele de gândire, reacţii emoţionale care dau configuraţie personalităţii noastre. La acestea se adaugă şi atitudini parentale (gesturi, grimase, zâmbeu cu subînţeles). Toate acestea au rămas întipărite în noi, adunând sub o dominantă ceva din ceea ce ne-a câştigat mai mult.

Erik Berne, părintele „analizei tranzacţionale" (ce-o mai fi şi asta?), a constatat că în noi există trei stări ale eului, iar ceea ce ni se întâmplă în viaţă depinde în mare măsură de starea eului de la care pleacă acţiunile noastre. El zice – de fapt, constată – că, în fiinţa noastră, există un „copil", un „părinte" şi un „adult". Această constatare se adevereşte dacă ne gândim că, din când în când, avem tendinţa de a ne juca, de a spune glume, de a face farse sau de a face gesturi recreative. Şi iată imaginea unui copil. Altă dată dăm sfaturi, protejăm, ajutăm, cicălim, corectăm sau ameninţăm – şi iată

„Părintele" pe care l-am zugrăvit la începutul demersului nostru, în peisajul familiei. Dar uneori – şi nu prea rar – când comparăm, analizăm, evaluăm, comunicăm sau cerem informaţii, devenim persoane de tip „calculator" şi nu avem timp de joacă sau de morală.

Starea de adult domină situaţia şi suntem serioşi şi sobri, căci

viaţa

— Zicem noi – o cere. Oricum, fiecare dintre noi are toate cele trei stări. Întrebarea este: în ce proporţii?

Păi cum să nu apară, dacă domnul soţ îşi informează sec şi laconic soţia, fără niciun zâmbet, fără să o întrebe ce-a mai făcut în ziua aceea sau să o îmbrăţişeze?

Cum să nu înceapă vijelia, dacă unuia dintre parteneri nu-i mai tace gura cu sfaturi şi cu dojana încinse în „cuptorul" unei griji excesive?

Cum să nu intre supărarea, când celălalt e pus doar pe ironii, pe glume (lasă, că mai e timp), pe râs – şi încă ce râs?

Parcă ziceam că în noi sunt trei instanţe, deci ar trebui să fie de trei ori necaz. Dar, de regulă, nu este aşa. Tensiunile vin din existenţa unei instanţe care e disproporţionată. Nu e uşor să ai în căsnicie un

Jffo//ec/a tw Ira /ițe partener care îţi măsoară zilnic prestaţia şi care te vede prin cel mai dezvoltat aparat critic. Nu este liniştitor să ştii că acela de lângă line este ca un sfinx, care îţi furnizează zilnic buletine de ştiri, dar rare nu dă de înţeles că ar avea şi sentimente. Nu este amuzant să ştii că celălalt din cuplu ia viaţa uşor şi, cu o veselie neîntreruptă, râde de neîmplinirile şi de eşecurile vieţii de cămin, ca un nou prilej de a îndulci amarul. Pentru că este o chestiune de comunicare, singura măsură de a asezona o relaţie reuşită în cuplu este prinderea celor trei stări ale eului într-un echilibru reuşit. Aşa avem şi joacă, şi matematică, şi pedagogie.

Deşi sună pretenţios, veţi vedea ce simplu este. Atunci când comunicăm, e ca la piaţă. Unul dă, celălalt primeşte. Apoi, cel ce primeşte îi oferă celuilalt contravaloarea. Comunicarea e ca o tranzacţie. Când îi vorbesc doamnei mele, e jumătate de tranzacţie, iar când îmi răspunde, tranzacţia este întreagă. Deci analiza tranzacţională este studiul discuţiilor dintre cei doi, al tranzacţiilor verbale sau nonverbale. De aici încolo, lucrurile se complică. Tranzacţia poate fi fericită sau tensionată, în funcţie de răspunsul care se dă în tranzacţie. Când starea de adult dintre cei doi comunică, nicio problemă. Sau când comunică părintele din noi, sau „copilul" din mine îi vorbeşte „copilului" din tine, totul e bine. „Hai să ieşim din plictiseala asta de Bucureşti!" „Hai să fugim", zice celălalt şi, pe fondul stării de „copil", totul este acordat. Dar când „părintele normativ" din mine îi vorbeşte „copilului" din tine aşa: „Eşti nepriceput şi leneş", răspunsul

vine: „Ba tu eşti aşa”. Dacă starea de „părinte” ar fi fost binevoitoare, cealaltă jumătate de tranzacţie ar fi fost lipsită de opoziţie şi reactivă: „Cred că poţi fi mai atent”. Iar răspunsul vine pe măsură: „Nici discuţie, data viitoare va fi super”. Când se iniţiază tranzacţii, iar unul dintre cei doi este persecutor sau intră în rolul de salvator sau de victimă, acelea sunt relaţii viciate.

Ca să fie câştig, faceţi afaceri profitabile de tipul OK – OK. Dacă urmăresc să-ţi fie ţie bine, îmi va fi şi mie. Nimic mai puţin decât un zvon de cer.

(*joiuxâer*

— Sunt sigur că nu ai pus nicio sticlă la frigider, strigă el de cum intră în casă, în loc de „sărut mâna”.

— Probabil că este aşa cum ţi-ai închipuit. Ai deja răspunsul înainte de a-ţi spune eu. Ce rost mai are să întrebi? i-o întoarse ea, iritată, din sufragerie.

— Frumos îţi stă să mă întâmpini cu răceala asta… Nici măcar nu te-ai clintit din loc, de parcă nici n-am intrat!

— Dacă eşti încălzit de-afară, să-mi mulţumeşti că te întâmpin cu răceală, că te mai răcoreşti. Apoi, nici tu nu te-ai ostenit să mă saluţi cum ai intrat, de parcă nici nu sunt prezentă. Meci egal, domnule drag, că tot îţi place fotbalul mai mult ca nevasta.

— Decât cuvintele tale acre, mai bine un comentariu sportiv, o trânti bărbatul cel ofensat.

— Eu cred că decât o uşă trântită de cum intri, mai bine o singurătate liniştită. Nu mă mai impresionezi de mult. Vii cu mofturi, pleci cu mofturi, de parcă vii la restaurant. Fă-ţi socotelile bine, domnule soţ, când vii acasă, ca să nu te ard la plată pentru consumaţia pe care o faci la casa mea.

— De când te consideri stăpâna casei? Crezi că dacă faci curat printre lucrurile mele eşti şi proprietară? Chiar de cum m-am căsătorit cu tine trebuia să fac partajul, că văd că nu mai recunoşti cu ce bani s-au cumpărat toate lucruşoarele astea.

— Dacă nu eram eu, te ruinai şi intrau viermi în toată agoniseala asta, care nu este doar a ta. Se vede că n-ai scrupule. Ca şi când ai şi scăpat de mine. Nu-i nimic, o femeie se descurcă bine şi singură, dar un bărbat singur se duce de râpă. Prăbuşire fericită, domnule, pentru că aşa vrei.

— Dacă ştiam eu ce-o să ţin la casă, nu mă încurcam… Prea m-ai

tocat mărunt şi m-ai jucat cum ai vrut tu. Nu mă mai las păcălit. V-am ţinut, pe tine şi pe părinţii tăi, ca pe nişte aleşi ai poporului.

Go/ix/Z/ei ele xero/se/ 203

Iar voi m-aţi învârtit cum aţi vrut. S-a stricat căruţa, doamnă. Stop cu manipularea! M-am deşteptat.

— Văd că te-ai deşteptat, dar te-ai trezit în râpă, dragă înţeleptule. N-am mai primit de la tine un cuvânt bun şi puţin respect de ani. Ce folos să aştept câţiva stropi de atenţie dintr-o inimă de piatră seacă? Apropo de stropi. Vezi că ai o sticlă de apă la frigider, pusă special pentru tine. Pe urmă poţi să-ţi cauţi un avocat bun care să te elibereze de sclavie. Dacă vrei să te răcoreşti… N-o să-mi pară rău.

*Afa/j e/*că *e/aţa/*?

De necrezut. Să pornească un pârjol aşa de mare de la o simplă solicitare, de la o banală intrare în casă fără salutul de familie? De la un răspuns în doi peri să se stârnească o aşa de violentă vijelie verbală şi să se ajungă la un deznodământ nefericit aşa de repede? Nu e posibil!

Orice tensiune nerezolvată, orice tăcere care substituie un răspuns ce ar fi fost condamnabil, orice evitare de a confrunta o situaţie pentru soluţionare, orice indispoziţie de a comunica şi orice pasă acuzatoare reciprocă au aşezat în timp două poziţii adverse, cu baricade înalte de apărare.

Resentimentele adunate de-o parte şi de alta au înăsprit relaţia, iar aşteptările fiecăruia, neclarificate şi neexprimate, au lăsat loc mai mult la interpretări defavorabile decât la a-l justifica pe celălalt. Chiar şi atunci când totul părea că merge bine, cei doi făceau un efort încordat de a păstra o aparenţă de bine, oricând putându-se ivi o explozie de nemulţumire la o neatenţie a celuilalt. Deşi ar fi putut să-şi dea seama din tonul vocii sau din altă manifestare nonverbală de starea de indispoziţie a partenerului, ei au ignorat reciproc explorarea şi soluţionarea conflictului, minimalizând importanţa comunicării în vederea rezolvării diferendului.

Cei doi parteneri înfurcaţi se simt mai bine să comunice problemele lor altora, învinuindu-se şi plângându-se celor apropiaţi de incapacitatea maritală a celuilalt şi de greşeala pe care a făcut-o căsătorindu-se cu el sau cu ea. Dacă, în cele din urmă, vin în faţa unui consilier, prima grijă este să arate spre vina celuilalt şi să-şi *ffuoer/i. ele*, *coaZ/f/h montam* justifice fiecare comportamentul ca fiind rezonabil şi de înţeles. De cele mai multe ori, aceste şedinţe se termină

cu: „Aţi văzut că nu recunoaşte? Cred că vă pierdeţi timpul. Dacă e să se aleagă praful, atunci să se aleagă! Aşa vrea el (ea)!”

Ce înţelept să mai chemăm pentru a aplana războiul pornit cu atâta pasiune? Dacă nici oamenii bisericii, chemaţi să aducă pace în inimi, nu reuşesc, dacă nici părinţii celor doi nu sunt ascultaţi şi dacă nici prietenii lor, care insistă pentru reconciliere, nu sunt luaţi în seamă, atunci unde să găsim un consilier priceput şi acceptat de cuplu, care să lucreze reabilitarea iubirii celor doi?

Un lucru este clar: cei doi suferă din lipsă de respect de sine şi s-au hotărât să şi-l ridice pe contul celuilalt, strângând tot mai multe probe de dreptate personală. Cercul vicios, o dată conturat, va fi învârtit la fiecare ocazie pe care şi-o creează fiecare, otrăvindu-se singur, chiar dacă nu apare vreun element tensionat, aşa că nu vor duce lipsă de animozităţi şi de afronturi violente. Ceea ce le stă în cale sunt sentimentele lor amare de răzbunare şi resentimentele amplificate de monologul interior, prin care fiecare se autocompătimeşte şi prin care se descoperă victima celuilalt.

Ce-ar fi să dăm dreptul la puţină raţiune? Ce-ar fi să ne oprim pentru câteva secunde de introspecţie şi să vedem parcursul şi direcţia spre care ne îndreptăm? Mai mult ca sigur că nu se vor trezi amândoi la o realitate a unei analize înţelepte. Dar chiar şi unul poate fi de ajuns. Nu există un consilier mai bun pentru o derivă maritală decât acela care face parte din cuplu. El cunoaşte amănuntele şi stările sufleteşti aruncate în atâtea bătălii. El ştie ce se găseşte în el şi în celălalt, cuvintele care îl înseninează sau îl înnorează pe partener. El ştie când este timpul potrivit pentru a deschide o discuţie şi a o încheia. Ştie preferinţele celuilalt, ştie ce-l bucură sau îl indispune. Ce mai încoace şi-ncolo! Am găsit consilierul! Cum să te conving să intri în rol?

6 o/i.st/t’e/ t/e, servi e/u

Uite, pune-ţi câteva întrebări: El (ea) este singurul vinovat? Merită să arunci la gunoi clipele de neuitat ale unei relaţii care a mers cândva atât de minunat? Dacă te desparţi, va fi mai bine? Ce influenţă vei mai avea de-acum încolo? Cât de credibil (a) vei mai fi în cercul tău de influenţă? Dacă ai copii, ce lecţie învaţă ei din atâtea momente de reactivitate dintre voi doi? Ce sentimente şi ce coduri morale investiţi în ei? Ce viitor le pregătiţi, în cazul că vă pasă de ei?

După despărţire, ce încredere vei mai avea în persoanele de sex

opus, că văd că-ţi trece şi asta prin cap? Crezi că o recăsătorire te va reabilita, dacă nu te-ai vindecat de boala de a-l extermina pe partener? Nu discut de violenţa repetată şi de abuzul fizic, care pun în pericol viaţa. Da, aici despărţirea poate fi justificată, întrucât partenerul nu permite schimbarea în ceea ce ar trebui să fie, ca prezenţă ce caută binele celuilalt. Dar, în urma hotărârii de a rupe relaţia consfinţită prin căsătorie, crezi cavei avea o conştiinţă liniştită, ştiind că ai depus atât de puţin efort pentru reconciliere?

Îţi pun în faţă o foaie de parcurs. Urmăreşte câteva borne la care să te raportezi şi apoi spune-mi dacă merită să iei destinaţia asta.

În primul rând, fă-ţi un scenariu a ceea ce se poate întâmpla mai rău în toată istoria acestei lupte pentru putere, care se dă în căminul tău. Fă-ţi un tablou al disperării şi fii realist (a) în ceea ce priveşte consecinţele pe toate planurile. E ca o privire pe care o aruncă un om stând la marginea prăpastiei, atunci când vrea să-şi pună capăt zilelor, crezând că astfel scapă de probleme.

În al doilea rând, rememorează cele mai strălucite evenimente maritale din căsnicia ta şi lasă-le să te mai încânte o dată, dorindu-le din nou. Fă din ele repere de care să-ţi fie dor să le repeţi.

Renunţă la acuze şi încetează să te justifici în următorul pas pe foaia ta de parcurs spre o nouă direcţie.

În al patrulea rând, fă un scenariu al unei relaţii refăcute şi fericite, în ciuda evidenţelor prezente, şi speră în reaşezarea dragostei pe temelii puternice. Scoate-ţi din cap imposibilitatea împăcării. Imaginează-ţi scenele de bucurie şi de înţelegere pe care le doreşti să intre cât mai repede pe uşa inimii tale.

fi//ce/-n ele cea// (/e //ta/ t /a/a

Hotărăşte-te să-l alegi din nou tot pe el (ea) ca partener de fericire şi la bine, şi la rău. Nu-ţi îngădui gândul de a-l înlocui.

În al şaselea rând, identifică-ţi partea ta de vină, greşelile şi inconsecvenţele personale, chiar dacă celălalt a iniţiat conflictul. Realizează că orice atitudine sau exprimare a celui ce te revoltă este de fapt un strigăt de ajutor. El are o problemă pe care nu ştie s-o soluţioneze şi refulează în accente nedorite de manifestare. La fel şi tu, când dai replici improprii şi reactive. Este ocazia nu de a-l lovi pentru a restabili scorul, ci e momentul să găseşti tratamentul cel mai potrivit pentru vindecare.

Acum este pasul cel mai greu de făcut, dar care poate schimba

istoria maritală a celor prinşi în luptă. Cere-ţi iertare pentru modul ofensator şi pentru cuvintele şi atitudinile care l-au exclus pe celălalt din bunăvoinţa ta. Nu-l condiţiona pe celălalt prin a-i cere să facă la fel, solicitându-i reciprocitate.

Confirmă-i acest lucru cu gesturi tandre şi oferte care îi plac partenerului şi pe care odinioară le făceai cu dragoste. Adu-i flori, dacă ai uitat să faci lucrul acesta, cumpără-i ceea ce-i place, spune-i cuvinte care-i luminau faţa sau fă-i mâncarea preferată şi dă-i din mângâierile tale de femeie, pe care ţi le-ai reprimat pentru o vreme.

Confruntaţi situaţia împreună şi descoperiţi ce v-a despărţit şi v-a aruncat în acest teribil conflict, prin a vă arăta ce trebuie evitat pe viitor. În acelaşi timp, exprimă-ţi aşteptările legitime pentru ca celălalt să ştie cum să răspundă unor dorinţe care altă dată au fost exprimate neclar sau deloc.

Fii dispus să comunici cât mai bine în toate aspectele, verbal şi nonverbal.

Fă un angajament scris sau verbal prin care hotărăşti să nu mai porneşti izvoare de mânie şi de amărăciune şi cere-i ajutor celuilalt la primul semn de criză. Fă-le cunoscut acest lucru părinţilor de ambele părţi şi cere-le să se roage pentru voi şi pentru binele căminului vostru.

Nu-i mai reaminti celuilalt nicio scenă neplăcută din trecut în niciuna dintre zilele ce vor urma.

Fă o sărbătoare din acest eveniment şi dă o masă, la care să-ţi inviţi prietenii, ca ei să fie martori la bucuria împăcării voastre, chiar dacă nu le spuneţi în mod explicit că acesta este evenimentul.

6 o//.st//ei ele se/ ora u-Cere-l lui Dumnezeu putere să-ţi păstreze hotărârea şi să ridici relaţia chiar mai mult decât a fost în zilele bune de odinioară. Nu a adus Iisus un vin mai bun la urmă, atunci când a fost invitat la nunta din Cana?

Nu-i aşa că merită un astfel de parcurs? Bun venit în lumea consilierilor! Vezi că te-ai descurcat?

jvw-mi ouw & w cred

De o săptămână o ţineau tot în certuri. Învinuiri. Servicii casnice abandonate. El o trata cu dispreţ şi nu-i mai dădea socoteală când vine şi unde se duce. Banii au dispărut din şifonier, din locul de unde se puteau servi cei doi pentru cheltuieli curente. Au fost spuse cuvinte grele, mai mascat la început şi apoi fără nicio reţinere. Totul a început

de la nişte cheltuieli făcute de ea, pe care nu i le-a raportat soţului şi apoi, scandal. De fapt, în realitate, ruptura a pornit de mai bine de un an şi jumătate, când s-a disputat un conflict privind modul cum trebuie planificaţi banii. Fiecare avea priorităţile lui şi nu au ajuns la niciun rezultat. Ea l-a lăsat să facă ce vrea, dar tăcerea ei de-atunci a lucrat puternice furtuni interioare nedeclarate. Se gândea să plece la părinţi şi, de ce nu, s-o termine cu el. Au mers bine primii cinci ani, dar apoi a început să curgă apă murdară prin albia căsniciei lor. Nu mai e cale de întoarcere. Cum intră în casă, e pus pe scandal. Parcă ar vrea să încheie şi el istoria asta tristă. Parcă i se aud paşii pe hol. Deschide uşa. Da, astăzi va fi finala meciului şi finalul relaţiei. „Fii gata, doamnă", îşi zise ea. „Dar merită? Ce-ar fi dacă..." Dar vocea lui impertinentă şi acuzatoare se auzi din bucătărie.

— Sunt sigur că nu ai pus nicio sticlă la frigider, strigă el cum intră în casă, în loc de „sărut mâna". N-ai niciun interes să-ţi pese de setea mea. O ai deja pe a ta, care e mai importantă.

— Bine ai venit, dragul meu, îl întâmpină ea, venind din sufragerie. Ţi-am pus chiar două sticle, dar una nu este aşa de rece. Poate că e mai bine să bei din asta, dacă eşti prea încins.

— Chiar îţi pasă de mine? se uită el, aşa, mai chiorâş la ea, să vadă dacă ce spune e adevărat.

I///oer//, ac cea/zţ/e //iar/fa/ă

Prea au fost la cuţite în zilele trecute. Chiar şi dimineaţă au avut nişte scene fierbinţi, care le-au înroşit faţa în aburul de cuvinte grele şi murdare.

— Da, îmi pasă. Pentru că mi-am murdărit destul sufletul cu pretenţiile mele şi cu orgoliul meu. Nu vreau să arunc o căsnicie la tomberon pentru aşa-numita mea dreptate. Meriţi o soţie care să te respecte şi nu să te trateze cu batjocură şi cu ruşine.

— Chiar mă surprinzi. De unde înţelepciunea asta la tine? Ai de jucat vreo piesă de teatru în care vrei să fii iar eroina principală?

— Cred că da. E piesa mea de teatru reală, sub o regie a Celui de Sus. Următorul act al piesei mele este acesta: Iartă-mă! Pentru că te-am jignit şi te-am tratat cu răutate şi cu desconsiderare, iartă-mă.

— Ai vreun interes pe care-l urmăreşti, nu-i aşa? Altfel nu ai fi făcut curba asta aşa de strânsă de a te pocăi. Am dreptate?

— Am un interes. Şi trebuie să ţi-l spun. Am un interes de a reaprinde dragostea noastră, care ne-a legat la început aşa de frumos.

Şi cred că eu am avut rolul principal de a o întuneca cu pretenţiile mele.

— Nu-i chiar aşa, se domoli el. Şi eu am avut partea mea de vină. Pretenţii de bărbat, cu orgoliile lui. Să ştiu eu tot ce se cheltuie în casa asta, de parcă tu nu eşti părtaşă cu mine la căsnicie. Trebuie să am mai multă încredere în tine.

— Aşa de mult aş vrea să-mi odihnesc iubirea în braţele tale! Şi să mă mai strângi în braţe, dacă nu o dată pe zi, măcar de zece ori, glumi ea.

— Acum ceri prea puţin, o certă el, strângând-o la piept.

— Şi să mă saluţi şi pe mine când intri în casă, mai spuse ea oftând.

— Cine te-a învăţat aşa de bine să-mi trânteşti scumpa mea mândrie la pământ? Hai, spune-mi repede! Dar stai mai întâi să ies şi să intru, ca să te salut. Nu toţi au o nevastă aşa de înţeleaptă cum am eu!

Impresionant şi… deplorabil. Cea mai mare instituţie de pe planetă este în faliment. Sutele de mii de birouri din megalitica uzină lâncezesc, iar personalul este dezorganizat. Lucrează la o minimă cotă de eficienţă, iar dosarele stau în dezordine, nestudiate şi nesoluţionate. Doar cele de maximă urgenţă mai sunt răsfoite. Comandantul instituţiei este bolnav şi rar se dă jos din pat, pentru a mai transmite prin difuzoare câte un mesaj care să asigure o funcţionare minimă. Pe mii de culoare circulă soldaţi bolnavi, beţi sau dezarmaţi, uitând parcă de nobila misiune de a apăra destinul celei mai importante instituţii de care depinde prosperitatea planetei. La miile de magazine se stă la coadă şi cumpărătorii plătesc bani grei pe nimicuri care le afectează sănătatea şi stilul de viaţă, normal. „Şi ce dacă?” îţi spun ei, când vrei să le atragi atenţia asupra pericolului în care se complac.

Departamentele importante nu mai comunică între ele, decât foarte rar, iar haosul este aproape să se instaleze. Pe holurile lungi şi interminabile e un du-te-vino bezmetic. Comandantul, care este singurul în stare să coordoneze, a făcut odată o greşeală, zice el, fatală, şi nu poate să-şi mai revină. A uitat să dea la timp până şi comenzile de bază. Tot aşteaptă o veste de afară, o cheie de viaţă care să-l pună pe picioare şi pe care s-o transmită celorlalte comandamente şi să schimbe situaţia de infern. Uneori e conştient de dezastrul instituţiei, alteori, şi de cele mai multe ori, transmite nişte comunicate dezolante.

„Totul este perfect şi lucrurile sunt sub control. Mulţumesc, băieţi”, transmite comandantul inconştient. De fapt, este cel mai bolnav responsabil din personalul instituţiei. Nu-şi mai aduce aminte bine de planurile instituţiei, pe care altă dată le avea clar în memorie, iar laboratoarele secrete sunt uitate şi *nu-şi fi/ocm de con// ţie f/umta/a* mai primesc materia primă necesară producerii elementelor importante pentru celelalte unităţi de producţie. Se excelează în rebuturi, iar piesele produse de secţiile care conlucrează la finalizarea unei instalaţii nu se mai potrivesc, de parcă fiecare ar lucra după un plan diferit de planurile celorlalte secţii.

Pereţii dintre unităţile de producţie sunt avariaţi, tencuiala căzută şi cărămizile lipsă creează spărturi dizgraţioase, iar zgomotele se amplifică asurzitor. E posibil ca în cea mai mare instituţie abilitată de guvern să existe asemenea condiţii descurajante? Chiar nu se poate face nimic?

Deodată se aude o voce în difuzoarele fiecărei încăperi. Vocea conducătorului unităţii este puternică şi plină de optimism. Ceva s-a întâmplat. În sfârşit, a primit vestea care reorganizează întreaga instituţie. Boala l-a părăsit. „Atenţie! spune el. Vă transmit cheia de lucru pentru toate birourile şi unităţile de producţie. Pentru toate laboratoarele secrete şi pentru toate magazinele din instituţie. Către întregul personal: Ascultaţi cuvântul de ordine şi de restaurare!” Cei care dormeau pe dosare şi-au ridicat capul. În halele de lucru, zgomotul s-a opri la margine de şoaptă. Soldaţii turmentaţi s-au oprit în loc. Orice ureche s-a îndreptat spre cuvântul aşteptat. Şi comandantul a spus cu bucurie, tare, cald şi fericit ceea ce toţi, dar toţi, trebuiau să audă. O bucurie de nedescris s-a ridicat din piepturile celor loviţi de uzură şi de ineficientă. S-au îmbrăţişat cei ce se duşmăneau şi cei indiferenţi. Imediat, fiecare s-a îndreptat cu precizie la lucrul lui şi, în câteva secunde, pereţii erau refăcuţi, tencuiţi şi zugrăviţi. Dosarele au fost puse în ordine şi rezolvate. Au dispărut rebuturile, iar laboratoarele secrete şi-au primit materia primă. Magazinele nu mai vindeau niciun surogat şi niciun produs rafinat. Soldaţii s-au împărţit la posturi, echipaţi şi responsabili. Cuvântul acela venit din afară a readus în memoria comandantului tot planul pe care amnezia îl ascunsese. Planeta este salvată.

„Sunteţi amabil, domnule comandant al acestei instituţii-miracol, să-mi daţi un interviu pentru revista *Semnele*

Timpului”? Aş dori să-mi spuneţi ceva despre instituţia pe care o conduceţi şi pe care tocmai aţi salvat-o, despre biroul pe care-l conduceţi şi despre taina cuvântului transmis, care a adus, în haosul de acum câteva minute, armonie şi refacere totală”.

— *ideroare Ai azidia/sada drag* O; */ei* (*Getul/i/e <// a/ de a/>ewi* 211

„Prietene, îmi răspunse el cu seninătate, dacă ai fi fost atent, ai fi citit numele instituţiei chiar la intrare. Înainte de a se întâmpla minunea schimbării firma era aşa de ştearsă, iar unele litere, căzute, că n-ai fi înţeles nimic. Ei bine, se cheamă FIINŢA UMANĂ.

Din biroul meu, pe care unii îl numesc CÂRD, transmit ordinele de lucru care trebuie să fie executate fără ezitare şi fără reproş. O cât de mică greşeală, şi instituţia falimentează. Şi aşa ar fi rămas, dacă n-ar fi venit ordinul suprem din afară. Nu-i aşa că vrei să afli care este cuvântul care mi-a dat sănătate, de am pus pe picioare instituţia? E atât de simplu, atât de rar spus şi cu o atât de mare putere de restaurare! Iată-l: TE IUBESC!

Juqreq/ nec/urne/în &

Oare ce instituţie sau ce agent influent ne blochează, împiedicându-ne să-i spunem celui apropiat de sufletul nostru cuvintele care însoresc şi recreează peisajul interior al celui drag? E posibil ca familia să piardă, chiar în inima ei, expresiile care vin să aducă o sincronizare de vieţi în acelaşi cântec şi să se consemneze funebru în cronica vieţii celor doi cuvinte pe cale de dispariţie cum ar fi „te iubesc” şi „îmi este dor de tine”?

Cine ne mituieşte şi cât ni se plăteşte să reţinem cele mai vitale vorbe de viaţă, care refac cu mare forţă relaţii rupte şi-i abrogă suferinţe interioare celui pe care l-am rănit?

Trebuie să existe un virus în documentele vieţii noastre, de retragem, în ciuda deplinei cunoştinţe, cele mai alese şi creatoare cuvinte de pace şi sănătate sufletească pentru partenerul nostru. Şi de-am fi conştienţi că şi asupra noastră se revarsă o binecuvântată ploaie de sentimente şi de trăiri fericite!

Să explorăm doar câteva dintre cele mai greu de spus cuvinte, dar care, o dată eliberate din închisoarea eului nostru, vor reface terenul unei bătălii din inima lovită de teroare într-un habitat uimitor de primitor şi de sărbătoresc.

Ajutaţi-mă să le găsesc!

fi/coer/i ele cea/ţ/e /iiarrta/ă

„Ce?! Să recunosc eu că am greşit? Nu se duce pe gârlă infailibilitatea mea? Şi nu trebuie ca în familie să existe un reper la care să se raporteze şi consoarta mea? Fiţi serioşi! E de-ajuns să recunosc o dată sau de două ori şi s-a dus autoritatea mea faţă de ea. La ce foloseşte să spun am greşit, dacă celălalt îmi va spune nu cred că eşti sincer când spui asta'. Te termină o astfel de declaraţie. Ţi-e frică s-o mai rosteşti vreodată, că te faci de râs. Iar greşelile nu fac parte din personalitatea mea, decât în ocazii rare, aşa că în general nu fac erori".

Merge? Ideea de bază care ne reţine să recunoaştem greşeala este aceea de a nu arăta că suntem vulnerabili. Adică, umani. Ne situăm pe poziţia de supraoameni şi, automat, ne disociem chiar de cel de lângă noi, ca şi când valoarea noastră constă în a nu recunoaşte vreo slăbiciune. Iar dacă este evidentă greşeala noastră, găsim cu uşurinţă autorul moral responsabil pentru „mica inadvertenţă", care a intrat ca un intrus în gestiunea noastră perfectă. Găsim suficiente cuvinte de justificare care să diminueze gravitatea erorii comise.

Mai e ceva. Dacă cel greşit ar recunoaşte în faţa partenerului şi ar rosti teribilul cuvânt „am greşit", atunci, gândeşte el, i-ar da şi celuilalt ideea să participe la conducerea destinului familiei, deşi ştie că cele mai bune directive şi strategii doar el e în stare să le emane. „De-asta mi-e greu, domnilor, să spun am greşit!"

„Nu se poate! Să recunosc că am sentimente? Adică slăbiciune, nu? Să mă umilesc în aşa hal, încât să-mi pierd valoarea în faţa celei (celui) care ştie de la început care e cota mea? Pardon! Nu vreau să mă dau pe mâna unei expresii care îmi diluează personalitatea! S-o faceţi voi! Parcă aş fi la o emisiune unde mi se promite o maşină, dacă declar supus cuvintele astea, bune pentru cei slabi. Nu cred că mă las prins în cursă".

Mari binefaceri aduce empatia. Cum spuneam odată, ea intuieşte ce stări se află în sufletul vecin şi la durere vine cu „ulei" de

— *l-eroa/ e /a a//wa. saaa. e/reu/o. s/e/ ƒ (jetv//t/e izra/ e/exfi/isJ* 213

bunăvoinţă şi de înţelegere. A reprima orice intenţie de a cere iertare şi de a exprima părerea de rău înseamnă încetarea urmăririi stărilor prin care trece partenerul. A ignora durerea celuilalt, pentru că nu crezi că este prezentă, nu te obligă la gesturi de reverenţă sentimentală faţă de vecinul tău de suflet. „Viaţa e dură şi mai suferim,

dar asta nu înseamnă că trebuie să inventăm un întreg protocol eu îmi pare rău' şi iartă-mă. E umilitor. Şi unde este forţa aceea umană care surmontează obstacolele?" zice cel care simte că e sub o presiune morală necinstită.

Cuvintele astea, atunci când sunt rostite, prind să spună că îţi pasă de celălalt, suferind cel puţin egal cu partenerul, şi că te obligi, din dragoste, să-i ridici povara, indicând spre vinovat, adică spre tine şi spre o asigurare că nu doreşti o repetare a eşecului de comunicare. Se instalează o apropiere, care uneori e mai intimă decât cea dinainte.

„Dar mai poţi aduce înapoi clipele de dinaintea producerii durerii?" mai insistă cel greu de convins. „Vedeţi? De-aceea nu are rost să spun cuvintele astea neputincioase. Credeţi-mă!"

„Asta-i prea de tot! Să spun eu asta? îţi dai seama ce precedent creez? Se strâmbă toată justiţia familiei! Două instanţe creează confuzie. Dar cine a avut dreptate de cele mai multe ori? Nu eu? Raţiunea trebuie să triumfe şi să-i închidă gura celui care n-are argumente. Ar mai avea încredere în mine dacă ori am dreptate, ori nu'? Nu trebuie să-i fiu un ajutor potrivit? De aceea şi judecăţile mele trebuie să fie cele mai bune. Şi nu-i niciun păcat că trebuie să vină doar de la unul dintre cei doi. De pildă, bărbatului îi revine această responsabilitate, pentru că se ştie că el are partea raţională mai bine subliniată decât femeia. Asta e realitatea şi trebuie să capituleze odată! E spre binele ei!"

O dată ce dai dreptate minţii şi inimii de lângă tine, chemi un parteneriat plin de alianţe minunate şi-i dai celuilalt dreptul să participe la planul familiei, care doar împreună trebuie gândit şi trăit. O complementaritate uimitoare se ţese, iar ideii i se aliază *ffiu/erfi* (*te coautic mariţo/a*

sentimentul şi pasiunea celuilalt. Fiecare se împărtăşeşte cu ceea ce îi lipseşte şi iese o melodie de viaţă cum unul singur n-ar putea să cânte aşa de frumos.

A-i da dreptate celuilalt înseamnă să-i recunoşti valorile şi frumuseţile cu care construieşte alături de tine. Înseamnă să-i stimulezi creativitatea prin faptul că aştepţi să vină cu soluţii de viaţă în grădina căsniciei.

„Dar se pierde perfecţiunea! O maşină merge mai mult când o conduce doar unul, nu mai mulţi! Cum nu pricepeţi!" revine în forţă cel care s-a obosit să ne convingă de exclusivitatea la dreptate, „înţelegeţi

odată că nu pot să-i dau dreptate!”

„Acum chiar că nu mai înţeleg. N-a fost cândva o vreme şi pentru aceste cuvinte? Da, în perioada de curtenie. Poate la începutul căsniciei, când romantismul încă mai avea jăratic. Destul că filmele şi melodiile dau năvală să tot spună cuvântul ăsta, dar, o dată ce s-a clarificat de la început că îmi iubesc partenerul, nu trebuie să-l obosesc şi să-l stresez continuu. Ar fi ceva care ar crea şi suspiciune. Ca şi când ar trebui să mă conving pe mine că aşa stau lucrurile, deşi eu ştiu cum stau. E şi un semn de slăbiciune. Ca şi când i-aş spune soţiei sărut mâna’ ori de câte ori mă întâlnesc cu ea prin casă. E absurd! Şi mai e ceva. Dacă tot spun mereu lucrul acesta, se banalizează dragostea şi-i cobor valoarea. Nu ştiu dacă v-aţi gândit la aspectul acesta. Nu-i destul de tare? Ce ziceţi?”

Ce să zic? E destul de… tare găunos gândul acesta. Cuvântul care pune în ordine orice suflet, pâinea pentru inimă, să ne obosească aşa de uşor? Cum de nu ne obosesc pâinea zilnică, aerul şi apa? Nu banalizăm fiinţa umană, folosindu-le atât de des? în declaraţia „te iubesc” reproducem la o scară umană ceea ce a făcut Creatorul în primele zile ale genezei. Aducem viaţă în adâncul şi la suprafaţa sufletului pe care îl îndrăgim. Dăm contur unui relief nedefinit şi aducem o lumină caldă şi prietenoasă în inima de lângă noi. Putem spune, după orice declaraţie de dragoste, că a fost o seară şi apoi o dimineaţă şi toate au fost foarte bune?

(-/*e*/*van’ fa afli*/*xisa Aa t*/*rqe*/*o*, *ift* / *fui*/*oi*/*ițe* (/*reu de sfiusi*

215

O dată ce spui „te iubesc”, spui: „Sunt al tău cu tot ce îmi aparţine. Sunt proprietatea ta şi foloseşte-o aşa cum crezi că te aranjează mai bine”. Spui: „Nu găsesc o grădină mai frumoasă, în care să-mi sădesc copacii încrederii şi ai bucuriei de a fi împreună”.

„Totuşi îmi dai voie să-ţi spun de ce nu pot pronunţa cuvântul acesta aşa de siropos?” mă întrerupe indezirabilul cuvintelor din har.

„Nu. Nu-ţi dau voie să te mai înjoseşti. Măcar aşa, cu greu, spune după mine – te iubesc şi apoi spune-i partenerului tău şi-o să vezi ce iese. Ţi-e greu? Măcar o dată să mă asculţi şi pe mine!”

v-ar al a/*iefta*t & /

— Te surprinde că plec? Da, nu cred că mai pot suporta lipsa ta de sensibilitate. Tu mereu ai dreptate şi nu greşeşti niciodată. Dar acum ai pus capac la relaţia noastră. Treacă de la mine că mereu

cumperi doar ce-ţi place ţie. Nu mai pun la socoteală că te plângi mereu că n-ai bani şi mă laşi cu aragazul acesta, de-mi arde cuptorul aiurea. Nu mă mai plâng că faci improvizaţii nereuşite la orice lucru casnic defect şi te mai şi lauzi cu ele. Nu mai contează că ridici tonul la mine şi mă cerţi pentru orice nimic, că nu l-am făcut după mintea ta. Nu mă mai gândesc că mă tot pisezi că las copiii în voia lor, deşi numai eu ştiu cât timp petrec cu ei, ca să-i ridic la învăţătură şi să-i educ. Dar să-mi spui că eu nu fac nimic în casă şi că doar tu duci greul familiei, asta e prea de tot. Uite, te las două luni, să vezi cum e să te descurci în condiţiile pe care mi le-ai creat. Şi-aşa le faci doar tu pe toate. Nu s-ar schimba cu nimic.

— Nu încerca să faci scene din astea, că nu mă impresionezi.

— Nici n-am să pot vreodată. Dar ca să-ţi dovedesc că sunt hotărâtă, uite biletul meu de tren. Vei fi directorul general al familiei şi n-o să te mai necăjească nimeni că nu eşti ascultat.

— Stai aşa, te rog, nu pleca. Ceva n-ai înţeles.

— Se poate să plec şi să n-ai tu dreptate! Ţi-o las neatinsă şi necriticată, că prea adesea am tăcut.

— Uite, îmi pare rău că s-a întâmplat aşa. Tu ai forţă să mă ierţi.

— Nu se poate, se aşează ea pe pat. Ai spus tu lucrurile astea? Ai & /izoe/ /> ele cea//fi C< /i/ari/a/ă spus tu că-ţi pare rău? Nu, ăsta nu-i bărbatul meu. Ai spus tu, „iartă-mă”? Dar nu-i în vocabularul tău.

— Şi să mai ştii ceva. Am greşit. Şi nu doar o dată. Nu-ţi spun ca să te opresc să pleci, dar voiam să-ţi spun mai demult, însă mândria mea nu m-a lăsat. Te rog, iartă-mă! Ai dreptate în tot ce ai spus.

— Nu cred că eşti în stare. Vrei să mă convingi să nu mai plec. Îţi ştiu trucurile. Tu nu ai sentimente. Tu nu mă iubeşti. N-ai spus-o niciodată. Nu eşti în stare.

— Maria, crede-mă, te iubesc, spuse el, şi o prinse în braţe, ca să nu cadă.

— De când aşteptam cuvintele astea. O, de-ar fi adevărate! Nu, nu sunt adevărate.

Se depărta să-i citească pe faţă făţărnicia. Dar n-o găsi. Două lacrimi mari brăzdau faţa lui înmuiată de un duh nou. În ziua aceea, ascultase o emisiune despre familie la Radio Vocea Speranţei, sub genericul „Teroare la ambasada dragostei” şi s-a descoperit ca agresorul celei mai nobile inimi. Ea s-a lăsat din nou cuprinsă în

braţele lui şi a oftat:

— Iar ai dreptate!

J

marău/ă/

— Cine a umblat în şifonier şi a luat din banii mei? se răsti furios bărbatul casei.

— Probabil un hoţ de meserie, îi răspunse ea, cu un calm care nu anunţa vreme bună.

— Cum adică, cele două yale puse de mine sunt de mămăligă? o confruntă el bănuitor.

— Un lucru e clar: infractorul are chei potrivite, că n-a lăsat nicio urmă.

— Un lucru e clar şi pentru mine: dacă-l prind, îl învăţ eu minte să mai pună mâna pe bunul altuia, spuse el apăsat, uitându-se lung la ea. Ce obrăznicie! Să se atingă fără ruşine de proprietatea mea!

— Bănuieşti pe cineva? continuă doamna lui să-l fiarbă. Dacă mi-ai da cinci sute de mii să-mi cumpăr o pereche de pantofi pentru serviciu, ţi-aş putea găsi hoţul, fără investigaţii prea mari, îi propuse ea un târg.

— Chiar că sunt curios, făcu el ochii mari. Chestia cu pantofii o mai discutăm noi. Hai, spune-mi!

— L-am urmărit pas cu pas pe infractor. S-a dus la sigur. Puteam să-l opresc, dar nu l-am deranjat, mări ea suspansul. A deschis şifonierul şi, dintre două pulovere de-ale tale, a scos plicul, a luat o sută cincizeci de mii din cele cinci milioane, ca şi când erau banii lui, şi, fără nicio teamă că poate fi văzut, a pus plicul la loc. Putea foarte bine să-i ia pe toţi, dar într-un fel mi s-a părut un hoţ cinstit. Apoi a intrat în bucătărie cu tupeu, a luat două sacoşe şi, cu nişte chei potrivite, a închis uşa după el. Eu, tiptil în spatele lui, urmăream orice mişcare. O ia spre piaţă şi-l văd că ia o sacoşă de zece kilograme de cartofi, trei pâini, două kilograme de morcovi, şapte de gogonele, orez, mălai şi trei kilograme de mere. Mi s-a făcut milă de hoţ, atât de cocoşat era sub greutatea celor două poveri. Şi uimire! O ia direct spre casa noastră. Cu chei potrivite, că ţi-am spus că hoţul ăsta

218 *fi/tve/ /i. ele cea// (/ e ///ar//a//r* periculos ştie tot din casă, a intrat, a pus toată încărcătura în bucătărie şi, stai jos să nu cazi: s-a apucat să facă mâncare, fără să-i treacă prin minte că poate fi prins.

— Şi hoţul era chiar… femeia cu care m-am căsătorit! făcu el o descoperire epocală.

— Exact! spuse ea, încrucişându-şi mâinile. Acum dă-mi cei cinci sute de mii pentru pantofi, că mi s-a rupt tocul unui pantof chiar în piaţă.

jmuw o/x/ăi & ama/iw

„… Şi vor fi un singur trup", spune Cartea marilor principii de viaţă. Adică o ciudăţenie! închipuiţi-vă un singur corp, cu un cap mare, cu patru mâini, cu patru picioare (deci patruped), cu patru ochi, cu patru urechi, o singură gură şi cu o singură inimă! Cum ar da colţul spre casă şi v-aţi întâlni cu făptura aceasta diformă, aţi lua-o la fugă pe scara de incendiu, că n-aţi mai nimeri uşa blocului.

De fapt, nici nu trebuie să vă închipuiţi, căci „înspăimântătoarea" făptură chiar există! Cine oare şi-a bătut joc de această creaţie, de a schimonosit-o în halul ăsta? mă întreabă un celibatar. Întorc ochii spre cer şi apoi dau din umeri, că adică nu mai e nimic de făcut. El dă din cap şi-mi confirmă inutilitatea unei intervenţii.

Nu sunteţi curioşi să ştiţi cum s-a ivit această scandaloasă apariţie umană? Prin evoluţie sau prin creaţie? Să fie o grotescă eroare genetică? Sau o transplantare uimitoare într-un laborator secret? Ştie cineva? Nu mă lăsaţi în această teribilă derută de cunoaştere! Am dreptul să ştiu!

„Am luat o fată şi un băiat", aud o voce care se coboară pe o frânghie de cuvinte grave, dar liniştite ca un somn cu vise. „Am pus între ei o iubire mare, pe care au ales-o ca singura hrană pentru inimile lor. Apoi s-au apropiat aşa de mult, încât trupurile lor s-au contopit, căci au dorit să ocupe acelaşi spaţiu, pentru a nu mai fi despărţiţi. În schimb şi-au păstrat mâinile pentru a putea face mai mult, pentru a avea în comun totul şi a dărui mai bogat. Şi-au păstrat picioarele, dar un singur drum, ca să nu obosească prea repede. Şi-au adunat urechile pentru a auzi mai bine şoapta iubirii şi cei *j/uocrti. – ele a) a/iţie//l-ar/fază* patru ochi s-au aşezat pe o singură faţă, pentru a scruta mai departe drumul vieţii. Dar reţineţi: o singură gură! Pentru că au un singur vocabular, o unică expresie a alegerii lor, pusă ca nişte mere de aur într-un coşuleţ de argint'. Totuşi e prea de tot! Doar o singură inimă? Exact! Dar una mare, care să vorbească de o singură voinţă şi de o dragoste atât de înaltă, cât să atingă cerul. Eu am făcut făptura aceasta, dar la dorinţa lor", se auzi glasul care răspunse

nedumeririi mele. Nu e nici marţian, nici jupiterian. Hai să-l numim…

dragostean!

Şi eu (ce gândire şi la mine!) mi-am certat soţia că a îndrăznit să ia din banii mei! Păi, dacă ar fi aşa cum a zis Glasul de Sus, iar eu cu doamna mea am compune trupul acela „înfricoşător", atunci nu ar mai fi „al meu" şi „al ei". N-ar avea sens!

(*juire/ofi-şi ei// sunt*?… *ei///*

Nu-mi pierd identitatea? Spuneţi voi! Ce căsnicie ar fi aceea cu invariabilele cuvinte: „Cum spui tu, draga mea! Ce bine că mi-ai cheltuit tot salariul! Tu ştii mai bine!" „Nicio problemă, scumpo! îţi mai cumpăr o pereche de pantofi, chiar dacă mai ai treizeci şi două de perechi, aproape noi!" „Nu-i nimic, nu te deranja că faci de două săptămâni doar fasole. E hrănitoare, chiar dacă sunt puţin umflat. Arăt mai bine, că slăbisem puţin în ultimul timp".

Nu trebuie să mergem chiar aşa departe! Unde este distincţia şi personalitatea noastră? Ceea ce spune Glasul de Sus trebuie interpretat cu înţelepciune şi făcută o medie. Uite, parcă văd că sunt destui care îmi dau dreptate. Ce este al meu este al meu, ce este al ei este al ei. Şi câteodată şi al meu, că sunt bărbat şi sunt desemnat de Glasul de Sus să fiu preşedintele acestui Guvern de coaliţie maritală. Mi s-a făcut şi foame de atâta concentrare asupra acestei chestiuni importante de viaţă. Ce-o fi în frigider?

— Te rog să nu deschizi frigiderul! mă amendă doamna mea. E cumpărat de mine, din salariul meu şi, dacă te prind că iei ceva din el, te reclam la poliţie. Ar fi furt calificat! Te-am lăsat destul să-l deschizi, fără să te denunţ. E frigiderul meu, domnule, şi vreau să te protejez să nu faci vreo greşeală să-l deschizi şi apoi să-ţi pierzi libertatea. Vezi cât de mult ţin la tine?

jeeoem ele coafate /iia/f la/a

— Dar mi-e foame, nu înţelegi? strigă el.

— Ţi-o fi şi ţi-o mai trece.

— Dar acolo, în frigider sunt cartofii mei şi morcovii mei. Acolo este orezul meu şi sunt fructele mele aruncate în compot.

— Pardon, mâncarea este pentru copii, iar manopera face cel puţin cât au costat alimentele. S-ar putea să-mi ieşi dator şi să mai caut ceva printre puloverele tale.

— Dar, draga mea, eu sunt soţul tău, nu-i aşa?

— Nu, dragul meu, tu eşti al tău, nu al meu. Dacă ai fi soţul meu,

atunci ce este al tău este al meu şi invers, dacă mă consideri soţia ta.

— Păi, cum să facem, că mi-e foame! se tângui el.

— Aş avea o soluţie, spuse ea gânditoare. Să ne mai căsătorim o dată!

— Şi cum s-ar rezolva foamea mea cu treaba asta? făcu el ochii mari.

— Simplu. Ar trebui să fim de acord cu Vocea de Sus care ne va spune: „Ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă". Şi, deodată, devenim amândoi una şi un singur proprietar.

Jmire-W ca & cuph… m/itua/ă/

Îmi vine să râd când aud: „Eu te iubesc mai mult decât mă iubeşti tu pe mine!" Ca şi când iubirea pe care o am faţă de partener este o producţie proprie, despărţită de obiectul dragostei şi fără o relaţie cu el. Acea fuziune a celor doi produce atracţia şi sentimentele ce se nasc la această confluenţă. Nimic nu s-ar fi produs fără concursul intens trăit din coaliţia maritală.

Să facem o mică judecată, pe care apoi o supunem inimii. Noi stăpânim unul peste celălalt şi acest teribil adevăr este valabil doar în dragoste. Altfel ar fi hegemonie tiranică. Îmi este atât de drag cel de lângă mine, încât n-aş putea opri nimic din ce este al meu să nu-i aparţină. Aceeaşi gândire şi simţire se varsă şi în inima celuilalt, încât voinţa lui sau a ei nu poate să declanşeze trăiri fără să le supună dragostei celuilalt. Amândoi se impregnează reciproc cu ceea ce le aparţine, încât raţiunea vieţii sub domnia iubirii nu poate gândi că ei îşi aparţin pentru a se rezerva doar pentru unele plăceri şi

e/tji / // ele ce et//tt e //Ki/-i/ei/e)

Interese proprii. E adevărat că sunt două personalităţi distincte, dar ele sunt pentru sublima complementaritate, care făureşte acea unică fiinţă ciudată cu patru mâini, patru ochi, patru picioare şi patru urechi. Începe să-mi placă noua creaţie pe care Dragostea de Sus a cioplit-o întru fericirea celor doi!

Are loc o cunoaştere reciprocă profundă prin comunicarea nobilă a ofertelor lor de viaţă, încât niciunul dintre ei nu se va supăra de gestul pe care îl face partenerul, chiar dacă nu i-a spus ce vrea să facă. Adică orice face unul dintre cei doi, face spre binele amândurora. Nimic care să rănească inima celui iubit.

— Ia, doamnă, cei cinci sute de mii de lei din banii mei, pardon, din banii tăi şi du-te de ia-ţi pantofi. Iar când mai mergi la piaţă,

foloseşte şi mâinile mele, că doar sunt şi ale tale!

(*Drăcăuv*…

— Mă disperi! Am cheltuit deja şapte milioane cu pregătirile astea de Crăciun şi tot nu eşti mulţumită! Am făcut o sută de drumuri după toate nimicurile şi continui încă să mă stresezi cu amneziile tale. Pune punct odată, cucoană, şi lasă-mă să respir, că sunt ameţit! Nu mai vreau Crăciun! Nu mai vreau musafiri! Nu mai vreau cheltuială! Ai înţeles?

— Calmează-te, dragule! Doar de data asta o mai facem şi apoi ne mutăm şi noi la alţii. Ai dreptate! De şapte ani numai noi punem casa la bătaie, iar invitaţii huzuresc pe spinarea noastră. Dar am zis că vine şeful tău, care, vorba aia, ţi-a mărit leafa, apoi contabilul şef, familia Voiculescu, care ne-a împrumutat de două ori cu bani grei. Nu puteam să nu-i invit pe Mitreştii, care ne-au ţinut la vila lor două săptămâni în concediu, fără să ne ia o lescaie. Nu-mi roşea obrazul dacă nu-i invitam şi pe Stăneşti, că doar el ţi-a făcut referatul pentru avansare?

— Îi urăsc pe toţi! Nu-mi trebuie nimic de la ei! Le dau înapoi tot ce mi-au dat: funcţie, recomandări, le plătesc chiria la Mitreşti, îi împrumut şi eu pe Voiculeşti, cu condiţia să nu mai calce în casa mea. Eu nu sunt decât servitorul lor de fiecare dată. Nu sunt bun decât să le car fripturi, ciorbă de potroace, băutură, dulciuri şi zâmbete cu scobitoare. Eu n-am dreptul să stau la masă şi să-mi spun opinia, că, vorba aia, sunt gazdă şi gazda este preşul lor. De data asta, îi reped pe toţi şi-i execut ca la carte.

— Parcă se aud paşi pe scară, îl alertă doamna soţului furios. Du-te şi le deschide şi ai grijă ce spui. Viitorul tău cel bun stă în felul cum ştii să învârti cât mai înţelept limba ta cea ascuţită.

Domnul gazdă, cu şorţul prins în brâu, deschise uşa odată cu un zâmbet programat, care se întinse pe faţa lui, ca cerneala pe sugativă.

— Ce surpriză! regiza omul gazdă. V-aţi înţeles să veniţi toţi odată! Bine aţi venit, domnule director! Sărut mâna, doamnă Chivu. Ce

Crăciun…*fi*) /*icit* /

elegantă sunteţi în seara asta. Uite-l şi pe domnul Stavre, contabilul nostru şef cu soţia. Ce bine vă stă! Nu se poate! Familia Stănescu, Mitrescu şi Voiculescu. Celebrul triumvirat! Tocmai vorbeam cu soţia că ni s-a făcut dor de voi. Dacă ar fi Crăciunul în fiecare zi, nu ne-am plictisi cu asemenea invitaţi de seamă. Poftiţi, vă rog! Vino,

draga mea, să-i întâmpini pe onoraţii noştri oaspeţi! Vom avea amintiri de neuitat cu voi!

Deodată, toţi musafirii au alcătuit un cor ad-hoc şi le-au cântat celor doi un cântec de veselie, dar şi de ameninţare:

„Noi de-aicea nu plecăm.
Nu plecăm acasă.
Până nu vom termina
Tot ce e pe masă".

— N-am spus eu că este singurul loc unde ne simţim bine? spuse patetic „domnul director", rotund de satisfacţie. S-o spunem p-aia dreaptă: Nu există pe faţa pământului un cuplu ca voi – amabili, iubitori şi drăguţi!

De sub masă, pisica lungi un mieunat jalnic.

Când vin sărbătorile, te trec toate transpiraţiile. Doar în cazul în care eşti în febra pregătirilor şi aştepţi musafiri. Dincolo de vânzoleala presărbătorească, un test dublu aşteaptă să fie trecut. Unul în interior, în cămin, care surprinde angajarea tensionată a celor doi, altul în afară, care probează calitatea relaţiilor în proximitatea celor doi.

Presiunea cheltuielilor de sărbători poate fi una dintre exploziile nefaste, care adună suficientă mânie în familie, motiv pentru care se trage unul în altul cu reproşuri usturătoare: „Ce, crezi că eu nu ştiu că iar vrei să te făleşti că eşti cea mai grozavă dintre toate contracandidatele tale doamne, pe care vrei să le dai gata cu pregătirile tale? Nenorocire pentru mine, că toate astea se fac pe socoteala salariului meu!"

Într-un cuplu unde se dispută în competiţie cele două personalităţi, un rost de ceartă şuieră chiar din părerile hotărâte de a invita

& /*ocm* (/*e cea*/*tţ*/*e*//*tari*/*g*/*ă*, persoane care nu-i plac celuilalt: „Să nu aud că-l mai inviţi pe crocodilul de Grigore cu crocodileasa lui, că fac o alergie de nu mai intru în bucătărie un an întreg. Şi să văd ce gospodină ca mine mai găseşti!" Prezenţa părinţilor adaugă un stres uraganic, atunci când unul dintre cei doi nu simpatizează cu părinţii partenerului: „Te rog să le spui părinţilor tăi să nu se chinuiască să vină de sărbători, că ei nu sunt obişnuiţi cu schimbările bruşte dintr-un mediu într-altul. Să le protejăm sănătatea, dragă!"

O iritare rebelă se instalează fără ruşine în protestele celui care este trimis şi răstrimis după cumpărături care nu se mai termină.

Buimac de du-te-vino, responsabilul cu piaţa şi cu magazinele va răbufni nervos, găsind la tot pasul motive de supărare şi de arţag: „Eu nu mă mai duc nicăieri!” declară „directorul cu sacoşa”. „Nu mai vreau să ies nici să cumpăr viaţă!” mai zice cel care deja a deschis uşa să plece. L-a convins privirea celei care şi-a încrucişat mâinile şi l-a săgetat cu privirea.

Necaz mare dacă de sărbători unele utilităţi nu funcţionează: „Ai stat tot anul şi ai dat ocol aragazului, dar nu ţi-a dat prin sfera ta gânditoare să repari cuptorul care arde aiurea. O să le dau la musafiri arsuri, nu prăjituri! Şi fii sigur că am să scot în evidenţă eroul care a făcut scrum frumuseţe de sărbătoare”.

Unde mai pui şi copioasa ceartă de după „război” (adică petrecere), unde fiecare îi reproşează celuilalt ocheadele îndrăzneţe arătate sexului opus dintre musafiri: „Ce crezi că n-am văzut eu cum te vizionai cu doamna Voiculescu? încă o scenă din asta şi te invit la partaj, domnule fluturaş!”

Şi ar mai fi vreo cinci sute douăzeci şi şapte de scene furtunoase de sărbători, dar pe noi ne interesează de ce se subţiază răbdarea, tocmai acum, când există un motiv religios atât de sfânt. Şi dacă tot nu se ajunge la o reconciliere în familie şi cu sine, ce rost mai are să aprindem o lumină de sărbători pentru cei care nu văd?

Amândoi au intrat în bucătărie să mai aducă un fel de mâncare. Un alt fel de „mâncare”, pe care nu doreau să-l pună la masă, tocmai îl înfulecau domnul şi doamna gazdă: bârfa.

— Ce calici sunt! Nici măcar o prăjitură n-au adus şi ei! Nişte zgârciţi şi nişte profitori, vărsă cu duşmănie doamna.

— Lasă că aşa îţi trebuie, că m-ai fiert şapte ani cu aceiaşi „generoşi” invitaţi, de parcă sunt îngeraşi, de scumpi ce ţi-au fost. Toată mărirea de salariu s-a dus la preacinstitele sărbători, pe preacinstiţii meseni, care n-au scăpat nicio bomboană. I-aş da afară una-două, dacă n-ar fi să mă văd cu ei la serviciu. Dar vina e la tine! Nu mai vezi tu, doamnă, de-acum nici măcar un ciorap trei sferturi!

— Şi nici tu nu mai vezi zare de mâncare în casa asta! Iar mizeria să se facă mormane şi să te înăbuşe!

— Nu te grăbi la blesteme, că te va ajunge sărăcia şi boala ori de câte ori îmi vei dori răul. Hai să ducem mâncarea la înfometaţii ăştia, o zori el.

Amândoi, aprinşi la faţă, au intrat cu friptura în sufragerie, unde

mesenii erau în vâltoarea veseliei.

— Uitaţi-vă la ei, la gazdele noastre, cât de frumoşi sunt! Sunt îmbujoraţi de dragoste şi de bunătate! trase domnul contabil un compliment. Mai rar un asemenea cuplu!

— Mulţumim frumos! răspunse doamna gazdă. Nu ne gândim decât să vă simţiţi bine în prietenia noastră sinceră şi gustoasă.

— Dar, doamnă scumpă, am devenit dependenţi de voi şi de generozitatea voastră. Vrem să ne îmbătăm cu ospitalitatea voastră! Aşa că, la anu', tot aici vom trage.

— E bucuria noastră! se strâmbă domnul gazdă.

Ăâentof-ayjusl-icatw

Toate astea se întâmplă când cei doi nu suportă să nu aibă dreptate şi când dreptatea lor este ireconciliabilă.

Când fiecare dintre ei are o părere slabă despre sine, cei doi din cuplu vor spori bârfa şi critica odată cu duplicitatea, prin care vor crea scenarii de oameni minunaţi, dar, în realitate, meschinăria este profesor doctor în vieţile lor.

Aşteptările nerealiste şi exagerate îi determină să-i evalueze pe cei cărora le fac servicii ca fiind monştri şi rebuturi sociale, iar ei, fruntea societăţii.

pMtPt/veov/M", „„ „». („ţ

Lipsa intimităţii afective îi face pe parteneri să stea la distanţă unul de altul şi amândoi de alţii.

Într-o ocazie de sărbătoare, interacţiunea cu cei pe care-i socotim apropiaţi este mare şi solicită o socializare corectă, oferind deschideri sincere în comunicare şi participând la investiţii reciproce fericite. Favorizarea relaţiilor care aduc avantaje creează o selecţie nedreaptă, socotindu-i valoroşi doar pe cei care răspund echitabil la ofertele noastre: „Aşa că voi invita de sărbători pe cei care ne aduc cadouri, dragă! într-un fel trebuie să plătească. Nu mai invităm milogi! E clar?"

„Dă/? o ţii/tăvn/fie/ tanti/ m. ot/tea /

— Ce s-a mai bucurat unchiu' Ştefan că i-am dus sarmale şi mămăliguţă caldă! A făcut nişte ochi mari când i-am lăsat nişte bani pentru alimente, de ziceai că a descoperit ceva ce căuta de mult. Dacă Dumnezeu ne-a dat din binecuvântările Lui, nu puteam să le oprim doar pentru noi, zise Anca.

— Dar ce s-a mai înviorat bunicuţa Dora când ne-a văzut! De trei

luni nu i-a mai călcat pragul cineva. Ai umplut-o de lacrimi când te-ai apucat să-i speli chiar în seara Crăciunului, spuse Bogdan, soţul Ancăi. N-o mai puteam opri din faţa salatei de vinete şi a farfuriei cu chifteluţe de ciuperci. Ai lovit-o chiar în preferinţa ei.

— Necăjiţi mai sunt cei din familia Mocanu. Cu un salariu de trei milioane la cinci copii, nu poţi nici să le amăgeşti foamea. După ce s-a rugat ăl mic ca să le aducă Cel de Sus bomboane şi după ce a deschis ochii şi a văzut cinci cutii cu bomboane, a ţipat de au ieşit vecinii să vadă ce s-a întâmplat. „Acum ştiu şi eu cum e să fii sătul", a spus ăl mare după ce au mâncat piureul cu şniţele de soia.

— Să nu uităm să trecem pe la tanti Rodica şi să-i lăsăm medicamentele pe care n-avea cu ce să şi le cumpere. Şi sticla cu suc de mere. Oricum ne va întâmpina cu clătite, spuse Anca.

— Hai să dăm pe-acasă şi să mai luăm mâncare şi pentru fetele din gazdă de la doamna Rita. Le-am auzit că nu le-ajung banii nici de taxe, dar de mâncare! Dar cine aşteaptă în faţa casei noastre, în seara asta de Crăciun? N-am invitat pe nimeni. Ai vreo idee, Anca?

& *râae*//*i*…*f*/) //e/ /. 227

— Să vezi scenă acum, zise ea, recunoscând musafirul. Ce faci, mamă, de ce umbli noaptea pe drumuri?

— Păi, dacă voi nu mă invitaţi, mă invit singură, zise mama Ancăi. Pe unde umblaţi?

Şi ei i-au spus că au fost la câteva familii în vizită, dar nu i-au explicat ce-au făcut acolo.

— Păi, da, că voi nu sunteţi în stare să vă faceţi mâncare şi să-i invitaţi pe cei care vă sunt prieteni. Vă duceţi pe capul oamenilor să cerşiţi amabilitatea lor. N-aveţi în voi nici pic de bunătate şi ospitalitate! Sunteţi o pereche fără căpătâi şi fără bucurie. Sunteţi ultimii oameni! Cred că v-aţi şi certat, că aveţi amândoi cearcăne.

— Şi ce-ar trebui să facem ca să fim aşa cum vrei? o întrebă Bogdan, fără să se fi supărat.

— Păi, să mă poftiţi în casă şi să-mi daţi ceva de mâncare.

— Ce-ai zice de nişte sarmale cu mămăligă şi grâu cu lapte? o îmbie Bogdan.

— Aş zice că v-aţi mai reabilita puţin în ochii mei, zise ea. E caldă mămăliga?

fericirea/*ai*/*t* &

— Mamă, mamă, a venit o scrisoare de la tata, a strigat uimită

Rodica.

— Nu mă interesează. Doar dacă îmi confirmă că a primit citaţia de divorţ. N-am timp de pierdut. Mi-a mâncat cei mai frumoşi ani din viaţă. El nu e în stare să facă o cerere, dar să mai scrie şi scrisori. Cred că a intrat în anul morţii.

— Mă laşi să o deschid? o întrebă Rodica, foarte curioasă să citească prima scrisoare a tatălui ei, plecat de atâta timp de acasă. Mamă, îţi dai seama? E scrisă la computer. Îţi poţi imagina? spuse ea ironic.

— Cred că e în mare încurcătură şi e pus să mai cerşească din amărâta mea de leafă. Nu-i ajunge de băutură. Scuteşte-mă, Rodica. Am îndurat prea mult ca să mai suport. Arunc-o la gunoi şi vino şi ajută-mă la bucătărie, că nu mai fac faţă.

Ochii cei mari ai fetei se făcură şi mai mari, iar faţa i se schimbă odată cu respiraţia. Simţea că se sufocă. Mâinile îi tremurau. Lacrimile îi curgeau pe faţă fără oprire. Plânsul ei sfâşietor o smulse pe doamna Stamate din bucătărie. „Doamne, ce tragedie mai poate provoca omul acesta de nimic?!" îi trecu prin minte celei obişnuite cu evenimentele rele.

Luă scrisoarea din mâna fetei, care nu-şi putea opri tremuratul, şi citi. Faţa ei, trecută prin calvarul vieţii, se transfigura. Transpiraţia se aşează pe frunte, iar mâinile ei au scăpat pentru un moment hârtia din mână. „Nu se poate. Nu e în stare de aşa ceva", gândi ea. O citi de la capăt. Toate socotelile ei intrau în derivă. Ca lovită de trăsnet, se trânti în pat, plângând liniştit.

Hârtia aceea, care în câteva minute a răvăşit cumplit două suflete, zăcea pe duşumea, provocându-le o reacţie pe care niciodată n-au gândit-o.

Scrisoarea începea aşa:

S/y/ / e/ /rao/ /i. e ///fr-o z/ ele ///a/f/

Draga mea.

A trecut atâta timp de când nu ne-am mai văzut şi ştiu sigur că sufletul meu te doreşte cum doresc ochii un fir de lumină într-o noapte plină cu întunericul cel dens. Ştii doar că nu duc lipsă de mândrie şi ştii cât de greu dau drumul la cuvinte. Ei bine, mi-e atât de dor de tine, că-mi vine să las tot şi să vin să rup o bucată din sufletul tău frumos. Ştiu că te-am mai necăjit înainte de plecare, dar tu eşti în stare să-mi dai un pahar plin cu iertarea ta. Ce bine că am luat Biblia la mine! În fiecare zi,

când citesc Cuvântul vieții, îmi dau seama ce Dumnezeu minunat am și ce dar frumos mi-a dat, dăruindu-mi-te. Și crede-mă, Îl las să intre în inima mea să mă cotropească cu iubirea Lui. Când vom fi în ceruri împreună, alături de fetița noastră, să mă lași pe mine să-l spun ce bine a făcut El familiei mele, că ne-a legat în dragostea Lui. Am zis asta, pentru că știu că ție îți merge gura mai iute și mi-o iei înainte.

Dacă sufletul tău e liniștit și așteptarea ta e plină de încredere, înseamnă că rugăciunea mea a ajuns la tine. Dacă vrei să știi, mă rog zilnic așa: „Doamne, pentru că Tu mi-ai dat dragostea Ta pentru fetele mele și pentru că nu mă lași în pace, îngrămădind furtuni de doruri pentru ele, Te rog păstrează-mi-le sănătoase și fericite, pentru că trebuie să mă întorc cât mai curând. Pregătește-mi îmbrățișarea aceea care mă face să știu că sunt iubit".

Aștept un cuvânt din partea ta și voi veni călare pe cel mai iute gând.

Ionel

*

— Mamă, scrie-i să vină acasă. Nu vezi că e alt om? Renunţă la divorţ şi uită tot ce ţi-a făcut. Te rog, insistă Rodica.

— Tu nici nu ştii ce vorbeşti, copilule. Cred că cineva i-a făcut scrisoarea asta. Nu-ţi dai seama că el nu este în stare să spună cuvintele pe care mi le-a scris? auzi, îi este dor de noi şi vrea să vină acasă! Fugi de-aici, e prea de tot! Atâta timp L-a înjurat pe Dumnezeu şi acum II are în suflet. Cine ştie în ce sectă a intrat, că, toată viaţa pe care am dus-o cu el, nu a aprins nicio lumânare. E posibil să urmărească un plan mârşav şi cine ştie ce vrea să ne facă. Să rămână unde este, nu vreau să risc, se încuraja doamna Stamate.

— Dar, mamă, este o ocazie pe care nu trebuie să o pierdem. Şi dacă s-a schimbat? N-o să-ţi pară rău? Te rog, mamă, măcar verifi*j) iwe/ /i< (/ & cea//ț/ & //ianfa/a/*

că-l o vreme şi, dacă nu-i aşa, mergi pe planul tău cu divorţul. Poate că Dumnezeu vrea să ţi-l dea înapoi şi să am şi eu un tată. Hai, fă-o pentru mine.

— Nici nu-i ştiu adresa, spuse gânditoare mama fetei. Nu vezi că nu şi-a trecut adresa pe plic?

— Ţi-o dau eu, numai scrie-i.

— Bine, dar vei răspunde pentru tot ce va ieşi rău. Şi să nu te aştepţi să-i scriu o scrisoare de dragoste.

În după-amiaza aceea, pe o foaie de hârtie, s-au aşternut câteva gânduri care aveau să producă o revoluţie în mintea unui om răvăşit de neîmpliniri şi de patimi. *Ioane*.

Nu ştiu ce ţi-a venit de ne-ai stricat toate planurile, dar să ştii că răul pe care ni l-ai făcut până acum ne apasă şi ne produce durere. Nu ştiu ce se întâmplă în sufletul tău, dar e bine să-ţi măsori bine sentimentele pe care le ai pentru noi şi să nu te joci cu viaţa noastră. Dacă zici că te-ai schimbat, trebuie să ne convingi că ţi-ai luat adio de la băutură şi că ne tratezi cu respect şi cu demnitate. Atâta timp ne-ai călcat în picioare personalitatea şi am fost fugare în propria noastră casă.

Nu ştiu cât de adevărate sunt schimbările din viaţa ta, dar să fii sigur că, dacă vei vrea să te întorci la felul tău mizerabil de viaţă, nu este cazul să ne mai încurci. Acum, dacă tot zici că ţi-e dor şi vrei să vii acasă, vino! Dar cu condiţii!

Ileana

După o săptămână, o scrisoare, de data aceasta scrisă de mână, căzu pradă ochilor încă uimiţi ai celor două suflete tulburate de un vis incredibil de real. *Dragă Ileana*.

Se pare că nu ţi-e bine de mi-ai trimis scrisoarea asta la derută. Să nu crezi că n-am ce face aici şi-mi scapără călcâiele să vin acasă. Pe tine, gura te strică. Fă bine şi du-o pe la şcoli, să înveţe ce să spună şi cum să spună. De Rodica mi-e dor şi vreau să o văd. Nu-i nevoie să-mi faci morală. Cu băutura am rărit-o şi, în ceea ce priveşte respectul pe care ţi-l datorez, e o chestie care mă priveşte. S-ar putea să-ţi cer şi eu acelaşi lucru şi nu ştiu dacă eşti în stare să mi-l dai. Nu e rău că mi-ai

3 rc/ /a/ ea um & într-o zi ele///a/fi scris. În ce priveşte venirea mea înapoi acasă, nu cred că ţi-o doreşti. Mai gândeşte-te. Ion

— Spune tu, Rodica, ce om e ăsta? La început, îmi scrie o scrisoare unsă cu miere, iar acum mă judecă la urgenţă că am gura rea. Şi dorul lui aprig să vină acasă s-a cam potolit, fetiţa mea.

— E vina ta, mamă. L-ai luat prea tare şi, ce-i drept, l-ai cam bătut cu cuvinte. Asta ai făcut cincisprezece ani şi cred că s-a cam săturat şi el. Bucură-te că s-a lăsat de băutură, sursa spaimei noastre. Eu cred că trebuie să-i scrii altfel.

— Acum şi tu mă judeci? Uite ce-am ajuns! Să ne spună copiii ce să facem şi ce să spunem. Bine, dar să ştii, dacă iese rău, să nu te mai uiţi în ochii mei.

O altă scrisoare ieşi pe uşă într-o nouă aventură de comunicare.

Dragă Ioane.

S-ar putea să mai ai şi tu dreptate. *Ţi-am scris aşa*, *pentru că încă mai sunt supărată*. *În sufletul meu*, *am dorit să nu pleci* niciodată *de acasă*, *dar ce să mai zic*, *a avut fiecare vina lui*. *Nu pot să-mi scot din minte ce mi-ai scris prima dată*. *Dacă e adevărat ce mi-ai spus atunci*, *de omul ăsta am eu nevoie*.

Poate vrea Dumnezeu să uit toată supărarea şi necazul prin care am trecut. *Ştii*, *te-am visat că ai venit acasă*. *Nu ştiu de ce nu-mi vine să cred că poţi să-mi spui în faţă tot ce mi-ai scris*. *Nu te prinde*, *dar eu zic că e de-ajuns şi atât*. *Vino*, *Ioane*, *acasă*. *Vino mai repede sau*, *dacă nu*, *nu mai veni deloc*. *Te aştept cu ciorbă de perişoare*.

Ileana într-o zi de marţi, se auzi o bătaie în uşă. Uşa se deschise şi, în prag, un om palid şi emoţionat spuse „sărut mâna" celei care se obişnuise de mult să nu mai fie respectată. Rodica ieşi şi-l îmbrăţişa, ţipând de bucurie. Cu ceva reţinere, îl îmbrăţişa şi ea, nevenindu-i să creadă că e în stare să facă asta. Ion nu s-a ferit să îşi ascundă lacrimile. A scos un cadou pentru fiecare. Pentru Ileana, o pereche de pantofi şi pentru Rodica, o geacă de şcoală. Apoi a pus pe masă agoniseala lui în pribegie şi, pentru întâia oară, fetele au asistat la acest gest pe care şi l-ar fi dorit măcar o dată în familia lor, înainte ca el să plece.

şi/ce/ //de ax/////e ///a/ /ta/a

— De-acum încolo, aşa va fi. Doamnă Ileana, vreau să recuperez pierderea pe care ţi-am făcut-o. Meriţi mai mult.

A fost o săptămână de neimaginat. Parcă timpul s-a dat înapoi şi a compensat toată suferinţa adunată de cincisprezece ani. Ileana şi fiica ei pluteau între vis şi realitate şi încă nu reuşeau să le deosebească. Nu le venea să creadă că poate fi atât de tandru şi de plăcut. Cât de repede şi-a uitat cuvintele de scandal! Ea, soţia lui, poate cu bucurie să-i spună acum că îl iubeşte cu adevărat. A doua zi, urma să primească un serviciu ca tâmplar la o fabrică de mobilă fină. Era vestit ca un bun meseriaş, doar că băutura îl strica.

A venit ziua de duminică, cu ciocănitura aceea care a tulburat fericirea celor două suflete pline până la refuz de bucurie.

Ileana deschise uşa şi fruntea i se încruntă uşor. Nu putea să o sufere pe vecina ei de la etajul trei, doamna Stemate. Auzise că are o credinţă ciudată şi că merge cu soţul ei şi cu fata la o biserică ce ţine sâmbăta. Respectul şi zâmbetul lor parcă le tulburau. Aveau un fel

deosebit de a se purta şi faptul că vecinii ştiau de scandalurile din familia ei o făcea să nu se simtă bine în faţa aceleia care avea o căsătorie perfectă.

— Nu vă supăraţi, doamnă Stamate, dar nu cumva s-a rătăcit vreo scrisoare de-a soţului meu la dumneavoastră?

— Ce vreţi să spuneţi, doamnă Stemate, că eu vă umblu în cutia de scrisori a dumneavoastră? Nu vă e ruşine?

— O, nici nu m-am gândit că puteţi să faceţi aşa ceva. Mă iertaţi că am îndrăznit să vă întreb. Soţul meu a plecat de mai mult timp şi m-am gândit că, având numele aşa de apropiat de al dumneavoastră, poate s-a rătăcit din greşeala poştaşului. M-a sunat că mi-a trimis scrisoarea de mai bine de două săptămâni. Vă cer scuze încă o dată că am îndrăznit să întreb. Nu e nicio problemă. Mai e ceva, dacă îmi permiteţi.

— Spuneţi, i-o reteză doamna Stamate.

— A venit soţul dumneavoastră acasă?

— Da. De ce vă interesează?

— Pentru că, în familia noastră, noi ne-am rugat să se întoarcă şi Domnul să îl schimbe, ca să fiţi şi dumneavoastră fericită.

Ovr/drea/ o/ne î/într-o z/ ele //iar//

— Nu e nevoie să vă băgaţi în problemele mele de familie. Ne descurcăm şi singuri. Dumnezeu ne-a lăsat să suferim cincisprezece ani, aşa că e treaba noastră, spuse iritată doamna Stamate. În casa mea nu are ce căuta acest Dumnezeu. Să vi-l păstraţi.

— Oricum, ne bucurăm de orice bucurie a dumneavoastră. Bună seara, doamnă Stamate.

— Să fii sănătoasă, spuse în doi peri doamna Ileana, cu o vădită nuanţă de dispreţ.

Deodată, un licăr de gând o făcu să pună o întrebare, pe care avea s-o regrete.

— Doamnă Stemate, unde e plecat soţul dumneavoastră, dacă nu vă supăraţi?

— E plecat la Cluj, la o specializare, spuse doamna Stemate bucuroasă că s-a mai deschis puţin vecina ei.

— Stai puţin, că mă întorc, o rugă doamna Stamate.

Căută plicul, cu scrisoarea aceea scrisă la computer a soţului ei, şi se uită la ştampila de pe timbrele de pe plic. Încremeni. Pe ştampila poştei de unde a plecat plicul, scria Cluj. Înmărmurită, ieşi cu plicul şi

i-l întinse doamnei Stemate.

Aceasta scoase din plic scrisoarea şi faţa i se lumină.

— E de la soţul meu, din Cluj. Vă mulţumesc aşa de mult, doamnă Stamate. Nu vă faceţi griji că l-aţi desfăcut. Se mai întâmplă. Mi-aţi adus o mare bucurie. Daţi-mi voie să vă sărut.

— Stop, doamnă Stemate. Mie mi-aţi făcut un mare rău. Eu am crezut, până acum cinci minute, că această scrisoare e de la soţul meu, care m-a părăsit acum un an. Şi eu, stimată doamnă, am fost înduioşată de aceste cuvinte şi i-am scris să vină acasă. Şi a venit.

— Slavă Domnului! Nu este bine că a venit? spuse bucuroasă vecina de la trei.

— E bine, dar, doamnă Stemate, eu acum mă văd înşelată. Soţul meu n-a scris niciodată cuvintele acestea frumoase pentru mine, şi eu am crezut că el le-a scos din sufletul lui pentru sufletul meu rănit. Şi am început să mă vindec. Acum veniţi dumneavoastră să-mi spuneţi că e scrisoarea soţului dumneavoastră. Şi aşa este. Vă daţi seama ce-o să urmeze? Să vă spun eu: Când va veni Ion acasă, am să-l dau pe uşă afară şi am să-i strig: mincinosule! Asta am să

234 *ffuvt rzic/e cea// (/e///ar/ta/a/*

fac, doamnă Stemate. Ca un blestem aţi fost pentru mine. Vă urăsc cu toată suflarea mea!

O tăcere grea s-a aşezat între cele două femei. Doamna Ileana plângea de ciudă.

— Vă rog să mă invitaţi puţin în casa dumneavoastră, doamnă Stamate.

— Niciodată! N-aveţi ce căuta în casa mea! Sunteţi un ghinion blestemat pentru mine.

— Vă rog să mă invitaţi în casa dumneavoastră, doamnă Stamate, ridică tonul acea ciudată creştină. Veţi vedea că n-o să vă pară rău. Pentru prima şi pentru ultima dată vă cer lucrul acesta.

Doamna Ileana s-a dat la o parte şi i-a făcut loc. S-au aşezat la masă şi doamna Stemate a privit-o în ochi.

— Doamnă, în casa aceasta s-a furişat o minune. Dumnezeul meu a făcut un lucru uimitor, de care nu vă daţi seama. El a îngăduit să se rătăcească scrisoarea asta, ca să salveze o căsnicie. Pricepi, doamnă Ileana? La această scrisoare, pe care aţi socotit-o venită din partea soţului dumneavoastră, aţi răspuns cu bunăvoinţă şi cu sentimente noi de speranţă. El a căzut în plasa scrisorii dumneavoastră, cu care l-aţi

chemat acasă. A venit schimbat. Mi-a spus Rodica totul. El, doamnă Ileana, şi-a deschis sufletul şi doreşte o viaţă nouă de căsnicie, pentru că, înăuntrul lui, el v-a iubit, dar n-a ştiut cum s-o facă mai bine. Adio băutură, adio scandal. Ce vreţi mai mult de-atât? Şi dumneavoastră vreţi să-l daţi afară. Pentru ce? Cu ce a greşit? El nici nu ştie de prima scrisoare rătăcită. Nu a făcut decât să răspundă la scrisoarea dumneavoastră de chemare. Cu ce am greşit eu? Ce rău v-am făcut eu? De ce mă urâţi, doamnă Stamate?

Cu capul plecat, doamna Ileana şi-a înecat mânia în izvorul unei noi înţelegeri. Doamna Stemate continuă.

— Soţul meu este credincios. Dragostea pe care mi-o poartă e ruptă din dragostea lui Dumnezeu. Poftim, urâţi-L, dacă vreţi. Învinuiţi-L şi judecaţi-L cum vă vine mai bine. Batjocoriţi-L pentru… pentru ce? Da, pentru tot binele pe care vi l-a adus într-o zi de marţi. Sfatul meu este să nu-i spuneţi nimic soţului dumneavoastră de prima scrisoare. Veţi vedea că vă va putea scrie şi el una asemă

— *& vrtgreci azie ///tr-o zii/e //M/f//* 235

nătoare. Şi o va scrie cu viaţa lui. Atât am vrut să vă spun. Bună seara, doamnă Stamate.

Duritatea femeii care pretindea că a fost înşelată s-a topit în privirea aceea care strălucea de o adevărată înţelepciune. I-a luat mâinile vecinei ei de la etajul trei şi i-a spus zâmbind printre rămăşiţele de lacrimi uscate:

— Vă iubesc, doamnă Stemate. V-am judecat greşit. Faceţi-mi şi mie cunoştinţă cu acest Dumnezeu. Vreau doar să-l mulţumesc. Şi mai vedem pe urmă.

I/ztez + se/ities

— Parcă eşti o noapte fără lună şi fără stele, bărbate, constată ea, întâmpinându-l în prag. Dacă ţi s-au prăbuşit toate împărăţiile, atunci află că ţi-a mai rămas una, care nu cade cu una, cu două: Eu, nevasta ta, care face cât o mie. Hai, fii mai optimist, că tot ce e mai important a rămas.

— Aşa zici tu, care nu ştii cât de urâtă e treaba asta, comentă el plin de negură şi se prăbuşi într-un scaun, ca un semn de capitulare.

— Păi, spune-i femeii tale, pe care ai luat-o să fie cu tine şi la bine, şi la rău, că poate o scoatem la capăt. Îţi place să stai aşa, ca o ruină? Hai, dă-i drumul, că aşa cum te văd, nu cred eu că-ţi mai arde de mâncare până nu te descarci.

După ce oftă prelung, spuse cu greu taina necazului lui, de parcă oricum nu se mai putea schimba ceva.

— E urât de tot. Bota Ion, muncitorul cel mai bun din secţia mea, pune la cale un complot, ca să mă înlăture de la conducerea secţiei 1. Ştii că, de când Trăistaru, de la secţia 2, a plecat în Israel, am luat în primire şi secţia lui pentru o vreme, deşi i-am spus directorului că nu e o treabă doar pentru un singur om. „Nu-ţi cer imposibilul, Ştefane", mi-a spus şefu' şi am remorcat şi secţia asta păcătoasă, cu oameni dificili şi cu norma pe jumătate făcută. Acum să vezi chestie: directorul îmi cere să-i fac un referat lui Bota, ca să-l pună şef peste secţia 2. Toate bune. Sunt şi eu salvat de balastul acesta de secţie şi ajunge şi el şef. Dar Botică al meu vrea mai mult. Mă rog, ce crezi că vrea el? Ei bine, el vrea să mă împingă pe mine la secţia 2 şi să ia el secţia 1, în care am investit toată priceperea mea şi am ridicat-o, de e cea mai bună din fabrică. Zi şi tu dacă nu e mârşav! Fii atentă ce tactică are: mâine, după program, îi invită pe toţi din secţia mea şi pe director la o bere, cică de ziua lui, ca să-i atragă de partea lui şi să-şi facă repede capital electoral. Mi-a spus un amic al lui care nu-I mai suferă. Mâine se joacă lozul cel mare. Şi zici că nu ar trebui să fiu cătrănit de supărare?

— *lic/u /xt ele uite/wn (/ e a> avu/w* 237

— Omule, hai să ne rugăm să-l trăsnească Domnul până mâine şi să crape şi o să vezi că n-o să mai avem probleme cu Lucifer ăsta care te îmbolnăveşte.

— Eram sigur că o scoţi o perlă de înţelepciune feminină, de-ţi vine să cazi jos de uimire. Parcă ai fi din familia lui Zebedei, care a cerut să cadă foc peste samariteni. N-ai auzit prognoza pe următoarele trei zile? Senin şi soare. Domnul nu are program de trăsnete. Mersi, doamnă, pentru sfatul tău preţios.

— Hai, nu te plânge ca un copil. Trebuie să găsim noi o soluţie salvatoare. Ia stai puţin! Cred că am găsit. Mâine dimineaţă, înainte să vină muncitorii din secţia ta, pune-le pe bancul de lucru câte o sticlă de bere şi aşa îi strici tot planul trădătorului.

— Iar trebuie să constat că ai nişte sfaturi creştine de mare profunzime. Aşa ai învăţat tu la biserică, să cumpărăm băutură şi să tulburăm minţile oamenilor, ca să facă lucruri necugetate? Dacă unul dintre muncitorii mei îşi prinde mâna la strung, cine e vinovat? Măcar Bota e mai deştept, că le ia bere după program.

— Gata, am o idee grozavă, îl anunţă sfetnicul lui, care tot căuta

soluţia nimicitoare. Uite ce faci! îi vei lua apărarea lui Bota în şedinţă, în pauza programului de lucru.

— Mă decepţionezi, doamnă. Faci ce faci şi acum mă bagi când în apa rece ca gheaţa a ideilor tale anticreştine, când mă arunci în oala cea mare cu sfaturi clocotite de generozitate şi de altruism. Se vede că te-ai înţeles cu Bota să mă elimini.

— Cum poţi să gândeşti aşa? Eu îţi vreau binele, iar tu mă clasifici în tabăra duşmană. Asta pentru că nu-ţi iei timp să înţelegi gândirea femeii. Uite tâlcuirea reţetei mele. Faci o scrisoare anonimă şi o pui pe masa de lucru a fiecărui muncitor din secţia 1. Doar lui Bota nu-i pui. O să mă întrebi ce conţine scrisoarea asta. Ei bine, realitatea. Adevărul gol-goluţ. Că Bota urmăreşte să te dea jos şi că vrea să-ţi ia locul în secţia cea mai bună din fabrică, pe care tu ai urcat-o pe podium. Şi că nimeni nu se lasă păcălit de o bere şi de promisiunile lui.

— Şi asta înseamnă că-i iau apărarea? spuse el strâmbându-se ironic.

— Se vede că n-ai pătruns misterul înţelepciunii feminine. Tu laşi scrisorile anonime dimineaţa, înainte de a veni muncitorii la lucru. & *ui*) *t* /*v*/. – *ele cea*/*zi*/*e*///*ari*/*a*/*a* apoi pleci şi vii ceva mai târziu, după începerea programului. Apoi vii cu scrisoarea în secţie şi întrebi supărat dacă şi ei au găsit porcăria aceea de anonimă. Convoci o şedinţă fulger la prânz şi acum scoţi tehnica pe care ţi-a pregătit-o nevasta ta. Te arăţi indignat pentru că sunt unii care se ţin de murdării şi care strică imaginea celui mai bun muncitor al tău, adică Bota, pe care îl apreciezi pentru priceperea şi pentru caracterul lui. Apoi le spui că ai încredere în el, că nu ar putea fi în stare să facă o asemenea mârşăvie, pentru că îl cunoşti prea bine şi că tocmai te pregăteşti să-i faci un referat pentru a-l propune ca şef la secţia 2. Pentru că merită şi e destoinic. Aici tu o să aplauzi, pentru ca şi ceilalţi să se ia după tine. Apoi îi spui lui Bota că-ţi pare rău că unii fac asemenea mizerii şi-l asiguri de tot sprijinul tău, după care îl săruţi în faţa muncitorilor. Apoi, cu hotărâre şi revoltat, le vei spune că vei face tot ce îţi stă în putinţă ca să-l demaşti pe intrigant, care nu urmăreşte decât să destabilizeze armonia din secţie.

Ai priceput de ce trebuie să-l lauzi? spuse triumfătoare nevasta.

— Femeie, parcă eşti sora lui Solomon de coci o asemenea deştep-tăciune. La asta chiar că nu mă gândeam şi trebuie să recunosc că e o lovitură de maestru. Dar, te întreb, nu sună a minciună chestia

asta cu anonima?

— Dar Rahav, din Biblie, nu a mințit ca să salveze iscoadele lui Iosua? Dumnezeu folosește diverse metode ca să-i salveze pe solii Săi. Și tu ești unul dintre aceștia! mai ai ceva de comentat?

(*9 fe*; *xițtimea*/ / – *Să*/ *jțărtă*/ *n-pute*-/ Dumnezeu are un program de viață pentru cei doi cetățeni ai Edenului. După ce le-a transmis viață din viața Lui, Creatorul le predă o lecție de bază din cinci puncte, ca să fie fericiți. Dacă ați fi în locul lui Adam și al Evei, voi doi, din pragul secolului XXI, cum ați înțelege cuvintele din Geneza 1, 28, ale Celui care v-a binecuvântat? „Dumnezeu i-a binecuvântat și Dumnezeu le-a zis: Creșteți, înmulțiți-vă, umpleți pământul și supuneți-l; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului și peste orice viețuitoare care se mișcă pe pământ'".

(*je*/*upa* (/ (*i*/*Ueroe*/*i*. //*e a cern*////

Cum ați percepe imperativul: „Creșteți". Deja în Eden sunteți maturi dintr-odată, așa că programul de creștere fizică este încheiat. O să spuneți că e valabil pentru copiii care vor veni în urma unirii. Negreșit, aveți dreptate! Dar mai există un adevăr uriaș pe care Dumnezeu a vrut să-l dea celor doi prin programul „creșteți!"

Uitându-Se la Adam și la Eva, Autorul legământului le-a spus așa: „Să nu vă miraţi că și voi trebuie să creșteți, deși n-am să mai adaug nimic la Înălțimea Voastră. N-am terminat cu dezvoltarea voastră și nici nu vă dau speranțe că se va încheia cândva.

Ce vă spun Eu este așa: Creșteți în… caracter. Pentru că iubirea și bunătatea Mea nu au margini, caracterul vostru va fi în expansiune continuă".

Tentația de a avea un caracter absolut (nu e nevoie să mai crești, dacă veți fi ca Dumnezeu; ia fructul ăsta, zis „oprit", și termină cu chinul dezvoltării continue) i-a făcut pe cei doi să se împiedice și să se lovească la suflet cu moarte. Adio caracter! S-a făcut praf toată iubirea adunată, pentru că și-au închipuit că pot trăi câteva secunde și fără Hristos. Nu se mai discută: „Plata păcatului este moartea"! Cei doi trebuie să moară! Pe când programul de nimicire urma să aibă loc, undeva, într-un colț al Universului, un Tată îi spune Fiului Său: „Descrește, fă-Te mic, mai mic, așa cum sunt cei doi piperniciți din cauza păcatului. Învață în fața lor cum să crești în caracter, prin suferință, și intră în vorbă cu ei, că poate-poate se vor întoarce spre Mine și spre Tine, ca să scape de moarte prin ceea ce le

dăruim Noi. Aş vrea atât de mult să le mai pot spune: Creşte-ţi! şi ei să spună: Vrem! Niciodată n-a sunat acest cuvânt mai necesar ca astăzi, după ce păcatul a explodat în inimile celor doi".

Caracterul este arta de a te dărui, esenţa vieţii lui Hristos, iubirea lucrând această ofertă. Este moneda cu care se fac tranzacţiile de suflete în cer şi pe pământ, între oamenii plăcuţi Lui. Caracterul îţi procură limbajul Cerului şi, ce mai încolo, devii cetăţean al împărăţiei prin curajul de a te asemăna cu cel mai frumos dintre oameni, Iisus.

Familia este ocazia de aur de a face investiţii reciproce şi de a lucra o atitudine care îl priveşte pe partenerul de viaţă, aşa cum este, urmărind schimbarea proprie prin Duhul Sfânt. Schimbarea celuilalt vine ca o capitulare în faţa dragostei. Un lucru este sigur:

L

240 *fii*/*oem ele cea*/*t*//*e* /*tucr*/*fier*/*ă*

Hristos vrea să-şi deschidă un atelier în căminul tău şi ştie cum să prelucreze cele două vieţi în aşa manieră, încât să scoată o operă de artă unică – o căsnicie fericită, pe care o expune în văzul Universului, în salonul Lui de creaţii desăvârşite. Un lucru e clar: Fără El, nu iese nimic.

Să nu vă supăraţi că vreau să fiu şi eu acolo cu doamna mea.

S-o numim dinamică demografică. Din atâtea motive, apariţia copiilor în familie este o binecuvântare. Rolul de părinte aduce maturitate, care e ştiinţa dăruirii şi bucuria reciprocităţii sentimentelor care unesc.

Dumnezeu zice: „Înmulţiţi-vă!" şi ce urmează de aici înseamnă clocot de viaţă, bucurie, dar şi necaz. Trăim doar în condiţiile păcatului. Dacă discutăm despre responsabilitate şi despre numărul de copii, atunci să mai smulgem o semnificaţie din acest imperativ. Creatorul spune: „Multiplicaţi-vă!" nu doar ca număr, ci în special caracterele. Transmiteţi-vă chipul în cei pe care îi doriţi să crească în frumuseţea principiilor lui Dumnezeu. Nu vi se pare că este o răspundere copleşitoare în ceea ce le transmiteţi copiilor? Dacă sunt prea mulţi, aveţi capacitatea de a vă transmite caracterul, încât nimeni să nu fie defavorizat? Dincolo de înmulţirea entităţilor umane, se află necesitatea înmulţirii imaginii lui Dumnezeu în oameni. Cei doi, prinşi în relaţia de cămin, dacă nu multiplică viaţa adevărată prin reproducerea caracterului divin, îşi pierd sensul. Acest lucru ţine de o educaţie înaltă, care se predă de către Hristos prin credinţă. Ce

amprentă îi laşi copilului? Dar vecinului? De cine te laşi amprentat?

(y-e/Viţiu/iai/ S – ţnă-ăzic/în &

Iată un program dinamic pentru cei doi. Mişcaţi-vă până vă găsiţi locul. „Umpleţi pământul!" le porunceşte Domnul. Nu e o simplă împărţire teritorială la care să ajungem în goană. Umplerea pământului este o dinamică permanentă. Este misiune. Fericirea cu care îi *ocw/jac/e i/iţe/ oezie a> cert/a//*

Încarcă Dumnezeu pe cei doi este trimisă să călătorească în marea umplere a vieţii către cei care îşi trăiesc sărăcia căsniciei. Este mărturia bucuriei de a fi împreună, colportată pe orice traseu de viaţă. Este metoda Lui de a planta căsnicii veritabile în absurdul vieţii fireşti. Dacă vreţi, este arteziana care stinge seceta lipsei de comunicare din cuplurile hăituite de competiţie şi de conflict, prin atingerea vieţilor de cuplu deficitare, cu o viaţă de familie salvată prin credinţă.

(feraţia/iea/ 4 – (f – xfterwie/it/ ins doi A supune pământul înseamnă a-l face util. Scurt pe doi, cum spun copiii. Deoarece Creatorul a spus: „Supuneţi-l! Doar voi doi, în echipă, pentru că urmăresc să se întâmple ceva prin intervenţia voastră". Acţiunea conjugată a celor doi nu este îndreptată spre o simplă finalitate de a îmbunătăţi condiţiile de viaţă şi de a scoate resurse utile existenţei concrete de familie. Şi asta se face. Dar ceea ce se întâmplă când amândoi se concentrează în aceeaşi lucrare este consolidarea relaţiei. Ei se păstrează aproape unul de altul, îşi potrivesc ritmul inimii, iar rezultatul muncii lor, pe care şi-l doresc excelent, este interesul sporit pentru binele reciproc. Spiritul de e-chipă creează o dependenţă fericită, iar individualismul şi competiţia lipsesc în deciziile de zi cu zi. Ei transpiră unul lângă altul pentru o lucrare de nimic în aparenţă, dar, când se ridică din muncă, au un zâmbet comun al unei comunicări speciale şi fericite.

Calitatea lucrului făcut în doi vorbeşte de calitatea gândirii, şi un caracter ales scoate lucruri alese. În mic, cei doi reproduc actele creatoare ale Celui Veşnic atunci când supun dezordinea şi înalţă coerenţa, armonia şi utilul. Este Evanghelie când faci mâncare, când speli, când calci, când fasonezi un lemn. Într-un fel, aceasta înseamnă mântuire, adică salvare din inutilitate şi din dezordine.

Dar, când faci ceva în doi şi faci bine, atunci apare o nouă creaţie – un mai bine sufletesc. Şi e puţin?

fii/vav/ ele cea/ţ/e //l-a/ / /a/ă

(*yfee/Viţum-ea/ 6 – yU/toritate*;

„… Şi stăpâniţi!" mai zice Dumnezeu în al cincilea rând. Am şi obosit să tot repet că stăpânirea unuia asupra celuilalt în familie e un subiect clarificat. Nimeni nu stăpâneşte asupra celuilalt, decât într-un singur caz – în dragoste. Şi am încheiat! Cei care tot ne ameninţă cu inegalitatea dintre cei doi sunt nefericiţi şi o tot păţesc, încercând să domine, ajung să fie dominaţi de nefericire.

Dumnezeu nu-l cheamă doar pe Adam să stăpânească, ci îi cheamă pe amândoi. Viziunea lor comună şi puternic spirituală le conferă autoritate. E o îmbinare între raţiune şi sentiment, între fermitate şi blândeţe, între cântec şi cuvânt. Stăpânirea în acest sens ne vorbeşte de administrare competentă, de exercitarea grijii faţă de creaţia lui Dumnezeu, pentru ca echilibrul vieţii să nu se deteriorareze. Stăpânirea în demnitate nu elimină, nu extermină şi nu deteriorează calitatea vieţii, ci, dimpotrivă, îi dă strălucire, făcându-L evident pe Autorul celor create. De aceea le-a dat celor doi programul de viaţă în cinci puncte şi i-a numit: „echipa de intervenţie a Cerului".

e**

— Te văd puţin abătut. Ai avut o zi grea? îl întâmpină ea în prag.

— Şi încă o mai am. Parcă nu se mai termină. Nu-ţi mai spun de dezamăgirea pe care o încerc, îi răspunse Ştefan.

— Se pare că te-a afectat puternic.

— Nu atât pentru ceea ce mi se întâmplă, cât pentru relaţia care se spulberă. Am aflat că Bota, muncitorul meu cel mai bun, pune la cale să-mi ia secţia 1 după ce directorul îl va numi maistru. Şi asta, după ce am să-i fac un referat bun, pe care directorul mi l-a cerut ca să-l pună peste secţia 2, care-mi stă în spate după plecarea lui Trăistaru. Nu pot duce două secţii. Şi e bine că scap de secţia 2. Dar Bota vrea secţia 1 şi mâine organizează o petrecere cu băutură, ca să-mi atragă muncitorii de partea lui. Doar ştii câte am făcut pentru el ca să urce la cea mai înaltă calificare. Îmi pare rău că se aruncă într-o opoziţie pe care n-am gândit-o niciodată. Până acum am avut relaţii excelente cu el. Spune tu, ce să fac?

& ///*fu că* //*iteroe/iţica ce/it/ei/*

— Uite ce zic eu: Să ne rugăm ca Dumnezeu să-i lumineze sufletul şi să nu trădeze relaţia bună pe care o aveţi. Mai ales că i-a plăcut atât de mult la biserica noastră şi a terminat-o cu fumatul şi cu băutura.

— Am şi eu o idee, continuă Ştefan. Ce-ar fi să-i facem o vizită, în care să-i spun că sunt solicitat să-i fac un referat excelent, pentru că e un om de mare calibru?

— Ai cumva vreo intenţie să-l faci să capituleze prin afişarea generozităţii tale? îl suspectă ea.

— Ar fi o ipocrizie veritabilă şi tehnic lucrat. Nu m-am gândit la asta, dar, ca să nu se simtă obligat să renunţe la planurile lui, am să-i spun şi ceea ce am auzit că intenţionează. Şi că mă deranjează.

— Atunci înseamnă că vei lupta să rămâi pe poziţie şi să nu cedezi secţia 1.

— Nicidecum. Mă deranjează petrecerea cu băutura, pentru că deja îşi făcuse deprinderea de a renunţa la alcool. Am să-i spun că ţin mai mult la el decât la secţia 1. Dar fără alcool. Iar dacă muncitorii din secţie şi directorul îl vor, nu mă împotrivesc. Important e să rămânem prieteni.

— Iar eu am să-i duc doamnei Bota o carte pe care şi-a dorit-o de mult şi pe care a văzut-o în biblioteca noastră. Mergem?

Vizita s-a terminat noaptea târziu. În pragul casei, la despărţire, s-a auzit o voce groasă, dar prietenoasă:

— Ştefane, petrecerea tot o dau, dar fără alcool. Şi pentru că tu mă laşi să iau secţia 1, ei bine, mulţumesc. Ţi-o dau înapoi.

— M-am săturat să fac numai eu treburi în casa asta! se auzi bufnind mama lui Ionel. Pe tine te prinde omul doar sâmbătă, când mergem la biserică. Tu nu mai ai casă, nu mai ai femeie, nu mai ai copii. Doar interesul tău ţi-l ştii. Eu cad din picioare de obosită, iar tu, în plimbări, în interes de serviciu. Eşti căsătorit cu serviciul sau cu mine? îl chemă soţia la ordine pe soţul ei.

— Iar exagerezi. Am avut o perioadă mai încărcată, dar ştii că nu e totdeauna aşa. Şi-apoi ţi-am mai făcut şi eu câte un capăt de treabă prin casă, dar, dacă n-am scris în agenda ta, ai uitat. O să-ţi dau nişte pastile de memorie, spuse tatăl lui Ionel.

— Tot pe mine mă scoţi vinovată, nu-i aşa? Tu, bine mersi, odihnit, cu zâmbetul în nas, ca să faci impresie, şi eu sunt cea rea, cicălitoare şi pusă pe harţă. Dar nu mai rezist, şi tu nici măcar nu mă-ntrebi ce îmi mai trebuie, ca să mai sper şi eu la un ajutor din partea ta.

— Toată ziua croncăneşti şi nu eşti mulţumită. Parcă sunt la judecata de apoi. Chiar dacă ţi-aş aduce marea cu sarea, tot eşti pusă

pe cârâială. Ce, eu nu am obosit de atâtea texte literare pe care mi le cânţi zilnic?

— Care va să zică eu sunt cioara ta, dacă zici că eu croncănesc. Nu-ţi mai place de mine, nu-i aşa? Dar mâncărica e bună, cămăşile şi pantalonii călcaţi sunt buni, curăţenia din casă e bună, copiii sunt buni, că-i educ numai eu; doar eu nu sunt bună. Bine, de-acum fă-ţi mâncare singur, calcă-ţi şi spală-ţi singur. Ocupă-te de copii, căci eu, chiar dacă sunt în casă, pentru tine nu sunt! Gata! Am tras fermoarul la gură, ca să nu mai cârâi şi să croncănesc.

— Îmi pare rău că lucrurile s-au stricat aşa repede între noi. Hai să ajungem la o înţelegere, ca să fie bine, încercă s-o repare tatăl lui Ionel.

„Gata, s-a rupt filmul", şi-a zis Ionel, care a ascultat totul din camera lui, prin uşa întredeschisă. S-a aruncat în pat şi a început să plângă. Într-un târziu, a intrat mama lui şi l-a găsit bocindu-se.

— Ce ai, Ionele? Ce te doare? îl întrebă ea speriată.

<*amt negru*

— Nu pot să spun, o lămuri el.

— Hai, spune-i mamei tale ce te doare, că îţi fac ceva şi-ţi trece imediat. Ştii că te-am scos de-atâtea ori din necaz. Ce te doare?

— Inima. Adică nu, mă doare sufletul, răspunse el.

— Eşti alintat de nu se poate, râse mama lui. N-am niciun ceai de suflet, dar te faci tu bine, imediat.

— Ce are băiatul? intră în vorbă tatăl lui Ionel. Ea nu-i dădu niciun răspuns.

— Îl doare ceva? De ce plânge? insistă el, ca să rupă muţenia consoartei lui. Nicio remarcă.

— Spune-i tu, Ionele, tatălui tău ce te doare, îl apelă el.

— Mă doare mintea, mai scoase el o afecţiune.

De altfel, toate răspunsurile lui erau bune, dar cine să-l înţeleagă?

— Bine, bine, zâmbi tatăl lui, mai discutăm noi diseară. Poate mă primeşti să dorm cu tine, îşi anunţă el izolarea.

— Nu, mai bine dormi cu mama, că eu vreau să mă mai gândesc, zise Ionel hotărât.

— Păi, dacă vrei, nu scot o vorbă, ca să poţi gândi.

— Da, da' tu sforăi şi eu n-o să pot dormi, mai încercă el o rezistenţă.

— O să dorm pe-o parte şi n-o să mai fac zgomot.

— Da, da' tu vorbeşti în somn şi mă trezeşti, insistă el.

— Cine ţi-a spus că vorbesc în somn? îl chestiona tatăl lui.

— Mama. Mi-a spus că odată te certai în somn cu cineva la piaţă, că nu-i dai atâţia bani pe castraveţi.

— Interesant. Mie nu mi-a spus de visul acesta, a remarcat el mai mult pentru cea de-alături.

— Şi mai ştiu şi alte vorbe pe care le mai spui în somn, îi dezvălui

Ionel.

— Nu-i nimic, încercă să-şi şteargă iritarea tatăl lui Ionel. S-ar putea ca la noapte să spun o poveste frumoasă, iar tu de-abia aştepţi, încercă el să-l cucerească pe Ionel.

— N-ai spus tu că de trei săptămâni ţi s-a golit sacul cu povestiri? îi aduse aminte piticul casei.

j/iwc/ /i, e/ecoa//ţ/e ///ar/Ya/a

— Cum o dau, cu tine nu iese. Dar asta e. Diseară, vrei, nu vrei, mă ai locatar în patul tău.

Era duminică, iar cei doi, Anca şi Marius, au venit de la joacă.

— Ne e foame, mamă, au strigat ei.

— Astăzi vă pun eu masa, dar, de mâine, tatăl vostru vă va face chiar el o mâncare gustoasă şi, dacă aveţi ceva de spălat sau de călcat, m-a asigurat că face el totul. Vrea să mă scutească pentru o vreme, ca să mă mai odihnesc şi eu. E tare amabil, spuse ea cu înţeles.

— Oau, strigă Marius. Ce tată galant avem, îl aprecie cel mai mare băiat al casei.

Doar doi au priceput tărăşenia: Ionel şi tatăl lui.

— Ionel, hai la masă! îl strigă mama lui.

— Nu mănânc, îi răspunse el din camera lui.

— Te doare ceva? îl întrebă Anca.

— Da. Mă doare mintea, îi răspunse el.

Marius pufăi şi se stropi cu ciorba din gură, la auzul răspunsului celui mic.

— Ai nişte gânduri cu ţepi, care ţi se freacă în minte, nu-i aşa? râse cu poftă Marius.

— Exact aşa, îl asigură Ionel din camera lui.

— Ţii post? îl întrebă ironic Anca.

— Da, strecură el răspunsul prin uşa deschisă.

— De ce ţii post? căută Marius un divertisment.

— Nu pot să-ţi spun, că râzi de mine.

— Dar postul fără rugăciune n-are valoare, îi dădu el un sfat biblic. Faci aşa?

— Nu, dar am să fac.

— Cine ştie ce năsărâmbe a mai făcut, o informă Marius pe Anca.

— Hai, Ionele, la masă, se mai rugă o dată mama lui.

— N-ai auzit că azi am post? Nu vin.

— Dar tu eşti băiat mic şi nu trebuie să posteşti. Tu trebuie să creşti. Noi, ăştia mari, trebuie să postim şi mai ales taică-tău, că s-a cam balonat, îi trase ea o indirectă. Ai făcut ceva rău pentru care să posteşti şi să te rogi? îl mai întrebă mama lui.

— Nu. Dar aşa vreau eu.

Iârhif net/m

— Mă disperă copilul ăsta, zise ea. Are la taine în el, ca un sac cu grăunţe. Treaba ta. Eu nu-ţi mai spun, că văd că eşti încăpăţânat. Măcar un pahar cu suc sau cu apă nu vrei?

— Nu vreau nici apă. Am post negru, zise el.

— De unde ai învăţat tu chestia asta? se interesă mama lui Ionel.

— De la bunica. Aşa făcea ea când aştepta să-i răspundă Domnul la rugăciune.

— Lasă că nu-ţi mai dau eu voie la ea, că văd că numai aiureli înveţi acolo.

— Trebuie să posteşti în sac şi în cenuşă, îl sfătui Marius, ca să mai râdă de el.

— Nu-l mai învăţa prostii, că aşa o să facă, dacă nu sunteţi serioşi.

— Degeaba stai tu acolo, întins în pat, că Domnu' nu răspunde la rugăciunea ta. A spus tata într-o predică acum două săptămâni că trebuie să te rogi, să posteşti şi să lucrezi. Nu tolăneală, ca tine, îl mai spiritualiza Marius.

Ionel se sculă din pat şi-l întrebă:

— Cum adică să lucrezi? se arătă el interesat.

— Păi, să lucrezi la problema aia a ta, pentru care te rogi şi posteşti. De exemplu, dacă te-ai certat cu mine, trebuie să te rogi şi să posteşti ca să-ţi ceri iertare de la mine şi să cauţi vorbă să ne împăcăm. Ai priceput?

Ionel dădu din cap că a înţeles.

— Nu-i aşa că ai făcut o boaţă mare de posteşti aşa, negru? îl descusu Marius.

— Nu, n-am făcut, zise el serios.

— Minte de îngheaţă apele, rezumă Anca. Ionel n-a argumentat nimic la cele spuse.

— O fi vreun proroc, care mijloceşte pentru popor, că au mai fost şi din ăştia în Biblie, zise Marius batjocoritor.

— Lăsaţi băiatul în pace şi nu-l mai necăjiţi, îl mustră tatăl lor, care părea cam şifonat.

Toată ziua, cei doi părinţi au trecut unul pe lângă celălalt fără să se privească şi fără să-şi spună vreo vorbă. Marius şi Anca n-au observat nimic, fiind preocupaţi de distracţiile lor, dar Ionel se şi ruga acum. Marius a spus că trebuie să şi lucreze. Dar cum? I-a venit o idee.

S

248, *se/ºC/ /i ele cea//ţ/c' //în/ /-ta/ă*

— Marius, îmi dai caietul tău de compuneri, ca să citească şi mama compunerea aia frumoasă pe care mi-ai citit-o tu despre „părinţii mei"? Aia la care ai luat un zece.

— Imediat, prorocuţule, se simţi periat Marius. Ionel îi luă caietul, i-l dădu tatălui şi-i spuse:

— Tată, vrei să-i citeşti mamei compunerea lui Marius, la care a luat zece? îl îndemnă el.

— Lasă că o citeşte singură, găsi el soluţia.

— Dacă nu i-o citeşti tu, nu te mai primesc să dormi cu mine diseară, îl şantajă Ionel. O să mă doară inima, dacă nu-i citeşti mamei. Nu vrei să se bucure şi ea de nota lui Marius?

Cu greu se ridică şi merse cu Ionel în dormitorul lui şi al soţiei.

— Ăsta micu' mă obligă să-ţi citesc compunerea lui Marius la care a luat zece. Vrei să asculţi? o întrebă el.

Ea nu-i dădu niciun răspuns.

— Citeşte, tată, că mama e atentă, îl împinse Ionel.

— Bine, zise el oftând. Că ascultă, că n-ascultă, eu îţi fac ţie jocul, ca să nu te superi pe mine, îi zise tata lui Ionel. Deci titlul: „Părinţii mei", citi el rar şi fără poftă. Frumos mai scrie băiatul ăsta, zise omul cel mare, căruia nu-i prea venea să citească acea compunere.

— Hai, să audă şi mama! îl mai înghionti încă o dată Ionel.

— „Părinţii mei au trei copii, dintre care cel mai mare sunt eu, Marius, începu tatăl să-i citească doamnei lui.

Ei sunt pentru mine ca nişte zori de zi, care îmi luminează drumurile copilăriei. Zâmbetul lor mă face ziua fericit şi noaptea îmi aduce vise frumoase. Pentru că tata şi mama se iubesc, e tot timpul bucurie în casa noastră. Tata îi aduce flori mamei, iar mama îi face des câte o surpriză din prăjiturile preferate de tata. Când ne spune tata povestiri seara, parcă ne dă aripi să zburăm spre cer, iar când ne sărută mama seara, la culcare, parcă ne aduce la fiecare câte un înger să ne păzească. Ei sunt bogăţia noastră cea mai mare, iar ei spun că noi suntem comoara lor. Când tata o ajută pe mama la treburi, ea cântă toată ziua. Când mama îi pune masa lui tata atunci când vine de la serviciu, el spune că este regina cea mai frumoasă şi mai dulce. Nu trece o zi fără ca ei să nu se îmbrăţişeze şi

Lâost neq/ it să nu se sărute, iar, dacă unul este plecat, celălalt îi spune la telefon că îi este dor de el Eu, cel mai mare băiat din casă, le urez dragoste veşnică, garnisită cu iubirea noastră".

— Interesantă compunere, remarcă tatăl lui Ionel. Ţie cum ţi s-a părut? încercă să o scoată din muţenie.

Nu-i răspunse.

— Ionele, cum ţi-a dat prin minte să aduci compunerea lui Marius să mi-o citească taică-tău? Eu voiam să mă odihnesc, iar tu vii împreună cu el să mă deranjaţi.

Ionel a început să plângă şi a fugit în camera lui.

— Hai, iartă-mă, n-am vrut să te supăr, veni mama la el în cameră. Sunt şi eu obosită şi nu ştiu uneori ce fac. Eu ştiu că tu îl iubeşti pe Marius şi ai vrut să aud compunerea. Hai, dă-mi un pupic, să ştiu că m-ai iertat.

N-a ştiut că băiatul ei cel mare scrie aşa frumos, dar a impresionat-o mai mult ceea ce a scris despre ei. De fapt, cam aşa era până să declanşeze ea un mic război, iar el să treacă în tabăra duşmană. O lecţie îi trebuie şi lui, gândi ea.

Seara, Ionel şi-a continuat postul.

— O să ajungi ca o furnică de slab, îi proroci Marius lui Ionel, şi o să trebuie să intri de două ori în cameră, ca să bag de seamă că eşti tu. Eu cred că nici n-ai vreun motiv ca să posteşti. Doar aşa, ca să te dai grozav că ai experienţă spirituală, iar noi nu avem. Te ştiu eu pe tine.

Ionel îl ascultă fără să-i răspundă.

— Să ştii că am să chem un doctor, dacă nu mănânci, îi spuse mama. O să-ţi facă o injecţie de poftă de mâncare şi o să mănânci şi faţa

de masă, îl sperie ea.

Lui Ionel îi era frică de injecţie, dar acum parcă nu-i păsa.

— Vii puţin până la mine în cameră? îl chemă Ionel pe tatăl lui. Ia coala asta de hârtie şi dă-i-o mamei ca să te deseneze, îi dădu el sugestia.

— Ionele, nu te mai obosi cu chestiile astea copilăreşti, că şi eu, şi maică-ta suntem ocupaţi şi n-avem timp, îi spuse el deranjat.

— Bine, zise băiatul şi puse „bot" să plângă.

— Gata, se face, îl linişti tata. Mă duc, pentru că nu am cum să scap de tine, spuse oftând.

ffaoe/ /ti ele cea/tţ/e///ar/ /a/a/

Se duse în sufragerie şi îi dădu soţiei lui coala de hârtie.

— Ionel zice să mă desenezi şi să-i duci desenul, ca să-ţi pună notă, îi spuse el distant.

— N-am timp pentru picturi acum. Şi nu mă interesează nici subiectul desenului, i-o întoarse ea.

— Fă cum crezi, dar asta spune-i-o lui şi să vezi ce jale o să fie în casă, o avertiză el.

Dându-şi seama că asta urmează, soţia lui se apucă să-i facă pe plac ăluia mic. Desenă un cap mare, cu nişte urechi clăpăuge, un nas coroiat şi lung şi nişte ochi bulbucaţi. Apoi desenă o gură strâmbă şi un smoc de păr în vârful capului.

— Du-i-o să-mi pună notă, îi spuse soţului ei, zâmbind strâmb.

— Păi nu semăn de nicio culoare, zise el.

— Nu contează. Dacă aşa te văd eu acum! Artistul are voie să creeze după ce simte.

— Eu credeam că după ceea ce vede, i-o tăie el.

O duse la Ionel şi el comentă producţia artistică a mamei lui:

— Cred că mama nu a desenat cu mâna ei. Ca să nu se supere, îi pun nota patru, deşi era de nota doi, spuse el indulgent. Acum cheam-o pe mama să vină la mine.

— Ce vrei, Ionele? spuse ea deranjată.

— Ia coala asta de hârtie şi dă-i-o lui tata să te deseneze, apoi să mi-o aduci să-i pun notă.

— Ionele, mamă, noi avem treabă şi nu stăm acum de desene, înţelegi? Ne plimbăm ca prin pustiul Sinai.

El se uită la mama lui şi puse „bot" să cânte de jale.

— Bine, nu mai da apă la şoareci, că se rezolvă, îşi înmuie ea

rezistenţa.

Ieşi la soţul ei, în sufragerie.

— Ia hârtia asta. Cel mic zice să mă zugrăveşti pentru plăcerea lui, îi spuse ea rece.

El o făcu în picioare, cu o mătură în mână, cu părul vâlvoi şi cu o gură mare, deschisă, având în cealaltă mână un făcăleţ. După ce termină, i-o dădu pentru notă.

— Exact cum am bănuit, zise ea. Exact ca o zgripţuroaică, gata de bătaie.

— Păi, tu cum m-ai făcut să arăt ca un căpcăun? se justifică el.

LSo-sfnegr/w îi duse desenul lui Ionel, iar el îşi dădu cu părerea că tatăl n-a avut ochii lui, ci o altă pereche de ochi, împrumutaţi, când a pictat-o pe mama.

— Un patru, ca să nu vă supăraţi, zise el, deşi meritaţi nota doi. îi duse trofeul şi-i spuse şi remarca băiatului.

— Cică nu erai tu când ai desenat sperietoarea asta, îi spuse ea.

— Păi şi de tine a zis la fel, îi dădu replica prompt cel afectat, în noaptea aceea, Ionel a dormit cu tatăl lui în pat. L-a tot împins, mai să-l dea jos din pat, dar chiar asta şi dorea.

— Ionele, ce ţi-am făcut de mă împingi? se plânse tatăl lui.

— Ba tu mă împingi pe mine, că eşti mare! se tângui Ionel. De ce nu te duci în patul tău, lângă mama? îl certă el.

— Mi-e drag să mai dorm şi eu cu tine, zise el oftând. Dimineaţa, până să plece la şcoală, Ionel l-a întrebat pe Marius:

— Spune-mi, unde scrie în Biblie ceva despre dragoste?

— De ce nu-l întrebi pe tata, că el le ştie pe toate? vru să scape Marius.

— Spune undeva în Biblie despre dragoste şi despre ceva zăngănitor? îl întrebă Ionel.

— A, da. Imediat îţi găsesc, că am avut şi noi capitolul ăsta la lecţiunea de juniori.

— Scrie-mi-l pe o bucată de hârtie, îl necăji Ionel.

— Da' ce-ţi trebuie ţie să ştii textele astea despre dragoste? îi spuse Marius, făcându-i cu ochiul.

— Îmi trebuie mie, i-o scurtă el.

Dimineaţa, post negru. Mama lui Ionel chemă doctorul. Acesta îl consultă, dar nu găsi nimic care să semnaleze vreo boală. îi lăsă nişte vitamine, dar altceva nu descoperi. Sănătos tun.

— Ionele, de ce nu vrei să mănânci? De ce ne necăjeşti şi nu vrei să ne asculţi? Spune, ce ţi-am făcut noi ţie de te pedepseşti singur? îl întrebă mama.

El ştia, dar nu putea să spună.

— Eu zic să nu te duci la serviciu, îi spuse ea poruncitor soţului ei. Dacă se întâmplă să-i fie rău celui mic, să stai pe-aproape.

— Bine, rămân, fu el de-acord.

Nici la prânz băiatul nu a pus nimic în gură. Nicio rugăminte nu

I-a putut face să le spună pentru ce postește. Seara, i-a chemat pe amândoi lângă el.

— Citiţi-mi şi mie ceva din Biblie, zise el.

— Ce vrei să-ţi citesc? Despre David şi Goliat?

— Nu. Vreau altceva. Textele acelea cu dragostea şi cu chimvalu, zise el. Da' să citească tata un text şi mama, un text.

Se conformară, ca să nu supere băiatul. Fiecare cuvânt din 1 Corinteni 13 se învârtea ca un cuţit în inima lor.

— Vreţi să vă ţineţi de mână? le dădu el sugestia. Îmi place când staţi aşa, zise el.

— Eu stau cu băiatul, îi zise ea soţului. O să dorm cu el. Tu mergi în camera noastră.

Burtica lui Ionel chiorăia de foame.

— Hai să-ţi dau o felie de pâine cu unt, îl rugă ea.

— Nu vreau, spuse hotărât Ionel.

Când a crezut că Ionel a adormit, mama s-a sculat şi a plecat în dormitorul lor. Nici soţul ei nu dormea.

— Am fost rea cu tine, zise ea, căzând în mărturisire.

— Ba eu am fost urâcios. Nu trebuia să te judec. Aveai dreptate. Iartă-mă! se lăsă el zdrobit.

— Şi tu să mă ierţi, zise ea plângând.

Ionel, care se prefăcea că doarme, a venit tiptil la uşa lor întredeschisă. I-a văzut cum s-au îmbrăţişat şi s-au sărutat şi cum şi-au cerut iertare. Ca un ieduţ, Ionel s-a băgat între ei să se bucure şi el de acea înlănţuire pe care o aştepta de mult.

— Mi-e foame! strigă el.

— Dar e unu noaptea, Ionele! îi spuse mama.

Aprinse lumina şi dădu peste o faţă fericită şi plină de viaţă. Atunci, cei doi proaspăt împăcaţi şi-au dat seama de ce a postit Ionel.

Al doilea strigăt al lui i-a trezit pe Marius şi pe Anca.

— Mi-e foame! strigă el cu bucurie.

Îi era foame de dragostea celor doi, refăcută de iertare. Şi a mâncat până n-a mai putut.

q) *ragu> & tewzur arcă/ unrenulmorţii*

Start către o dimineaţă obişnuită. Fiecare om şi-a ales paleta lui de culori, de la cenuşiu la pastel, ca să-şi acopere pânza acelui cotidian zbuciumat. La sfârşitul zilei, fiecare îşi aruncă ultima tuşă de culoare pe şevaletul vieţii. Pentru a o admira sau… reprima. Dar cine să spună că, sub faldurile luminii, din începutul acelei zile, se ascundea un pumnal. De parcă zorile s-au strâns ca o cupă de aur, în care nişte trimişi ai iadului aveau să toarne otravă pentru mii de oameni.

Rozina rupse o filă din calendarul de perete şi apăru ziua de 11 martie. Chiar se simţea bine. Marius, soţul ei, depăşise teribila criză. De necrezut, leucemia confirmată se lăsa biruită. Dar prin ce lupte a trebuit să treacă Rozina, ca să-l vadă eliberat de tentaculele de caracatiţă ale morţii! Parcă şi primăvara îi aducea, prin mugurii plini de viaţă fragedă, certitudinea unei victorii smulse cu durere. Muncise până la extenuare ca să-şi vadă soţul scos de sub condamnarea bolii. Şi reuşise. Perfuzii şi aşteptări pline de încordare. Lacrimi şi iar muncă. Intelectuali amândoi, şi-au ales Madridul ca refugiu pentru o nouă şansă de existenţă. Scump plătită.

— Trebuie să plec, spuse ea, deşi e devreme. Stăpâna casei vine mai târziu. Văd eu pe unde mai zăbovesc, îi spuse soţului.

— Ies şi eu cu tine. Astăzi trebuie să merg la analize, să văd cum se mai prezintă corabia asta a mea. Doctorii spun că merg cu toate pânzele sus. Şi se mai spune că, atunci când ieşi cu nevasta, dis-de-dimineaţă, ai o bucurie ce te urmăreşte mult timp, îi zise el, făcându-i cu ochiul.

— Depinde cine întâlneşte bucuria. S-ar putea ca pentru celălalt să nu fie o zi aşa de fericită, replică Rozina.

— Dar, cum ne-am obişnuit să împărţim totul împreună, mai ales necazurile, vom şti să împărţim şi bucuriile, zise el strângând-o în braţe.

fi/. /o< /vi, ele cea//ţ/ei /uar/Ya/ă

Numai el ştia cât îi datora Rozinei. A aruncat în joc toate puterile dragostei ei ca să-l vadă dezlegat de acea boală îngrozitoare. Nici că-i trebuia o altă răsplată din partea lui.

În staţia de tren din Costada, forfota era la nivelul ei maxim. Au luat o gustare în gară, lăsând să le scape primul tren. Pe peron, Marius şi-a tras comoara aproape de el şi i-a mângâiat părul, apoi i-a prins faţa cu amândouă mâinile şi…

— Marius, se uită lumea la noi, zise Rozina.

— Chiar asta vreau. Să ştie şi spaniolii ăştia că noi ne pricepem să semănăm dragoste chiar şi pe peroanele lor. Din aceea adevărată. Nu umblăm cu falsuri.

Şi o sărută ca la douăzeci de ani.

— Made in România, spuse el, strângând-o la piept.

— Pierd şi trenul ăsta cu tine, dacă nu găseşti cheia să mă descui din braţele tale, spuse ea, fără să ascundă plăcerea de a mai rămâne încă un minut.

— Bine, deşi aş fi vrut s-o pierd. O zi bună, cu o mie de bucurii zdravene, îi ură el.

Se urcă în tren îmbrăcată în zâmbetul lui. Mare minune se găseşte în cuvintele şi în gesturile celui de lângă tine. Minunea asta dă energie şi o pace cu care poţi cheltui din plin, fără să sărăceşti în ziua aceea. Aşa este şi la voi?

(junimii/ <ztul/h – ataşamentul t J

Pleci cu el sau cu ea în gând. Vorbeşti despre celălalt ca făcând parte din peisajul sufletului tău. Şi este în prim-plan. îi dai telefon pe zi: „Unde eşti? Ce faci?" Mergi şi munceşti în muzica ultimelor cuvinte frumoase sau în freamătul plăcut al ultimei îmbrăţişări. Cumperi şi priveşti evaluând prin gândul prietenului tău de relaţie. Te întorci acasă cu un scenariu de bucurie pentru întâlnirea pe care o doreşti, ca o plăcintă cu brânză scoasă atunci din cuptor. „Mulţumesc pentru invitaţie. Să văd ce program are soţul meu (soţia mea). Ne-ar face plăcere! Vă sun să vă spun după ce vorbesc cu el (cu ea)".

Ataşamentul este dispoziţia de a face orice, ţinând cont de celălalt. De personalitatea lui. De preferinţele lui. Te respecţi.

— *(jJ/Yu/os/ea/tu urca i/t /ret/td/izor/tţ*

respectând părerea celuilalt. Chiar dacă risc să nu-mi iasă cum vreau eu, nu pot exclude punctul de vedere al partenerului meu de viaţă. Ataşamentul este legătura de alpinist prin care urc, aşteptându-l pe celălalt şi adaptându-mi ritmul la cel care este în faţă sau în spate. Nici gând că acela pe care îl preţuiesc este o anexă sau un decor, în care acţionez urmărindu-mi propriile interese. „Doamne, să-l ocroteşti

(s-o ocroteşti) acolo unde este şi să-l aduci (s-o aduci) înapoi sănătos şi plin de dragoste". Nu poate scăpa rugăciunii interesul inimii pentru celălalt. Ataşamentul se consolidează prin comunicare bogată, în toată varietatea formelor de exprimare, iar acceptarea necondiţionată este liantul care sudează o relaţie intimă la temperatura înaltă a iubirii. Pericol de manipulare? Mare pericol! Să dea Domnul să cadă toţi în capcana asta! Cei care se lasă „manipulaţi" de iubirea partenerului lor ajung la destinaţie. Voi dori să-l mişc pe cel de lângă mine în direcţiile în care şi el doreşte să ajungă, dacă este încărcat cu aceeaşi dragoste. Înseamnă încredere în celălalt şi bucurie de a face echipă pentru orice iniţiativă, oricât de banală ar fi. împărtăşirea este cheia ataşamentului, îşi asumă cineva „riscul" ataşamentului?

A.

Slnr & statw

Marius şi-a luat un ziar şi a scanat cu o privire titlurile. Mai avea câteva ore bune până la ora programată. Politică de alegeri. De dragul ei a ieşit aşa de dimineaţă şi i-a priit de parcă ar fi luat câteva vitamine direct din fructe proaspete. Se îndreptă spre peronul care îl interesa şi de unde avea să plece în direcţie inversă.

Era aproape 8 dimineaţa. Deodată, în difuzoare, se auzi un anunţ straniu. În trei trenuri care se îndreptau spre Atocha, Santa Eugenia şi El Pozo, s-au înregistrat explozii de mare putere. Oamenii au intrat în panică. Cei care aşteptau până atunci fără să-i dea importanţă celui de lângă el se strângeau în grupuri şi discutau aprins. Apoi s-a anunţat numărul probabil de victime – patruzeci de morţi în primul, cincisprezece în al doilea şi zece în al treilea. Marius încremeni. Rozina era în trenul care mergea spre Atocha. Se aruncă pe scări şi căută un taxi. Agitaţia se instalase şi pe străzi. „Nu e *fjuutm ele coci/et/e ///a/ita/ă* posibil!" îşi striga Marius. „Ea, care s-a consumat ca o lumânare pentru mine, să cadă în atentatul mârşav? Nu e drept!"

— Mai repede! îi strigă şoferului. Soţia mea e în trenul morţii! mai repede!"

jf/aoaei/staţie – /aiaitatea

Socoteala e simplă: „Eu sunt al tău şi tu eşti a mea! Chiar dacă ne-am certat ieri. Să mă ierţi. Dar nu scapi de mine!"

Loialitatea este un munte cu zăcămintele aurifere ale credincioşiei. Înseamnă o declaraţie de proprietate, prin care decizi să intri în posesia celuilalt şi invers. Riscând totul, pentru că numai

iubirea poate face astfel. Trădarea este exclusă pentru că nu poţi concepe să-l minţi pe cel căruia i te dăruieşti. Loialitatea te împinge să-ţi deşerţi sacul sufletului până la ultimele firimituri de simţire şi gând şi să-i spui: „Cam asta e!" Distanţa nu estompează oferta inimii, ba chiar o face acută. Nu crezi zvonurile rele despre cel de lângă tine şi nu-ţi sărăceşti bugetul dragostei dacă îţi face o figură incomodă. Loialitatea înseamnă să lupţi pentru binele celuilalt, chiar dacă, în aparenţă, păgubeşti. Chiar şi atunci când reciprocitatea nu se mai realizează deplin, chiar şi atunci reverenţa iubirii este prezentă. Dacă ceva îl afectează pe partenerul tău, îţi dublezi eforturile pentru restabilirea binelui celui pe care îl iubeşti. Loialitatea biruie ispitele care te cheamă să faci o variaţie în relaţie şi să prospectezi şi alte aşa-numite iubiri. Ea construieşte în jurul persoanei iubite o aură de frumuseţe şi nicio altă persoană nu este mai plăcută, mai nobilă şi mai aleasă ca acela sau aceea de lângă tine. Formele exterioare sunt denunţate ca ieftine şi ceea ce contează este farmecul inimii celui căruia i te dăruieşti şi care ţi se oferă. Loialitatea are o viziune de ansamblu şi tratează partenerul în spiritul prevenţiei. Ia toate măsurile din timp, pentru ca celălalt să nu sufere din lipsă de hrană, de îmbrăcăminte, de căldură şi de dragoste. Loialitatea nu depinde de cuantumul de posesiuni materiale, dar străluceşte când domeniile iubirii sunt întinse şi sunt oferite spre a fi lucrate de celălalt.

La conferinţa de presă, loialitatea face declaraţii de te uimesc. Ca de exemplu: „Eu nu sunt al meu cât sunt al tău!"

q) /, *qqo. stea* /*ui urcă î*/*r* /*re*/*u*/*l* ///*ori*//

rutestaţii

Nici n-a mai băgat de seamă că trebuie să primească şi restul. A rupt-o la fugă în direcţia trenului contorsionat. Doi poliţişti l-au blocat, ca să nu intre în zona măcelului, dar a scăpat printre ei, în ciuda somaţiei de a nu înainta.

— Rozina, unde eşti? Rozina, răspunde-mi! Tu n-ai nimic! Sunt sigur!

Fumul îi intra în ochi. O femeie tânără fără mâini striga la el. Nu, nu era Rozina. Mirosea a carne arsă şi a pucioasă. Membre aruncate de explozie. Încremeni. Semăna cu ea. Era aruncată sub o uşă de tren. Doar faţa i-a rămas descoperită.

— Nu-i adevărat! a strigat el. Rozina, tu eşti?

Nu avea cum să mai răspundă. Femeia era moartă.

— Nu mă nenoroci! strigă el printre lacrimi.

Încercă să ridice uşa, dar era prea grea. Sângele îi acoperea faţa. Zări o parte din rochie. Era albastră. Şi Rozina se îmbrăcase cu una bleumarin. „Nu, nu este ea". Şi nu era. A încercat să se urce în tren, dar poliţiştii l-au oprit. Câteva zeci de trupuri fără viaţă erau aşezate în două rânduri. Nu era printre ele. A început să alerge înapoi, spre staţia unde trenurile erau blocate. A scos o sută de euro şi făcea semne disperate şoferilor de taxi care nu mai opreau. Sirenele ciopârţeau aerul într-un vacarm de nedescris. A oprit un taxi. Nu au mers niciun kilometru şi au fost blocaţi. A luat-o la fugă pe lângă calea ferată.

— Să nu-mi faci vreo figură, Rozina! strigă Marius a treia oară.

şi treia staţis – sxiavfâeia".

Este moneda de aur a unei iubiri autentice. Ieşirile sufleteşti şi gesturile de dăruire sunt mai mari ca intrările. Dragostea se automultiplică şi strică orice contabilitate omenească. Anulezi dreptul la odihnă şi la plăcerile legitime, ca să-i dai partenerului tău suficiente condiţii de viaţă. Te costă uneori sănătatea, dar riscurile nu sunt luate în seamă. Trăieşti prin ceea ce-i faci celui pe care îl iubeşti. Împlinirea celuilalt este motivaţia care ia de la capăt efortul *f/izocr// de cea////e /// (// //a/a* de dincolo de normal. Sacrificiul este oferta totală, care nu opreşte nimic pentru sine. Nu te doare lipsa ta, ci a celuilalt pentru care îţi înnoieşti energia. Dacă poţi să regizezi bine ataşamentul şi loialitatea, sacrificiul nu se poate regiza. Ori este, ori nu este. Sacrificiul este iubirea în acţiune, care convinge şi un animal feroce că este dragoste, căreia nu poţi să nu-i capitulezi. O dată ce apuci pe acest drum, nu mai sunt calcule pentru instinctul de conservare. Substanţa din care este făcut sacrificiul este divină. De aceea este şi suspectată ca fiind o specie rară. Doar interesul o poate opri şi, în felul acesta, îşi construieşte sinuciderea. Sacrificiul iubirii face gesturi doar în favoarea celuilalt. Nu se gândeşte la recompensă şi nici nu se autoevaluează. Îl găseşti în prima linie de luptă şi se aruncă, indiferent de riscuri, spre scopuri nobile şi altruiste, care se ating greu în condiţii normale. Sacrificiul epuizează resursele, dar iubirea nu se consumă. Steagul sacrificiului este înfipt în dragoste şi steagul iubirii, în sacrificiu. Păcatul nesocotirii sacrificiului faţă de cel care îţi împarte viaţa lui cu iubire este de neiertat. Înseamnă pierderea elementară a ultimul strop de sensibilitate umană. „S-a sculat dis-de-dimineaţă, a făcut mâncare şi le-a dat copiilor să mănânce. A spălat şi a călcat, apoi

a fugit la serviciu. Vine acasă, urmăreşte temele copiilor şi-i ascultă la lecţii. Face curat, aspiră şi se apucă din nou de mâncare. Pleacă la spital să-i ducă soacrei schimburi şi mâncare. Vine târziu, obosită, şi are nevoie de un cuvânt care s-o învioreze. Din spatele ziarului, cel care ar putea să recreeze sufletul învineţit de efort conchide: „Şi mă rog, ce-ai făcut astăzi, că nu prea se vede!"

Staţia/e/ osire>

S-a împiedicat de traversele liniei ferate şi s-a lovit la frunte, brăzdându-şi faţa cu sânge. Şi-a revenit şi a continuat alergarea. Un tren se vedea oprit la o distanţă de cinci sute de metri. Speranţa lui era mai mare ca îndoiala. S-a împiedicat din nou. S-a lovit la gură, plesnindu-şi buza de jos. Sângele îi curgea pe haină şi pe cămaşă. Mai avea puţin. Pantalonii s-au sfâşiat în genunchi. Mai avea o sută de metri. „Trebuie să fie în trenul oprit din spatele celui în care a fost explozia. Trebuie!" Lumea era de-o parte şi de alta a peronului.

Oragos/ea //// wc & „/re/a// ///o/!"

Oamenii erau siguri că acela care venea alergând a fiert îrMtjarul morţii A început să strige după Rozina. Din mulţime, o femeie îşi Tuncă poşeta-şi fugi către el. Era Rozma. Era îngrozita de cum

„A? tun trenul cu explozia? Eşti rămt? Să vină ambulanţa!

t? ESS el, cu respiraţia tăiată. Ca să te caut pe tin, iubh-ea mea! Era absurd să mori, spuse djapht Toana, acumxand ţi-ai văzut visul împlinit. Când m-am făcut bine. Nu-mi trebuie

Sal – SEffiâffi *ti* sunt în viaţă. Să mergem acasă.

tfobisnuMÎ suporte greutatea dragostei lui. De câte ori să vă spun Dragostea nu urcă niciodată în trenul morţii.

La construcţia acestor pagini, a stat un caz real, cu personaje reale şi cu un deznodământ fericit.

cât/... aer/ni/

Treceam prin piaţă şi am văzut cireşe. Un roşu ceruit arunca semnale furtunoase sucului gastric. Codiţele parcă spuneau: „Apucă-mă!" Razele de soare se strecurau printre tarabele încărcate şi loveau grămada de cireşe, transformând-o într-un cântec pentru ochi şi freamăt pentru gust. Îmi lăsa gura apă. Negustorul mă văzu şi plusa reclama:

— Hai, domnule, şi nu mai te gândi atâta! Am cele mai frumoase cireşe din sud-estul Europei. O să mă ţii minte de câte ori o să mă vezi.

— Cred şi eu, că le ai cele mai scumpe din Balcani.

— Ei, ce ştii dumneata câtă grijă am avut până să iasă minunăţiile astea.

— Cred că aţi stat şi noaptea cu lanterna pe ele, ca să se înroşească, l-am înţepat eu pe mincinos.

— Râdeţi dumneavoastră, dar de la bloc nu se vede transpiraţia noastră, încercă el să mă convingă.

— Cu transpiraţia sunt de acord. Dar cred că aţi avut-o doar atunci când v-aţi gândit cât o să câştigaţi din ele. Dacă a transpirat cineva aici, este doar Cel de Sus. El a dat soare, apă şi hrană din pământ, le-a amestecat în taină şi în anumite proporţii şi a ieşit minunea asta, am prins eu un crâmpei de predicuţă. Hai, mai lasă cinci mii şi îţi iau trei kilograme, i-am zis, cu gândul să-i spun şi eu doamnei că am avut ceva lupte ca să le cumpăr, adică ceva târguiala.

— Nu las un leu din preţ, se burzului negustorul. Vrei, iei, nu vrei, nu iei, dar o să-ţi pară rău. Numai ia şi gustă şi apoi o să vrei să-mi mai dai cinci mii pe deasupra.

Am luat până la urmă trei kilograme din grămadă, fără să fiu convins de reclama lui. M-am aruncat în maşină şi am luat drumul casei.

— Ţi-am adus bomboane din cer, doamnă!

Gire. se a/-… me/p»

Şi le-am răsturnat într-un castron. Am spălat câteva şi am trecut la treabă. Am luat una mare. „A meritat preţul", am zis după prima degustare. Dar, stai aşa. Dacă au viermi? Şi am desfăcut o cireaşă. Un vierme subţire şi lung se desfăta în culcuşul lui, care acum era proprietatea mea. Şi încă bine plătită. Am desfăcut alta. Un vierme scurt şi gros, stătea în hibernare, după ce se ghiftuise cu deliciosul conţinut. Am mai încercat o cireaşă. De data asta unul mic şi prăpădit îşi pregătea creşterea cu hrana din belşug a dolofanului fruct, pe lângă micimea lui. Mai încerc una şi, gata, mă lămuresc. De data asta, doi viermi albi. Am sărit în sus de indignare. Doamna nu se impacienta. Le curăţa de viermi şi le dădea destinaţie sigură.

— Cam aşa este şi căsnicia, zise ea, tacticoasă. Frumoasă pe dinafară şi viermănoasă pe dinăuntru. Dar, dacă dai la o parte viermele, e bună, îşi termină ea înţelepciunea.

Şi să ştii că avea dreptate!

O (Ad tăcerw

Cred că aţi observat: viermele din fruct ia culoarea cărnii

fructului. De-abia îl observi. Dacă nu s-ar mişca, aproape că nu l-ai băga în seamă. Şi mai are şi un punct mai închis la o extremitate. Vreţi un exemplu?

Un pact s-a încheiat mai de mult între cei doi: problemele mai dureroase nu se discută. Aşteptările mai importante, care necesită dezbateri ce ar putea aduce un aport de tensiune, afară din comunicare! Căsnicia trebuie eliberată de deranjuri şi de indispoziţii! Unul dintre cei doi a fundamentat această directivă, iar celălalt, după câteva opoziţii nereuşite şi vreo două răzvrătiri, s-a liniştit. Nicio şansă de a stabili confruntări active şi clarificatoare. Unul are prea multă dreptate pentru a lua în considerare şi punctul de vedere al celuilalt. Un joc interesant se insinuează totuşi: dacă nu pot vorbi despre nevoile lor acute, vorbesc despre ale altora. Acest triunghi este preferat, că, poate, celălalt înţelege indirect dorinţa celui care nu se poate exprima deschis:

— S-a mutat la etajul trei o familie tare veselă. Râd tot timpul şi merg de mână, ca nişte proaspăt îndrăgostiţi, deşi sunt de vârsta

262 *6//oer// (/e cea/ti/e /t/arr/a/*a noastră. îi văd cum merg împreună la piaţă, iar, după ce vin de la serviciu, se duc în parc cu cei doi băieţi. Mai iau şi o minge cu ei. Interesanţi vecini! Ar trebui să-i invităm pe la noi să-i cunoaştem. Ce zici?

În traducere ar însemna: „Cred că ne-ar prinde bine să ne molipsim şi noi de stilul ăsta de viaţă. Simţi că trăieşti aşa, nu ca noi, care ne înfundăm, unul la bucătărie, iar celălalt în sufragerie, la distanţe de ani-rutină".

— Stai potolită! Nu băgăm noi în casă străini, care să ne cânte apoi pe la toţi şi să ne zugrăvească cum le vine mai bine. Bârfă ne trebuie nouă? Astăzi lumea este aşa de rea, că, sub masca prieteniei, te sapă şi te distruge de nu-ţi mai revii toată viaţa. Ştii prea bine că am avut dreptate în toate chestiile astea!

Încolo, toate bune. Nu tu ceartă, nu tu evenimente neplăcute care să deranjeze vecinii, nu tu neplăceri cu cele două rânduri de părinţi, nu tu scandal pentru bani. O cireaşă frumoasă şi cărnoasă de toată lauda. Numai că, atunci când o desfaci, un vierme lung şi subţire ne face evidenţa unui colocatar cu drepturi depline. Îţi trebuie ochi buni ca să-l vezi.

esnic… anii/ /w zero-/

Nu-i poate rezista nimeni. Găseşte justificare pentru orice, fie şi

pentru o prostie pe care o face.

— De ce nu mi-ai spus şi mie că ai făcut un împrumut în bancă pentru fratele tău, care vrea să-şi cumpere o casă? Aş fi luat de la părinţii mei şi l-am fi împrumutat fără dobândă. Iar noi cum o să ne mai descurcăm cu jumătate de salariu, acum, când voiam să ne luăm o canapea şi un robot de bucătărie?

— Ştii ce, viaţa se duce şi egoismul ăsta din mine m-a transformat în monstru. Gata, s-a terminat! Vreau să fac bine celor de lângă mine pe care i-am neglijat şi să fiu un alt om. Ştii de ce nu ţi-am spus? Pentru că m-ai fi oprit, şi necăjitul ăsta de frate-meu ar fi rămas în cocioaba lui. Tu nu cunoşti toată situaţia lui aşa cum o ştiu eu. Apoi ţi-ar fi părut şi ţie rău că ai oprit un bine să capete viaţă. Cerul ne cheamă la fapte de sacrificiu. Mai putem sta şi fără canapea sau fără robot. Viaţa merge înainte. Faptele bune merg la cer, pe

U/ /xve ca

…o/ei/în când canapeaua şi robotul se strică. Cred că m-ai înţeles de ce am făcut asta!

— Cum adică?! Faci bine sacrificându-mă pe mine, pentru că frate-tău vrea casă cu cinci camere?

— Uite, asta nu înţelegi tu! Noi suntem una şi, chiar dacă nu ţi-am spus de la început, totuşi ai destulă raţiune şi inimă ca să vezi şi să simţi că e mai bine să dai decât să primeşti. Acum cred că pricepi de ce nu ţi-am spus de la început. Ca să te menajez, că tu ai nevoie de ceva timp ca să realizezi adevăratul scop în viaţă: ajutorarea celor în nevoie. Am mai multe texte biblice care spun lucrul ăsta. De exemplu: „Să nu ştie stânga ce face dreapta”. Dragă, cu modestie, fără să strigăm că suntem grozavi şi că meritǎm noi vreo recompensă!

Mai zi ceva dacă poţi. Nu are domnul soţ dreptate? Nu e de dat în ziar? Singura replică pe care o văd rezonabilă ar fi aceasta: „Cum zici tu, dragul meu! Ai dreptate! Tu pe toate le ştii!” Ce familie! Ce argumente creştine sănătoase! Ce cămin armonios! Ce standarde înalte de viaţă! Doar că, atunci când desfaci cireaşă cu unghia adevăratei judecăţi, vezi un vierme gros, care promite să-şi tripleze volumul.

(de*2/ e/ & CHS/*, *Cl/a*.”: …

„Uite, facem şapte ani de la căsătorie şi nu-mi vine să cred ce căsnicie de diamante am. El face tot. Dar tot! Ce bucătar iscusit am! mai vreau să fac şi eu câte ceva, ca să mai schimb decorul, dar pot de dumnealui? îmi zice: Dragă, tu trebuie să fii odihnită şi relaxată. Ai

serviciu greu şi stresant. Fac eu tot! Şi, credeţi-mă, face tot. Serviciul pe care îl am, el mi l-a găsit. La el, la instituţia lui. El spală, el calcă, el face curăţenie, el aspiră, el spală pe jos, el conduce maşina, deşi am şi eu carnet de conducere. El face planul de concediu, el îi face temele lui Dragoş, el merge la piaţă, el se duce la şedinţa cu părinţii la şcoala lui Dragoş, el face bugetul, el face bilanţul contabil al cheltuielilor. Veşnic neobosit şi cu iniţiativă. E jale, dacă vrei să-l ajuţi. Normal că sunt invidiată. Mai aud câte o ciudoasă spunându-mi: Nu vrei, dragă, să mi-l împrumuţi şi mie pe soţul tău pentru o săptămână? îţi dau trei salarii, numai să mă înlocuiască la bucătărie, că mi se face de ducă atunci când intru în *fii/oem (/ („cea/t /le //iar/ta/*dea. M-am săturat de atâta roboteală! S-aştepte dumnealor pomana asta! El nu se satură de treabă. îi place la nebunie să aibă control în toate. Dar ce bine le face! Eu mă şi tem să mă mai apuc de o treabă, că el îmi şi găseşte cusur în ea. Ce dar ceresc am primit! Nu-mi rămâne decât să-mi fac unghiile toată ziua, să discut verzi şi uscate cu cele două vecine, să mai privesc vreo trei telenovele, să mai dau o fugă la coafor şi prin magazine. Dar nu cumpăr nimic. E jale dacă fac ceva achiziţii fără el, pentru că el ştie calitatea lucrurilor. E un rai în căminul meu, deşi simt că mai trebuie ceva. Ei, pretenţioase mai suntem noi, femeile, când dăm de atâta bine! Nu ştim să-l preţuim la adevărata valoare. Aşa că e ca de vis".

Ce vreţi mai mult decât mocirla asta de bine peste care a dat doamna, care totuşi are un mic… „dar" un mic vierme, care se va dezvolta mai târziu spre o independenţă răpită de partener cu lăcomie, din dorinţa altruistă de a-l despovăra pe celălalt de robia muncii. Cine să-i spună că, de altfel, el creează o dulce robie pentru ea, care îi va fura sensul adevăratei vieţi în doi. Şi credeţi-mă, nu merită!

9/şi/ (Sore & t tfiy… cămin/*

Un munte de sacrificiu. Toate sunt bine puse la punct: curăţenie, mâncare, lucruri, prestigiu, echilibru, tact. Şi el este un om de toată isprava. Priceput şi înţelept, dar ea îl întrece. Mănâncă jar, cum spunem noi când vedem pe cineva bine croit pe o direcţie. Respectată şi cu autoritate, impune respect şi siguranţă. Nu dă rateuri. Seara, el ar mai dori o diversitate în program, adică, „hai să mai ieşim şi noi la aer". Răspunsul îl ştie şi el. E invariabil: „Sunt obosită. Mă doare şi capul şi am o stare de ameţeală. O să mă culc devreme". Sub pătură, seara, e obosită. Când munceşte, e mereu obosită, dar le face şi încă le face bine. Pe drum e obosită. Când se odihneşte puţin, e… obosită. Când

zâmbeşte, zâmbeşte obosit. Când vine la o întâlnire cu mai multe familii sau la o reuniune, stă puţin, pentru că e obosită. Când cumpără ceva care îi trebuie, o face cu oboseală. Totul o oboseşte şi această apăsare îi dă o aură de sacrificiu şi de solemnitate bolnavă. Un refugiu continuu în activităţi, parcă voit e

— *G/ /vee ca… IHIT/iu*265

tot încărcată, ca să scape de ceva anume care o oboseşte mai mult. De aceea nici nu dă socoteală de ceea ce face, pentru că face bine. Nu trebuie să spună cât a cheltuit şi pe ce, căci ea ştie cel mai bine şi nu i se poate reproşa. E în afara oricărei bănuieli, dar şi în afara oricărei fericiri. Cândva, ceva s-a întâmplat de nu mai are strălucirea aceea de viaţă. Nu i-o fi plăcut cu cine s-a căsătorit şi o fi făcut-o împotriva voinţei ei? Vreo dezamăgire din care nu a putut ieşi nici acum? Vreun secret de viaţă pe care nu i-l poate spune lui şi nici nu vrea? Trăieşte cu cineva în minte de care nu poate scăpa? Are vreo dependenţă tainică? Habar n-am. Ştiu că are totuşi în căsnicia această, ca o cireaşă coaptă bine pe dinafară, doi viermi care o rod cu poftă. Probabil o familie recent constituită. De aici şi oboseala.

* * *

— Eu mă duc şi-i duc cireşele înapoi, am zis indignat de păcăleala pe care mi-a servit-o negustorul.

— De ce nu faci ca mine, îmi zice doamna. Desfaci fiecare cireaşă şi elimini musafirul nedorit, mă sfătui ea.

— Da, dar vreau şi eu să mănânc cireşe, fără să pierd timpul scoţând agresorul din culcuş. Şi, când ştiu că au viermi, nu-mi vine să le mănânc.

— Nu-nţeleg de ce nu pricepi. Micuţii ăştia albi au mâncat şi ei, acolo, puţin şi ţi-au lăsat aproape tot. Gustul nu ţi l-au furat şi forma nu au stricat-o. Ce, nu eşti acelaşi chiar dacă mai ai şi tu intruşi în viaţa ta? Ce, nu merge bine căsnicia dacă mai există acolo unul sau doi viermişori? Totul e să-i observi şi să-i execuţi.

Ştii că are dreptate! Ia să gust să văd cum e. Şi e bună. E cireaşă. O dulceaţă specială plină de zeamă îţi rămâne ca amintire. M-am strâmbat eu puţin la început, gândindu-mă la inelaţii ăştia albi, care nu plătesc chirie, ba chiar consumă fără să plătească, dar mi-a trecut. Totuşi trebuie să cumpăr nişte cireşe, chiar dacă nu aşa de frumoase, dar să fie, domnule, fără viermi!

— Ce-ai vrut să spui, doamnă, cu viermii aceia din căsnicie? Ai

cumva vreo obiecţie în ceea ce ne priveşte?

— Ei, am spus şi eu aşa, în general. Dar cireşele sunt bune. Acum nu prea am chef de discuţie. Sunt cam obosită.

& *ctra* & *decont*?

Dragul meu.

Tocmai scotoceam prin magazia dragostei noastre şi am dat de atâtea lucruri, care m-au făcut să-ţi scriu. Acum, când Anul Nou se apropie, mi s-a făcut dor de tine, aşa cum le e dor berzelor de cuibul lor din vârful stâlpilor, de lângă şoseaua ce trece prin satul meu natal. Şi, uite, am luat un petic de hârtie pe care să desenez din câteva vorbe ce însemni tu pentru mine şi, poate, să deschidem uşa dinspre amintirile care ne-au făcut atâta bine timp de… mai ştii cât? Nu-mi vine să cred, au trecut douăzeci şi patru de ani! Nu ştiu de ce, atunci când eşti departe de cel pe care îl iubeşti, îţi găseşti cuvintele mai repede şi inima are vatra mai fierbinte ca oricând.

Cu contabilitatea pe care o ştiu, am îndrăznit să fac un bilanţ al societăţii iubirii noastre pe acţiuni şi aşteptări şi să ştii că nu stăm rău deloc. Am luat şi un extras de cont din „banca" mariajului nostru. Putem să ne plătim datoriile şi să ne mai şi rămână ceva pentru investiţii importante de suflet. Dar să ştii că-mi eşti dator! Cam puţine îmbrăţişări pe anul ăsta, care se duce, iar de sărutări, ce să mai spun! Sunt, nu zic nu, dar nu constant. Iar geamul de la balcon, de cinci ani tot spart e. Zici tu că mai vine răcoare şi nu se strică murăturile. Eşti as în justificări. De n-ar fi şi ceva poezie în ele, te executam de mult, dar fie şi anul ăsta. Îmi lipseşte sforăitul tău, deşi tu zici că nu faci nici pic de poluare sonoră noaptea. Asta s-o crezi tu. Iau martor pe fata ta şi a mea, ca să nu rămâi aşa de neprihănit. Să ştii că nu scriu cu alineat, că nu vreau să iau nimic de la capăt. Cred că nu mai uiţi apa la baie să curgă, cum îţi e obiceiul. Mi-ai promis că pui contor la apă, dar la vorbele tale să nu pui, că nici eu nu pun. Vreau cât mai multe, că nu mă satur. Pe mine oricum n-o să mă întreci. La glume ştiu că nu te ia nimeni, aşa că le vreau şi pe ele. Aşa trecem mai uşor peste partea mai sobră a vieţii. Parcă suntem mai aproape unul de altul când ne rugăm împreună dimineaţa şi seara. Îmi place aşa de mult când îmi faci masaj la picioare.

270 *ţi*/(///. /*ar*//*wc*, *e*/*acă*, *te* /) *ca*/*e*/

mai ales atunci când nu te rog. Din plăcintării pe care mi i-ai adus, am să-ţi fac o plăcintă cu dovleac, aşa cum îţi place ţie, ca recompensă. Ştii că mi s-a făcut dor de venirile tale de la serviciu cu

„Sărut mâna, doamnă”? îmi place să umblu prin sacoşele pline, cu care vii de la piaţă şi de la mama-soacră. La fundul lor găsesc întotdeauna *grija ta pentru mine, mai ales atunci când mă ajuţi să fac curat în casă. Dar, când e vorba de schimbări, iei foc. Nu înţelegi că mai vreau să mut şi eu mobila din când în când, ca să mă simt bine? Aici mai trebuie să te prelucrez puţin, ca să te am ca aliat. Încolo, vreau să-ţi spun că te iubesc, chiar dacă nu te pricepi la toate. Hota, de exemplu. Deocamdată e de decor până când o rezolvi. Asta sunt eu şi ăsta eşti tu, şi-mi eşti drag. Ai grijă să nu rabzi de foame. Ai în balcon zacusca şi gogoşari la borcan şi câte altele. Şi scrisoarea mea. Te sărut cu poftă. Doamna ta.*

Odată cu sfârşitul anului, nu puţini dintre pământeni îşi fac un inventar al evenimentelor consumate în interior şi în exterior. Pe undeva, şi sărbătorile cu climat religios ne aduc mai aproape de Creatorul nostru, determinându-ne, prin raportare la Cel Absolut, să ne vedem aşa cum suntem, fără mască şi fără aura importanţei noastre. Şi constatăm că am stârnit destule conflicte în familie, o grămadă de cuvinte care au jignit şi o sumedenie de aşteptări înşelate şi reacţii imprevizibile, care au deturnat bucuria căminului pe un traseu al tensiunii şi resentimentului. Ce-i de făcut? Nici nu trebuie să dau o soluţie, că deja cunoaştem răspunsul. Ne vine, aşa, să-i mărturisim toată răutatea noastră celuilalt şi să cerem iertare pentru toate retragerile afective din contul dragostei care a avut de suferit. Apoi vine mărturisirea: „Uite, cred că trebuie să mă schimb şi aş vrea să-ţi însoresc inima în anul care vine. Vreau să-ţi iau povara grijilor care te-au înecat anul ăsta şi o să vezi că ştiu să te preţuiesc şi să te port în zâmbete de fericire. Nici urmă de nor n-o să mai apară pe cerul sufletului tău. Îţi promit!”

Nu promite, că n-o să te ţii de cuvânt! Există în firea noastră prădalnică o incapacitate de a fi liberi să fim loiali celuilalt. Suntem

& *cfrase ele cont*

11!

legaţi în greşelile noastre pe care le repetăm continuu până la anul celălalt. Şi ceea ce suferă este încrederea, încrederea în noi înşine, pentru că nu suntem capabili să ne ţinem de promisiunea făcută şi suferă încrederea în celălalt care cade la testul pe care şi l-a conceput şi prin care şi-a luat angajamentul să-l treacă. Unde este greşeala? În mărturisire? în angajament? Deloc. Apreciez curajul unei asemenea iniţiative. Poate în lipsa noastră de realism. Ne încredem prea mult în

funiile noastre de nisip, din simţământele şi din voinţa noastră. Ca şi creştini declaraţi la nivel naţional, dar mai de interes la nivel personal, cunoaştem că avem nevoie de o putere de deasupra noastră, care aduce progresiv victorii pe câmpul deciziilor noastre bune, dar de atâtea ori înşelate. O relaţie cu Cel care cunoaşte natura noastră umană fisurată şi ne procură resursele pentru a fi ceea ce dorim: un partener schimbat pentru o relaţie fericită şi nobilă de cămin. Garantat!

Unora le-am mai povestit. Când am poposit în casa celei care urma să fie doamna mea, viitoarea mamă-soacră mi-a dat câţiva căţei de usturoi şi mi-a spus să-i pisez până la „proba de alifie". Mi-am dat tot interesul să iasă pe placul ei, ca, prin încercarea asta teribilă, „Făt-frumos", adică eu, s-o câştige pe minunata fată care avea tot interesul să trec proba. Când şi-a dat pronunţarea prin „foarte bine", am înţeles că drumul meu este deschis pentru a-i cere fata în căsătorie.

A-i cere perfecţiune celuilalt este un ideal care planează în multe relaţii, dar care le şi viciază în acelaşi timp. Reacţia celui care aşteaptă ca celălalt să răspundă în toate şi perfect este atât de neplăcută atunci când nu i se împlinesc cerinţele, încât atacul lansat este virulent la adresa persoanei pe care o îndepărtează şi o închide. Ideea că fericirea este posibilă când cei doi funcţionează perfect unul faţă de celălalt este o utopie. Aici trebuie să introducem un termen necesar: acceptarea. Nu ne căsătorim pentru că suntem perfecţi, ci pentru ca să ajungem la armonie. E un fel de repetiţie neîntreruptă a unui duet, al cărui cântec iese din ce în ce mai bine prin exerciţiu şi

 L-ai/m-/a/ /i/ee –, e/ acă se /poah f

prin voinţă superioară. îl acceptăm pe celălalt cu tot ce este el, dar prezentându-i cu dragoste aşteptările şi perspectivele bune în care credem. Şi mai ales subliniindu-i celuilalt calităţile pe care le are. Dragostea nu are de-a face cu greşelile celuilalt ca să crească sau să scadă. Ea crede în schimbare prin simplul fapt că se afirmă faţă de partener. Când pretenţiile faţă de celălalt sunt ridicate obsesiv, principiul toleranţei, care-i dă libertate celuilalt, este încălcat. Şi iese o ceartă… perfectă!

Am primit scrisoarea ta şi am pus-o pe foc, adică pe focul inimii mele. Mie nu mi-este dor de tine, ci mai degrabă mi-e drag să vii repede acasă. Sună la fel cu ce mi-ai scris tu, dar vreau să fiu puţin mai diferit. De-abia aştept să mai facem rost de un conflict din dragoste. Îţi aşez zilnic numele în rugăciunile mele şi te aştept. Normal că am mai slăbit

puțin. *Și de dor*, *și de foame*. *Mi-am făcut o listă cu ce bucurii și cu ce neajunsuri te-am tratat anul ăsta*, *care se duce ca o promisiune de mărire de salariu*, *și ce crezi că am găsit*? *Multe*, *și de-o parte*, *și de alta*. *Câte insensibilități și câte mofturi am mai îmbrăcat anul ăsta*! *Dar să nu uiți că te-am mai fericit din când în când*, *și mai mult de clipele astea mi-aduc bine aminte. Îmi pare rău că nu ți-am făcut hota și geamul și alte câteva pe care le-ai uitat*, *dar promit că în mariajul nostru fericit le vom rezolva cândva*. *Sună încurajator*, *nu-i așa*? *Să mă mai laud și eu puțin*: *Ți-a plăcut cum ți-am spălat covoarele în vara asta*? *Era să-mi rup mijlocul când le-am ridicat la uscat*. *Rămân aici*, *căci s-ar putea să-mi amintești tu de mai multe neîndepliniri de plan și nu ies cu bilanț pozitiv*. *Dar parcă nu asta e important pentru noi*, *ci iubirea noastră care a fost*, *este și crește mereu din cauza Lui și a ta*. *Să știi că mă rog Cerului să mă învețe cum să-ți găsesc clipe tot mai bogate în oferte atractive pentru inima ta*. *Nu știu dacă am să reușesc mereu*, *dar rabdă-mă*. *Am să tot exersez dragostea mea pentru tine până când voi greși tot mai puțin*. *Sunt hotărât*. *Vreau să fac greva foamei ca să îmi împlinești revendicările*: *Vino*, *doamnă*, *mai repede acasă*, *în graba dorului tău și a dragului meu*.

Chiar așa, o greșeală repetată trebuie oprită printr-un exemplu fără reproș: „Ai luat cartofi mărunți și roșii-verzi. Azi mă duc eu la piață", i-a zis mama tatălui meu căruia i-a contestat prestația de bun cumpărător. Dar, când mama ieșea în oraș, deși ieșea rar, i se întâmplau cele mai vestite evenimente și se întâlnea cu cei mai interesanți oameni. Materie primă de discuții pentru tot anul. Important era să iasă. Și iat-o pe bulevardul Dunării din Alexandria, uimită de atât de multă lume în agitație. De-o parte și de alta a bulevardului, mii de oameni se înghesuiau să vadă ceva care merita așteptarea. A aflat. Trebuia să treacă președintele țării prin oraș în jurul acelei ore. V-am spus eu că de mama se agață cele mai faimoase întâmplări? „De ce n-aș sta și eu să-l văd pe președinte. Piața nu se mută între timp", și-a zis ea. La doi pași, doamna Moraru, profesoara de istorie și o bună cunoștință de-a mamei, tremura toată în plină vară, cu un buchet de flori în mână.

— Ce s-a întâmplat, doamna Moraru? Vă este rău?

— Nici pomeneală, doamna Uba. Dar, de tremurat, tremur toată. Se vede, nu? Ei bine, vreau să-i dau președintelui țării florile astea și nu am curaj. Pe deasupra, mă răscolește o teamă numai când mă gândesc

la ce vreau să fac, zise emoţionată, doamna Moraru.

— Daţi-mi-le mie, doamnă, îi zise mama. I le dau eu.

— Chiar puteţi? Nu vă este frică? Doar e preşedintele ţării? o testă profesoara de istorie.

— E şi el tot om, doamna Moraru. Hai, daţi-le încoace şi vă rezolv eu. O rumoare care se amplifica venea în valuri spre locul în care cele două doamne aşteptau cu nerăbdare. Însoţit de garda de corp, preşedintele venea pe jos, cu zâmbetul lui inconfundabil. Când a fost aproape de cele două simpatizante ale preşedintelui, mama, fără ezitare, iese din rând şi se duce cu buchetul spre preşedinte. Cei care formau garda s-au strâns lângă el, dar preşedintele.

274 *La/ţi/ifrrr//wo*, (*Zacă se poate.*

văzându-i intenţia şi faţa luminoasă, îi îndepărtă cu un gest discret, îi luă florile şi îi sărută mâna de două ori. Mama se întoarse transfigurată. Profesoara de istorie plesnea de ciudă că a ratat un act… istoric.

— De unde aveţi curajul acesta, doamna Uba? Sunteţi fenomenală!

— Când e să faci un lucru bun, nu văd de ce trebuie să-ţi fie frică, doamnă! Vă mulţumesc pentru flori. Chiar mi-aţi făcut o bucurie astăzi, doamna Moraru.

Şi a plecat spre piaţă, lăsând-o pe profesoara de istorie uluită.

— Să vezi ce mi s-a întâmplat, îi zise mama tatălui meu şi-i turnă toată povestea.

— Cum se face, îi zise tata, că eu ies în fiecare zi şi nu mă întâlnesc cu preşedintele ţării, iar tu ieşi la trei luni o dată şi îl vezi, ba chiar te şi onorează cu sărutul lui prezidenţial?

— Vezi, aici e taina. Trebuie să ştii când să ieşi, pe ce drum s-o apuci şi să ştii să aştepţi. Dar, fără buchetul de flori, e doar jumătate de bucurie!

dl oorfl u/v & mă/ trufia

Căsătoria este ca un preşedinte care îţi iese în cale şi te umple de o bucurie proaspătă şi uimitoare. Semnul deplinei maturităţi îţi spune când să ieşi, spre a împlini evenimentul care îţi procură o experienţă unică a unei relaţii exclusive de dragoste. Fără echivoc: căsătoria este pentru oameni mari. Drumul pornit spre căsătorie este traseul unei comunicări inteligente în doi, prin care afli dacă există o consonanţă volitivă, afectivă, intelectuală şi spirituală. Este căutată

acea potrivire în vederea alipirii. Şi, în final, aşteptarea evenimentului căsătoriei se face dezvăluind nu atractivitatea personalităţii în sens firesc, ci frumuseţea caracterului. Să nu uităm de flori, artificiile romantice intens colorate, fără de care echipajul format din cei doi nu ar intenţiona familia.

Dar căsătoria, ca moment, vine şi pleacă întocmai ca preşedintele, în primii doi ani de căsnicie, cei doi proaspăt căsătoriţi intră în forja realizării unităţii sub expresia biblică: „un singur trup". Acum este timpul marelui examen: două individualităţi, două seturi de stil de viaţă, două viziuni diferite de a interpreta relaţiile şi năzuin

tele, două depozite afective încărcate diferit, se aşază la masă şi încep tratativele şi negocierile în vederea unei unităţi de vederi şi simţiri. Teribil de dificil. Dar în acelaşi timp este capodopera unei creaţii de mare valoare spirituală.

„Adesea, în aceeaşi familie, există înclinaţii şi caractere diferite; deoarece asocierea persoanelor diferite este în planul lui Dumnezeu. Dacă se întâmplă astfel, fiecare membru al familiei trebuie să acorde atenţie simţămintelor celorlalţi şi să le respecte drepturile cu sfinţenie, în felul acesta, răbdarea şi consideraţia reciprocă vor fi cultivate, prejudecăţile vor fi atenuate, iar asprimea caracterului va fi şlefuită". (Ellen White – *S.T.*, *9* sept. 1886)

Este o analogie la geneza creaţiei, al cărei final s-a terminat cu: „şi toate erau foarte bune". Dar, parcă, mai pregnant ni se descoperă prin această relaţie efortul Creatorului de a. Se uni cu fiinţa umană pe calea completei dăruiri.

Bănuiai un timp al unei fericiri multicolore, dar, de fapt, dai de un timp în care plângi după vechii prieteni necăsătoriţi. Pentru unii, desprinderea de familie se face cu jale înmulţită. Tradiţiile şi concepţiile cu care vii în căsnicie nu au fost confruntate puternic cu cineva pentru a ţi le pune în paranteză pentru discuţie şi schimbare. Le-ai luat ca atare şi le-ai considerat bune de a fi procesate în orice mediu şi lângă orice persoană. Dar vai, cel de-alături îţi cere rediscutarea şi înlocuirea lor cu altele, care să-l aranjeze şi pe el. Unele chestiuni minore devin majore peste noapte şi se instalează ca principii: „Nu se mănâncă niciodată cu coatele pe masă, nu se sforăie, nu se plescăie la masă, nu se aruncă hainele pe scaun şi nu se intră încălţat pe covor". Neiculiţă, câte reguli şi porunci! Cine administrează

banii şi va fi un cont comun sau vor fi două? Va mai lucra soţia după ce va naşte primul copil sau nu? Cum se vor raporta cei doi la părinţii de ambele părţi? Ce roluri vor împărţi în căsnicie şi unde vor lua masa: acasă sau la restaurant? După care reguli îşi vor face prieteni şi la ce biserică vor merge? Vor împărtăşi conducerea şi intimitatea? Durerea şi credinţa? Vor negocia metodele şi managementul familiei? Copiii, ei bine, da, copiii, câţi să fie? Unul, doi sau cinci?

„În legătura care v-a unit pentru întreaga viaţă, dorinţele fiecăruia trebuie să fie dedicate fericirii celuilalt. Fiecare este menit să slujească

<jă/ (/n /iir/z/te, e/acăsefioafe-/

fericirii celuilalt. Aceasta este voinţa lui Dumnezeu cu privire la voi. Dar, cu toate că aţi devenit una, individualitatea nici unuia dintre voi nu trebuie să fie absorbită de individualitatea celuilalt. Dumnezeu este proprietarul fiinţei voastre". (Ellen White, 7 *T*, *p*. 45, 46)

Clipă de clipă, ceas de ceas, zi de zi, printre refuzuri şi supărări, printre glume şi tăceri, printre firimituri şi vase murdare, printre plecări agitate şi veniri aşteptate cu dor, cei doi hotărăsc ce merită să rămână şi ce trebuie să plece. Lovesc cu ciocanul judecăţii maritale în masa din faţa lor şi amândoi spun în acelaşi timp: „Adjudecat! Să rămână aşa!" Şi mai stabilesc un tipar de viaţă care îi apropie atât de mult încât se configurează, prin încercări repetate şi reuşite, o singură voinţă, o singură mare bucurie, o singură căutare, o singură închinare, o singură aşteptare şi o singură dăruire: aceea din dragoste. Uneori, asta te angajează pe toate registrele puterii tale de adaptare. Gânduri mulţime şi sentimente alergate de celelalte gânduri şi simţăminte din proxima ta vecinătate, gâfâind, te întreabă: „Aveţi din întâmplare vreun distonocalm?" Dar merită!

A & wjacea/… mama/

— Flori pentru iubita mea, strigă el de cum intră pe uşă. În cinstea celor o sută cincizeci de zile de la căsătoria noastră, trăiască! mai strigă el o lozincă maritală, cu patosul unui romantic bolnav de dragoste. Flori proaspete pentru zemoasa mea soţie. Să le pui în vaza aia verde de la mama, îi dădu el o indicaţie precisă. Florile mai mici să le pui în faţă, iar cele pe mai mari în spate. Aşa făcea mama, mai adăugă el.

— Mama ta a fost o adevărată universitate, i-o întoarse ea, încercând să-i facă pe plac celui care încă mai era „băiatul mamei".

— Şi pe deasupra un adevărat filosof, întări el. îi dădea tatălui meu nişte replici de îl lăsa tablou. Ce-i asta? Ciulama cu ciuperci? Aşa îmi făcea mama. îi calci pe urme, iubito. Dar să-i pui mai mult pătrunjel, că aşa punea mama. Şi mai mult ulei.

— Dar nu e sănătos, se revoltă ea. Începi să te plângi de stomac mai des.

— (*ftâiș/u ţac/e //or/*277

— Nu contează. Aşa făcea mama şi mie îmi plăcea. De fapt, ca să-ţi spun un secret: tot ce făcea mama era super! Am s-o aduc la noi, să stea vreo două luni şi o să te faci artistă emerită în gospodărie, sugeră el cu satisfacţie.

Ea se întunecă din senin.

— Să ştii că am să folosesc multe din măiestria mamei tale, spuse ea, turnându-i o bucurie de era să se înece cu ea.

— Eşti o scumpă, jubilă el. Nici n-o să-i simt lipsa, dacă ştii să aduci stilul ei în casa noastră. Iubito, dar ce văd? Ce-i cu maşina asta de spălat automatică? O aveam deja pe cea mică de la mama. De unde ai avut bani s-o cumperi?

— Cum de unde? Din şifonier, de unde pui banii din salariu.

— Cum? Ai cheltuit banii câştigaţi de mine în patru luni?

— Da, scumpule. Sunt banii noştri.

— De unde ai învăţat să faci cumpărături fără să mă întrebi? se burzului el.

— De la cel mai înţelept şi bun sfătuitor al meu, zise ea.

— Ei bine, dacă l-aş cunoaşte pe înţeleptul ăsta care te-a învăţat să faci astă nenorocire, l-aş deporta în Siberia. Să nu mai existe o a doua greşeală. Cine e?

— Cum zici tu, iubitule. Vreau să nu-ţi ies din voie. Sfătuitorul e… mama ta.

— Nu se poate, se sufocă el.

— Ba da. Nu-mi spuneai tu că mama ta îi făcea deseori scene din astea tatălui tău? Eu n-aş vrea să scap nimic din înţelepciunea ei.

Uluit, el a înghiţit în sec, iar vocabularul lui vijelios a anchilozat pe loc. Din ziua aceea, florile au putut fi aranjate şi altfel. Mâncarea nu mai era refuzată, chiar dacă nu mai avea pătrunjel mai mult. Şi ea parcă era mai tare la replici ca mama lui.

— Să-ţi spun un secret, i-o servi ea: tot ce făcea mama ta era super!

Lut/tii fitrt//ec, e/acăsefiotite-/
mew aw oi/p/

„E-adevărat că l-am luat de soţ şi la bine, şi la rău, dar el este mai rău decât mi l-am închipuit! A ruginit aurul, mamă!" îi comunică la telefon cea care, cu opt luni înainte, declara: „Doru e fantastic! Suntem pe aceeaşi lungime de undă în tot ce facem. Suntem la fel, facem aceleaşi lucruri. Şi vorbim despre absolut totul când este să luăm o decizie. Încă înainte de a spune eu ceva, el s-a şi gândit la acelaşi lucru. Mamă, suntem făcuţi unul pentru altul!"

Pe scurt, oamenii aşteaptă o poveste de dragoste de lungă durată, însoţită de extaz, şi când viorile încetează să mai cânte, se opresc în mijlocul spectacolului. Realitatea este că, după stadiul romantic, vine cel al învoielii. „Vezi că nu mai merge aşa! Schimbă-te şi mă schimb şi eu. Dacă vrei, te ajut. Numai porneşte odată, că se răstoarnă căruţa!" Ne descoperim imperfecţi, iar desăvârşirea celui de lângă noi se prăbuşeşte în hăul dezamăgirii noastre: „Dacă nu te schimbi, nu mai avem ce discuta", şi comunicarea intră în eclipsă totală pentru o perioadă, până la noi negocieri cu mai multă sau mai puţină mânie. Până la data căsătoriei, partenerii îşi cunosc superficial nevoile, dorinţele, speranţele şi aşteptările. Deseori, relaţia cu care intră în căsătorie nu este dintr-un aliaj puternic, pentru că atracţia s-a fundamentat pe emoţii şi sentimente, fără o comunicare consistentă în vederea cunoaşterii reciproce: „Afecţiunile tinerilor trebuie reţinute până la venirea perioadei în care vor avea suficientă naturaleţe şi experienţă de viaţă, pentru a-şi putea elibera sentimentele în condiţii onorabile şi sigure" (Ellen White – *AM* 8, 1864). „În acelaşi timp, fără să se consulte unul cu altul, fiecare partener intră în căsătorie presupunând că anumite evenimente vor avea loc exact aşa cum şi-a imaginat: „În fiecare an, în concediu, voi merge la părinţii mei în vizită"; „soţul meu va fi acasă în fiecare seară"; „soţia mea nu va lucra cât timp copiii sunt mici"; „ne vom stabili într-un loc şi nu ne vom mai muta niciodată" etc.

Un alt motiv de scădere a satisfacţiei conjugale, spune Philip Yancy, este că, după luna de miere, apar inconveniente ca urmare a adaptării la viaţa de familie. Ei trebuie să se adapteze la lucruri pe care nu le-au prevăzut şi cunoscut înainte de căsătorie (tabieturi

(*Ra & vuta ele flori*

ciudate, sforăit, haine lăsate în baie, păr în chiuvetă, sulul de

hârtie igienică desfăşurat, vase nespălate). De altfel, sentimentele intense de dinainte de căsătorie ecranează percepţia corectă şi cei doi nu bagă în seamă lucrurile care ulterior devin deranjante până la furie. Aşteptările nerealiste cum ar fi: „Relaţia va rămâne cum a fost în primele zile ale căsniciei" minează buna înţelegere şi creează puncte de maximă tensiune, Totuşi cine să le spună că schimbările sunt inevitabile! O altă aşteptare nerealistă este menţinerea şi regăsirea sentimentelor intense din luna de miere. Dar viaţa nu este statică. Intervin sarcini noi, responsabilităţi schimbate şi, deşi pasiunea lunii de miere scade, dragostea de mai târziu va fi mai profundă. O altă „minune" nerealistă se referă la concepţia narcisistă că partenerul îţi ghiceşte gândurile şi va face tot ce-i stă în putinţă pentru a ţi le împlini. Şi, dacă nu se întâmplă aşa, atunci „nu mă mai iubeşte!"

Apoi, culmea, cerem ca partenerul să fie ca noi. O clonă! Dacă partenerul este diferit, nu este bine. Diferenţele sunt taxate ca o deviere de la planul dragostei. Dar Creatorul ne-a făcut diferiţi tocmai pentru a îmbogăţi şi dezvolta dragostea.

Abraham Schmitt spunea aşa: „Dacă suntem sinceri, răspunsurile nu sunt greu de găsit. M-am căsătorit cu soţia mea, pentru că este diferită de mine. Nu este datoria mea să o schimb, ci să-i descopăr calităţile şi să mă bucur de diferenţele dintre noi. Însă, înainte de a face acest lucru, trebuie să-mi descopăr caracterul meu unic, iar ea mă poate ajuta".

„Nu mai au vin!" a observat cineva care le dorea binele celor doi miri. Ruşinea putea compromite sărbătoarea. Echivalentul acestei lipse era: „nu mai au bucurie!" Şansa mirilor a fost că L-au invitat pe Iisus la nuntă. După minunea apei făcute vin, se putea auzi: „Cine a spus că nu mai au vin? Nu mai umblaţi cu zvonuri mincinoase! Gustaţi de-aici şi spuneţi-mi cum e!" Şi, deodată, revoltaţi, unii au obiectat: „Dar e mai bun decât cel care a fost! Nu se face asta! întâi cel bun, apoi cel mai puţin bun". Asta s-o crezi tu! Dumnezeu are altă ordine, mai bună şi mai înaltă decât regulile omeneşti. Ce e mai bun vine la urmă.

280 *tat/m înniwc, e/amsepoate/*

O *bun &… răi///*

Artificii şi muzică. E prima lună după căsătorie: „Iubito, eşti peisajul iubirii mele în care vreau să mă pierd toată viaţa. Ce răsărit frumos eşti pentru inima mea!"

Creaţie şi diversitate. La trei luni de la căsătorie: „Scumpa mea,

eşti o comoară de fată! Ce mâncare bună ai făcut! Şi ce frumos ai aranjat casa. Eşti un arhitect perfect! Păcat că nu te-am putut ajuta să muţi mobila. Dar te-ai descurcat!”

Surprize şi uimire. La şase luni de la căsătorie: „Să nu exagerăm, domniţă. Doar nu sunt doica ta să stau în fiecare zi cu tine. Mai întârzie omul. Da, am venit târziu. Şi ce-i cu asta! Poftim, toată săptămâna am fost foarte ocupat. Şi ce dacă am promis că te ajut să faci curăţenie? Am vrut, dar n-am putut! Şi nu mă mai cicăli atât, că am destule foi ca să le întorc”.

Flori uscate şi ceapă tăiată mărunt cu lacrimi. La zece luni după căsătorie: „Termină cu pretenţiile astea, stimată doamnă! Să nu crezi că mă impresionezi. Vezi-ţi de cratiţa ta. Nu-mi faci mie program, ce să fac şi ce nu. Ştii că nu sufăr dictatura. Da, nu mergem la părinţii tăi. Când le-am cerut împrumut acolo, câteva milioane, pentru o rablă de maşină, s-au uitat pe pereţi de parcă erau zugrăviţi cu icoane. Lasă-i să mai mediteze”.

La strâns mărăcini. După un an şi jumătate: „Am răbdat destul. Mereu nemulţumită şi cu cârcoteli. Vrei la pastor? Mergem şi să vedem cine are dreptate. Am fost prea bun şi ţi-am tolerat toate mofturile. Gata, mă îmbrac şi mergem. Dar ai să regreţi!”

Cutremur şi alunecări de teren. La doi an de la căsătorie: „Chiar nu pricep de ce vrei să divorţezi! Am fost un soţ bun şi ţi-am creat condiţii să fii o doamnă. Aşa îmi răsplăteşti? Da, mi-am mai ieşit din răbdări şi ţi-am mai aruncat acolo, câteva vorbe mai urâte. Dar nu m-ai provocat tu? Nu mai vorbi tu de violenţă. Au fost doar nişte scăpări. Ce, crezi că o să te descurci fără mine?”

Întoarcerea lunii de miere. Viraj spectaculos şi romantic. Un nou început: la doi ani şi două luni: „Draga mea, ce vrei să-ţi mai repar prin casă? Ce spui tu, aia fac! Sunt gata să nu mă mai duc la serviciu de dragul tău! îţi plac florile pe care ţi le-am luat? Tu meriţi cea *(Râşn/ţet ele fior/*:

mai frumoasă grădină din lume. Ţi-am şi trimis o scrisoare de dragoste. Să nu râzi că am desenat inimioare pe ea”.

Uimirea consilierului marital:

— Stimată doamnă, cum de s-a întâmplat minunea schimbării celui care v-a purtat prin valea durerii sufleteşti? Cred că am înţeles. Dragostea de după căsătorie a intrat în subteranul vieţii şi, deşi au fost tensiuni, renunţând la pretenţiile lui absurde, soţul a realizat

frumuseţea schimbării. Câtă înţelepciune din partea lui! Sunteţi fericită şi vă felicit pentru răbdarea de a fi aşteptat bucuria unui timp mai bun în căsnicie. Sigur că da. Soţul dumneavoastră a renunţat la aşteptările lui absurde şi şi-a venit în fire, ca fiul risipitor. Urarea mea pentru amândoi: Drum mai bun! Aţi putea să-mi spuneţi ce eveniment mai notabil l-a schimbat pe bărbatul dumneavoastră? Mă ajută mult în experienţa mea de consilier.

— N-o să vă vină să credeţi. Ei bine, faptul că tatăl meu i-a promis că-i ia o maşină. Pricepeţi acum cu ce se hrăneşte romantismul lui?

u/i//cm/ câolrvfceatrt//tăcere/

Să prindem o vorbă despre ceva greu de spus pentru unii, dar, în aceeaşi măsură, plăcut. Greu, pentru că o prejudecată milenară a tratat cu ruşine un dar al lui Dumnezeu, lăsat pentru a da strălucire şi satisfacţie relaţiei maritale.

În ciuda părerii seculare, sexul cuplului căsătorit nu e cel mai important lucru, dar e un indicator al calităţii căsniciei. Sexualitatea nu e doar aspectul intimităţii fizice, ci prinde o gamă întreagă de comportamente umane faţă de partener, care deschide uşa unei apropieri intime prin care dragostea trece ca un râu prin decorul fizic al celor doi. O relaţie intimă include toate apropierile din timpul zilei, când cei doi se tratează cu respect, gingăşie, mângâieri şi comunicare înaltă.

Ideea că relaţia intimă este doar pentru procreare este aberantă. La Ellen White vine un astfel de puritan, care a scris o broşură pe o astfel de idee, pentru a-i fi validată concepţia, iar ea, mesagerul lui Dumnezeu, îi spune să-şi vadă de treabă şi să nu mai vânture astfel de „neprihăniri". Nu l-a primit.

282 *La/ţ//i fcir/iwc, e/ acă se poate/*

Dumnezeu a adus plăcerea în viaţa celor doi, pentru ca iubirea să nu fie privată de contopirea fizică prin care se exprimă o trecere a trupului în proprietatea celuilalt. Apostolul Pavel este foarte precis: „Nevasta nu este stăpână pe trupul ei, ci bărbatul. Tot astfel nici bărbatul nu este stăpân peste trupul lui, ci nevasta" (1 Corinteni 7, 4). Sexul nu condiţionează iubirea, ci creşte din ea. „Când un bărbat nu se mai simte atras de soţia lui, există toate şansele ca el să-şi fi pierdut credinţa în Dumnezeul lui", spune Mike Mason.

Actul sexual e mai mult decât un imperativ marital sau un

simbol – este o pecete. Da, sexul este un loc sfânt. „Este un loc în care oamenii se pot transforma cu uşurinţă în animale sau pot începe să devină copii ai lui Dumnezeu”.

Când glorificăm trupul sau când îl detestăm, ruşinea ne va stăpâni, dar, dacă în căsătorie trupurile se curăţesc în actul intim, ele se sfinţesc şi sunt redate lui Dumnezeu. „Doar în căsnicie a fi gol în faţa celuilalt este o demonstraţie a deplinei onestităţi, a deplinei încrederi, a deplinei dăruiri”, spune acelaşi autor.

Asupra lunii de miere, să focalizăm câteva dintre tainele unirii depline, iar modul în care cei doi se apropie în acest duet al experienţei sexuale va marca o continuă strălucire a dragostei. Deşi pot fi îngrijorări şi de-o parte, şi de alta, privind întâlnirea trupurilor celor doi, câteva sugestii pot diminua neliniştile lunii de miere.

Câteva şedinţe de consiliere vor deschide drum discuţiilor privind aşteptările din timpul momentelor intime, pentru ca surprizele din acest domeniu să nu fie frustrante.

Noţiunile de anatomia şi fiziologia sexualităţii sunt bine venite în viaţa celor doi, care se explorează în vederea unei cuplări fericite.

Un examen medical la doctor creează confortul şi clarifică condiţiile deplinei compatibilităţi. De altfel sunt rare incompatibilităţile sexuale ale cuplurilor.

Gândiţi-vă bine la alegerea metodei de contracepţie pentru a fi eficientă în luna de miere. Contracepţia nu este doar responsabilitatea femeii, ci este a cuplului.

Mirele să se poarte cu gingăşie şi eleganţă în noaptea aleasă pentru experienţa iubirii ludice, fără graba şi căutarea în fugă a actului intim. Nici nu este presant ca mirele să-şi dovedească bărbăţia *tfiâşniţa t/o flori* sexuală din prima noapte sau a doua. Activitatea extenuantă a nunţii a necesitat şi o mare risipă fizică, ce trebuie refăcută. Pe fondul acesta de epuizare, actul sexual îşi pierde din valoare şi din plăcere. Cei care vor amâna unirea lor şi vor dormi una sau două nopţi îmbrăţişaţi vor aduce rezerve fericite în noaptea rezervată evenimentului dorit.

Dacă veţi crea un cadru romantic, cu lumânări parfumate sau un decor special, aceasta va marca cu pregnanţă clipele care vor fi readuse în amintirea celor doi.

Când se vor concentra asupra experimentării, şi nu a performanţelor, cei doi vor putea descoperi pe parcurs dimensiuni noi. Nu alăturaţi experienţei niciuna dintre alte modele pentru comparaţie.

Sunteţi unici şi nu există standarde la care să vă raportaţi.

Un lucrător misionar, înaintea nunţii sale, a scris câteva versuri cu emoţie, anticipând evenimentul plăcerii curate: Ca să putem fi împreună mereu, Atrage-ne în singurătate cu Tine, pe fiecare. Şi când vom fi unul în braţele celuilalt, o, Doamne, Să fim în braţele Tale.

— Din cauza ta, mi-am pierdut liniştea şi pacea singurătăţii. Nici măcar nu mă mai găsesc printre cuvintele mele de spaimă de odinioară, i-a spus el. Mi-ai ruinat tristeţea şi egoismul din planurile mele de independenţă.

— Crezi că eu nu mi-am risipit emoţiile şi sentimentele de când te-am întâlnit la capătul dinspre promisiune şi dăruire? Tu m-ai legat de sufletul tău cu cele mai cumplite frânghii ale bucuriei.

— Nici nu bănuieşti cum mi-ai răsucit inima spre iertare şi renunţare la eul meu domnesc. Unde vrei să mă duci cu tăcerile tale de aur şi cu vorbele tale de mir?

— Te voi lovi cu aşteptarea mea plină de iubire şi te voi zăvorî în gândul meu cel mai frumos, spuse ea. N-am să te mai suport decât numai cât ţine o jertfă a iubirii cereşti, apoi îţi dau drumul să te duci în lumea largă a inimii mele.

La/În farmec, t/acă, se poa'/el

— Mă voi răzbuna pe florile tale şi le voi da prin râşniţa dorurilor mele. Petalele mărunte ale căutării de tine să se facă parfum şi adiere de iertare. Te voi mărunţi în presa zâmbetului meu şi te voi scoate vinovată de prea multă îngăduinţă şi supunere diii dragoste. Te condamn la rătăcire veşnică în jurul meu din cauza Creatorului legământului.

— Şi eu, ameninţă ea, te voi împinge în fântânile rugăciunii, iar fuga ta de uitare să fie rătăcirea pe care ţi-o doresc. Îţi urez să mori cât mai repede faţă de reproşurile mâniei şi să ţi se dărâme orice plictiseală alături de mine.

— Mă voi lupta cu tine în îmbrăţişarea mâinilor şi a privirilor şi îţi voi sfâşia supărările cu mângâierile mele.

— Aşa să dea Domnul să ţi se întâmple, zise ea.

— Aşa să te zdrobească dragostea Lui, zise el.

— Vezi că ţi-am luat nişte flori şi o vază de sticlă, că mereu le spargi când le schimbi apa. Nu ştiu de ce vrei neapărat să ai buruieni din astea mereu în casă. Dar ăsta e semnul dragostei şi al atenţiei şi trebuie respectat. Aşa spune codul manierelor elegante. Nu asta

aşteaptă femeile de la bărbaţi?

— Frumos din partea ta, dar…

— Dar ce? Nu-ţi plac darurile mele? Nu vorbesc ele de nişte simţiri pe care le am pentru tine? Dar, ca să fii şi mai mulţumită, căci greu îţi intră omul în voie, poftim aici, de la mine: un ceas de mână, şi e de soi, că de mult tot te chinui să ajungi la timp la serviciu şi nu mai reuşeşti. Ei, ce părere ai de asta?

— Eşti nemaipomenit! Şi câtă cheltuială pentru mine! Cred că surpriza asta ai plănuit-o pe îndelete, ca să-mi faci plăcere, spuse ea meditativ.

— Aş, da' de unde! Mi-a venit deodată, aşa, şi am zis să te dau gata. E o pierdere de timp să plănuieşti chestii din astea. Ţine mai mult de o inteligenţă spontană. Şi, dacă femeia se simte bine la treburi din astea, de ce să n-o fac?

— Mă gândeam că, dacă le urmăreşti, printre atenţiile tale devin o obişnuinţă plăcută şi nu sunt doar ocazionale.

— Ei, acum nici nu trebuie să întindem prea mult coarda, că stricăm toată expoziţia pe care ţi-am făcut-o.

— Dar de nişte sentimente tot ai fost purtat, de mi-ai luat toate minunile astea. Ziceai de nişte simţiri care vorbesc şi care te încearcă.

— Sunt şi ele pe undeva, că uneori ne mai încurcă, dar ştiu că voi le adoraţi. Şi, ca să ştii ce bărbat ai, vreau să te mai uimesc cu o treabă: Poftim, desfă cutia asta.

— Eşti nemaipomenit! Nu mai puţin de zece perechi de ciorapi şi de diferite culori. Sunt chiar numărul meu, şi toate perechile se asortează!

286 *L3/un/* (*r/viieo*, (*Zacăse po<r/el*

— Hai, dă-mi să mănânc ceva, că am pierdut multă energie cu cumpărăturile astea, zise el, încercând o glumă.

— Vrei să spui că-ţi pare rău că mi-ai luat toate minunăţiile astea?

— Nici vorbă, dar acum să nu ne extaziem prea mult, că pierdem firul treburilor, care sunt destule pentru ziua de astăzi.

— Mulţumesc pentru că te-ai obosit atât pentru mine, dar nu le pot primi.

— Cum? Gândeşti când spui asta? După câte gesturi am făcut pentru tine, chiar nu mă aşteptam la reacţia asta!

— Le-aş primi cu plăcere, dar ambalajul este deprimant. Strică

toată frumuseţea dăruirii tale.

— Chiar că nu văd niciun cusur la ambalaj. Toate sunt în cutii colorate şi perfecte.

— Aş fi fost mai fericită să mi le fi promis frumos, decât să mi le aduci urât. De ambalajul cuvintelor, vreau să spun, dragă domnule. Şi de felul cum mi le dăruieşti.

Ascunsă în om, este setea după frumos. Pentru că „orice lucru El îl face frumos la vremea lui", spune înţeleptul despre Creatorul frumosului. A modela comunicarea după criterii estetice, a face un dar în anturajul unor gesturi delicate sau a spune cuiva ceva cu ton plăcut şi în cuvinte alese înseamnă mai mult decât nişte simple forme, care ţin de convenienţă sau de maniere. Gestul pe care îl lucrăm cu frumosul exprimării, pe o gamă întreagă de registre ale comunicării, vorbeşte despre o atitudine, despre un Ian de sentimente alese şi despre o intimitate afectivă, care lucrează o bucurie de viaţă în doi, la cote active şi înalte de relaţie.

Una este să spui: „La mulţi ani, doamnă! N-am uitat că e ziua ta astăzi. Nu-i aşa că aştepţi un cadou? Iată-l. Ţi l-am desfăcut eu, ca să nu te mai chinui cu ambalajul". Cadoul fiind un ceainic, că de mult îşi dorea domnul doamnei un asemenea obiect. Şi alta e să spui: „La mulţi ani, draga mea! Eşti o sărbătoare pentru sufletul meu, acum, când numeri frumuseţile tale. Şi pentru că mereu sunt dator inimii tale, iată un semn care să-ţi aducă aminte de cântecul neterminat al dragostei mele, la care încă mai lucrez de dragul tău".

q) *ică sfiuă că* //*i*/*r* /*i*/*beş*/*i*, *s*/*x*/*zte-ci*; /*t*, *e*///) *ox* / 287

Şi domnul soţ scoate un buchet de flori, cu o felicitare şi o pereche de pantofi pe care doamna lui i-a râvnit odată, pe când se oglindea într-o vitrină.

Gesturile elegante şi pline de farmec înseamnă igienă pentru suflet şi o declaraţie permanentă de intenţie de a desprăfui cuvintele de rostirea neglijentă şi de uzura obositoare şi nedelicată a stereotipurilor verbale. „Dar asta înseamnă ceva efort ca să plănuiesc şi să repet unele cuvinte sau unele gesturi până le voi învăţa", aud o voce nemulţumită de pretenţiile partenerului. Fără discuţie că da. E şi plănuire, şi efort pentru a depozita deprinderi noi de comunicare şi dăruire în spectrul sensibil şi rezonant. Dar ceea ce obţii este o relaţie ca o prăjitură cu vişine, în faţa căreia nu te mai opreşti.

Mai înseamnă şi bucurie. Viaţa este şi aşa ţesută cu destule

pasaje tulburătoare şi derutante, iar bucuria care ţâşneşte din construcţia de suflet ridicată celei sau celui pe care îl iubeşti este o arteziană care prinde culori de curcubeu în risipirea ei. Chiar aşa, spală inima şi o împrospătează, pentru a face faţă următoarelor clipe de viaţă, dând suport şi tăria de a depăşi inconvenientele cotidiene. Bucuria care se ridică din parfumul celui mai ales gest ridică mereu calitatea vieţii, trecând la capitolul priorităţi relaţia care se hrăneşte din atenţia reciprocă, lucrată cu măiestrie.

Partitura maritală, cântată cu har şi nuanţe artistice de atracţie, înnoieşte forţele pentru orice efort, oricât de greu ar veni. Când ştii că partenerul tău are permanent pentru tine un buchet multicolor de sentimente şi de gânduri alese, sângele circulă vesel şi dă hrană tuturor comandamentelor de viaţă. Ceea ce faci, faci din dragoste, pentru că ştii că eşti iubit, şi încă într-un fel atât de plăcut şi delicat.

Când îţi finisezi exprimarea şi pui melodie în ceea ce îi oferi doamnei tale sau domnului tău, de fapt, îi spui celuilalt că este prima ta importanţă şi că eşti dispus la orice sacrificiu pentru a o păstra alături de inima ta pe fiinţa iubită. Şi, pentru că o preţuieşti, nu poţi să spui oricum sau să faci orice, fără atenţia plină de farmec a gestului de suflet. Încearcă doar şi te vei umple de bogăţii!

Lat/m /a/Y/ieo, e/ci că se poate/
trtw a & a/ comu/iica/

De-ar fi numai atât, am încerca fel şi fel de scene romantice şi cuvinte şlefuite sau gesturi-surpriză care să stropească o relaţie, dar nu va merge. Ceea ce pare o inflorescenţă verbală în comunicare nu este decât urmarea unui stil de a comunica frumos, stil pe care îl învăţăm de-a lungul anilor, printre evenimente maritale, sociale şi în urma unui stat de vorbă cu sinele nostru necizelat, dar înfumurat.

Comunicarea interpersonală înseamnă să ne invităm pe noi înşine la discuţii despre valoarea noastră, despre bucuria care izvorăşte din centrarea atenţiei pe celălalt şi din nevoile lui, despre renunţarea la tipare greşite, pe care suntem dispuşi să le identificăm şi să le executăm ca pe nişte duşmani. Fără discuţia asta, care să ne descuie lacătul la o dispoziţie pozitivă, dintr-un respect de sine sănătos, nu vom putea pune masa bunelor intenţii şi a unei comunicări care să zidească un cuplu.

În comunicarea interpersonală, dau să intre câteva legi care n-au de gând să cedeze la pretenţiile lor şi nu cedează la nicio iotă.

Adică, dacă tot comunic cu partenerul meu, atunci trebuie să gândesc că am în faţă fiinţa iubită, şi nu un arac, de care să-mi leg vrejurile nevoilor mele pe care le-aş socoti mai importante decât orice. Orice întâlnire în comunicare va fi o invitaţie la o scenă de mare sensibilitate şi respect. Chiar din comunicarea lucrurilor comune voi scoate, prin subteranul manierei expozitive, declaraţia mea de dragoste. „Chiar e prea de tot!" îmi veţi spune. „Cum să-i spunem celui drag că ne e drag, relatându-i din întâmplările de la serviciu?" Nici nu vreau să vă spun, dar s-ar putea să râdeţi de mine! Ăsta, da egoism! Totuşi să nu rămână ideea că e o fantazare. Totul este să trăim şi să dezvoltăm această experienţă. Ei bine, chiar dacă am ceva banal de spus, voi începe cu o mică introducere, în care îmi aduc partenerul în întâmplarea mea, pe care încă n-o cunoaşte. Voi începe aşa: „Ai timp să-ţi spun ce mi s-a întâmplat la serviciu? Vei putea să-ţi dai seama dacă am procedat bine. Sunt curios să aflu cum gândeşti la faza asta". Deci îi cer timp din timpul ei sau al lui, dar vreau să-i ofer, prin relatarea mea, încrederea pe care o am în partenerul meu de a-i încredinţa tainele lucrurilor mele. Faptul că

— *Q/) acă spui că mă ui/we/i, spune-ot f/w/jos.* – / 289

mă arăt vulnerabil spune de deschiderea mea faţă de cel de alături, dovedeşte că sunt dispus să recunosc lipsurile şi să nu arborez mândrie şi siguranţă totală de sine. Mă interesează părerea partenerului, pentru că sugestiile şi judecata lui sunt şi ale mele, lucrând intimitate afectivă şi de judecată. Deşi n-o spun direct, subtil şi implicit, spun cât de mult o preţuiesc sau îl preţuiesc. Ca un parfum care se insinuează din ce în ce mai puternic.

Dumnezeu ar fi putut să ne ofere doar un creion negru, ca să desenăm orice, dar el ne-a dat un mănunchi de creioane colorate, cu care să desenăm cerul şi florile, copacii şi oamenii, casele şi munţii şi să aducem realitatea cât mai aproape de noi, în culorile şi farmecul ei. De ce n-am folosi în transmiterea mesajului comunicarea nonverbală, ca o paletă expresivă, vie, cu pleiada de sentimente care însoţesc comunicarea. Să vorbim cu ochii, cu mâinile, cu sprâncenele, cu colţurile gurii şi cu frângerea trupului. Un cuvânt însoţit de un gest mărunt al unui deget creează armonie sau confuzie, atunci când mesajul verbal nu este susţinut de cel nonverbal.

De ce n-am accentua comunicarea paraverbală, care introduce mesaje variate prin tonul vocii, prin volumul ei, prin oftat sau

exclamaţie de fericire? Când celălalt îţi vorbeşte cu glas de înger, iar tu strigi la el sau la ea cu bubuit de război, ultimul e în ceaţă afectivă şi are nevoie de ajustări ferme pentru a atinge acelaşi registru de ton şi volum. Psihologii numesc asta sintonie, adică eşti pe aceeaşi frecvenţă tonală cu partenerul tău, deci în acord şi în bună învoire.

Chiar şi vestimentaţia de zi şi de noapte este o comunicare a felului cum îl apreciez pe cel de lângă mine şi a bucuriei de a ne însoţi în drumul celor mai profunde şi fericite trăiri.

O împrospătare a vocabularului şi o paletă largă de expresii vor aduce achiziţii verbale cât mai bogate, cu care să deschid ferestre largi de imagini şi simţiri. Şi multe altele care însoresc viaţa.

Luftmfet/ /*iiec*, *cracă* se /*xwfe*/

„Sunt cam obosit, doamnă. Astăzi s-au aşezat pe umerii sufletului meu câţiva saci cu răutatea unora şi o cruce grea cu indiferenţa altora. Dar am ajuns aici, lângă tine, unde mai creşte privirea iubirii şi unde pot să-mi spăl durerea singurătăţii în îmbrăţişarea ta.

Astăzi mi-am adus aminte de un chip de femeie care a purtat, prin poiana gândurilor mele, şoapte de har şi de cântec. Mi-a fost dor de paşii ei şi de dojana jucată frumos prin bucătărie şi dormitor. Nu ştiu dacă o cunoşti, dar are un buchet în zâmbetul ei, ca o risipire de culori pe aripa unui fluture. Stinge orice foc de supărare când se aprinde vreo emoţie mai răzleaţă şi aprinde o linişte în bucuria inimii, care se învecinează cu gluma mea pentru ea. Să fie ceva timp de când nu i-am mai spus o vorbă din primele flori şi să fie ceva timp de când nu i-am mai adus un cântec răguşit, dar sincer, în pâraiele inimii. Cineva de sus mă tot roagă, atunci când dau colţul spre casă, să-i spun ei ceva frumos. Şi, ca să nu-ţi faci gânduri tulburi despre cine e vorba, femeia aceea eşti tu. Să-ţi fie de bine, dragostea mea, doamnă!”

Reţetă/ *peftrw*/*misie*; *e*/ & *te* &

Cine nu a mâncat pâine de ţest n-a înţeles pe deplin darul bobului de grâu.

Cum?! Nu ştiţi ce este acela un ţest? E o mică şi simplă uzină de ţară, care are contracte ferme cu viaţa. Să vă explic: din horn, coboară un lanţ cu un cârlig la capăt, de care se prinde ţestul, un fel de clopot făcut din pământ, aşezat pieziş pe vatră. Se face un foc zdravăn, se încing şi vatra, şi ţestul, după care se aduce pe o tipsie de lemn coca frământată şi se aşază pe vatră, după ce a fost dat la o parte jăraticul.

Se scoate cârligul care l-a ţinut oblic şi se lasă pe vatră clopotul de pământ, închizând în inima lui coca ce va deveni pâine. Vedeţi ce simplu e? Şi, în acelaşi timp, pitoresc. După un anume timp, ştiut doar de gospodină, se ridică ţestul în belciugul lui, iar aroma de pâine coaptă cotropeşte toată curtea şi te găseşte oriunde ai fi.

Frate-meu, veşnicul flămând, lăsa şi joacă, şi prieteni şi venea hipnotizat în bucătăria de vară, cerşind un colţ de pâine.

— Fugi de aici, îi spunea mama, nu vezi că e fierbinte? Vrei să te doară burta? A răbdare să se răcească şi mănânci cât vrei.

Mama lua o pană, spărgea un ou şi ungea pâinea cu gălbenuşul oului, dându-i un glanţ ce o făcea mai apetisantă. Partea care a stat pe vatră avea urme de cenuşă, dar parcă îi dădea un gust şi mai bun.

Dacă vreţi să mâncaţi o pâine de ţest, veniţi cu mine prin locurile copilăriei mele, acolo unde Dunărea oftează de două ori, o dată pentru români şi o dată pentru bulgari, din motive numai de ea ştiute.

— Ce mare scofală să faci pâine de ţest! m-am umplut eu de deşteptăciune în faţa vărului meu Emil.

— Bine mă, hai, fă-o, să văd şi eu ce mare eşti!

Prima condiţie pentru reuşită era să nu fie părinţii acasă, şi asta era îndeplinită. Şi nici bunicii. Frate-meu era la joacă cu cei de seama lui, aşa că, vere, să vezi minune de pâine ce-ţi face „maestrul”!

— Adu făina din ladă! i-am poruncit ucenicului meu.

Am luat o copaie, un fel de cădiţa de lemn, şi am pus făina în ea. Am făcut un mic crater în grămada de făină şi am turnat apă. Mi-am adus aminte că trebuia şi drojdie.

— Du-te repede acasă la tine şi adu de la tuşa Aurelia juma’ de pachet de drojdie. Da’ repede, că mi se strică treaba!

Am pus drojdia cu apa şi am început să frământ.

— Ce stai şi te uiţi la mine? Du-te şi adu paie, dă foc, să încingem ţestul.

— Da’ nu pui şi sare? mă sfătui el.

— Ce doxă ai! Cum să pun sare la pâine? Ce, e saramură?

— Aşa face mama, se justifică Emil.

— Tu să nu te bagi unde nu-ţi coace pâinea, ai înţeles?

— Gata, vere, tu ştii mai bine, mă linişti el.

— Dă-mi şi mie puţin zahăr. E acolo, pe poliţă, i-am zis, ca să completez lipsa sării.

— Da’ mama mea nu pune zahăr, mă înfruntă el.

— Ce ştii tu ce se pune în pâine? Tu ai uitat că eşti mai mic decât mine cu un an?

Argumentul ăsta i-a închis gura. Totuşi zahăr n-am mai pus. Mi-am dat seama că nu aveam de gând să fac cozonac. Am luat coca, ce se cam prindea de mâini, şi am forţat-o să se aşeze pe un fund mare de lemn.

— Nu laşi coca să se dospească? se mai băgă încă o dată Emil.

— Când o să mă laşi în pace să-mi fac treaba? îl mustrai pe băgăreţ. Nu pricepi că se dospeşte în ţest? îi dădui eu replica, plin de importanţă şi atotcunoaştere.

— Gata, nu mai zic nimic. Văd că le ştii pe toate!

Am desfăcut coca cu chiu cu vai de pe fundul de lemn şi am pus-o pe vatră, aşa, mai îngrămădită. Am coborât ţestul fierbinte pe cocă şi gata, urma să scot minunea de pâine după aproape o oră. Am vegheat amândoi coacerea şi, după jumătate de oră, obosit de atâta aşteptare, am ridicat ţestul.

— Adu un ou, i-am zis lui Emil, ca să-l dau gata cu poleiul acela de gălbenuş.

Se vedea că pâinea mea nu prea a vrut să crească. Da' cu ou tot trebuia s-o dau.

— Ce grozavă e! îmi admiră el opera, după ce am zugrăvit-o cu gălbenuşul de ou.

Parcă nici mirosul acela de pâine coaptă nu-l avea. M-a dezamăgit şi faptul că nu a crescut şi parcă nu se rumenise bine. Se putea să nu-şi facă apariţia şi frate-meu?

— Ce grozăvii faceţi voi aici? adulmecă ăl mai mare frate.

— A făcut văru' pâine de ţest, mă lăudă Emil.

— Ia dă-mi şi mie un colţ, se ploconi lacomul.

— E fierbinte. Vrei să te doară burta? îi amintii de replica mamei.

— Lasă că nu mor din asta, zise el şi rupse o bucată cam mare, ce mă deranja cumplit.

— Ce, ai muncit tu, de ţi-ai luat o bucată aşa de mare? m-am oţărât eu la el.

— Lasă, frate-meu, că-ţi dă băiatul bomboane cu mentă, mă linişti el şi înfipse dinţii în codrul de pâine. Se cam chinui să rupă o îmbucătură şi se strâmbă după primele muşcături.

— E opinca lui nea Nicolae, mi-o lăudă el. Şi n-are nici gust,

adăugă specialistul. Parcă e şi crudă, o înmulţi el.

— Sigur că nu e bună când nu e făcută de tine, mă aruncai pe contraofensivă.

Curios, am luat şi eu o bucată. Am tras cu dinţii zdravăn, ca să rup o îmbucătură. Nici fragedă, nici cu gust, şi parcă era un trunchi. Ceva mi-a scăpat. Reţeta nu era completă.

— Tu să nu mănânci, i-am spus vărului meu, Emil, că o să te doară burta. E prea fierbinte, l-am lămurit eu.

Nu voiam să mă fac de râs. Oricum, m-a ajutat frate-meu ca să ies destul de şifonat.

— Ai grijă să nu dai din pâinea asta grozavă la animale sau la păsări, că le îmbolnăveşti şi crapă până-n seară, mă sfătui el. Ce mai încolo şi-ncoace, o ai pe meserie! mă arse dumnealui.

— Aşa e când ai dinţi de mămăligă, i-o întorsei fără prea mult succes.

Ce-aş fi putut să fac?

„Daţi-mi o altă reţetă, dacă asta nu e bună!”

Aşezaţi în palmă un bob de grâu şi apoi lăsaţi-L pe Iisus să vă spună despre femeia care a pus aluatul în trei măsuri de făină până s-a dospit toată plămădeala (Matei 13, 33). Vrei să ne spui de o putere, Doamne, care din interior dezvoltă ceva mic şi nepotrivit în ceva deplin şi gata de copt? Căci, vedeţi, parabola ne cheamă la trăirea unui adevăr care ne mişcă viaţa, spune Dumnezeu, dar aceasta nu înseamnă că ne-a spus totul. Tensiunea parabolei ne atrage în mod dinamic să o completăm, pentru că asta a intenţionat Iisus.

Înţelegeţi, El vrea s-o gândesc până ce simt mirosul de aburi din pâinea coaptă. Ba chiar să merg înapoi, până să cern făina şi să văd ce se ascunde în intenţia bobului de grâu. Ei bine, El vrea să-L sâcâim cu întrebări despre viaţă şi despre ceea ce ni se pare că e mai important. Despre împlinire şi bucurie, ca apoi să ne spună ceva mai mult şi mai bun decât ne-am închipuit noi şi chiar să ni le dea.

Mergând pe firul parabolei Celui care e Pâinea vieţii, uite ce zic, şi să mă corectaţi dacă o iau razna.

În bobul de grâu, văd două elemente: elementul masculin şi cel feminin. Mare minune! Coaja bobului, care asigură protecţie conţinutului, de culoarea aurului şi bogat în vitamine „din gama complexului B”, este bărbatul. „Adică vreţi să spuneţi că eu sunt tărâţa”, aud o voce de bas, ofensată. Da, şi de ce nu-ţi convine? Este

plină de forţă şi este în prim-plan. Organizează, sub crusta expusă la soare, tot ce e în profunzime şi răspunde de calitatea conţinutului, selectând măsuri precise de influenţe. „Tu eşti capul de aur!" se aude o voce profetică. „Ce vrei mai mult decât atât!" Dar, fii atent, după tine, în spatele tău, este o împărăţie ceva mai ascunsă, a delicatului, care posedă puterea germinaţiei, care freamătă de bucurie şi plăcere sub îmbrăţişarea plină de siguranţă a mantalei masculine. Cele două elemente sunt separate, dar în deplină conjugare şi cunoaştere. Se vede că nu le poţi separa. Sub adierea verii, se caută un timp copt al îndrăgostirii.

Scandal mare printre graminee. „Nu vă duceţi la moară!" se aud sfaturi „înţelepte", spuse cuplului din bobul de grâu. „Vă face praf şi pulbere! Vă pierdeţi identitatea şi împărăţiile voastre vestite şi distincte". Degeaba. Oarbe şi neascultătoare, cele două entităţi se lasă să fie amestecate şi se amestecă într-o singură împărăţie. Sunt mai apropiate ca în bobul de grâu, mai intime, căci s-a copt timpul pentru căsătorie! Albul predomină, şi rochia de mireasă atrage atenţia mai mult decât auriul costumului de mire, pierdut în abundenţa delicată a miresei. E timpul să culegem făina în amestecul cel fericit, dar atenţie! Să n-o cerneţi, căci îi veţi separa, şi bucuria va pieri pe drumul răzleţ al fiecăruia. Să numim această relaţie unirea în uscat. Destul de aproape unul de celălalt şi încă nu îndeajuns de aproape. Dar deocamdată e de ajuns.

De aici intervine Iisus şi cheamă o gospodină să facă ceva cu făina. Vine cu un ciurel plin şi, după ce îi pune apă, nu rămâne decât un pumn de cocă. Ţipă cei doi? Şi încă cum! mai aruncau ei, aşa, câte o declaraţie de dragoste, mai de-aproape, mai de departe, dar acum, când sunt chemaţi atât de aproape, să vezi ceartă, fraţii mei.

„Cum la ce mă gândesc? Ce, vrei să-ţi torn toate gândurile în poală? Cum adică ascund ceva? Vezi-ţi, fetiţo, de plăcintele tale, să nu se ardă şi nu mai scotoci în dulapul meu de viaţă. Nu vezi că te protejez? Cu cât ştii mai multe despre ale mele, cu atât trăieşti mai puţin. Uite supărare la ea! Nu mai scoate nicio vorbă! Hai să-ţi spun, că mori de curiozitate. Ce? Nu mai vrei să auzi nimic? Lasă, că e mai bine. Vorbă multă, sărăcia omului".

Şi sărăcia afectivă în comunicare îl separă tot mai mult pe el de ea. Dar Iisus spune: „Mai toarnă apă şi frământă!"

Şi, după un oftat prelung, se aude: „Mă ierţi? Uite, am rămas cu

ţinuta asta cocoşească, ce a început să mă irite şi pe mine. Cineva trebuie să mă scarmene puţin, să-mi sară fulgii. Fetiţo, trebuie să mă mai pocăiesc, asta-i treaba! Hai, vino lângă mine, să-i spun inimioarei tale ce e pe bătătura gândului meu. Tu ai dreptul să ştii".

Intimitatea intimidează. Pretinde umilinţă şi dispoziţia de a te deschide celuilalt aşa cum eşti, cu cauciucurile dezumflate ale simţămintelor şi părerilor tale. Deşi în aparenţă te micşorează, ea te apropie mai mult de partenerul de viaţă, cum n-ai mai fost niciodată.

„Imediat pune drojdie", spune Iisus. „Şi nu uita puţin ulei şi puţină sare".

Coca se umflă şi creşte tot mai mult. E timpul copt pentru intimitate în căsnicie. Dragostea vine în crescendo unul pentru altul şi nevoile reciproce sunt satisfăcute. Relaţia în uscat devine umedă. Un cântec al unei iubiri profunde se aude în căminul lor.

„Trage jaluzelele, să nu ne vadă vecinii că ne îmbrăţişăm", spune unul dintre cei doi. „Ce îi interesează pe ei ce facem noi?"

Poate cineva să guste din căsnicia lor oprită vieţii altora? Cu siguranţă că nu. Şi, ca parabola să fie completă, Iisus îi spune gospodinei: „Încălzeşte ţestul de şapte ori şi apoi dă jarul la o parte şi pune coca pe vatră, iar deasupra ei lasă uşor ţestul cuprins de dogoarea focului. Când îţi spun Eu, atunci s-o scoţi".

Ce frumoasă e! E timpul copt pentru o căsnicie coaptă. Miroase plăcut şi… interesant. Se reproduce imaginea bobului de grâu. Pâinea are o coajă aurie, care ţine miezul în supunerea dragostei care se oferă. Aşa cum bobul de grâu s-a oferit morii în jurământul unei uniri din dragostea căsătoriei, acum, pâinea coaptă a căsătoriei îşi aşteaptă frângerea. Ridică jaluzelele să fie văzută, iese pe uşă şi bate la vecini, pentru a fi gustată şi oferită ca o veritabilă hrană pentru căsniciile neîmplinite. De fapt, este planul de mântuire pentru căsnicia ta şi a mea, care vine din dăruire.

Ce am auzit, vă spun şi vouă. Sământa, adică Hristos, a trebuit să moară ca să aducă multă roadă (Ioan 12, 24). Viaţa Lui a intrat în viaţa mea şi a ei, aşezându-ne într-un bob de grâu din spicul bogat al harului. Şi cunoaşterea în vederea căsătoriei se întâmplă ca urmare a ploii târzii, a soarelui şi a sărurilor care maturizează bobul în vederea deciziei de a amesteca vieţile într-una singură la moara iubirii care renunţă la sine pentru celălalt.

Duhul Sfânt al vieţii celei noi udă bobul, ca să-l împlinească în

mărimea relaţiei, dă gust legăturii de dragoste prin curcubeul romantic şi îi dă coacerea sub razele raţiunii şi ale afectivităţii, pentru a-l opri la maturitatea alegerii partenerului de viaţă. Treptele prin care urcă decizia pentru căsătorie urmează traseul maturităţii fizice, apoi al vârstei cronologice, trece prin cel al maturităţii educaţionale, adaugă maturitatea intelectuală, nu uită maturitatea emoţional-afectivă şi culminează cu maturitatea spirituală. Ploaie, soare, săruri minerale şi timp.

Acelaşi Duh care ne macină la moara căsătoriei, amestecându-ne vieţile, intră în căsnicie şi aduce aceleaşi elemente în relaţie, dar cu efecte schimbate. Apa, care sporea odinioară mărimea bobului, acum, turnată în făină, o strânge, lucrând intimitate. Căldura, în colaborare cu aluatul, măreşte ceea ce a fost umilit. La intimitate se ajunge în timp, dar totodată, prin creşterea dragostei, se creează acele spaţii de libertate care i se oferă partenerului de căsnicie, eliminând controlul şi competiţia pe care dreptatea lor le dispută.

Uleiul face ca plămădeala vieţii de cămin să nu se lipească şi să nu facă aderenţă la ceea ce poate fi străin compoziţiei, dându-i o identitate distinctă şi sfântă. Sarea căsniciei, romantismul mereu uitat, va da gust şi savoare relaţiei împrospătate. Pentru a nu deschide uşa egoismului, prin cultivarea suficienţei dragostei doar m şi pentru cămin, urmează coacerea. Prin focul iubirii profunde, care lucrează o relaţie fericită, unirea lor va urma tiparul frângerii Celui care ne este Pâinea vieţii.

Spuneţi-mi, ce-am uitat, de nu mi-a ieşit pâinea mea de ţest? Mulţumesc pentru observaţie. Sigur că da, sarea. Apoi, lipsa uleiului în plămădeală a făcut să se lipească de degete şi de fundul de lemn. Ce ziceţi? Am ţinut prea puţin timp pâinea în ţest? Aveţi dreptate. Ce-am mai făcut? Nu am pus plămădeala la căldură şi nu i-am dat timp drojdiei să dospească coca. Cine face ca mine, ca mine să păţească!

Doamnelor şi domnilor şi stimată opinie publică, daţi-vă la o parte: mă căsătoresc! E ceva de vis şi netrăit de vreo fiinţă umană. Pricepeţi? Mă căsătoresc! Sunt în al nouălea cer! Staţi pe margine şi nu vă băgaţi. S-ar putea să nu înţelegeţi nimic din dragostea noastră. Şi ştiţi de ce? Pentru că n-are program şi e spontană. Nu ne pasă de părerea voastră. Nici părinţilor nu le-am cerut sfatul. De ce vi l-aş cere vouă? Simt nevoia să descarc cuiva pasiunea mea şi de aceea v-am găsit pe voi.

Ne-am cunoscut la tombola îndrăgostiților. Eram o grămadă de băieți și fete într-o seară de distracție. Cineva a adus o pălărie cu jetoane roșii și albastre. Prima dată au tras fetele din jetoanele albastre și cui i-a convenit a rămas cu băiatul ieșit pe bilet. Dacă și băiatul zicea „da", atunci partida era făcută. Dacă băiatului nu-i convenea, trăgea el din jetoanele roșii și orice fată îi cădea, aceea era. A fost fantastic. Așa l-am tras din pălărie pe Stratulat. Nici nu știe să mă îmbrățișeze. Parcă ar strânge un borcan la piept. Dar îl dau eu pe brazdă. E simpatic foc.

Va fi numai distracție și râs. Vom sta continuu într-o îmbrățișare, înlănțuiți în fața televizorului până noaptea; înlănțuiți ascultând muzică; înlănțuiți când mâncăm; înlănțuiți când ne certăm; înlănțuiți când ne e frig sau cald; înlănțuiți când dormim. Vom căuta un serviciu cu program redus de muncă și vom striga la părinții noștri să sponsorizeze mai susținut căsnicia noastră unică și până la refuz de romantică. Iubirea noastră e oțel beton și va rămâne neschimbată, orice s-ar întâmpla.

Deodată, băiatul sau fata întâlnește o persoană ale cărei trăsături fizice și de personalitate te electrizează suficient pentru a declanșa „sistemul de alarmă" al iubirii. Un sentiment care te furnică și care aleargă sângele în corp, amețindu-te, vine să-ți spună că valul de euforie e nimic mai mult și nimic mai puțin decât dragoste autentică. Și ce dramatic te atrage!

A sosit timpul „îndrăgostirii", iar obsesia pentru celălalt îți alungă orice program de viață. În fața ochilor, nu vezi decât reclama pentru persoana iubită. Tipul acesta de îndrăgostire îți dă iluzia că alesul este perfect. Poate că mama celui îndrăgostit sau prietenii văd niște defecte, dar el nu. Declarația de misiune a relației lor este: „ne vom face extrem de fericiți unul pe celălalt. Alții n-au decât să se certe și să nu se înțeleagă. Nu va fi cazul nostru. Noi ne iubim".

Este destul de clar pentru cei prinși în lanțul „iubirii" pătimașe: când ești îndrăgostit, nimic nu mai contează. Senzația că există o intimitate și că celălalt îți aparține este singura operă de artă care merită admirată. O forță nebănuită te cuprinde și-ți spune că poți depăși orice problemă și că nu poți fi în stare decât să faci tot binele de care ești în stare celui pe care îl iubești. Dar oare ceea ce simți este iubire? Nici nu mai poți să te concentrezi asupra amănuntelor vieții și parcă ți se pun în cale să te deranjeze cu semnificația lor măruntă. Nici serviciul nu te mai atrage, iar dacă ești la școală, lecțiile pe care trebuie

să le faci devin duşmanii timpului în care trebuie să visezi la persoana iubită. Parcă şi părinţii devin ostili prin sfaturile lor la temperanţă, iar dacă cineva se apropie de tine să-ţi spună să mai reduci din viteză, îl treci pe lista adversarilor de eliminat.

Încolo ai simţământul că te-ai golit de orice egoism şi că eşti binecuvântat cu cea mai mare comoară, pentru care eşti dispus să lupţi chiar cu cei mai apropiaţi pentru a o păstra. Nici nu-i trece prin cap celui îndrăgostit că partenerul nu ar gândi ca el. O armonie din stele parcă pluteşte între ei, iar muzica iubirii îl înfăşoară în cele mai sublime trăiri emoţionale. Nici nu poate respira fără celălalt!

Am un partener super. Nu e pretenţios. îl fac cu ou şi cu oţet şi nu se supără. „Ce contează ce spui, dacă ne iubim", zice el. Şi nu are dreptate? Amândoi avem aceleaşi calităţi: nu ne place să citim, nu ne place prea multă curăţenie, nu avem mese regulate şi ne place la amândoi somnul. Ziceţi voi, nu e o armonie perfectă? Şi părinţii noştri zic că nu ne potrivim şi că n-a venit timpul. Ce ştiu ei? Acum sunt alte vremuri şi, când vine iubirea, te ia pe sus. Parcă plutim. Vrem să ne turnăm o iubire de tip capucino, cu aromă şi cu frişca multă.

Cu banii de la nuntă, ne luăm un apartament şi o maşină, să hoinărim pe unde ne taie capul. Din când în când mai dăm o raită pe la părinţi, să ne aprovizionăm cu de-ale gurii. Şi iar la drum, şi iar distracţie. Dacă aveţi norocul să-mi fiţi vecine pe scara unde o să locuiesc, vă invit la o cafea şi la o partidă de cărţi. Să nu mă intoxicaţi cu reţete culinare sau cu reţete de slăbire. Fac indigestie la chestii de morală sau la idei religioase. Orice, dar nu din astea.

Să vă spun ceva despre partenerul meu de vis. De Stratulat, că de el e vorba. Deşi nu-l cunosc decât de trei luni, e nemaipomenit. E plin de promisiuni. Din jumătate în jumătate de oră, spune că mă iubeşte şi că se aruncă în faţa trenului dacă îl părăsesc. Cu asta mă dă gata. Ştie o groază de bancuri şi e un băiat de viaţă. îi plac fotbalul şi boxul şi nu pierde niciun meci din campionat. De la taică-său a învăţat, că el a fost şi boxer, şi fotbalist. Mai tot timpul era plecat. Are o memorie fantastică Stratulat al meu. îi ştie pe toţi jucătorii din divizia A şi B, şi başca pe cei din străinătate. Dar nici eu nu mă las. Eu îi ştiu pe toţi cântăreţii şi actorii mai grozavi. Ne potrivim de minune. Deci, doamnelor şi domnilor, vă invit la nuntă. Ne căsătorim! Dar apoi, daţi-vă la o parte că trecem cu viteză! Maşina noastră este dragostea noastră hiperromantică. Puteţi să spuneţi orice, că nu ne pasă.

N-avem staţie de coborâre şi nici de urcare pentru alţii. Doar noi şi iubirea noastră! La o parte!

Parcă trece o furtună de emoţii şi pasiuni, care apleacă puternic copacii existenţei noastre obişnuite. Şi crengi rupte peste tot. Ce-a fost? îndrăgostire sau…?

De un lucru suntem siguri: E o vijelie care afectează relaţiile cu ceilalţi, din afara relaţiei exclusive şi pline de sentimente împătimite. Programul zilnic este deturnat în anexă la emoţiile puternice cauzate de cel care te obsedează. Nu te mai înţelegi cu părinţii şi cu cei cărora le-ai fost partener normal de comunicare cândva. Timpul nu-ţi mai ajunge pentru a fi mereu cu persoana iubită şi grăbeşti deznodământul căsătoriei, înlăturând orice opinie care te sfătuieşte să mai aştepţi. Rugăciunea şi sfatul Bibliei sunt fără importanţă, pentru că socoteşti că iubirea este sacră şi nu are nevoie de testare pentru a fi condamnată sau contestată. Celălalt devine un bun al tău şi nu are voie să gândească sau să-şi facă program separat de tine. Fiecare clipă a celui iubit este controlată şi aştepţi ca şi celălalt să gândească la fel ca tine. Sunt uitate angajamente luate, iar unele prietenii, hrănite până atunci, sunt părăsite pentru a da curs înfocatei relaţii. Uneori, certuri puternice se iscă din senin, pentru că partenerul nu a dat raportul în detaliu despre ceea ce a făcut, trecând sub tăcere un amănunt din programul lui. Ca două păpuşi legate prin fire vizibile, un pas făcut de unul trebuie urmat de celălalt. „Ce dragoste!” spun unii. „Riscantă relaţie!” spun alţii. „Un foc de paie!” se aude mai încolo. „Fantastic!” spun cei în cauză. Şi totuşi, ce este asta?

„Îmi/ i/ztere & cază/harerew STayf

Marius s-a îndrăgostit de Ada. A fost ca un foc în mirişte, pe o secetă teribilă. După o săptămână, se plimbau de mână şi se sărutau. După două săptămâni, el o ia şi o prezintă părinţilor lui: „Ea este minunea cu care mă voi căsători”. În aceeaşi zi, ea îl ia pe el şi-l duce la părinţii ei: „El este prinţul care îmi va aduce fericirea”. Părinţii celor doi, după o firavă opoziţie, concluzionează că sunt făcuţi unul pentru altul. Vecinii îi tot întreabă când vor fi invitaţi la nuntă. Biserica începe deja să-şi pregătească programul de nuntă şi se fac repetiţii de cor pentru eveniment. După o lună se cunoşteau atât de bine, încât nu le mai rămăsese decât un singur lucru pe care să-l consume în cadrul căsătoriei, deşi nu erau siguri că vor rezista până atunci.

Într-o noapte, Marius are un vis. Se făcea că Iisus îi făcuse o

vizită, întrebându-l dacă este fericit.

— Sunt îndrăgostit, Doamne. Ştii Tu, de Ada. E bine?

— Desigur, Marius, doar iubirea este de la Mine. Vrei să te căsătoreşti cu ea?

— Nici nu vreau să gândesc altfel. Apropo, Doamne, mă interesează părerea Ta. Ce zici Tu aşa rămâne. Chiar aşa, spune-mi ce gândeşti. Sunt pe drumul cel bun?

— Chiar te interesează părerea Mea?

— Nici nu concep să fac pasul fără să te întreb. Am fost atât de ocupat cu relaţia mea, că am pierdut din vedere lucrul cel mai important. Oricum voiam să fac cununia la altar. Doar suntem creştini. Chiar aşa, ce părere ai?

— Dacă vrei să ştii părerea Mea, atunci ţi-o spun. Renunţă la dragostea Ta pentru Ada.

— Glumeşti, Doamne. Doar ştii că o iubesc. Toţi mă sprijină. Chiar şi biserica. Nu mai spun de părinţii noştri. Vrei să mă încerci dacă o iubesc, nu-i aşa? Ei bine, nu pot să mai respir fără ea. Îmi iei ce-mi este mai scump pe lume.

— Ţi-am spus părerea Mea, pentru că mi-ai spus că te interesează. Tu faci cum vrei. Ştii că Eu nu forţez voinţa nimănui. Dar, pentru fericirea ta, renunţă la dragostea ta pentru ea.

— Dar nu pricep. De ce? Ce nu-ţi place la ea?

— Nu e vorba de ceea ce nu-Mi place. E vorba că simţământul pe care îl ai tu nu e dragoste. E altceva, dar dragoste nu este.

— Ba da, este dragoste. Numeşte-o dragoste, Doamne! Toţi cred că e dragoste, numai Tu nu.

Deodată, Iisus a plecat, iar în urma Lui, o carte uriaşă s-a deschis la Cele Zece Porunci. Una dintre ele era subliniată – porunca a zecea: „Să nu pofteşti!”

La Iisus vine un tânăr cu o excelentă situaţie materială (Luca 18). O stare de nelinişte şi de îngrijorare îl frământa puternic, fapt care l-a făcut să alerge la Iisus pentru ajutor. Înlăturând prejudecăţile pe care ar fi putut să le aibă orice om avut din timpul lui, pune o întrebare curajoasă, pe care fariseii de pe timpul lui n-ar fi pus-o. N-ar fi pus-o, pentru că ei credeau că ştiu toate răspunsurile la marile întrebări ale vieţii. Dar tânărul bogat este sincer şi curajos:

— Bunule învăţător, ce trebuie să fac ca să moştenesc viaţa veşnică? întrebarea echivalează cu alta, de aceeaşi esenţă: „Bunule

învăţător, ce trebuie să fac pentru ca să fiu fericit?”

— De ce mă numeşti bun? Bun este Unul singur, Dumnezeu, îl derută Iisus.

Ciudată contra întrebare, dar cu mare înţeles. Adică tu vrei un răspuns la o întrebare de importanţă absolută de la Mine, care sunt ce? Un învăţător şi atât? Dacă mă socoteşti doar un om, atunci răspunsul meu va fi relativ. Şi nu te va mulţumi. Dar, dacă mă consideri Fiul lui Dumnezeu, atunci ai răspuns la toate întrebările tale, mai ales la acea întrebare care presupune un destin veşnic.

Dar tânărul nu înţelege. Ba mai mult, complică lucrurile, punând o întrebare greşită din start:

— Ce trebuie să fac pentru a moşteni viaţa veşnică?

Cu alte cuvinte, „Cât costă veşnicia? Sunt în stare să dau cât costă. Am cu ce plăti!”

Iisus merge pe mentalitatea lui mercantilă, de piaţă.

— Ei, bine, costă cât păzirea poruncilor. E bine aşa?

— E-n regulă, zice el. Fac faţă. De fapt, din tinereţea mea, fac lucrul acesta.

— Chiar aşa? ar spune Iisus. Ca să verific că spui adevărul, mai este un amănunt. Vinde tot ce ai, apoi vino şi urmează-Mă. De fapt, ce n-ai da pentru a căpăta viaţa veşnică? Nu-i aşa? Doar nişte lucruri care pier pentru ceva ce nu va pieri niciodată. Ce zici? Renunţă la dragostea ta pentru avuţia pe care o ai. Merită!

Dar el nu renunţă.

Iisus enunţă toate poruncile pe care le cere a fi păzite, în afară de una pe care nu o pomeneşte. A zecea. Cea care nu putea fi verificată în mod practic de alţii, ca restul poruncilor, pentru că însemna sondarea interiorului inimii. Aici doar Unul singur poate pătrunde, doar Iisus: „Să nu poftești!” Motivul corect pentru care păzeşti ceea ce cere Creatorul se vede atunci când faci lucruri bune, fără să urmăreşti un interes personal egoist. Ceea ce faci, faci din dragoste pentru Dumnezeu sau din… poftă pentru tine? Pentru a ţi se sublinia importanţa? Pentru plăcerea ta sau pentru plăcerea Lui?

Un lucru se desprinde cu mare forţă: nu poţi să fii fericit (un deziderat absolut) prin a oferi dragostea ta, care are doar un caracter relativ. Va trebui să renunţăm la ea, pentru că nu face faţă imperativului vieţii: fericirea. Pe aceasta o dă doar Dumnezeu. Şi nici nu trebuie să cântăreşti ceva ca s-o ai. Ci trebuie doar s-o ceri şi s-o

accepţi, prin renunţarea la bogăţie, care este pretenţia ta că poţi să iubeşti în mod absolut. Tânărului i s-a arătat că nu poate păzi poruncile (nu poate iubi pe aproapele) cu resursele lui umane. Cel mult poate fi o afacere după etica schimbului: îţi dau, ca să-mi dai. Cât timp are loc schimbul echitabil, lucrurile merg. Când cineva va da mai puţin, apar necazurile.

Încă o dată: Atunci ce este atât de strălucitor şi euforic? Ce este lucrul acela care se întâmplă atât de repede şi cu multă pasiune, pe care cei mai mulţi îl numesc dragoste, dar pe care Iisus îl numeşte altfel? E clar: nu este decât plăcere sau poftă după cineva, pe care crezi că-l iubeşti. Dragostea creşte încet şi sigur prin cunoaştere reciprocă temeinică, unde caracterul este cel urmărit, şi nu atracţia fizică. Dar nu este deloc la modă căutarea asta!

Doamnelor şi domnilor şi stimată opinie publică, m-am căsătorit! Ştiţi cu ce viteză am pornit! Toată lumea era a noastră. N-aveam nevoie de nimeni, pentru că aveam cea mai mare putere de partea noastră: dragostea. Aşa o numeam noi. Ştiţi prea bine că n-aveam staţie de urcare şi de coborâre. Ei, bine, tocmai am coborât din maşina noastră hiperromantică. Ne-am despărţit. Am intrat într-un şanţ al unor certuri din care n-am mai putut ieşi. Are o sumedenie de lipsuri cel care m-a vrăjit cu iubirea lui. De fapt n-a fost nicio iubire. O spumă care s-a topit sub primele probleme serioase de viaţă. El spune că nici eu nu am fost prinsă de dragoste, ci că a fost doar o abureală. O avea dreptate. Parcă am fost doi copii care ne-am jucat de-a iubirea, cu două sentimente – jucării colorate frumos, dar care s-au desfăcut când le-am încărcat cu viaţă adevărată.

Nu trebuie să vă daţi la o parte. Nu e cazul. De fapt, demarajul nostru furtunos ne-a dus la accident. Cred totuşi că trebuie să mă dau eu la o parte, că vin alţii cu aceeaşi viteză cu care am pornit şi noi. „Hei, nu vă grăbiţi! Uitaţi ce am păţit eu! Nu e ceea ce credeţi! O să vă pară rău! Nu e dragoste ceea ce numiţi voi aşa!”

…Sunt aşa de grăbiţi, că nimeni nu aude ce spun.

— Să nu uiţi să uzi florile. Toată viaţa am vorbit cu ele. Cam tot ce trebuia să ştie despre tine le-am spus. Să ştii că ele te iubesc şi ar fi fericite să le arunci acolo două, trei vorbe în trecere şi o cană de apă. Odată, n-am băgat de seamă când a intrat soră-mea în casă şi m-a prins vorbind cu ele.

„Nu vezi că eu îi spun totul? De la petalele tale albe am învăţat

asta. Ai zis să fiu sinceră şi sunt. Tot ce strâng în poala sufletului meu îi răstorn când vine el, iar el, acolo, două, trei propoziţii. Îmi vine să-i frec limba cu ardei iute, ca să i se mai dezlege puţin. Mi-e drag şi mie să-mi spună orice, numai să spună ceva. Ei, nu chiar orice. Într-o seară a vorbit continuu două ore. Şi ar mai fi vorbit alte două, dacă nu-l opream eu, să-i aduc aminte de nişte treburi gospodăreşti. Dar ştii cu ce subiect incitant m-a întreţinut dumnealui? Nici nu-ţi vine să crezi: din ce e format un motor de maşină şi cum funcţionează! Hai să-ţi torn şi ţie puţină apă. Dar opreşte-te odată! Spui întruna, ca o morişcă: Iubeşte-l! Iubeşte-l! Iubeşte-l!

Ce, dacă ai petale roşii, trebuie să mă iau după focul tău? Şi de câte ori n-am făcut-o! N-ai dreptul să mă cerţi! Ce, crezi că aveam chef să spăl astăzi şi să calc? Nici mâncare nu-mi ardea să mai fac. Sunt atât de obosită după curăţenia de ieri! Dar pentru el sunt în stare să răstorn casă, numai să nu-i lipsească ceva. Parcă îmi trece orice când ştiu că mă iubeşte şi uneori cu atâta foc, de parcă l-ai fi învăţat tu.

Hei, tu ce vrei? Eşti albastră şi eşti frumoasă, pentru că eşti culoarea preferată a bărbatului meu. Zici că trebuie să fiu mereu senină? Ţie ce-ţi pasă! Eşti la soare, eşti udată la timp şi-ţi convine să-mi ţii predici cum să-l întâmpin pe mutulică al meu. Dacă m-ar uda şi el mai des cu câte un buchet de flori, cu câte o plimbare, cu câte o surpriză, aş fi şi eu tot timpul cum zici tu. Îmi mai face el câte o bucurie din când în când, dar ştii că eu sunt mai pretenţioasă. Gata, m-aţi ţinut prea mult de vorbă şi am la treabă de nu-mi văd capul”.

Soră-mea şi-a făcut o cruce mare şi, după ce am terminat vorbăria mea cu ele, mi-a zis: „Femeie, nu eşti întreagă la minte, de vorbeşti cu florile? Lasă că te satur eu de vorbă pentru un an. Se vede că bărbatul tău te ţine numai în monolog”.

Vreau să nu uiţi să-i mai duci de mâncare lui moş Costache, că nimeni n-are grijă de el.

Uite, se face un an de când stau la pat. Asta mai zic şi eu odihnă. Ai învăţat să faci de toate, dar ştii că n-am vrut să fie aşa. Aş mai fi vrut să stau cu tine, dar trebuie să plec. Parcă îi aud paşii pe hol. Ce ghid nesuferit! E doar o injecţie cu puţin întuneric. Poate să mi-o facă. Nu mi-e frică. Dacă ai şti ce dor îmi e de tine, deşi eşti aici, de faţă! Dar să ştii că mi-am luat de-o grijă. Toată dragostea mea pentru tine am depus-o la banca cea mai sigură din Univers: în dragostea Celui care ne-a legat în El. Mi se face frig, dragule. Se pare că a venit timpul.

(*oAlartre Suies*?

E cineva care, atunci când se căsătoreşte, se gândeşte la moarte? E cineva care, atunci când moare, se gândeşte la căsătorie? Ce ne aşteaptă dincolo de sârma ghimpată?

Temelia vieţii noastre este tragică. În paşii mirelui şi ai miresei care înaintează la altar, este în aceeaşi măsură o dezbatere a unei fericiri intense, dar şi o apropiere progresivă şi inexorabilă de moarte. Nu e deloc plăcut să vorbim de acest proces de stingere. E dezolant. De aceea este atât de simplu să punem măştile şi să credem că cel mai important este să ne bucurăm de tensiunea clipei şi de culmea evenimentului după care tânjim. Deşi pământul se va închide deasupra trupului nostru, care va deveni o frunză veştedă, purtată de vânt, totuşi strigăm: „Să cânte muzica!" Dar, dacă stau şi mă gândesc la paradoxul vieţii, mai strig o dată: „Nu este drept! Vă rog, nu discutaţi despre moarte! Mă indispune şi nu văd sensul vieţii!" Dar mai tragic este că noi murim de mai multe ori atunci când înaintea noastră se sting vieţile celor care au fost atât de aproape de inima noastră. Şi mai mult decât atât: puţin câte puţin, murim în fiecare zi. Astfel, moartea este cea mai concretă dintre toate realităţile.

Multe lucruri au fost ţinute în taină, inaccesibile minţii iscoditoare a omului, dar întotdeauna i s-a arătat pe faţă că trebuie să moară.

Nici n-apuc bine să-mi îmbrăţişez soţia sau s-o sărut, că şi îmbătrânim. Ce e viaţa? Un teren de joacă? Mai degrabă un lagăr de concentrare unde, printre două zâmbete şi mai multe lacrimi, trăim speranţa noastră frântă. „Acesta este fundalul pe care se joacă milioane de vieţi ale oamenilor fără Dumnezeu; e un cadru lipsit de frumuseţe, fără consistenţă, un spaţiu gol şi întunecat".

Dacă se crede că iubirea este cea mai strălucitoare coadă de cometă care străbate cerul întunecat, atunci nu-L mai înţeleg pe Dumnezeu. De ce? Pentru că momentul în care ne dăm seama de realitatea morţii, corespunde cu clipa în care devenim capabili să iubim ca nişte oameni maturi. Cea mai frumoasă operă de artă pe care Dumnezeu o realizează în soţ şi soţie, prin iubire, să se frângă sub tăvălugul morţii?

Strigătul multiplicat, care vine chiar din cartea vieţii, se aude prin gura celui mai mare teolog: *Cine mă va izbăvi*, *de acest trup de moarte*? (Romani 7, 24).

Când se porneşte iubirea agape în cei doi, se creează o legătură mai puternică decât orice adversar. Mirele, care este conştient de condiţia lui existenţială tragică, păşeşte înainte ca un om care se îndreaptă spre camera de gazare, dar, cu toate acestea, este cel mai fericit om de pe pământ. Cu toate că tremură din tot corpul şi este chinuit de îndoieli, mirele este vesel şi sigur de sine.

Se spune că „nunta este corespondentul înmormântării: în loc de a îngropa un om în pământ, doi oameni sunt îngropaţi unul în celălalt". Iubirea este o conspiraţie împotriva morţii, fără a o nega.

Se ştie că „moartea planează asupra unei căsnicii într-un fel mult mai intens decât asupra vieţii unui singur individ, acţionând asupra ei cu dublu impact". Partenerul de viaţă îşi dezleagă sensibilitatea şi detectează riscul vieţii de două ori tocmai din cauza iubirii, care nu are altă raţiune decât să păstreze şi să înalţe relaţia. N-o să vă vină să credeţi, dar modalitatea omului de a se apăra de moarte este nevoia de a avea copii, aşa cum toamna îşi plânge soarta dezbrăcării, neuitând să-şi arunce tecile cu seminţe în pământ. Aşa este: moartea înspăimântă mai tare o familie decât o persoană singură, pentru că individul moare o singură dată, în timp ce o familie poate fi vizitată de moarte de mai multe ori. Mai las încă un adevăr să ne curteze: însăşi existenţa morţii face ca dragostea să fie mai puternică. Dar şi reciproca este valabilă: viaţa fără iubire face ca moartea să fie mai puţin respingătoare. Şi nu e bine? Cu siguranţă că nu e bine. Aici am vrut să ajung. Moartea trebuie să ajungă atât de urâtă prin dragoste, încât dispreţul faţă de cortina neagră să nu fie altul decât aversiunea faţă de păcat. Păcatul înseamnă despărţire. Mirele şi mireasa, soţul şi soţia sunt aduşi în faţa realităţii morţii pentru a o sfida, zdrobind păcatul prin cea mai puternică forţă din Univers: dragostea. De aceea, cei doi dispreţuiesc în realitate gândul de a fi separaţi unul de altul şi de a fi despărţiţi de Dumnezeu. Şi iată soluţia: moartea este biruită de Hristos prin moartea Lui. *Fiindcă plata păcatului este moartea*; *dar darul fără plată al lui Dumnezeu este viaţa veşnică în Iisus Hristos*, *Domnul nostru*. (Romani 6, 23)

Cunoscându-L pe Dumnezeu şi darul Lui, vom vedea în duşmanul vieţii doar un figurant, care nu mai posedă puterea de a subjuga fiinţele celor doi.

Din Cartea celor mai bune veşti, se proclamă adevărul care ne face liberi: *Căci sunt bine încredinţat că nici moartea*, *nici viaţa… nu vor*

fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu, care este în Iisus Hristos, Domnul nostru (Romani 8, 39).

Dacă simpla prezenţă a morţii are rolul de a îmbogăţi iubirea, atunci de ce să n-o valorizăm? Şi iată invitaţia: Trăiţi în fiecare zi nu ca şi când ar fi ultima voastră zi sau sfârşitul lumii, ci ultima zi din viaţa celui pe care îl iubiţi. Atunci, departe de a fi un nor negru ce întunecă cerul dragostei noastre, un potop ce ne ameninţă în fiecare clipă, prezenţa morţii s-ar transforma într-un izvor de viaţă.

Nu este treaba noastră să salvăm trupurile acestea în care trăim decrepitudine şi stingere. E treaba lui Dumnezeu şi El în curând o va face. În loc să fim preocupaţi de salvarea a ceea ce nu putem noi să salvăm, e timpul să ne preocupe salvarea sufletelor prinse în mirajul căsniciei. Marea simfonie a vieţii de speranţă este înălţată nu de mine pe claviatura existenţei mele, ci de minunatul Dumnezeu, pe care îl las să-şi alunece mâna Lui veşnică pe clapele vieţii mele trecătoare. Şi dacă El vrea să cânte veşnic în fiinţa mea, cine sunt eu să-L opresc?

Coboară spre ultimele armonii: cei doi, soţ şi soţie. îl cunosc pe Binefăcătorul lor, pe care L-au sfidat cândva. Îl fac Prieten şi începe dezbrăcarea de groază. Prin credinţă, perspectivele vieţii se dezgrăniţuiesc şi o nouă viaţă, care se coboară din „Omul durerii, obişnuit cu suferinţa", îşi face loc în viaţa celor doi. Păcatul, care i-a ţinut prizonieri, este nimicit prin moartea lui Hristos în inimile lor. Ei sunt chemaţi să moară – o moarte a firii lor, a eului lor răzvrătit – ca să trăiască. Când Iisus moare în ei, răsună dragostea răscumpărătoare în vieţile lor, iar când ei mor în Hristos, se aude renunţarea la ei înşişi. De acum putem vorbi despre înviere, căci Hristos a înviat!

Cei doi capătă o natură nouă în inimile lor, iar separarea pe care păcatul o făcea este exclusă. Ei bine, această iubire din substanţa divină nimiceşte moartea, iar Iisus numeşte moartea somn. Şi de somn nu trebuie să-ţi fie frică!

Cel puţin un sărut în fiecare zi ar trebui udat cu lacrimi. Lacrimi de fericire. Când unul dintre cei doi se stinge, este durere. N-are rost să jucăm teatru şi să facem scena unui „neprihănit" vesel în faţa morţii. Este durere, dar este şi fericire: *Ferice… de morţii care mor în Domnul* (Apocalipsa 14, 13). *Asupra lor… moartea nu mai are nicio putere*. (Apocalipsa 20, 6)

Durerea vine pentru că nu suportăm despărţirea (care prin credinţă este temporară), iar fericirea, pentru că moartea a fost biruită.

Unde Ui este boldul, *moarte*? (1 Corinteni 15, 55)

Diavolul pune în scenă moartea, iar Dumnezeu o ia şi o foloseşte în viaţa noastră, ca să urâm păcatul din noi şi între noi şi să-L invităm pe Cel care zdrobeşte moartea să ne dea acel râs al vieţii eterne în faţa sicriului.

Şt moartea nu va mai fi! (Apocalipsa 21, 4)

— Ia-mă de mână, dragul meu. Sunt atât de sigură că ne vom revedea! Poate că pentru mine va fi mai repede decât pentru tine. Ce clipe minunate mi-ai dat cât am fost împreună! Să ştii că nu fac pe grozava, dar îmi vine să râd când îţi văd lacrimile. Bărbatul meu să plângă? Ce buchet frumos! Promite-mi că ne vom întâlni. Îmi şi închipui cum va fi când ne vom vedea.

Dacă ai şti ce frumoasă o să fiu, de o să pici când o să dai ochii cu mine. Am să te văd de departe. Sper că n-o să mai fi murdar pe mâini de ulei de motor. Când o să fac primul pas spre tine, va începe o muzică ce a fost compusă special pentru noi.

Mi se face frig, tot mai frig. Să nu uiţi să muţi patul de lângă uşă, să nu răceşti. Unde rămăsesem? A, da. O să fiu îmbrăcată în mireasă. Să nu te grăbeşti. Să vii încet spre mine. O să vezi ce frumoasă o să fiu. O să te strig pe nume şi o să mă tot uit la Mântuitorul nostru, ca să-l văd fericirea cu care ne-a îmbrăcat vieţile. Şi cu cât ne vom apropia unul de altul, melodia tot va creşte şi va umple pământul şi cerul cu taina dragostei noastre. Să nu vii cu cravata aia cu mov, că ştii că nu-mi place. Şi când ne vom îmbrăţişa, se va face linişte. Să nu mă săruţi, aşa cum îţi este obiceiul. Atunci vom fi în publicul cel mai select. Şi parcă aud cum mii şi mii de îngeri vor aplauda la scenă deschisă întâlnirea noastră. Iisus o să arate spre noi şi aplauzele vor creşte. Probabil că şi tu vei arăta spre mine. Aplauzele vor urca mai mult, ca în Simfonia a VII-a de Beethoven. Şi, în final, împreună vom arăta spre Cel care ne-a cununat, şi aici nu mai pot să-ţi descriu dezlănţuirea de bucurie din jurul nostru! Mi se face frig, tot mai frig. Ştii că mor, dragul meu? Nu mi-e frică. Nu te-am lăsat deloc să spui şi tu ceva. Strânge-mă de mână. Mai strâns. Să nu plângi prea tare, ca să nu te audă vecinii. La revedere, dragul meu!

— Şi dacă tot te duci, spuse el, printre lacrimi, ia şi dragostea mea cu tine.

— S-o pun la aceeaşi bancă? mai spuse ea stins, în ultimul ei zâmbet.

— La aceeaşi bancă.

Important este să nu uiţi că te iubesc. Ţi-am pus urarea mea în Biblia în care citeşti zilnic. Deşi sunt încurcată în atâtea treburi, sunt fericită să te ştiu lângă mine. Chiar dacă mai boscorodeşti cu nemulţumirile tale şi te mai superi pe mine, tot îmi eşti drag. Glumele tale sunt ca nişte numere câştigătoare la pronoexpresul vieţii. Când vii cu sacoşele pline de la piaţă, îmi aduci mai mult decât cartofi şi ceapă. Mai mult decât varză şi castraveţi. Parcă vii cu roadele iubirii tale. Mă mai împiedic de tine când văd că nu prea îţi găseşti de treabă prin casă, dar trecerea ta pe lângă mine este o veste bună a încrederii şi a siguranţei pasului meu. De câte ori nu m-ai scos din tristeţea mea şi din agitaţia mea fără rost! Ştii de ce îmi iese mâncarea aşa de bună? Pentru că spui aşa de frumos la urmă: „sărut guriţa pentru masă!" Numai tu ştii să-mi dai cuvinte pentru următoarea zi pe care merită s-o trăiesc. Ce să-ţi promit? Că n-o să te mai cicălesc? Ştii că n-o să mă ţin de cuvânt. Să-ţi spun că n-o să-ţi mai spăl buletinul când arunc rufele în maşina de spălat? Ştii că mai uit să-ţi caut prin buzunare, deşi îmi face plăcere să te mai scotocesc. Fac şi eu eforturi să mai schimb ce se poate schimba, iar ce nu… pune ştampila cu: „Vizat spre neschimbare!" Ce pot să-ţi promit este că am o uşă, la intrarea principală a inimii, la care numai tu ai cheie şi la care nu trebuie să baţi ca să intri. La mulţi ani, dragul meu! Important este să ştii că te iubesc!

* * *

Mai sunt patru luni până la căsătoria noastră! Va fi un răsărit dublu peste ce-o să fie. Deja simt că au pornit toate motoarele bucuriei noastre. Lucrez cu spor la gardul grădinii frumuseţii tale şi toată ziua şi toată noaptea am să colind pe aleile parfumate ale domeniului tău, pe care mi-l vei vinde cu contract ferm. O să fiu violoncelul dorinţelor tale şi am să-ţi cânt şi de linişte, şi de zarvă fericită, ca să nu uiţi de mine şi de iubirea mea. Ştiu deja ce cuvinte să semăn în ogorul aşteptărilor tale şi unde trebuie să grăbesc pasul ca să primeşti pasiunea mea în frunzişul şi în florile plăcerilor tale.

Voi fi ocupat zilnic să învelesc darurile-surpriză pentru tine în ambalajul cel mai scump al simţurilor mele şi voi rupe din grădina zorilor cele mai superbe flori pentru dialogul nostru despre eterne apropieri binecuvântate.

Uite că v-am făcut-o! Da, am plecat de acasă fără să vă spun. Niciodată n-aţi avut încredere în mine că pot să mă descurc. Am

cincisprezece ani şi ştiu şi eu să iau decizii. Toată ziua mă învârtiţi cum vreţi voi, cu sfaturile şi cu pisălogeala voastră nenorocită. M-am cam săturat! Vreau să petrec şi eu de sărbători după planul meu personal. Aveţi ceva împotrivă? Cum să n-aveţi! Parcă vă văd cum săriţi în sus de doi metri când o să citiţi „urarea" mea. Nu-i aşa că fierbeţi că nu ştiţi unde sunt? Ei, bine, v-ar conveni să fiu la nişte amici mai zurbagii, care nu au restricţiile pe care mi le impuneţi mie, care pot fuma o ţigară bună fără ameninţări, care pot bea o sticlă de şampanie fără cenzură, care pot asculta o muzică trăsnet, fără să vină cineva mai adult, care să facă morală? M-am săturat de atâtea lecţii de înfrânare şi sfinţenie! Ce dacă o mai iau şi eu puţin pe arătură?! V-ar conveni să-mi dau puţin în petic? îmi închipui ce urlete aţi scoate ca urări pentru fiul vostru care îndrăzneşte să se întoarcă acasă. Şi aşa staţi mereu cu frâna trasă pe existenţa mea. Hai, ca să nu vă îmbolnăviţi, vă spun unde sunt. La bunici! Au nuci şi must de struguri. Dovleci copţi în cuptor şi seminţe de bostan. Şi dragoste gârlă pentru nepotul lor. V-aţi liniştit? Asta nu înseamnă că nu ţin la voi. S-aveţi mulţi ani şi să fiţi cuminţi!

* * *

Dragule, uite că m-au apucat sărbătorile pe drum. Sunt la Paris şi, după ce rezolv treburile aici, merg la Viena. Nu stau decât o zi şi o iau apoi spre Milano. Ce vrei, am nişte contracte grozave, pe care nu vreau să le scap. Munca asta de director e stresantă, dar am încotro? Spune tu? Am să vin prin Atena, unde rămân două zile ca să finalizez o discuţie interesantă cu un patron influent. Am să-ţi iau o halva grozavă de acolo! Tu ai grijă de copii, să nu-şi facă de cap. Când speli, vezi să nu amesteci rufele albe cu cele colorate. Să nu-mi laşi o stivă la călcat, că nu am timp. Fii hărnicuţ şi calcă-le tu, iar mie lasă-mi câteva cearşafuri să le morfolesc când vin. Să nu te leneveşti şi scoate covoarele afară la bătut. Nu ajunge doar să le aspiri. Când vin, să găsesc fructe mai multe şi sucuri. Dacă ştii să o întâmpini pe nevasta ta cea renumită peste hotare, poate capeţi ceva! La mulţi ani, dragule! Şi nu uita să plăteşti telefonul şi întreţinerea!

Draga mea, încă mai semăn pe pogonul singurătăţii gânduri învelite în dorul meu pentru tine. Cine m-a pus să plec în delegaţie tocmai acum, de sfârşit de an? Dimineaţă m-am rugat pentru tine să ţi se umple fântânile din suflet cu rouă harului. Şi să te sprijini pe iubirea mea, strânsă la streaşină amintirilor mele fericite. Eşti un peisaj în continuă schimbare şi parcă nu se face să vin spre tine cu aceeaşi haină

de păreri şi simţuri. Mă obligi să mă schimb zi de zi, şi ştii că nu-mi pare rău? De unde oare să scot atâtea costume de suflet? O să mă descurc, pentru că ţie îţi place varietatea. Musai să-mi îmbogăţesc natura interioară, ca să trimiţi păsările tale migratoare de vorbe voioase şi să mă prinzi în crengile tale de catifea. Dar tu eşti o fată practică şi mă obligi să cobor printre lucrurile concrete: ei, bine, ţi-am luat o pereche de papuci de casă bej şi o geantă maro la ei. La mulţi ani! Şi mai am o surpriză de te apucă ameţeala când ai s-o vezi!

Măi bărbate, uite se sfârşeşte anul şi noi tot nu începem cum trebuie căsnicia. Îţi scriu de aici, de la mama, unde e atât de bine, că nu aş mai veni acasă. Dar datoria e datorie! Sunt nevastă în această viaţă nefastă. Ţi-am lăsat sarmale în frigider şi ciorbă de zarzavat. Tortul l-am luat pentru mama. Şi chifteluţele cu carne. Te descurci tu. Cred că eşti fericit că nu mai stau pe capul tău să te toc. Dacă vrei să primeşti urarea mea, e bine! Dacă nu, e iarăşi bine! Îţi spun şi ţie cum se zice de sărbători: „La mulţi ani!” Şi ai grijă să nu mănânci toate murăturile!

* * *

No, Ioane, punie dioparte gândul meu înflorit die dor şi ţucă-ţi ochii tăi blajini şi somnoroşi, că mi-s dragi de farmecaţi ce îs. Io îs la băi şi mi-e mai binie, dar ca mâne o să fiu ’napoi. Iar cu sărbătorile aste, no, să-ţi fie tat aşa şi să ai un an mai fain.

* * *

Ştiu că nu-ţi mai pasă de mine. De-aceea te-ai şi grăbit să dai divorţ. Crezi că te vei descurca singură? Mă-ndoiesc. E drept că am mai greşit şi eu, dar n-aş fi făcut gestul pe care l-ai făcut tu ca să arunc la gunoi cincisprezece ani de căsnicie. Nici nu-ţi dai seama ce-ai pierdut! Vrei o dovadă? Numai faptul că îţi trimit o felicitare de sărbători îţi arată ce factură de om sunt. O să plângi în pumni. O să cerşeşti s-o luăm iar de la capăt, dar va fi prea târziu. Pentru o palmă, două, nu merită să faci atâta tărăboi. Încă mai sunt dispus să te primesc. Mai gândeşte-te! Oricum, sărbători reuşite!

Când voi veni acasă, voi fi mai greu cu un an. Ce contează câţi aduni? Important e cu ce-i încarci: cu nămol sau cu aur! De când L-am întâlnit pe Cel care mi-a pus ordine în gânduri şi har în inimă, nu mai am teamă. Dar am o grijă: să prind odată sănătatea aceea din suflet, care face bine şi altora.

O să mai stau până după Anul Nou aici, în spital. Au venit şi analizele. Asta e: am cancer! Pentru unii sună a disperare cuvântul

ăsta, dar pentru mine e ca un final de concert. Sunt pe mâini bune. El ştie să restaureze trupul ăsta, care nu mai are decât cincizeci de kilograme. Şi-l va lucra doar în termeni absoluţi. Să fii liniştită şi să-ţi pui la adăpost speranţa. Când ne vom vedea, mă vei recunoaşte după felul cum clipesc mărunt din ochi. Semn de bucurie greu de exprimat. Ce să-ţi doresc? Ce-mi doresc şi mie: ani cereşti, draga mea! Şi mai am ceva important să-ţi spun, dar îţi voi spune acolo.

* * *

Dragă nevastă, am fost aşa de ocupat, că n-am avut timp nici să mă întreb dacă mai sunt căsătorit. Muncă şi muncă, încât am uitat şi de viaţă. Asta e Spania! N-am mai deschis Biblia de două luni, dar de rugat, mă mai rog, aşa în fugă. Am strâns ceva bani, dar nu vi-i trimit, pentru că-i cheltuiţi. Mai cere şi tu la părinţi, că e datoria lor să ne ajute. Nu le da adresa verişorilor mei, că vin şi stau pe capul meu şi nu vreau să mă complic. Acum, cu sărbătorile astea, unii se salută pe-aici cu „La mulţi… bani!" Sună bine. O să-ţi trimit prin Creţu o scrisoare mai amănunţită. Şi ceva dulciuri pentru copii. Hai, că am treabă, şi „la mulţi ani!"

* * *

Pentru că ştiu că eşti singur (a), îţi scriu câteva gânduri să-ţi poarte de cald şi să-ţi fugăresc urâtul, acum când se toarnă timpul dintr-un pahar în altul. Poate că îţi târşâi papucii prin casă şi ai vrea să spui ceva cu glas tare şi n-ai cui. Posibil că te uiţi pe fereastră şi oftezi, fără să ştii de ce. Apoi deschizi frigiderul şi scoţi o oală cu ciorbă s-o încălzeşti. Te răzgândeşti şi o pui la loc. Mai bine un pahar cu apă. Te aşezi în fotoliu şi deschizi televizorul. Muzică de colinde. Îl închizi şi deschizi o carte: „Dincolo de iertare". Închizi şi cartea odată cu ochii. îi deschizi şi ai lacrimi în ei. A trecut un an de când s-a pronunţat divorţul. Parcă şi anul care va să vie în curând te condamnă pentru cuvintele cu care l-ai învinuit pe celălalt. Nu-i aşa că-ţi vine să dai în tine şi să-ţi spui cuvinte grele? Parcă te simţi inutil (a) şi nu te mai bucură nimic, iar urarea: „Sărbători fericite!" rânjeşte a batjocură şi te enervează cumplit. Şi totuşi nu eşti chiar atât de singur (a). Cineva te preţuieşte chiar dacă te-ai dat în spectacol şi te-ai îndreptăţit până la minciună. Cum coboară fulgii de zăpadă croind o haină albă peste tină, aşa se aşază iertarea Celui ce te vrea în prietenia Lui. Doar dacă vrei să nu mai fi singur (a). Şi pentru că te crispează orice urare de sfârşit de an, îţi propun una care te leagă în lacrimi de bucurie şi-ţi dă puterea

unui pas nou de viaţă: „Iertări fericite!”

Deodată a dispărut. Şi nu e prima dată când face figura asta. Acum e lângă mine, acum nu mai e. Asta se întâmplă în superma-gazinul Metro de la marginea oraşului. În difuzoare se aude vocea crainicei: „Proprietarul maşinii cu numărul B-30NUI, de culoare gri, este rugat să o parcheze în spaţiul special amenajat pentru parcare”. Ce-ar fi să dau şi eu un anunţ prin staţia magazinului? „Doamna cu numărul treizeci şi opt la pantof, de înălţime medie, de culoare: îmbujorată de plăcere, cu ochii mari, dar şi mai mari în faţa rafturilor, este rugată să parcheze la casa şase, unde soţul ei o aşteaptă de o jumătate de oră, solemn şi cu răbdarea terminată în stoc, de culoare: făcut foc, că nu mai vine. Contactaţi-l de urgenţă, că altfel e jale”.

Am găsit-o la raionul de pantofi. Probă a cincea pereche.

— Ce faci, doamnă? Şi-aşa nu ai bani să-ţi iei pantofi acum.

— Şi ce dacă! Doar îi probez puţin.

— Dar ce rost are, dacă nu-i cumperi? îţi dai seama cât timp pierdem?

— Ia vezi, îmi stă bine cu pantofii aştia negri? încercă ea să mă prindă în jocul ei.

— Îţi stă bine şi cu papucii aceia de casă. Dar hai, că închide şi ne apucă noaptea!

— Merg bine la geanta albă care mi-a trimis-o soră-mea, îşi continuă ea extazul. Gata. Doar perechea asta bej o mai probez şi am terminat pe ziua de azi.

— Cum să terminăm, că nici nu am luat produsele pentru care am venit?

— Uite, de-aia nu vreau să mai vin cu tine, că mă duci valvârtej prin magazin şi nu înţeleg nimic din goana asta. Nu pot să mă uit şi eu în voie la ceea ce-mi place.

— Data viitoare o să fie aşa cum îţi doreşti. Dar acum e târziu, am încurajat-o eu.

— Ai mai pus placa asta şi altă dată cu „data viitoare” şi a fost ca data asta. Ce frumoşi sunt aştia albi! Doar pe ei îi mai probez şi îţi promit că mergem.

— A mai rămas doar o pereche să probezi şi mă dai gata! i-am zis epuizat.

— Dacă vrei tu, o probez acum. Care e? se bucură ea că-i dau

concursul.

— Răbdarea mea!

Şi deja o proba de mult.

În faţa puternicului entuziasm şi a freneticei căutări prin magazine, un bărbat este chiar nedumerit şi contrariat de lipsa de raţiune a pasiunii doamnei lui. Gândirea lui este orientată spre eficienţă şi spre operativitate. Nu de puţine ori, punctul lui de vedere intră violent în contradicţie cu vederile ei privind achiziţiile de lucruri, mai ales când o priveşte în mod direct.

În primul rând, este nedumerit de ce trebuie să mai ia un lucru, când mai are aşa ceva acasă: „Doamnă, dar mai ai cinci perechi de pantofi! De ce o mai vrei pe a şasea?" Răspunsul ei este derutant: „Încă n-am de ajuns!"

În al doilea rând, îl supără timpul prea mare afectat cumpărării unui lucru care o interesează pe ea: „Doamnă, nu-l mai suci pe toate părţile! Ia-l odată, că ne apucă sfintele sărbători!"

În al treilea rând, îl deranjează maniera în care se probează. Dacă soaţa vrea să-şi ia o pereche de pantofi, se plimbă cu ei, îi priveşte în oglindă, mai probează încă trei, patru, din aceeaşi culoare, pentru că i se pare că unul e mai mare şi altul mai mic, apoi trece la altă culoare şi la alt model. Le sâcâie pe vânzătoare, cerând un anume model şi le foieşte până constată că acolo nu e nimic vrednic de atenţie.

Apoi, un alt aspect agasant e plimbatul din magazin în magazin. Ea are impresia că ceea ce este mai valoros e în celălalt magazin. Ca apoi să spună că tot la primul magazin se află ceea ce caută. Se întoarce acolo şi constată că s-a vândut modelul ei de pantof. Şi începe să-i critice că sunt săraci în varietate, nu ca în Vest.

Un alt stres pentru bărbat, atunci când merge cu doamna lui la cumpărături, este aspectul asortării. Ea merge cu nişte idei precise în magazin. Are o bluză vernil şi trebuie să-şi ia o fustă la bluză. Şi răscoleşte până dă de ceva care s-ar asorta, dar e un număr prea mic. Iar el vine cu un compliment gingaş: „Mai slăbeşte, doamnă!" la care ea se strâmbă de sperie toate vânzătoarele.

Dar durerea lui nu se termină aici. Apar complicaţiile. Dacă nu se asortează cu nimic, atunci „îmi cumpăr şi bluză", zice ea, încântată de soluţie. Deci pleacă pe o idee şi pe un lucru şi, deodată, are o altă descoperire, mai costisitoare. Şi nu renunţă la noua ei viziune, spre indispoziţia domnului soţ.

Nerespectarea planului făcut de-acasă este un factor de stres puternic: „Nu ne-am înţeles că nu stăm mult?” o cheamă domnul pe doamna lui la judecată. El nu prea îşi dă seama că elementul timp la doamne este foarte flexibil şi „doar zece minute”, în exprimarea ei, înseamnă chiar o oră!

Încă n-am terminat! Ceea ce îl mai derutează sunt discuţiile pe marginea achiziţiei în curs:

— Cum îmi vine? Mă aranjează? E o croială tinerească? Nu ţi se pare că trage într-o parte? Văd eu că nu îţi place.

— Ba da, îţi stă foarte bine! spune el gândindu-se în altă parte, dornic să-şi scurteze suferinţa.

Apoi, acasă, dacă s-a terminat din fericire achiziţia, să vezi şi să auzi telefoane în toate direcţiile: „Fetelor, dacă aţi şti ce rochie frumoasă mi-am luat! Când veniţi s-o vedeţi?” „Spuneţi voi”, se dezlănţuie supărat un soţ afectat de astfel de cumpărături, în faţa altor bărbaţi prieteni, după ce au comentat două ore un meci, „au sens atâtea discuţii ale nevestei mele cu suratele ei pe marginea unei simple fuste? Au vreo noimă?” Şi toţi au dat din cap, a împreună-suferinţă. Nu vi se pare că au dreptate?

— Cine v-a spus că aveţi dreptate! se băgă în discuţie o doamnă a unui domn din echipa de suporteri a celui obidit. Bărbaţii ar trebui să ştie câte ceva din motivele pentru care femeile se manifestă aşa! se oferi ea să le dea ceva educaţie.

În primul rând, o femeie se identifică prin lucrurile care le cumpără. Ea este doamna cu bluză albă şi fustă verde închis, parte peste parte, şi cu pantofi vernil, cu o cataramă aurie, şi ciorapi verzi. Şi cu ochii verzi. Ea aşa le identifică pe alte femei, în timp ce bărbaţii nu sunt atenţi la detalii, ci se referă mai mult la înălţime, observă dacă e slabă sau grasă, în vârstă sau tânără.

Apoi, ea are nevoie de aprecieri zilnice: „Ce bine îţi stă cu sacoul acesta! Ce geantă drăguţă ai! Dar de unde ai cumpărat eşarfa asta superbă?” Iar dacă o asemenea apreciere vine de la soţul ei, are o energie în ziua respectivă de poate duce efortul a două zile întruna.

De câte ori să vi se spună că schimbarea este esenţa ei? Nu suportă imaginea standard. Varietatea este expresia personalităţii ei, prin care spune: „Nu-i aşa că nu te plictisesc? Vreau să te surprind zilnic în mod plăcut, ca un peisaj nou şi uimitor”.

Achiziţiile de lucruri pentru ea o fac distinctă şi unică. „Nu-i aşa

că e ceva deosebit ceea ce am?” Adică, într-o traducere aparte, asta înseamnă că: „Nu-i aşa că sunt deosebită!”

Se simte mai valoroasă şi încarcă relaţiile cu o notă proaspătă de viaţă şi cu o dispoziţie plină de culoare şi farmec. Parcă a luat un tonic puternic şi are o strălucire aparte în ziua aceea.

Ştie să-şi procure o stare de bine chiar dacă nu are bani. Fire imaginativă se şi închipuie cu cele zece perechi de pantofi cu care s-a probat, gândindu-se la o eventuală realitate de achiziţie în viitorul apropiat. O femeie a ieşit din magazin radiind de fericire şi spunându-i prietenei ei:

— Mă simt aşa de bine în pantofii ăştia noi!

— Da, dar îi ai tot pe cei vechi în picioare! spuse colega ei.

— Îmi închipui că-i am, dragă! Săracă mai eşti în imaginaţie! o certă cea care trăia o experienţă fericită, dar ireală.

Atractivitatea este în structura ei, aşa cum o floare îşi leagănă corola şi se îmbăiază în parfum pentru vizitele albinelor.

Prin lucrul care şi-l cumpără, realizează o socializare mai bună: „Uitaţi-vă, fetelor, ce mi-am luat! Vă place?” Relaţionarea mai intensă este realizată prin părerile şi aprecierile celor din jur. Dar contează foarte mult o părere masculină onestă, care îi ridică moralul la cotă maximă:

— Ce bine vă stă părul astăzi, doamnă Costache, o surprinse directorul pe secretara lui.

— Mulţumesc, domnule director! îi răspunse ea şi, în loc să pună ştampila pe o adeverinţă, de încântare, a pus-o pe actul de deces al unui pensionar care a lucrat în instituţia la care lucra doamna Costache.

Ea nu pune pe primul plan utilitatea, cât calitatea şi esteticul. Afectivitatea ei puternică o determină la o asemenea selecţie pe astfel de criterii.

Este în stare să sufere dacă un lucru o aranjează, chiar dacă e mai strâmt. „Se lasă ei, că sunt din piele”, zice de o pereche de pantofi care o strâng. Nu prea îi place să fie imitată, adică să-şi mai cumpere şi altcineva acelaşi model şi aceeaşi culoare. Doar ştiţi că femeile sunt prinse mai puternic în competiţie decât sunt bărbaţii. Unele femei chiar renunţă să mai poarte un lucru pe care îl mai are cineva din anturajul lor.

— Acum v-aţi lămurit de ce vă stresăm la cumpărături? mai zise

doamna, responsabilă cu iluminarea distinşilor bărbaţi, în acest sector atât de controversat.

Se pare că cele mai multe sfaturi trebuie să le îndreptăm spre partea masculină, înclinată mai mult spre indispoziţie şi intoleranţă în astfel de cazuri.

Partea cea mai importantă din acest demers, pe care trebuie să o aibă un bărbat, este răbdarea. Gândul că soaţa lui va avea o bucurie în cascadă, în urma unor achiziţii dorite şi visate, îl va motiva să rămână pe rezervele de suportabilitate. Altfel veţi sta după gratiile frumuseţii şi ale ofertelor ei de iubire.

Graba partenerului şi aluzii la specificul ei indezirabil o indispun până la supărări de durată.

Fiţi generoşi cu aprecierile şi veţi secera oferte bogate din disponibilitatea ei inepuizabilă. Mai daţi-vă cu părerea din când în când şi veţi vedea că o aruncaţi pe cele mai înalte culmi de fericire. Adică cineva îi primeşte şi-i întreţine dorinţa de a arăta mai bine şi unică.

Arătaţi-vă că sunteţi gata să mergeţi până la sfârşit cu programul de cumpărături, chiar dacă asta înseamnă până la sfârşitul de program al magazinului.

Şi în final, nu vă uitaţi banii acasă! Doamna dumneavoastră nu v-ar uita asemenea amnezie. Câteva cuvinte bine ticluite şi cu şic o pot arunca în alte sfere de încântare şi satisfacţie: „Se pare că duc acasă o doamnă ceva mai tânără, cu cinci ani. Mă mai primeşti lângă tine, doamnă, sau trebuie să mă recăsătoresc cu tine şi să încerc să te recuceresc?” Nu mai e nevoie să-ţi spun că o vei duce ca un prinţ pentru multe zile. Adică pentru două, că pofta ei pentru magazine revine cu mare forţă.

Eram cam indispus. I-am zis şi eu doamnei mele să-mi facă o salată de vinete, şi ea mi-o întoarce că nu are timp. Are plan să meargă la Selgros, angroul care i se părea mai bine aprovizionat. Mă are în program şi pe mine. Adică simplu: trebuie s-o duc. Al doilea motiv de indispoziţie. Dar am zis să nu o întristez. Se apropia ziua ei şi trebuia să am o conduită elegantă. Voia o geantă la costumul ei bleumarin.

— Să fie cu o nuanţă mai deschisă, am spus eu ca o sugestie.

— Cred că ai dreptate! spuse ea bucuroasă.

— Ia vezi asta. Nici nu este prea mare. Are o linie delicată.

— Şi are o ramă frumoasă, confirmă ea. Dar uită-te ce cusături

are! Ceva hibe trebuia să lase românul nostru! spuse ea nefericită.

— Mai căutăm! am încurajat-o.

— Dacă zici tu, se simţi în largul ei.

— Ce părere ai de asta? E lucrată bine. Vezi, are chenarul auriu rotund ca reverele costumului tău.

— Da, dar are încuietoarea slabă. Ia uită-te la asta! Are şi marginile rotunjite, cum ziceai tu, şi este mai bogată. Chiar aşa! O luăm spuse ea, extaziată. Ia banii şi plăteşte-o! mă îndemnă ea.

— Lasă-mă să ţi-o fac cadou! o surprinsei plăcut.

— Ce drăguţ eşti! îmi admiră ea gestul. Cum ajung acasă îţi fac salată de vinete, mă surprinse plăcut la rândul ei.

Doar alegerea a fost a ei. Dar, important a fost că am participat la dezbaterile achiziţiei. Şi asta mi-a adus şi mie câştig. Pe mai multe planuri. Dacă nu mă credeţi, faceţi o probă!

Lăsă telefonul jos şi se duse la fereastră. Era tristă. A aşteptat atât de mult s-o sune, şi chiar a sunat-o. După trei săptămâni de absenţă, iată că vine din depărtări, el, soţul ei. Parcă a intuit că va suna. De o oră şi jumătate stă lângă telefon. După primul „alo!" şi-a dat seama că el este. Era atât de fericită, încât vorbea şi plângea. Xu urmat cuvintele lui. Apoi, bucuria ei a început să se stingă. De ce oare? Doar n-a jignit-o! Şi-a mai repetat în gând conversaţia mult aşteptată:

— Aio! Eşti acasă? Cine crezi că te sună? se auzi o voce gravă.

— Făt-Frumos din depărtări, râse ea printre lacrimi de bucurie.

— În douăzeci de minute sunt acasă. Fă-mi un ceai fierbinte că sunt sloi. Mi-e şi foame. Şi unde pui că sunt atât de obosit, că nu-mi ajung două zile şi două nopţi să-mi revin.

— Lângă mine te refaci una-două, îi strecură ea o aluzie.

— Să nu mă ţii de vorbă, că n-am chef. Mă doare capul, iar orice altă activitate îmi pune capac. Sper să nu mă iei la împrejur că nu ţi-am adus nimic din lista pe care mi-ai făcut-o! Dar ceva tot ţi-am adus.

— Nu-i nimic! O să mai ai vreun drum cândva şi te achiţi tu de datorie. Important este că ai venit sănătos.

— Dă drumul la apă în cadă, că vreau să fac şi o baie fierbinte. O să mă vezi pe fereastră când vin, aşa că fă bine şi pregăteşte-mi ce ţi-am cerut, spuse el pe un ton plictisit.

Lăsă telefonul jos şi se duse la fereastră. Era tristă. De ce oare? Nu-i de-ajuns că s-a întors acasă?

Ciudate pretenţii a pus Dumnezeu în om. De fapt, ecoul acestor

aşteptări „stranii” vine chiar de la Creatorul lui. Obişnuit să transmită şi să primească mesaje, partenerul de viaţă, conştient sau inconştient, ştie când celălalt nu dă tot pentru a face ca o relaţie să fie împlinită şi ştie când poartă o mască sub care doreşte să nu fie descoperit în intimitatea gândurilor şi a sentimentelor lui. Poftim, a venit acasă după trei săptămâni şi, cum a intrat, a îmbrăţişat-o şi i-a aruncat pe masa de la bucătărie un buchet frumos de crizanteme. Sper să nu-l cerţi că a intrat încălţat şi s-a repezit la oala cu ciorbă, sorbind cu zgomot câteva polonice pline. Ce mai vrei? Uite că ţi-a mai azvârlit în bomboniera şi două pacheţele de gumă de mestecat. Sunt din Grecia, nu de oriunde! Astea nu sunt atenţii care spun ceva? Chiar la asta nu mă gândeam! E şi frumos să-l întâmpini ca o strălucire de primăvară, dar uită-te la el, e obosit şi stresat de drum şi de probleme! Cum adică să-ţi remarce rochia cea nouă cu care îl întâmpini şi pieptănătura tinerească pe care ţi-ai făcut-o ca să-l surprinzi? Da, are nevoie să se relaxeze măcar cinci minute, aşa, trântit în pat, cu hainele de călătorie pe cuvertura albă şi parfumată. E mai important să-l laşi să se simtă bine cum vrea el decât cum vrei tu! Vrei să strici tot?!

Şi totuşi tristeţea unuia din cuplu nu poate fi ascunsă atunci când eleganţa întâlnirii nu şi-a şters bine pantofii de noroi.

Ce vrea să spună mlădierea sălciei sau inflorescenţa lăcrămioarelor în răsfăţul unui parfum fin şi dulce? Ce să însemne dispunerea ordonată a frunzelor cu desenul lor de personalitate pe margine, după care recunoşti că este măr, prun sau gutui? Oare ce să spună pasul nobil al unui cal sau alergarea graţioasă a unei căprioare? Să nu te atragă mersul ritmat al unui cocoş superb înflorat sau să te lase indiferent alunecarea pe apă a unei lebede?

Este o lecţie de încântare, pe care natura o scoate la rampă. Creatorul ne învaţă să intrăm în contextul farmecului pe care ni l-a dăruit şi ne cheamă să participăm la încoronarea creaţiei Lui, prin gesturile delicate ale naturii umane înnobilate. Adică să trăim cu farmec şi eleganţă, trăiri prin care dăm valoare partenerului şi-i comunicăm o constelaţie de sentimente. E un mod elocvent şi profund de a-l aprecia pe celălalt şi de a încărca viaţa cu bucurie şi rafinament.

Cu alte cuvinte, contează cum dăruieşti un buchet de flori sau cum îl ţii în mână. Nu este indiferent ce cuvinte alegi când oferi o atenţie şi ce expresii ale feţei însoţesc darul. Inflexiunea cuvintelor poate exprima răceală, chiar dacă în exterior se măsoară o ofertă

apreciată de alţii. Ceea ce va fi luat în seamă este mesajul nonver-bal. Modul cum intri pe uşă sau cum ieşi poate marca întreaga zi, procurând culori ale bucuriei şi ale bunei dispoziţii sau ceaţă la malul relaţiei înecate în blazare. Cu o privire îţi poţi îngheţa partenerul sau îl poţi învălui în senin şi încântare. Există eleganţă şi în felul cum aşezi masa şi cum mănânci. E un spectacol dezagreabil să împrăştii pe masă mâncarea, fără o aşezare a felurilor care să te încânte sau să mănânci cu gura deschisă, plescăind sau sughiţând zgomotos, speriind şi motanul. Probabil că seara, soţii nu sunt încântaţi să-şi vadă doamnele îmbrăcate de parcă ar avea un sac pe ele. O lenjerie uşoară şi plăcută, care să-i unească într-o relaţie de plăcere, ar fi decorul cel mai atractiv şi de dorit, care le dă satisfacţie şi dă savoare bucuriei celor doi. După cum o igienă mereu prezentă elimină disconfortul mirosurilor neplăcute şi jenante, tot aşa o igienă a minţii şi a inimii, prin ceea ce citeşti şi vezi, îţi curăţă oglinda inimii, în care trebuie să se vadă chipul neprihănit al Marelui Dăruilor.

Aprecierea şi exclamaţiile de încântare pe care le adresezi partenerului, surprinzându-l prin complimente reuşite, sunt ingredientele ce nu trebuie să lipsească din cotidianul vieţii de familie, ca şi sarea din bucate. Chiar şi rezolvarea unor aspecte administrative pe care un partener o face înainte ca celălalt să sugereze aduce o satisfacţie şi o plăcere plină în armonia celor doi. Orice prestaţie făcută în cămin cu excelenţă umple de calitate viaţa celor doi şi starea de bine se aşază în cămin, ca o promisiune împlinită.

Să mai spunem ceva despre glume şi umor cu gust, care dau o fizionomie plăcută sufletului, apropiindu-i pe cei doi. Să mai spunem acum puţin şi altă dată mai mult despre mângâieri şi îmbrăţişări zilnice, care fac ca dragostea să aibă o apartenenţă sigură şi un nume frumos. N-o să credeţi, dar ceea ce aduce frumuseţe şi sublim în relaţie este chiar… vulnerabilitatea. Dispoziţia de a spune: „Am greşit! Iartă-mă!” dă farmec relaţiei şi intimitate afectivă de mare forţă. Un farmec aparte îl dă partenerul care nu se justifică până în pânzele albe, scoţându-şi dreptatea cu orice preţ, ci acela care spune adevărul cum este şi căruia îi pare rău de ceea ce a supărat şi ofensat în relaţie. Mai am încă vreo nouă sute treizeci şi opt de sugestii privind eleganţa şi farmecul vieţii în doi, dar parcă aud cum mi se strigă: Opreşte-te, domnule, odată! Ce sunt pretenţiile astea, că îi dăm idei celui de lângă noi, de ni se urcă în cap! Vezi-ţi de treabă! Ce vorbă e asta: Puţin

farmec, dacă se poate?!

Câteva bătăi în uşă şi o voce plăcută, care întrebă din casă:

— Cine e, vă rog?

— Cu lumina, doamnă, cu lumina!

— Dar aţi mai venit acum o săptămână! spuse cu nedumerire doamna de dincolo de uşă.

— Mai aveţi o restanţă, doamnă, şi ajungeţi la zi. Vă rog să deschideţi!

Uşa se deschise şi un chiot de bucurie răsună pe scara blocului de se stârni şi curiozitatea vecinilor din faţă.

— Tu erai domnul de la IDEB, iubitule? Vino să-ţi dau restanţa! Şi-l îmbrăţişa cu o poftă de trei săptămâni pe muchie, timp în care au fost departe unul de celălalt.

— Hai, să-ţi plătesc şi înăuntru! îl trase ea. E adevărat că ai venit cu lumină.

El îi oferi o crenguţă de orhidee şi-i spuse:

— Pentru fiecare cupă, plăteşti cu un sărut şi, apoi, de la capăt!

— Ia uite, ce pretenţii la el! S-ar putea să ţi le împlinesc, dacă spui şi o poezie.

— Mi-a fost aşa de dor de tine, că mi s-au uscat toate cuvintele, în afară de „te iubesc!" Asta e poezia mea! Proza o am în câteva cadouri, împărţită în patru capitole: parfum, pantofi, fustă şi sacou. Dar poezia e de bază!

— Deşi n-are rimă, o primesc şi am să plătesc toate datoriile la IDEB-ul dorului tău. Hotărât, trebuie să ajung la zi cu restanţele!

a & e-un & a/

„Eşti bine? Bărbatul tău şi copilul sunt bine?" Ea a răspuns: „Bine". (2 împăraţi 4, 26)

Mii şi milioane de tone de „bine". Şi toată cantitatea asta de necontabilizat se obţine în urma unei nevinovate întrebări: „Ce mai faci?" în cele mai multe cazuri, cel care aruncă interogaţia peste gardul comunicării nici nu aşteaptă un răspuns sincer. Raţiunea întrebării este construită de om doar pentru un contact de tip fumigen.

Dar adevăratele deservicii pe care le aduce această întrebare se văd cu adevărat în familie când unul dintre parteneri riscă să facă o cercetare de suprafaţă a sufletului vecin prin: „toate bune?" Tragismul răspunsului: „Bune" încheie comunicarea şi deschide o nouă rană. Mai dureroasă şi mai profundă. Evident, cel care răspunde are o agendă

ascunsă pe care o subtilizează cu dibăcie de ochii sufletului celuilalt sau se face că o ascunde, lăsându-i partenerului impresia că ar face bine dacă ar mai întreba încă o dată. Structura mentală masculină nu se avântă să-i facă investigaţii laborioase „binelui" tovarăşului de viaţă, chiar dacă i se pare suspect calificativul doamnei lui rostit într-un fel anume. Pe când natura feminină, din fire curioasă, îşi pregăteşte un asalt reportericesc de cercetare prin care să obţină scoaterea la lumină a agendei împăturite în răspunsul neconvingător şi stereotip. V-aţi regăsit vreodată în secvenţa lesne de imaginat a unui dialog de consistenţa următoare?

— Bine te-am găsit, doamnă, spuse cu jumătate de gură cel trudit de munca unei zile de lucru.

— Bine ai venit, dragă! îi răspunse ea cu entuziasm. Parcă nu eşti în apele tale. S-a întâmplat ceva?

— Nimic deosebit, spuse el, scăpându-i un oftat.

— Ţi-e foame? Ţi-am încălzit mâncarea, îl invită ea, sperând să scoată mai mult în urma unui stat împreună.

— Nu mi-e foame, i-o reteză el. Mă doare puţin capul. Mă culc puţin, că poate îmi trece… răspunse el sec. Dar ce-i cu schimbările astea din casă? Flori, curăţenie, mâncare de sărbătoare. Aştepţi pe cineva? deveni el deodată curios.

Doamna încercă să-i spună vestea, dar deodată se opri.

— Nu vine nimeni. E aşa, pentru schimbarea decorului…

— Aha, făcu el, rămânând mai departe în ceaţă, fără dorinţa de a o ridica.

Ea îi închise uşa şi formă un număr de telefon.

— Îmi pare rău, soţul meu nu se simte bine. Vă invităm săptămâna viitoare. Sper să nu vă supăraţi. Cu bine.

Dar cu ea nu era bine. Şi nici cu el.

E un joc edenic, în care celor doi protopărinţi, după ce s-au ascuns unul de celălalt, le vine uşor să se ascundă chiar şi de Creatorul lor. Mecanismul furişării de celălalt se declanşează în urma unui demers de viaţă nereuşit. În cazul originar, în urma păcatului de a accede la o putere mai mare. Teologic spus, în urma neascultării de vocea Binelui Suprem. De-a lungul timpului, jocul ascunderii a căpătat rafinament şi accente de artă. Dar şi partenerii de căsnicie şi-au dezvoltat abilităţi psihologice pe măsură, prin care să detecteze semnale de anormal în manifestarea escamotată a celui care îşi piteşte

sufletul după colţ. La un moment dat, pe traseul unei convieţuiri ce însumează tot mai multe retrageri ale sinelui din faţa celuilalt, cei doi se prefac că nu ştiu despre ce e vorba cu cel de alături, deşi radarul emoţional a dat bip-uri evidente de alarmă vizavi de sufletul vecin. Parcă fac un pact cu ei înşişi de a nu trăda dialogul interior al unei contradicţii ce nu-şi află rezolvarea. Aceste încercări repetate, de a închide „adevăruri" despre tine faţă de partener, devin mai devreme sau mai târziu secrete păstrate cu străşnicie, care te definesc într-un fel în care n-ai vrea să se afle.

Istoric vorbind, s-a creat o aură falsă a celor care îşi înconjoară şinele cu mister, de parcă tăinuirea ar aduce o prestanţă mai bine conturată printre cei mai vulnerabili şi mai deschişi decât ei. Deodată îţi dai seama că trebuie să gestionezi două identităţi care nu trebuie să se întâlnească. Şi ceea ce este mai important e faptul că celălalt apropiat al tău, cu care te-ai legat prin legământul căsătoriei, nu trebuie să afle. Cu niciun preţ. Interesant! Devii o povară pentru propria ta existenţă. O piesă de teatru în care unul dintre cei doi gemeni ai fiinţei tale intră şi iese fără să se întâlnească cumva cu celălalt. Şi ce s-ar întâmpla dacă s-ar întâlni?

Cel care foloseşte agenda ascunsă trăieşte o criză a mărturisirii. O descoperire a lăuntrului făcută celui de lângă el ar însemna să se trădeze. Ar însemna să-şi recunoască o slăbiciune, oricare ar fi ea. Fie că a fost slab în faţa unei autorităţi, fie că a procedat neprincipial cu altcineva forţând relaţia, el se apără tăinuind. În ambele cazuri, conştiinţa îl somează să dea declaraţii de eşec, iar el nu vrea să recunoască falimentul. Alteori sunt lucruri simple şi banale, cum ar fi acela de a te împiedica de-o treaptă şi a cădea. Înainte de a deschide uşa ţi-ai şi luat hotărârea: „Nu-ţi spun, doamnă, pentru că eu nu cad niciodată. Totdeauna îmi păstrez verticala. Nu-ţi foloseşte să ştii că soţul tău s-a întins ca o broască pe scara blocului. Ai râde de mine şi asta nu-mi face bine. Nu trebuie să ştii nimic din ceea ce ar scădea importanţa mea în ochii tăi". Şi agenda lui ascunsă mai înregistrează o însemnare a adevăratului om care trebuie să se ascundă bine în adânc de sine.

— Unde ţi-ai rupt pantalonii, dragule? Tocmai pantalonii cei buni, pe care i-ai cumpărat acum o lună. Cum ai realizat performanţa asta?

— Interesant. Nici n-am observat. Probabil că mi i-am agăţat în

maşină de vreo sârmă, că Daciile astea nu merg dacă nu le sârmuieşti.

— Dar eşti lovit rău! Eşti pătat de sânge! Ce s-a întâmplat? exclamă ea.

— O simplă zgârietură. Nu mai te agita atât! Nici n-am băgat de seamă, încercă el să stingă investigaţia de urmărire a cazului ruşinos.

Şi astfel apare şi minciuna. Mai grav, domnul nu numai că spune minciuni, ci devine el însuşi o minciună. Cuvintele, gesturile, mimica sunt chituite bine cu ceea ce crede el că aşteaptă celălalt să fie şi astfel să nu rămână nicio avarie la vedere. De fapt, nu vrei să ascunzi atât de mult ceea ce ţi s-a întâmplat, cât ceea ce eşti tu, determinat de împrejurările care te provoacă. Iar dacă partenerul descoperă taina ta, ţinută sub jurământ, vei scoate imediat cinci sute de justificări ca să nu spui ce a ieşit la iveală. Adică o minciună mai credibilă.

Se simte în permanenţă ameninţat (a). Are o redută de apărat şi o face cu străşnicie. O imagine de om care să-i convină celuilalt sau imaginii pe care el şi-a făcut-o cu privire la cum trebuie să arate o personalitate de succes.

Din start, omul agendei ascunse nu-şi recunoaşte slăbiciunea. De aceea nu şi-o mărturiseşte. îi este teamă să se expună, pentru că nu acceptă o altă judecată, care i-ar putea strica arhitectura imaginii de sine. El devine propriul judecător şi ceea ce hotărăşte în forul lui interior este infailibil, deşi considerentele subiective sunt mortarul cu care îşi tencuieşte personalitatea de faţadă. Orice părere obiectivă care vine din afară şi încearcă să-şi spună cuvântul este un atentat la înţelepciunea lui justă. Şi mai este neîncrederea. Dacă spun ce mi s-a întâmplat, cum voi fi privit? Mă va mai preţui celălalt la fel? Nu va încerca să mă şantajeze dacă voi fi vulnerabil cu el şi-mi voi deschide cămara cu slăbiciuni?

Un alt argument al folosirii agendei ascunse este prejudecata că celălalt nu va înţelege situaţia. Şi de aici, următorul pas, de altfel fals, de a-l proteja pe partener de unele trăiri ale lui pe care nu le-ar putea suporta celălalt. O aură de erou este cultivată prin gândirea că doar unii sunt dotaţi cu rezistenţă mentală şi emoţională pentru a suporta presiunea vieţii. Teama de intimitate este o rezultantă a gândirii că celuilalt nu-i poţi încredinţa orice. O stânjeneală se face vizibilă şi apar domenii intuite de celălalt care nu trebuie călcate sub niciun motiv. Natural că va fi hrănită o aparenţă de intimitate, iar fiecare dintre cei doi, dacă îşi dă seama de inaccesibilitatea la viaţa partenerului, va

evada în domenii de satisfacţii private, unde nu trebuie să i se ceară socoteală pentru ceea ce face. Se favorizează şi imaginaţia bolnavă, în care suspectarea reciprocă de infidelitate şi trădare îi ocupă deseori. Iar rezistenţa lor la ispite scade.

În acelaşi timp, este evidentă, mai puţin sau mai mult, prezenţa insinuantă a unei inferiorităţi, deşi se urmăreşte factura eroică din tăinuirea secretelor. Te simţi din ce în ce mai singur şi mai frustrat. Uneori ai vrea să-i spui celuilalt misterul sufletului tău, dar un for interior bine dezvoltat îţi interzice mărturisirea. Simţi că ai putea fi despovărat, dar nu încerci. Din mândrie şi din fatalitate crescută la sânul prejudecăţii. Din când în când, peste gardurile amintirilor se mai aude slab ecoul de lângă altar: „… un ajutor potrivit… şi la bine, şi la rău".

Femeia căreia i-a murit copilul dăruit profetic avea o agendă ascunsă faţă de slujitorul trimis de Elisei. De ce? Ea dorea să se deschidă celui care o înţelegea cel mai bine. Celui care avea o comunicare sigură cu Dumnezeu şi pe care îl numea „omul lui Dumnezeu". Răspunsul de convenienţă era şi o metodă de a se apăra în faţa celor care ar fi putut să o învinuiască pentru neglijenţă sau lipsa unei asistenţe materne responsabile. Sau alte motive. Mesajul din răspunsul ei stereotip era clar: „Nu mă deschid ţie! Nu ai informaţii şi timp petrecut în comunicare cu mine, ca să-mi deschid sufletul înaintea ta". Elisei înţelege situaţia în momentul în care îl întreabă pe Dunezeu. „Las-o, căci este tare amărâtă…" Apoi femeia îşi varsă focul durerii înaintea celui care putea s-o înţeleagă cel mai bine. Precedentul îi dădea credit pentru mărturisire.

Cobor în familia contemporană şi iau modelul trecutului din experienţa sunamitei. El sau ea îşi întăreşte poziţia de agendă ascunsă. O oarecare răceală străbate relaţia lor. Fiecare ştie lucrul acesta. Dar sunt hotărâţi să menţină starea de asediu asupra propriului eu. Aud ecouri de fericire din alte cupluri care trăiesc deschideri totale şi reciproce. Şi ce? E prea dulce amărăciunea din care s-au tot hrănit. Se tem de pierderea de sine. De siguranţa procurată de filosofia tăcerii în dreptul a tot ce era neplăcut şi învolburat. Dacă răul care vine e mai iau decât cel prezent? Ca în răspunsul unui soţ dezamăgit, care, întrebat ce face, a replicat: „Încă n-am divorţat!" Cum poate fi rupt lanţul care ne leagă de stâlpul propriei păreri de a ne proteja de celălalt prin ascundere sistematică?

Răspunsul nu vine din cunoaşterea mecanismelor psihanalitice sau a unor iniţiative mentale complicate. Este un răspuns milenar şi valabil pentru oricine, pentru că este un răspuns pe o soluţie creştină: mărturiseşte! „Dar nu pot să-i mai spun lui (sau ei) neajunsurile mele. Dezechilibrele mele de caracter, fisurile mele de gândire şi eşecurile mele de schimbare. Nu pot să mă confesez celui care îmi este cel mai apropiat, dar pe care l-am îndepărtat cu dublura mea. Ar însemna să-l dezamăgesc dacă aş da drumul la unele păreri pe care le am faţă de el (ea) şi care nu sunt cele mai favorabile". Nici nu-ţi recomand să faci aşa.

Este totuşi Cineva care merită toată încrederea şi care nu te condamnă pentru ascunderea ta în tufişul ruşinii. Dacă îi vei mărturisi Lui toată mascarada dedublării şi adevărata identitate pe care ţi-ai construit-o fără El, vei avea cea mai înaltă revelaţie a ceea ce trebuie să fii cu adevărat pentru partenerul tău şi pentru tine. Vei fi om adevărat pentru cer, pământ şi cămin. Nu vei mai avea după cine să te ascunzi, pentru că omul aparenţei moare. Te vei ascunde în schimb după Cel care a spus: „Ferice de cei cu inima curată, căci ei vor vedea pe Dumnezeu!" O părere de rău pentru ceea ce ai putut să fii în ascuns va fi dizertaţia ta în faţa cerului şi a celui care a sperat în tine. Şi o hotărâre de a nu mai dubla realitatea. Pentru că dragostea divină va fi singura investiţie pe care o vei accepta să te definească. Şi vei deveni real pentru Dumnezeu şi nu pentru tine. Totul se simplifică: „Am căzut pe scări, doamnă, ca un bolovan în apă. Mi-au trosnit toate oasele. Pune ceva leacuri pe genunchiul ăsta lovit, ca să pot să mai merg alături de tine. Mă gândeam, aşa, aiurea, şi deodată: zdup! De m-au auzit şi vecinii. Adică, nu mă gândeam chiar aiurea. Hai să-ţi spun ce mi-a trecut prin cap…"

Şi, cu capul sprijinit pe umărul ei, începe să spună povestea omului care n-are ce să ascundă. Nici măcar dragostea.

„Nu aveţi un rezumat care să prindă tot ce aţi scris până acum în carte şi care, citindu-l doar pe el, să mă lumineze deodată, fără să mă împovărez cu atâta lectură?" mă opreşte o voce pornită pe economia verbului. Deja am simţit că sunt frate cu Sisif, actorul acela de legendă, care împingea până sus bolovanul şi acesta se rostogolea din nou la vale, provocând un alt efort inutil şi niciodată finalizat. Adică tot ce am muncit până acum nu prezintă interes. Dar dacă are dreptate? Cum fac să nu mai fac ceea ce am făcut? Nimic mai simplu: făcând ceea ce n-am

mai făcut până acum, adică oferindu-i marfa pe care o doreşte. Sfârşitul cărţii să fie şi începutul, şi cuprinsul. Viaţa este o goană, şi astăzi o carte îţi rupe din existenţă, timp în care ai fi putut schimba o sută de direcţii convenabile. Deci: „Dragă domnule, ceva scurt şi cuprinzător", mă invită din nou ineditul pasager şi explorator al destinaţiilor felurite. „Înţelege-mă, sunt grăbit, dar nici n-aş vrea să pierd direcţia care mi-ar aduce împlinirea familiei mele", mă asigură el de intenţiile lui nobile.

Am înţeles. Se doreşte doar un strop de imagine sau un sfat deosebit de condensat, care să ţină de foame maritală mult timp. Apoi să pun în paranteză tot ce am adunat în scris din labirinturile familiei, adăugând, nu fără sacrificiu, specificaţia: facultativ! Ei bine, mă prind în această provocare! Dacă vrei esenţă, esenţă îţi ofer! Dacă vrei doar finalul, îţi dau doar finalul, stimate cititor. Totul este să fii pregătit pentru acest final. Deosebit de şocant, dar demn. Ascultă-l: Sfatul meu suprem pentru toate căsniciile care sunt în deruta căutării armoniei este… recăsătorirea! Pentru rutina care s-a instalat, nu este alt remediu decât recăsătorirea! Pentru cuplurile care promit schimbare, dar nu finalizează, nu este un alt tratament decât recăsătorirea! Pentru căsniciile care plâng după începuturile romantice de odinioară, nu este o altă formulă decât recăsătorirea! Vă spun din experienţă.

În vara anului trecut am hotărât un nou start, l-am spus doamnei mele despre intenţia de a mă recăsători. An fost clipe deosebit de plăcute pe care le-am trăit împreună, au fost şi comunicări reuşite, dar şi tăceri primejdioase. Au fost şi îmi ai i u-iinlim rasa, dar şi plecări înnourate. Am avut acţiuni memorabile în parteneriatul nostru, dar şi unele eşecuri. Curios lucru – a acceptat. Simţea şi ea că trebuia să regândim viaţa. „Dar dacă tot vrei să o faci, te ajut să ieşi onorabil din această căutare după o experienţă de înnoire", mă surprinse ea plăcut.

N-o să vă vină să credeţi! Mi-a propus să sărbătorim această hotărâre pe care n-am vrut s-o schimb la nicio presiune sau insistenţă. Câtă nobleţe din partea ei! I-am invitat pe colegii mei de serviciu, pe fata noastră, rudele mele, nepotul, fratele, cumnata mea şi prietenii mei. Au venit şi unchii doamnei mele. Mi-a trebuit ceva curaj, pentru că am organizat momentul chiar în sala instituţiei în care lucrez. Era de faţă şi cea pe care am ales-o să-mi fie parteneră în noua mea căsătorie. Nici n-am vrut să-i ascund doamnei mele numele ei. O cunoştea destul de bine.

Gustări vegetariene uşoare, dar gustoase, se pierdeau printre flori. Pepeni umpluţi cu salată de fructe şi două torturi de fructe. O muzică plăcută insinua o atmosferă ce nu anunţa nicio dramă sau vreo lovitură de teatru.

Am citit una după alta caracterizările celor care până atunci au contribuit direct sau indirect la căsnicia noastră. După cele câteva tuşe caracteristice, cei de faţă trebuiau să ghicească numele celui care a pus o piatră la construcţia înţelegerii noastre de familie. Nu puteam să fiu ingrat şi să nu recunosc că fiecare dintre cei de faţă şi-au pus amprenta într-un fel sau altul asupra căsniciei care se apropia de un final onorabil. Dar eu voiam altceva. Voiam să mă căsătoresc. Înainte de a pronunţa alegerea mea, am spus ceva despre doamna care m-a însoţit peste douăzeci de ani în călătoria de cuplu sinuoasă, dar interesantă, şi în cea mai mare parte rodnică. Adică i-am mulţumit pentru felul în care m-a suportat şi m-a integrat în existenţa ei sufletească.

Apoi am anunţat… nunta! Al doilea om după preşedinte a avut un curaj eroic de a face rugăciunea de binecuvântare a acestei cununii, chiar la invitaţia preşedintelui! De necrezut! Ce vremuri! Cât de uşor vorbeşti despre ceva ce a fost, ca şi când n-a fost, apoi te arunci într-o altă căsătorie, negând atâtea trăiri frumoase prin noul gest al unei alte legături. Cum vine asta?! Puteţi să întrebaţi şi să verificaţi, că exact aşa s-a întâmplat. Dar prieteni, acesta este sfatul meu, pe care vi-l las în final şi pe care vă invit să-l urmaţi: recăsătoriţi-vă! Altă şansă nu este pentru un start cu adevărat fericit. Am curajul să spun că şi Dumnezeu aprobă această sugestie. Nu, nu este nicio profanare a căsătoriei. Ba chiar este împlinirea ei. Poate e nevoie de o mică precizare: nunta pe care am făcut-o în cadrul mai sus amintit s-a numit „nunta de argint”. împlinisem douăzeci şi cinci de ani de la cununia noastră. Iar cea cu care m-am recăsătorit era tot doamna mea de acum un sfert de veac.

Şi, dacă vreţi să ştiţi, acesta este rezumatul întregii cărţi!